

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

888

C3950

G36

B 1,299,169

CHRYSIPPEA

SCRIPTA

ALFREDVS GERCKE

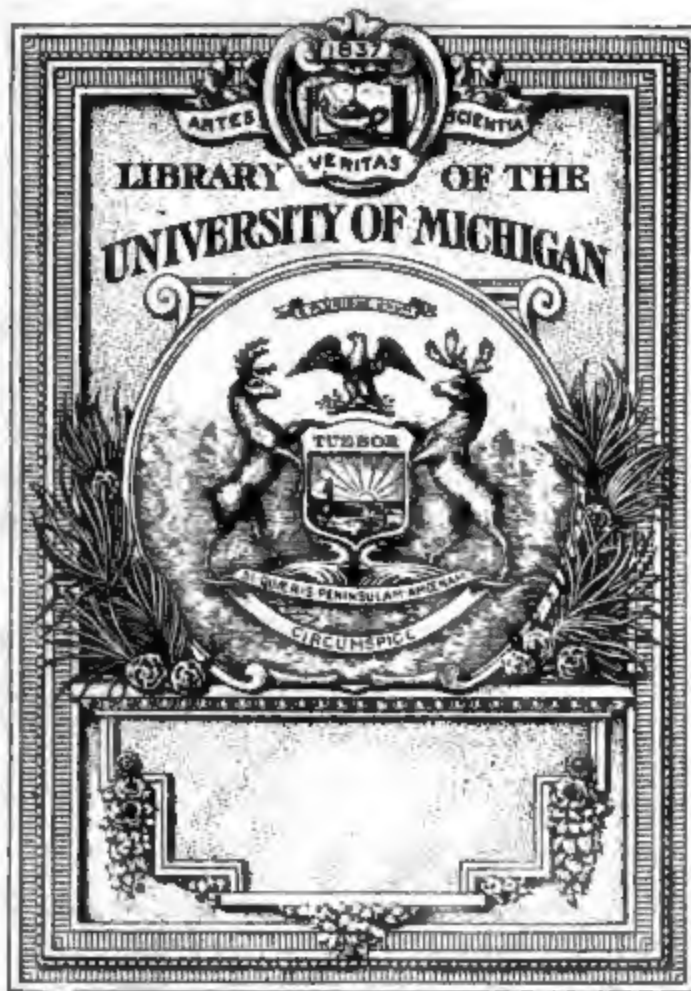
IN PARS

UNIVERSITATIS ET ACADEMIAE ADALPHI PHILOLOGICORVM LIBRARIIS LIBRARIIS

LIPSIÆ

CVTIS B. H. TRUBNERI

MDCCLXXXV

888
C395
27

CHRYSIPPEA

SCRIPSIT

ALFREDVS GERCKE

DR. PHIL.

MENTATIO EX SVPPLEMENTIS ANNALIVM PHILOLOGICORVM SEORSVM EXPRESSA

LIPSIAE

TYPIS B. G. TEVBNERI

MDCCCLXXXV

900
3000
500

Paginarum numeri sunt supplementi quarti decimi annalium
philologicorum

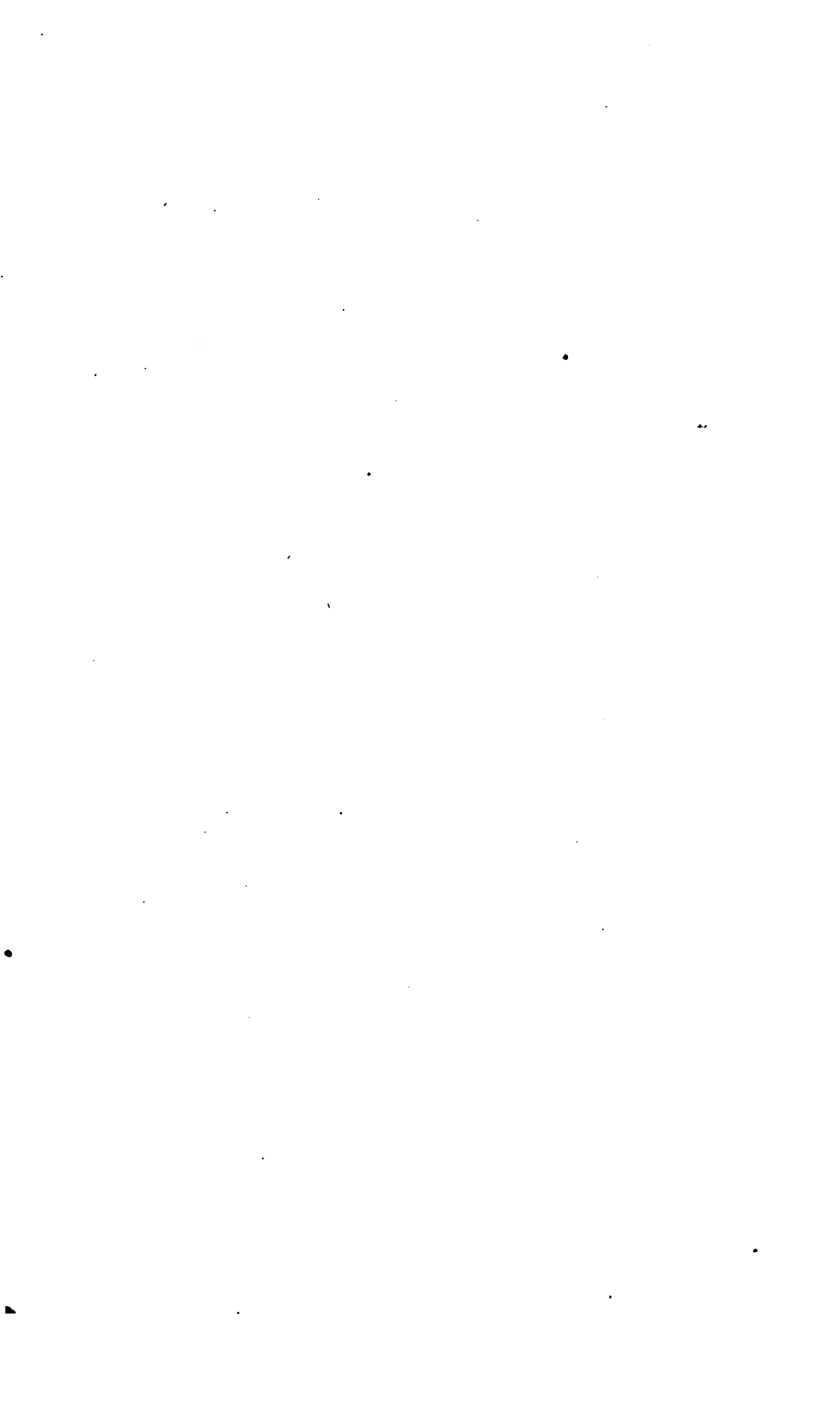
FRANCISCO BVECHELER

RENARDO KEKVLÉ

HERMANNO VSENER

S.

152405.

PRAEFATIO

Libros Chrysippi si quis restitutus est id maxime cavere debet, ne nimis testimoniis et vestigiis obrutis parcat, velut Bage-tum fecisse notum est atque ex ipsa re explanatur et excusatur. Chrysippus enim cum innumerabilia fere opera condiderit et ediderit, ingentem farraginem ex alienis libris sociorum adversariorum philosophorum poetarum in suos derivavit rivulos, atque etiam sua ipse exscripsit et repetivit adeo, ut in quolibet libro de quaque re egisse videatur. illam consuetudinem famosa 'Medea Chrysippi' (L. D. VII 180) atque explanatio ψευδομένων (Zeller III 1^s p. 114 sq.) et argumentorum sensuum auctoritatem refellentium (Cic. Ac. II 27, 87) illustrat; huius rei non minus cognitae satis erit specimina pauca adposuisse: Galenus tradit (περὶ τῶν τῆς ψυχῆς ἡθῶν c. 11 IV 820 K.) πολλὰ μὲν οὖν εἶπε Χρύσιππος ἐν τοῖς λογικῶς ζητούμενοις περὶ τῶν παθῶν τῆς ψυχῆς μεμψάμενος, ἔτι δὲ πλείω τῶν ἐν τοῖς περὶ διαφορῶν τῶν ἀρετῶν. in quarto περὶ δυνατῶν libro mundum in medio semper versari probavit (Plut. de def. oracl. c. 28). eodem Plutarcho auctore (de rep. Stoic. c. 9) καθάπερ οἱ τὰ ψηφίσματα ταῖς πόλεσιν εἰσφέροντες προγράφουσιν ἀγαθὴν τύχην ita ille praefigere solebat libris suis τὸν Δία, τὴν εἰμαρμένην, τὴν πρόνοιαν, τὸ συνέχεσθαι μιᾷ δυνάμει τὸν κόσμον ἕνα ὄντα καὶ πεπερασμένον. haec exempla satis sunt: apparet sententias ab illo imprimis de fato et providentia prolatas si collegerimus pristinam unicuique fragmento sedem adtribuere nos plane nequire, tamen in libris quos de ipsis his doctrinis proprie composuit quid docuerit, ita divinare atque enucleare posse, ut paucis terminis positis totas provincias Chrysippo reddituros atque cum libros περὶ θεῶν, περὶ κόσμου alios tum περὶ προνοίας et περὶ εἰμαρμένης scriptos paene restitutos nos esse spes sit. neque enim veri est simile illum quamvis saepissime temere sibi contradixerit de se descivisse in summa doctrina, neque animum eum et disciplinam umquam mutasse probari potest. immo ut ipse secum ita tota fere Stoicorum porticus adeo cum illo duce stabat, ut etiam omissis Chrysippi nomine alterove quodam prodito ingenuam illius doctrinam saepe proferrent. ita, ut notum est, Laertius Diogenes post Zenonis vitam placitis Stoicorum enarrandis unius fere Chrysippi sententias subdidit; idemque in multis Arii Didymi et Aetii notis, in quibus universi Stoici adferuntur auctores, accidit. hi ipsos Chrysippi libros non legerunt; tamen circa DCC Cornuto relictos ab A. Persio esse traditur (Suet. de v. ill. p. 74, 13 R.). postea fortasse Aristocles Lampsacenus Stoicus,

quem alteri p. Chr. n. saeculo adtribuere solent, illius περὶ τοῦ 'πῶς ἕκαστα λέγομεν καὶ διαανοούμεθα;' libros quattuor interpretatus est tamquam scriptum canonicum; eodem fere tempore, ut videtur, Diogenianus Chrysippi de fato doctrinam acriter adgressus est. certior est aetas duorum philosophorum: initio alterius p. Chr. n. saeculi Philopator Stoicus meram Chrysippi doctrinam suam fecit et in libro de fato edidit (cf. de nat. hom. cap. 35 p. 140); ei omnia Chrysippea, si recte conicio, debuit Nemesius. eodem saeculo exeunte Alexandrum Aphrodisiensem proprium contra Chrysippum scripsisse librum infra explanabitur; hunc illius de fato libros et legisse ipsum et exscripsisse quisquis excerpta vidit persuasum habet. talis igitur erat Chrysippi memoria. vides omnia illius vestigia detegere non unius esse; me ne duorum quidem librorum reliquias contulisse omnes haud nescio: plurimas iam praestare confido.

I. DE FONTIBVS

1. quinque περὶ προνοίας librorum.

Quinque de providentia libros Chrysippum scripsisse testatur Laertius Diogenes VII 142 (frg. 17); librorum tertii et quinti fragmenta nulla servata sunt. ne in ceteris quidem libris certum auctoris consilium rerumque dispositio investigari potest.

Primi libri fragmenta variis locis exstant; agitur de mundo diisque; non nulla e coniectura huc rettuli, plura simillima tamquam notissima sed incerti loci omisi.

Alterius libri quae mihi innotuerunt omnia e bibliotheca HERCVLANENSI provenerunt, de quibus conferatur D. Comparetti 'In villa Ercolanese dei Pisoni, Torino 1883' p. 66: 'Crisippo περὶ προνοίας β' CA V 22, di cui però rimane poco più che il titolo, quel poco che ne rimane fu illustrato dal Parascandolo in uno scritto rimasto inedito nell' officina.' addatur ibid. p. 123 s. n. 1038 'ΧΡΥΣΙΠΠΟΥ || Π(Ε)ΡΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ || B || X..... svolto nel 1808 da F. Casanova. pezzi 10. — col. 8 fr. 35' et adn. ibid. 'i fragmenti non disegnati sono di pochissimo o nessun frutto.' his accedunt quinque incerti libri fragmenta, quorum rationem habet idem p. 134 s. n. 1421 'ΧΡΥΣΙΠΠΟΥ || Π(Ε)ΡΙ ΠΡΟ(ΝΟΙΑΣ)..... svolto nel 1821 da C. Malesci. — pezzi 5: metà di papiro' et adnotat 'il nome di Chrysippo nel titolo s' intravede appena.' septem columnae adhuc editae cum supplementis a me temptatis infra (frg. 19 — 25) sequentes etsi pauca tamen non vilia docent de natura Iovis mundi hominum (cf. p. 699).

E quarto libro egregia quaedam imprimis de illa quaestione, unde sint mala in mundo, aliaque quae etiam in libris de fato similiter exposita fuisse haud iniuria conicere possis, eaque omnia paene arte cohaerentia GELLIVS tradidit (NA VII 1 et 2).

Ceterum non nullas sententias quae eodem iure quo huc in libros de fato referantur illic ponere malui. inter illas a me consulto neglectas, quas in libris de providentia fuisse expresse non traditur, est triplex mundi definitio a Dione Chrysostomo adhibita (or. 36, 29 sq. et 36).

2. duorum περὶ εἰμαρμένης librorum.

Vtriusque libri fragmenta cum promiscue a veteribus citentur ita enarranda sunt, ut ipsos sequamur auctores.

Duos fuisse Chrysippi de fato libros testatur DIOGENIANVS quidam, quem in Peripateticorum numerum Zeller recepit (cf. infra p. 701). is cum de fato condidisset librum nunc deperditum philosophorum omnium de hac materia exposuit et recensuit doctrinas; cuius operis ea pars, qua vehementer est aggressus Chrysippum, Eusebio facultatem dedit, ut eadem opera et Stoici summatis de fato sententiam commode lectoribus explanaret et acerrimi adversarii argumenta tamquam sua adderet. atque feliciter accidit, quod hic Diogenianus summas doctrinas Chrysippi planis verbis indicavit singulaque refellere studuit; atque priorem alteri libro prorsus contradicere ita probavit, ut consilium Chrysippi egregie perspiciamus. quoniam praeterea sine dolo adversarium exscripsit neque illum aut se defraudavit, in utroque libro restituendo optimum se praebet ducem. nimirum hic, ut Cicero et Alexander Aphrodisiensis, auctore videtur usus esse vel auctoribus Academicis.

Certo CICERO in componendo de fato libello secutus est Antiochum Ascalonitam, id quod inde elucet, quia non solum inde a § 31 Carneadis auctoritas evocatur tamquam philosophi victoris sed etiam § 44 adversariorum sententiae ita comparantur aliaque alii accomodatur, ut conclusio fiat 'verbis eos non re dissidere' (cf. Zeller IV⁸ 602, 2 et 3). quod cum Antiochum melius demonstret quam Hoyerii tabula, aliquando disceptari potest, utrum non nullae detortae Chrysippi sententiae a Cicerone male intellectae an ab Antiocho consulto deflexae sint. hoc plerumque credo; ipse Cicero semel aliquid novavit, cum pro athleta quodam Hegesarcho¹, quem sine dubio ipso Chrysippo auctore nominat Diogenianus (frg. 116), Milonem Pythagoreum, quem omnes illius aetatis noverant Romani, induxit (frg. 117): vel hac ex re apparet sinceritas Diogeniani. ceterum multa e Ciceronis scripto, quamquam turpiter mutilatum et perversum nobis traditum est, disci possunt valdeque dolendum est, quod nunc a plerisque neglegitur. non nulla servasse Tulliana Augustinum de civ. d. V 9 primus reperit Otto, cf. Osann, Beiträge I p. 254 sqq.

ALEXANDER Aphrodisiensis librum περὶ εἰμαρμένης καὶ τοῦ ἐφ' ἡμῖν scriptum Severo et Antonino Augustis dedicavit (cap. 1 et

¹ Hunc eundem esse atque Agesarchum Pausaniae (VI 12, 8) nuper C. Robert (Herm. XIX 306) posuit; tamen e gente Polyclis ab eo restaurata neque statuae Agesarchi neque libelli Chrysippeae aetas definiri potest.

39); quem scribere incipiens pronuntiat (cap. 2) cum iis se non agere, qui fatum esse prorsus negent sed horum se rationem habiturum esse, qui omnia secundum fatum fieri contendant. deinde sua summatim exposita doctrina (capp. 3—6) adversariorum singulas describit et impugnat sententias (capp. 7—38), scilicet Stoicorum, quorum nomina nusquam addit: tamen docti non dubitaverunt ipsi Chrysippo ea tribuere, cuius et sententiae sunt et ratio conclusionis inest logicae. hanc formam concludendi agnovit Zeller IV³ 167 adn. 3—5; cf. quae de eodem usu disputabo p. 704 sq. sententiae omnes fere alienis testimoniis confirmantur, id quod fragmentorum e collectione facile apparebit. exempla lapidis, Oedipodis, alia rursus reperiuntur, mundus animal fingitur cogitans (frg. 72 init. cf. cum frgg. 9 et 10), expellitur ἀνάγκη retinetur εἰμαρμένη (frg. 114 cl. cum frg. 144); ceterum in summa doctrina et fatum et voluntas hominum defenduntur, duo genera causarum, συγκατάθεσις alia explicantur. dubitare si nondum desiisti, audi legis definitionem (frg. 55): si lex est, est etiam λόγος ὀρθὸς προτακτικὸς μὲν ὧν ποιητέον ἀπαγορευτικὸς δὲ ὧν οὐ ποιητέον, vel similiter: οἱ μὲν νόμοι προτακτικοὶ μὲν εἰσὶν τῶν ποιητέων ἀπαγορευτικοὶ δὲ τῶν οὐ ποιητέων, atque cum hac illam confer quam cum nomine Chrysippi servavit Marcianus (Digest. I 3, 2): [λόγος ὀρθὸς] προτακτικὸς μὲν τῶν ποιητέων ἀπαγορευτικὸς δὲ τῶν οὐ ποιητέων. res confecta est: quaecumque Alexander adversariis vindicat Chrysippo debentur; tamen cavendum est, ne omnia illi imputata genuinam prodere doctrinam iudicemus, quoniam non nullae sententiae adeo detortae sunt, ut in contrariam fere partem versas inveniamus. haec fragmenta, quae cruce notavi, plerumque similibus aliorum auctorum aut ipsius Alexandri corriguntur aut contrariis funditus refelluntur.

Una vero doctrina adhuc ignota nullis fere testimoniis firmatur: tamen addubitanda non est cf. p. 699 sq. versatur ea in educatione puerorum, de qua pauca viliaque tradidit Quintilianus quae ab Alexandro ne respiciuntur quidem quamquam ea quoque Alexandri fragmentis (frgg. 128—140) aliquo modo illustrantur. praeterea his ipsis egregie docemur, quid de natura hominum et deorum deque morali eorum constitutione, de facultate peccandi denique de laude vituperatione admiratione censuerit.

In altero περὶ ψυχῆς libro eundem Chrysippum cum alibi sparsim impugnare videtur tum in eo capite quod in Aldina (p. 159 b sq.) inscribitur τῶν παρὰ Ἀριστοτέλους περὶ τοῦ ἐφ' ἡμῖν. at quoniam quantum Chrysippo debeatur difficile est iudicatu, pauca tantum quasi specimina electa inter fragmenta recepi.

De iis fontibus, qui singula tantum fragmenta praebent cum aliorum auctorum tum Chrysippea, veluti placitorum scriptores (de fonte quodam Aetii cf. Diels DG p. 178) et Senecam non nulla nobis servasse notum est, nihil dicam nisi magna opus esse cautione; nunc quoniam de primo quodam eorum fonte agimus propiores iure

omitemus: itemque de duobus Plutarchi libris satis utilibus, qui de repugnantibus Stoicorum et de communibus eorum notitiis scripti permulta Chrysippea vel nomine apposito vel (quamvis raro) omisso exhibent, non habeo quid addam. ●

Non nulla NEMESIUS qui ad finem quinti saeculi putatur fuisse e nostro libro servavit; videtur ea omnia, ut supra dixi (p. 692), Philopatori Stoico debere. hunc bis, Chrysippum semel nominat: tamen non dubitavi plura e posteriore libri περὶ φύσεως ἀνθρώπου parte nostro vindicare; atque feliciter accidit, quod non nulli loci testimoniis alienis firmantur (cf. frg. 74 cum 72, 73, 83; etiam frg. 110 citra dubitationem positum est). tamen diiudicari de auctoribus ceteris propriaque doctrina Nemesii difficillimum est: mire aliquando et cum Alexandro conspirat et cum CHALCIDIO. hic, qui ca. annum 325, si recte coniciunt, commentarium quendam ad Platonis Timaeum compositum vertit, Adrasti et Numenii aliquot fragmenta vel sententias recepit, veterumque non nusquam Stoicorum imprimis Chrysippi placita prodidit, quae cuinam debeat nondum audeo affirmare.

Uterque mirifice cum libello de fato scripto qui PLVTARCHI nomen iniuria prae se fert conspirat, Chalcidius adeo, ut eundem auctorem breuiasse Pseudoplutarchum, vertisse Chalcidium certo evincatur. quae quoniam in animo mihi est mox, si dii volunt, accuratius exponere, nunc omitto. sed moneo ne quis hoc libello usus genuinis ea admisceat, quae Stoica inde ab Andronici fere et Antiochi temporibus Peripatetici et Academici proferebant. eademque de causa libellum de mundo, quem diu ab Aristotele ipso abiudicatum recentioribus Peripateticis adtribuerunt quemque nuper Bergk Nicolao Damasceno, Bernays et Vsener aetati Neronis vel Vespasiani vindicaverunt, omitti praestat. hoc in libro Chrysippea multa inesse olim Osann demonstravit, qui tamen paene caecus ipsi illi Stoico totum donare voluit; libellus plutarcheus nullum Osannum adhuc invenit. quare neque O. Heine (Stoicorum de fato doctrina Numburgi 1859 p. 1) neque R. Volkmann (leben, schriften und philosophie des Plutarch von Chaeronea Berlin 1869 p. 146—154) quicquam in eo agnoverunt Stoicum praeter ultima verba, quae diserte eos nominant, qui omnia fato fieri censeant. hoc enim nomine Chrysippum etiam ab Antiocho apud Ciceronem, Alexandro, Diogeniano aliis notari neminem fugit, nimirum quia priorem περὶ εἰμαρμένης librum ad eum finem scripsit, ut omnia fato fieri probaret. hunc consulto neglexit Plutarchus personatus, altero libro fructus est. ita ex uno vocabulo *cuveμαρμένα* (cap. 4 p. 569 F), quod ipse Plutarchus, ut par est, numquam¹ adhibuit, Chrysippus elucet (cf. fragm. 115—118) ita cap. 6 p. 570 E (ἡ μὲν γὰρ εἰμαρμένη πάντα περιέχει . . . τὰ δ' οὐκ ἐξ ἀνάγκης γενήσεται ἀλλ'

1 Vno fragmento excepto, quod volgo neglegitur itemque Chrysippo adtribuendum est (121).

ἕκαστον αὐτῶν οἷον καὶ πέφυκεν εἶναι) stat cum Chrysippo (frgg. 144, 110—115). etiam fati definitiones initio operis prolatae, quas volgo Platonicas esse dicunt, ex officina Stoicorum prodierunt: recentioribus enim temporibus Stoici vestigia suae doctrinae apud Platonem reperire atque detegere conati sunt, ut ipsum Chrysippum frg. 26 Platonem adsciscere invenimus; eadem ratione hae definitiones nemini Platonico debentur sed congruant cum Chrysippeis frgg. 32, 41—49. quid? quod etiam ἀποκατάστασιν Stoicorum cap. 3 exponi neglexerunt Heine et Volkmann? ne ipsius quidem compilatoris ratio, quam Stoicae opponit in ultimo capite, nova est sinceraque sed ab argumentorum ordine eo derivata, quem Chrysippus in altero περὶ εἰμαρμένης libro secutus est; sed de hac re alias.

Etiam ALBINVS Platonicus a Chrysippo quaedam sumere non dubitavit. hic autem cum odiosum nomen diligenter removerit, doctrinam eius vix mutatam recipit, quippe qui totam fere doctrinam etsi non diserte pronuntiatam apud Platonem inveniri sibi persuaserit

II. DE DOCTRINA CHRYSIPPI CETERORVM.

1. Chrysippi de providentia et fato doctrina.

Multae sententiae prioris de fato libri cum in libro de providentia item explicatae fuisse sed casu quodam interiisse videantur iam una tractandae sunt; deinde quomodo altero libro liberam defenderit Chrysippus voluntatem videbimus.

Pertritum est illud εἰ μὴ γὰρ ἦν Χρύσιππος οὐκ ἂν ἦν Στοά et tamen commentario quodam eget. neque enim solum, quae Zeno indicaverat tantum, explanavit auxitque atque multa quae ille omiserat adiecit sed aliquas doctrinas aut ipse condidit aut ita reformavit, ut nihil fere nisi nomina a Zenone inventa retineret. unum reprehendisse Cleanthem videtur, Zenonem seque ipsum tamquam verum illius discipulum defendit proprio libro περὶ τοῦ κυρίως κεχρηῆσθαι Ζήνωνα τοῖς ὀνόμασιν scripto (Laert. Diog. VII 122): quo ex titulo probatur iam ab aequalibus impugnatum esse Chrysippum ut καινοτομοῦντα, ipsum non concessisse. contra ingenue nova se proferre confessus est Posidonius, quem cum Chrysippo videtur comparare Galenus (π. τῶν τῆς ψυχῆς ἡθῶν IV 819 K): ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ἔπεισαν αὐτοὺς (αὐτοὺς Vsener) τὴν πατρίδα μᾶλλον ἢ τὰ δόγματα προδοῦναι, Ποσειδώνιος δὲ τὴν τῶν Στωικῶν αἵρεσιν μᾶλλον ἢ τὴν ἀλήθειαν. itaque aut doctrinas retinuit nominaque confudit vel certe non curavit aut veteribus nominibus inusitatam obtrusit significationem. ita εἰμαρμένης nomen retinuit removit necessitatem caecam astrologorum et Zenonis nihilque docturus erat nisi causarum nexum sempiternum; tamen ipse quoque aliquando ἀνάγκης nomine, eiusque non tantum logicae, usus est. qua re cum variis fluctuantibusque placitis Chrysippus doctrinam adumbraverit, nos certiores

his de rebus fieri raro possumus. accedit quod saepe Chrysippea neque a vetustiorum neque a recentiorum edictis discerni possunt: imprimis de mundo eiusque gubernatione, de providentia fatoque ita Stoicorum porticus, si paucos excipis, consentit, ut propriam Chrysippi doctrinam discernere frustra conaturus sis. exempla docent. Zeno censuisse dicitur ab Aristocle Peripatetico (Euseb. PE XV 14) easdem esse εἰμαρμένην καὶ ἐπιτήμην καὶ ἀλήθειαν καὶ νόμον. Chrysippus fati rationem veritatem causam naturam necessitatem promiscue dixit (frg. 49) et in libris de fato et dubito an etiam de providentia; certe (Phaedro fortasse auctore, cf. Diels Doxogr. Gr. p. 127. 546 a 20 cum adn.) in primo περὶ θεῶν libro similiter fatalem necessitatem sempiternamque rerum futurarum veritatem appellavit fatum vel Iovem (frg. 10). idem Cicero de div. I 55, 125 Posidonium, si Schicheum audis, secutus tradit: εἰμαρμένη 'est ex omni aeternitate fluens veritas sempiterna'; atque plura huius loci ita ad Chrysippi accedere videntur doctrinam, ut totum inter fragmenta (s. n. 43) receperim. iam sequatur alterum exemplum. mundi definitiones Laert. Diog. VII 137 sq. ponit Posidonium, ut ipse § 138 adnotavit, secutus. easdem praefixo Chrysippi nomine tradidit Arius Didymus (frg. 31 = Chrys. frg. 18): itaque Laertiana eidem Chrysippo vindicare non dubitavi (frg. 17) et eodem iure generaliore ei tribuere potui opinionem Stoicorum, quam Arius frg. 29 exhibet: tres enim illae reliquiae ad unum eundemque redeunt fontem. tamen ex hoc fragmento unum haurire locum satis habui, qui unde defluerit in Laertii et Didymi rivulos ille ipse testatur (frg. 7). aliam de mundo doctrinam tradidit Antipater (D. L. VII 139) τὸν ὅλον κόσμον ζῶον ὄντα καὶ ἔμψυχον καὶ λογικόν, id quod a Chrysippo usurpasse eum affirmabis, si huius frg. 9 et 10 legeris. iam vero haec confer:

Cic. d. d. n. II 17, 45 sq. sed cum talem esse deum certa notione animi praesentiamus primum ut sit animans deinde ut in omni natura nihil eo sit praestantius . . hunc ipsum mundum quo nihil excellentius fieri potest animantem esse et deum (iudico) . . . mundo autem certe nihil est melius: nec dubium quin quod animans sit habeatque sensum et rationem et mentem, id sit melius quam id quod his careat. ita efficitur animantem sensus mentis rationis mundum esse compotem.

D. L. VII 143 . . ζῶον μὲν οὕτως ὄντα οὐσίαν ἔμψυχον αἰσθητικὴν (τὸν κόσμον)· τὸ γὰρ ζῶον τοῦ μὴ ζῶου κρείττον· οὐδὲν δὲ τοῦ κόσμου κρείττον· ζῶον ἄρα ὁ κόσμος.

supra 142 ὅτι δὲ καὶ ζῶον ὁ κόσμος καὶ λογικὸν καὶ ἔμψυχον καὶ νοερόν, καὶ Χρύσιππος φησιν ἐν ᾧ περὶ προνοίας (frg. 9) καὶ Ἀπολλόδωρος φησιν . . καὶ Ποσειδώνιος.

illa quae Cicero tradit a Zenone repetenda esse et ipse antea (8, 21) indicavit strenueque Wellmann demonstravit ex Alexini Megarici

pugna (Sext. E. adv. math. IX 107 sq.). itaque Zenonem ad verbum videtur expressisse Chrysippus, alterum utrum Apollodorus et Posidonius, liberius rariusque Antipater. quae cum reputaveris, ubicumque a Diogene et doxographis unus appellatur auctor, plures vel consulto vel temere esse omissos recte, puto, concludes. harum igitur opinionum omnium, neque primus auctor neque ultimus defensor fuit Chrysippus, neque est cur Stoicam illius doctrinam accuratius explicemus, praesertim cum hac quidem in re quaestiones prorsus solverit Eduardus Zeller. de uno fragmento 24 infra disputabo.

2. Chrysippi de libero arbitrio doctrina.

Vt Diogenianus indignatus est ita nostrum unusquisque, puto, si generalem audiverit doctrinam in priore de fato libro prolatam a Chrysippo, mirabitur, quod in altero prorsus contrariam prodidit aliquidque esse in hominibus ipsis situm contendit. hac in re non Stoicum se praebet sed ipsum Chrysippum, quippe qui sententias prorsus alienas conciliaverit opinionesque ceterarum scholarum, imprimis Aristotelis ut videtur, disciplinae antiquitus sibi traditae et stabilitae ita adiunxerit, ut novam exstitisse factionem putes. nimirum voluntatem hominum inducere non potuit, nisi expulsa necessitate fatum posuit seriem esse causarum naturalium. has igitur tamquam cuique rei praecedentes ita distinxit, ut alias principales et perfectas in nobis sitas efficere actiones, alias adjuvantes continentesque movere ipsas illas diceret: sine his enim causis extrinsecus accidentibus neque principales causas fieri neque actiones. itaque visa extrinsecus recipimus (neque dubitavit Chrysippus illa fatalia appellare quippe quae e nostro arbitrio certo non pendeant); ipsi tamquam illorum iudices aut adsentimur aut respuimus. hoc iudicium animorum ratione puto et experientia fieri ratus est; nomen ei *συγκαταθέσει* (adprobationis) indidit; et Epicurei posteriores hanc vocem usurpaverunt et Alexander promiscue ea usus est significatione atque *προλήψει* (de fato c. 11 p. 36 O.). talem igitur probationem negantibus Academicis principaliter a nobis institui non male dixit: putas hac totaque libera voluntate tolli et fatum ex aeternitate impendens et divinationem? id cum Megarici intellegerent neque igitur valente fato utilia esse oracula Chrysippo obicerent, hic id ipsum praevideri fato et una computari affirmavit: condiciones quasdam fato dari, voluntatem nostram et arbitrium omnesque actiones *συνημαρμένα* (confatalia)¹ esse asseveravit, ut illorum *λόγον ἀργόν* retardaret vel removeret. idem quod contra Megaricos Aristoteli quaedam posse et fieri et non fieri concessit ita videtur docuisse, ut possibilia quoque *συγκαθειμάρθαι* poneret: testimonia desunt. neque

¹ Similiter excogitatum est mirificum illud *παπειμαρμένον* quod Aristoteli (!) adtribuit Proclus (in Plat. Tim. p. 322, p. 783 Schn.).

nus quantum tribuerit divinationi deoque. apud Alexandrum
 m legimus (frg. 93) πάντα τοῖς θεοῖς δυνατά φασιν εἶναι. tamen
 ilod. de d. v. beata (V H C I VI) col. 7, 33 dicit πολλάκις δὲ αὐτοὶ
 ανατροπὴν | τῆς νοήσεως τοῦ θεοῦ συγχωροῦσι, καθάπερ ὁ |
 ἴνυ?) Χρύσιππος ἐν τοῖς (πε)ρὶ μαντικῆς λέγει μὴ δύ|(νασθαι)
 / θεὸν ε(ιδέναι? πάντ)α διὰ τὸ μὴδ' ἔχειν | . . . haec, etiam si
 so aut saltem incerte suppleta sint, tamen demonstrant aliquid in
 estate deorum non esse: quia, puto, ne dii quidem compotes sunt
 mani arbitrii neque quae fiunt omnia necesse est fieri. non igitur
 sinit post μὴδ' ἔχειν sententia, sed sequebatur olim debilitas aut
 um omnium aut deorum; hi enim ipsi neque vitia committere
 ue impossibilia facere possunt, id est illa facere nequeunt. itaque
 cessit Chrysippus ipse debilitatem deorum, quod exprimit ab eo
 te Alexander paulo supra (frg. 93). iure igitur fragmentum a
 non receptum inter reliquias nostras aut librorum de divinatione
 nerare potes quod nomine omisso Philodemus tradidit in eodem
 ro col. 8, 1 καὶ κατὰ τὴν (τοῦ θε)οῦ (προ?)φορὰ(ν ἰδ)ιωτικῶς
 ταν-)|τοσ αὐτῷ δύναμιν ἀναθέντες, (ὄ)ταν ὑπὸ τῶν ἐ|λέγχων
 ἔζωνται, τότε καταφεύγουσιν ἐπὶ τὸ | διὰ τοῦτο φάσκειν τὰ συν-
 τόμενα μὴ ποιεῖν, | ὅτι οὐ πάντα δυνατά. nimirum quae in
 ninibus sita sunt deus non facit. sed de divinatione¹ satis.

Dii semper aequae boni sunt; homines mali fieri possunt sed
 culpa. non igitur ita nascimur, ut in mundum editi statim aut
 ii aut mali simus sed utriusque capaces constitutionis. porro
 amcumque selegimus hanc cetera in vita deserere nequimus²:
 igitur singulas ob actiones laude vituperationeve apparemus
 ni sed propter primariam illam electionem; dii neutram merentur
 oniam neutram recipere potuerunt naturam sed admirationem as-
 untur hominum. — haec doctrina (frgg. 128—140) egregie fir-
 tur et stabilitur parvo fragmento alterius περὶ προνοίας libri
 ceo (24); aliunde de ea adhuc nihil innotuit. tamen vestigia de-
 gere potes apud Philonem (de mundi opificio p. 46 Pfeif.): τῶν
 των τὰ μὲν οὔτε ἀρετῆς οὔτε κακίας μετέχει ὡς περ φυτὰ καὶ
 α ἄλογα, τὰ μὲν ὅτι ἄψυχά τ' ἐστὶ καὶ ἀφαντάτῳ φύσει διοι-
 ται, τὰ δ' ὅτι νοῦν καὶ λόγον ἐκτέμνεται (κακίας δὲ καὶ ἀρετῆς
 ἂν οἶκος νοῦς καὶ λόγος, οἷς αὐταὶ πεφύκασιν ἐνδιδαιτᾶσθαι).
 δ' αὖ μόνης κεκοινώνηκεν ἀρετῆς ἀμέτοχα πάσης ὄντα κακίας
 περ οἱ ἀστέρες· οὔτοι γὰρ ζῶα τ' εἶναι λέγονται καὶ ζῶα νοερά,
 λλον δὲ νοῦς αὐτῶν ὁ ἕκαστος ὅλος δι' ὅλων σπουδαῖος καὶ

1 Non nulla de oraculis a Chalcidio tradita quoniam iure Chrysippo
 dicanda sint nunc non quaesivi, praesertim cum rectius libris de
 inatione vel de oraculis inseras.

2 Tamen admittitur exceptio, quoniam ebrietas et melancholia vir-
 e servata esse non possunt, cf. Laert. VII 127; itaque reprehendit
 xander (de an. II 156b Ald.) οἷόν τε τὴν ἀρετὴν ἔχοντα καὶ ἐν λη-
 γῳ καὶ ἐν μελαγχολίᾳ καὶ ἐν σκοτώσει καὶ ἐν παρακοπῇ γενέσθαι, ἐν
 ὄντα ἀδύνατον κατ' ἀρετὴν ἐνεργεῖν.

παντὸς ἀνεπίδεκτος κακοῦ. τὰ δὲ τῆς μικτῆς ἐστὶ φύσεως ὡς περ ἄνθρωπος, ὃς ἐπιδέχεται τὰναντία, φρόνησιν καὶ ἀφροσύνην . . . καὶ συνελόντι φάναι . . . ἀρετὴν καὶ κακίαν. cohaeret nimirum haec doctrina cum educandi ratione, quoniam divina illa arte pueri ad bonum adliciuntur. itaque Chrysippus nutrices iam per triennium iis datum infantium mentes informare quam optimis institutis (Quint. I 1, 16) iussit secutus Platonem (Rep. II p. 377 B, cf. Ps.-Plut. de lib. ed. c. 5 p. 3 F). dissentiebat ab hoc in parte ea, quod corporis curam multo ante ipsam nativitatem esse instituendam iudicabat. hac in re cum Platone stans Posidonius illum vehementer vituperavit, tamen ipse quarto decimo demum vitae anno puerorum mentes (τὸ λογικτὸν) valere iudicavit (Galen. de pl. Hipp. et Plat. V p. 466 sq.); quam aetate liberorum naturam atque indolem corroboratam esse Chrysippus censuerit, nescimus, certo post annum vitae tertium. sine dubio omnes homines discere virtutem debere docuit, id quod ex Laertii placito (VII 91 διδακτὴν τὴν ἀρετὴν) non elucet, itaque si quis homo ad vitia propensus ea exstirpavit, hunc laudibus extulit; atque eadem ratione homines debiles sed sanos diligenti cura factos anteposuit iis qui e natura corporis valetudine bona fruuntur: hos enim ut bonos deos non laudandos sed beatos esse appellandos (frg. 129, 39—49); tamen ne sapientes quidem natura esse bonos usquam diserte dixit: immo ab eo videtur sumpsisse Posidonius quod de arte et exercitatione tradit Seneca (ep. 90, 44 sq., cf. Zeller III 1³ p. 269). contraria sententia legitur apud Plutarch. pers. de lib. ed. c. 9 p. 7 A καθάπερ δὲ τὸ σῶμα οὐ μόνον ὑγιεινὸν ἀλλὰ καὶ εὐεκτικὸν εἶναι χρή, καὶ τὸν λόγον ὡσαύτως οὐκ ἄνοσον μόνον ἀλλὰ καὶ εὐρωστον εἶναι δεῖ. τὸ μὲν γὰρ ἀσφαλὲς ἐπαινεῖται μόνον, τὸ δὲ ἐπικίνδυνον καὶ θαυμάζεται. Chrysippus laudem in hoc, admirationem in illud transtulit.

Neminem fugit ne hac quidem in re satis liberam esse voluntatem hominum ab illo circumscriptam et tamen prorsus abhorrere a Zenone huius disciplinam.

3. Antiochi et Alexandri de fato et libero arbitrio doctrina.

Ceterarum omnium scholarum philosophi a Chrysippo eiusque discipulis ea in re dissentiunt, quod casum introducunt et fortunam, quam ille causam esse protulerat rationi humanae imperceptam, scilicet secutus Heraclitum. Epicurei fortunam agnoscebant et liberam voluntatem, Academici et Peripatetici praeterea quibusdam in rebus etiam fatum, quamquam id ipsum negaverat Carneades (Cic. de fato 14, 31). atque etiam Antiochus non fatum videtur retinuisse sed nexum causarum, et ne causarum quidem ullas nisi naturaliter et necessario efficientes (ibid. 14, 33 sq.). idem sustulit divinationem tamquam a fortuna alienam (ibid. 3, 6). Alexander non dubitat quin sit fatum (cap. 2 init.) et divinatio (c. 30 a. c.), et tamen ex consensu

philosophorum multitudinisque hominum agnosci fortunam et casum addit (cap. 7 p. 20 O.). haec vero tamquam secum non convenientiam iam vituperaverat Antiochus in Posidonio (Cic. 3, 5), qui 'in aliis' inquit 'naturae contagio valet quam ego non tollo, vis est nulla fatalis: in aliis autem fortuita quaedam esse possunt.' hac igitur in re vides Antiochum accuratiorem Posidonio atque Alexandro, etiam si hic fatum et naturam rerum non discrepare satis caute posuit. Posidonio igitur videtur adtribuendum esse placitum Aetii I 29, 7 (p. 326 a5, b8 D.) ἃ μὲν γὰρ εἶναι κατ' ἀνάγκην ἃ δὲ καθ' εἰμαρμένην ἃ δὲ κατὰ προαίρεσιν ἃ δὲ κατὰ τύχην ἃ δὲ κατὰ τὸ αὐτόματον, id quod Platoni dat Chalcidius (cap. 145), Chrysippo ut videtur Zeller (IV^s 165, 2), adversariis non nominatis in formam redactum paulo liberiores Nemesius (cap. 39 initio).

Ceterum de doctrina Antiochi et Alexandri quamquam multa cum communia tum diversa enucleari possunt diligenter disquisitis Ciceronis ipsiusque philosophi Aphrodisiensis de fato libris, nemo adhuc propriam instituit quaestionem neque mihi nunc instituere vacat.

4. De Diogeniani doctrina.

Nihil de Diogeniano constat nisi Chrysippi doctrinam acriter ab eo impugnatam esse. qua de re forte miraberis Zellerum¹ ita dicentem (IV^s 779 adn.): 'D., von dem Eus. grössere bruchstücke, gegen Chrysipps lehren über die weissagung und das verhängniss gerichtet, vielleicht aus einer schrift π. εἰμαρμένης, mittheilt; möglicherweise eine person mit dem Pergamener D., der bei Plut. de Pyth. oraculis und qu. conv. als gesprächsperson auftritt; was er ihm in den mund legt, steht wenigstens mit dieser annahme nicht im widerspruche, Pyth. or. 5, 17 würde vielmehr mit seinem skeptischen verhalten zur mantik stimmen. es fehlt aber allerdings an bestimmteren anzeichen dafür, dass D. von Plut. als Peripatetiker geschildert werden solle.'

Cur Eusebii Diogenianus inter Peripateticos recensetur? pugna enim contra providentiam, fatum, divinationem Stoicorum ab Academicis et Epicureis non minus quam a Peripateticis fit. itaque magna ex parte Academicorum sententiae cum Diogeniano congruunt; cf. Cic. de div. II 8, 20—10, 25 et Diog. frg. 4, 42—49. tamen Epicuri scholae eum adscribere non dubito his de causis:

Primum strenue in ceteris breviterque redarguit Chrysippum; uno loco latius expandit argumenta (4, 52) ἄλλως τε καὶ ταῦτα (τὰ κακὰ) μὲν οὐ πάνυ τι περὶ ἑαυτοῦς ἔσεσθαι πρὶν ἀκοῦσαι κατελπίζομεν, τὰ δ' ἀγαθὰ μᾶλλον πάντες ὡς εἰπεῖν προσδοκῶμεν διὰ τὴν φυσικὴν οἰκείωσιν πρὸς αὐτά· οἱ μὲν γὰρ πολλοὶ καὶ μείζω

¹ Antecessit Hugo Grotius, philosophorum sententiae de fato et de eo quod in nostra est potestate collectae partim et de Graeco versae Amsterodami apud L. Elzevirium a. 1648 p. 265.

τῶν δυνατῶν γενέσθαι κατηλπίκασιν. ἐξ οὗ συμβαίνει τὸ τὴν μὲν τῶν ἀγαθῶν προαγόρευσιν μὴ ἐπιτείνειν πάνυ τι τὴν χαρὰν (διὰ τὸ καὶ χωρὶς τῆς προαγορεύσεως ἕκαστον ἐξ ἑαυτοῦ τὰ κρείττω προσδοκᾶν) ἢ ἐπ' ὀλίγον ἐπιτείνειν τῇ δοκούσῃ βεβαιότητι, πολλάκις δὲ καὶ μειοῦν τὴν χαρὰν, ὅταν ἐλάττω τῶν ἐλπισθέντων ἀκουσθῇ· τὴν δὲ τῶν κακῶν προαγόρευσιν (καὶ διὰ τὸ ἀπόστρεπτον αὐτῶν φύσει καὶ διὰ τὸ παρ' ἐλπίδας ἐνίοτε προλέγεσθαι) μεγάλως συνταράττειν. haec ad refellendum adversarium nihil valent: quaeritur enim num divinatione procurari flectique possint imminetia, non agitur de parva voluptate ex praesciendo oriunda. itaque ex sua suaeve scholae doctrina Diogenianus (aut fons illius) haec addidit, quibus probaret neque bona neque mala praescire utile esse. haec vero tota doctrina, imprimis de expectatione bonorum magna parva malorum deque naturali ad bona dulciaque affinitate (οἰκειώσει) prorsus Epicureorum est, a quibus alibi (4, 4. 10. 16. 3, 25) ἐνάργειαν quoque sumpsit.

Deinde Diogenianus aliis recensitis philosophis Chrysippum revincendum aggressus est suam sine dubio de fato sententiam tamquam ultimam unamque veram expositurus. in hoc quem secuturus sit auctorem nobis non dixit, dixit in divinatione simul explananda (4, 29) ἀλλὰ περὶ μὲν τοῦ μὴ συνεστάναι τοῦτο ὃ προειλήφαμεν καλεῖν μαντικὴν ἐν ἄλλοις ἀποδώσομεν πληρέστερον παρατιθέμενοι τὰ Ἐπικούρω καὶ περὶ τούτου δοκοῦντα. quis dubitat, quin idem arbiter fuerit fati abiudicandi?

Denique tertium sequatur testimonium extrinsecus petitum. Eus. PE IV p. 139 B proclamat κύ γε μὴν παρὰ καυτῷ κέψαι, πῶς Ἕλληες ὄντες καὶ τὴν Ἑλλήνων σύντροφον παιδείαν ἐκ νέας ἡλικίας κτησάμενοι τὰ τε πάτρια περὶ θεῶν πάντων μᾶλλον διεγνωκότες Ἀριστοτελικοὶ πάντες Κύνικοί τε καὶ Ἐπικούρειοι καὶ ὅσοι τούτοις ἐφρόνησαν τὰ παραπλήσια τῶν παρ' αὐτοῖς Ἑλληνι βωμένων μαντείων κατεγέλασαν. eosdem componit p. 136 B: οἱ ἀπὸ Ἀριστοτέλους καὶ πάντες οἱ καθεξῆς τοῦ περιπάτου Κυνικοί τε καὶ Ἐπικούρειοι, οὓς καὶ μάλιστα ἔγωγε ἐθαύμασα. tamen hoc in libro unum adfert Diogenianum, tres auctores in sexto demum libro ad superiora ita respiciens (p. 273 A): καὶ τῶν μὲν (καθ' ἡμᾶς δογμάτων) πρὸς τοὺς γενναίους χρησμοὺς κυνικώτερον ἀποταθέντων τῶν δὲ πρὸς τοὺς θαυμαστοὺς φιλοσόφους παρὰ τῶν αὐτοῖς γνωρίμων ἀντειρημένων. hi tres sunt Oenomaus Cynicus, Diogenianus, Alexander Peripateticus. itaque nostrum ut nobilem quendam adscitum esse Epicureum ipsius Eusebii verba probant.

Contra Diogenianus Pergamenus apud Plutarchum (quaest. conv. VII 8, 1 cf. 3) Platonis dialogos in conviviis recitandos commendat placitumque Platonicum interpretari convivas iubet (VIII 2, 1); in libello de Pythiae oraculis scripto Diogenianus puer, qui non nulla ipse scit plura quaerit cuiusque pater, ille optimus virorum (cap. 1 a. c.), fortasse Pergamenus est: hic puer nulladum imbutus est philosopho-

rum doctrina; Pergamenus fingitur tamquam vir artium literarumque peritissimus, Platoni deditus.

Nostri igitur Diogeniani de patria vel aetate nihil constat.

EXCURSVS

de loco quodam Tulliano (de fato 19, 44).

'Haec cum ita sint a Chrysippo explicata, si illi, qui negant assensiones fato fieri, fateantur tamen eas non sine viso antecedente fieri — alia ratio est; sed si concedunt anteire visa nec tamen fato fieri assensiones, quod proxima illa et continens causa non moveat assensionem, — vide ne idem dicant.' haec corrupta esse omnes editores censuerunt auctore Lambino, qui deleto 'non' scripsit 'fateantur t. eas sine viso a. fieri'. at quinam homines posuerint visorum approbationes sine visis gigni, plane nescio. tamen nemo Lambinum non secutus est in recensenda hac sententia. audi Heineum (Stoic. de fato doctr. Numb. 1859 p. 2): 'Cicero . . in Epicuri ignorantiam atque disputandi licentiam ad modum rhetoris invehitur (10, 22. 20, 46). et summam quaestionem a deo non intellexit, ut contendat eos quidem qui et fato fieri assensiones et eis necessario visa antecedere negent (§. 44 'infittiantur' scr.), prorsus cum Chrysippo dissentire, eos vero qui assensiones non sine viso antecedente, visa vero ipsa non fato fieri dicant, verbis non re ab illo dissentire. sic etiam in hac quaestione id solum Ciceronem delectabat, quod ad actionem pertinet, quamquam ne hoc quidem satis perspexit.' quid ultima valeant verba, dii fortasse perspiciunt; in ceteris quae Heine falso vertit vides literis significata distinctis. Lambinum igitur et Bremium (qui 'non fateantur eas non nisi viso' scripsit) secutus ille 'infittiantur' scribendum proposuit, anonymus quidam in Lit. Centralblatt 1860 n. 11 'fatuentur tamen eas sine v.' coniecit, 'non fateantur eas non sine viso' et mox 'alia ratio sit' Kayser temptavit. at verum in codicibus exstat. de eisdem agitur. affirmat enim Antiochus re vera consentire cum Chrysippo Peripateticos quippe qui συγκαταθέσεις visis moveri aut certo sine illis fieri non posse, tamen non illas assensiones sed ipsa visa natura rerum vel fato gigni dicant: ideo qui ridiculum esse censeant impetus nostros et assensiones ipsi fato subdere, hos dicit Antiochus propria via ad eundem finem atque Chrysippum properare. itaque audi παράφρασιν vel translationem: τούτων οὕτως ὑπὸ Χρυσίππου ἐκτεθέντων ἔαν μὲν οἱ ἀρνούμενοι συγκαταθέσεις (μὴ) γίνεσθαι ὑφ' εἰμαρμένης ὅμως οὐ λέγῃσι γίνεσθαι εἰ μὴ φαντασιῶν προηγουμένων — ἔαν δὲ συγχωρῶσιν, ὅτι φαντασίαι μὲν προηγουνται αἱ δὲ συγκαταθέσεις ὑφ' εἰμαρμένης οὐ γίνονται (ἅτε οὐκ ἐκείνου τοῦ συνεκτικῆς τε καὶ συνεργοῦ αἰτίου τὴν συγκατάθεσιν κινουόντος), ταῦτ' ἀλέγειν κινδυνεύουσιν. — vides nihil esse mutandum.

Secuntur haec: 'neque enim Chrysippus concedens adsensionis proximam et continentem causam esse in viso positam neque eam causam esse ad adsentiendum necessariam, concedet, ut si omnia fato fiant, omnia causis fiant antecedentibus et necessariis.' offendit viros doctos duplex 'neque' positum. itaque alterum eiecit Turnebus, adsentitur Madvig (ad Cic. de fin. IV 28, 77) collaudans Lambinum. at haec existeret sententia: Chrysippus qui non concedit in viso esse adiuvantem causam (id quod concessisse eum constat!), etiam necessariam esse negat (quod nullo modo negavit!): atque tamen omnia dixit necessariis fieri causis. hanc Charybdim vitans ipse in Scyllam incidit Orelli vel Baiter, id quod sensisse videtur Madvig. is enim hanc effecit sententiam: Chr. concedit in viso esse aliquam causam non vero esse necessariam ad adsentiendum: non concedit omnia causis fieri antecedentibus et necessariis. haec doctrina cum Chrysippo convenit ut cum aqua ignis. ego quoque ut iustam recuperarem sententiam olim coniectura locum temptavi tali 'neque enim Chr. concedens adsensionis <nisi> proximam . . . neque (sc. vero non concedens) eam . . .' sed haec neque cum sermone latino bene congruit et supervacua est: non emendatione sed interpretatione opus est.

nota est Chrysippi concludendi forma usitata qua non dicebat 'si hoc non fit, ne illud quidem' sed sic 'non et hoc fit neque illud'. cf. frgg. 85, 51, 52, 55, 102. Diogenes Laertius soritem servavit e Chrysippi petitum libris (VII 82) οὐχί, τὰ μὲν δύο ὀλίγα ἔστιν, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ τρία· οὐχὶ δέ, καὶ ταῦτα μὲν, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ τέσσαρα κτλ. Plut. de com. not. cap. 39 p. 1080 C οὐκ, ἔστι μὲν ἴσα ταῦτα ἀλλήλοις, ἄνικα δ' ἔστι ταῦτα ἀλλήλοις, et ib. cap. 45 p. 1084 D. citato Chrysippi primo τῶν φυσικῶν ζητημάτων libro οὐχ(ί), ἡ μὲν νῦξ κῶμά ἐστιν, ἡ δ' ἑσπέρα καὶ ὁ ὄρθρος καὶ τὸ μέσον τῆς νυκτὸς κῶματα οὐκ ἔστιν· οὐδέ, ἡ μὲν ἡμέρα κῶμά ἐστιν, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ νοσηνία κῶμα καὶ ἡ δεκάτη . . . Cic. de div. I 38, 82 in probatione divinationis tota Chrysippo vindicanda 'non igitur, sunt di, neque significant futura', id quod Zeller (IV³ p. 338, 3) sic vertit: οὐκ ἄρα εἰς μὲν θεοὶ οὐ προσημαίνουσι δὲ . . . pro οὐκ, εἰ θεοὶ εἰσιν, οὐ προσημαίνουσι. alium locum Tullianum C. F. W. Mueller, nisi fallor, in lucem protraxit exstantem Top. 13, 53 'non, et legatum argentum est, et non est legata numerata pecunia'.

iam ad pristinum locum regressi sic interpretabimur: Χρύσιππος οὖν λέγων 'οὐκ αἴτιον μὲν συνεκτικόν τε καὶ συνεργὸν ἐν τῇ φαντασίᾳ ὑπάρχειν οὐχὶ δὲ καὶ ἀναγκαῖον εἶναι τοῦτο πρὸς συγκρατατιθέναι' — λέγει . . . id est Chr. contendit, si posita sit in viso causa, eam necessariam esse; concedit Antiocho nomen fati, ne discrepet doctrina a Peripatetica: sic igitur Peripatetici confiteri coguntur ipsorum causas praecurrentes a fato Stoico non diversas esse.

FRAGMENTA

ΠΕΡΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

LIBER I

1 Plut. de rep. Stoic. 38 p. 1051 E: Πρὸς τὸν Ἐπίκουρον μάλιστα μάχεται (Χρύσιππος) καὶ πρὸς τοὺς ἀναιροῦντας τὴν πρόνοιαν ἐκ τῶν ἐννοιῶν, ἃς ἔχομεν περὶ θεῶν εὐεργετικούς καὶ φιλανθρώπους ἐπινοοῦντες.

2 Οὐ γὰρ ἀθάνατον καὶ μακάριον μόνον ἀλλὰ καὶ φιλάνθρωπον καὶ κηδεμονικὸν καὶ ὠφέλιμον προλαμβάνεσθαι καὶ νοεῖσθαι τὸν θεόν.

id. de comm. not. c. 32 p. 1075 E contra Epicurum Stoici pugnant βοῶντες ὡς συγγέοντα τὴν τῶν θεῶν πρόληψιν ἀναιρουμένης τῆς προνοίας· 'οὐ γὰρ — θεόν.' cf. infra τί ποιοῦσιν οἱ 'προνοεῖν μὲν τοὺς θεοὺς ἡμῶν' λέγοντες . . . 'ἀρετὴν μὲν μὴ δίδοντας πλοῦτον δὲ καὶ ὑγίαν καὶ τέκνων γενέσεις καὶ τὰ τοιαῦτα (ἀδιάφορα) δίδοντας'. ceterum cf. Ar. Did. fr. 29 p. 464, 26 D. et Antipater (Plut. de rep. Stoic. cap. 38).

3 ibid. c. 31 p. 1075 A: Ἄλλὰ Χρύσιππος καὶ Κλεάνθης ἐμπεπληκότες ὡς ἔπος εἰπεῖν τῷ λόγῳ θεῶν τὸν οὐρανὸν τὴν γῆν τὸν ἀέρα τὴν θάλατταν οὐδένα τῶν τοσούτων ἀφθαρτον οὐδὲ αἰδίων ἀπολελοίπασιν πλην μόνου τοῦ Διός, εἰς δὲ πάντα καταναλίσκουσι τοὺς ἄλλους. . . ἀλλὰ αὐτοὶ μέγα βοῶντες ἐν τοῖς 5 περὶ θεῶν καὶ προνοίας εἰμαρμένης τε καὶ φύσεως γράμμασι διαρρήδην λέγουσι 'τοὺς ἄλλους θεοὺς ἅπαντας εἶναι γεγονότας καὶ φθαρσομένους', ὑπὸ πυρὸς τηκτοὺς κατ' αὐτοὺς ὡς περ κηρίνους ἢ καττιτερίνους ὄντας. . . . 'ὁ θεὸς ζῶν λογικὸν καὶ φθαρτὸν ἐστίν.' . . . 'θνητὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον οὐ θνητὸν δὲ 10 τὸν θεὸν ἀλλὰ φθαρτὸν.'

id. de Stoic. rep. 38 οὐδένα (Χρύσιππος) οἶεται πλην τοῦ Διός ἀφθαρτον εἶναι τῶν θεῶν ἀλλὰ πάντα ὁμαλῶς καὶ γεγονότας καὶ φθαρσομένους· ταῦτα δὲ πανταχοῦ ὡς ἔπος εἰπεῖν ὑπ' αὐτοῦ λέγεται. sequitur fragmentum l. III περὶ θεῶν. 15

de diis perituris cf. Orig. contra Celsum III 75. 6 unus Chrysippus libros de providentia, de fato, de rerum natura condidit 8 φθαρσομένους ὑπὸ πυρὸς, τηκτοὺς κατ' αὐτοὺς (conflatile opinione ipsorum) volgo correxi interpunctionem. 13 Διὸς *· πυρὸς

Laert. Diog. VII 156: δοκεῖ δ' αὐτοῖς τὴν μὲν φύσιν εἶναι⁴
 πῦρ τεχνικὸν ὀδῶ βαδίζον εἰς γένεσιν, ὅπερ ἐστὶ πνεῦμα πυρο-
 εἰδὲς καὶ τεχνοειδὲς, τὴν δὲ ψυχὴν αἰσθητικὴν. ταύτην δ' εἶναι
 τὸ συμφυὲς ἡμῖν πνεῦμα, διὸ καὶ σῶμα εἶναι καὶ μετὰ τὸν θά-
⁵νατον ἐπιμένειν· φθαρτὴν δ' ὑπάρχειν, τὴν δὲ τῶν ὄλων ἄφθαρ-
 τον, ἧς μέρη εἶναι τὰς ἐν τοῖς ζῴοις (ψυχάς).

3 αἰσθητικὴν· fort. αἰσθητικόν 5 ὑπάρχειν cod. Borb. Florent. H· εἶναι

Plut. de Stoic. rep. c. 39 p. 1052 C: ἐν δὲ τῷ πρώτῳ⁵
 περὶ προνοίας 'τὸν Δία' φησὶν 'αὔξεσθαι, μέχρις ἂν εἰς αὐτὸν
 ἅπαντα καταναλώσῃ· ἐπεὶ γὰρ ὁ θάνατος μὲν ἐστὶ ψυχῆς χω-
 ρισμὸς ἀπὸ τοῦ σώματος, ἡ δὲ τοῦ κόσμου ψυχὴ οὐ χωρίζεται
⁵μὲν, αὔξεται δὲ συνεχῶς, μέχρις ἂν εἰς αὐτὴν ἐξαναλώσῃ τὴν
 ὕλην· οὐ ρητέον ἀποθνήσκειν τὸν κόσμον.

Αὐτάρκης δὲ εἶναι λέγεται ὁ κόσμος διὰ τὸ μόνος ἐν⁶
 αὐτῷ πάντα ἔχειν ὧν δεῖται· καὶ τρέφεται ἐξ αὐτοῦ καὶ αὔξεται
 τῶν ἄλλων μορίων εἰς ἄλληλα καταλλαττομένων.

ibid. (s. l. D): σαφῶς γὰρ αὐτὸς ἐν τῷ αὐτῷ γέγραπεν· 'αὐτάρκης —
 καταλλαττομένων.' 1/2 cf. ibid. infra de re cf. p. 1052 E sq. Aet.
 II 4, 14 (p. 332, 14 Diels = Stob. I 21, 3 p. 183, 1 Wachsm.) de Stoicis:
 μήτε αὔξεσθαι (δὲ) μήτε μειοῦσθαι τὸν κόσμον, τοῖς δὲ μέρεσιν ὅτε μὲν παρ-
 εκτείνεσθαι πρὸς πλείονα τόπον ὅτε δὲ συστέλλεσθαι.

Laert. Diog. VII 139 sq.: Χρύσιππος δ' ἐν τῷ πρώτῳ περὶ⁷
 προνοίας καὶ Ποσειδώνιος ἐν τῷ περὶ θεῶν τὸν οὐρανόν φασι
 τὸ ἡγεμονικὸν τοῦ κόσμου... ὁ μὲντοι Χρύσιππος διαφορώτερον
 πάλιν τὸ καθαρώτατον τοῦ αἰθέρος ἐν ταύτῳ, ὃ καὶ πρῶτον θεὸν
⁵λέγουσιν, αἰσθητικῶς ὥσπερ κεχωρηκένας διὰ τῶν ἐν ἀέρι καὶ
 διὰ τῶν ζῴων ἀπάντων καὶ φυτῶν, διὰ δὲ τῆς γῆς αὐτῆς καθ'
 ἔξιν. <καὶ> ἓνα τὸν κόσμον εἶναι καὶ τοῦτον πεπερασμένον σχῆμ'
 ἔχοντα σφαιροειδὲς... ἔξωθεν δ' αὐτοῦ περικεχυμένον εἶναι τὸ
 κενὸν ἄπειρον, ὅπερ ἀσώματον εἶναι...

3 μὲντοι BH· δὲ Florent. F 4 καθαρώτατον B· καθαρώτερον ἐν
 ταύτῳ· si libro ut Baguet posuit loco remotum est, fort. del. 5 ὥσπερ·
 ὡς πνεῦμα Hirzel 7 ἓνα fort. Chrysippi περὶ κενοῦ liber ex-
 cerptus est καὶ add. Suidas

Ar. Didym. fr. 29 (p. 465, 8 Diels): Χρυσίππῳ δὲ (ἔδοξεν τὸ ἡγεμονικὸν
 εἶναι τοῦ κόσμου) τὸν αἰθέρα τὸν καθαρώτατον καὶ εἰλικρινέστατον ἀτε
 πάντων εὐκινήτοτατον ὄντα καὶ τὴν ὄλην περιάγοντα τοῦ κόσμου φορᾶν.

Cens. de nat. inst. fr. 1: (mundi) principale[m] solem quidam putant
 ut Cleanthes, ut Chrysippus aethera, cuius motu perenni subiecta tenen-
 tur et administrantur... cf. praef. p. 697

Hippol. philos. c. 21 (p. 571, 7 Diels): ὃ τε Χρύσιππος καὶ⁸
 Ζήνων οἱ ὑπέθεντο καὶ αὐτοὶ ἀρχὴν μὲν θεὸν τῶν πάντων σῶμα
 ὄντα τὸ καθαρώτατον, διὰ πάντων δὲ διήκειν τὴν πρόνοιαν αὐτοῦ.

Procl. in Plat. Tim. p. 126, p. 297 Schn.: πολλοῦ ἄρα δεῖ⁵
 παραβάλλεσθαι τῷ κόσμῳ τούτῳ ὃ ὑπὸ Χρυσίππου κατασκευα-
 ζόμενος. ὃ μὲν γὰρ εἰς ταῦτον συγχεῖ τὰς τε ἀμεθέκτους
 αἰτίας καὶ τὰς μεθεκτὰς τὰς τε θείας καὶ νοεράς τὰς τε αὐλοῦς

καὶ τὰς ἐνύλους. ὁ γὰρ αὐτὸς θεὸς παρ' αὐτῷ πρῶτος ὦν διήκει διὰ τοῦ κόσμου καὶ διὰ τῆς ὕλης, καὶ ψυχὴ ἐστὶ καὶ φύσις ἀχώριστος τῶν διοικουμένων.

9 Laert. Diog. VII 142 sq.: ὅτι δὲ καὶ ζῶον ὁ κόσμος καὶ λογικὸν καὶ ἔμψυχον καὶ νοερόν, καὶ Χρύσιππος ἐν ᾧ φησιν περὶ προνοίας καὶ Ἀπολλόδωρος φησιν ἐν τῇ φυσικῇ καὶ Ποσειδώνιος. — ζῶον μὲν οὕτως ὄντα οὐσίαν ἔμψυχον αἰσθητικὴν (τὸ γὰρ ζῶον τοῦ μὴ ζῶου κρεῖττον· οὐδὲν δὲ τοῦ κόσμου κρεῖττον· ζῶον ἄρα ὁ 5 κόσμος), ἔμψυχον δὲ ὡς δῆλον ἐκ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς ἐκεῖθεν οὐσης ἀποσπάσματος. cf. Chrysippus apud [Phil.] π. ἀφθαρ. κόσμου p. 255, 11 B.: φυσιολογεῖται ὁ κόσμος καὶ φύσις λογικὴ οὐ μόνον ἔμψυχος ὦν ἀλλὰ καὶ νοερός πρὸς δὲ καὶ φρόνιμος.

ὁ οὐδὲν . . κρεῖττον· ob rotunditatem, cf. Plat. Tim. p. 33 b et Vseneri Epicurea frg. 358. de auctoribus cf. p. 697 sq.

10 Philod. de piet. c. 11, 12: ἀλ(λὰ μὴν κ)αὶ Χρύσιππος ανε . . . ἰδια . . . (ἐν μὲν) τῷ πρῶτ(ῳ περὶ θεῶν) Δία φη(σὶν εἶναι τὸν) ἅπαντ(α διοικου)ντα λόγον κ(αὶ τὴν) τοῦ ὄλου ψυχὴ(ν καὶ) τῇ τούτου μ(ετοχ)ῇ πάντα (ζῆν τ)ό(ν τ') αἰθ(έρα) καὶ τοὺς λίθους, διὸ καὶ Ζῆνα καλε(ῖς)θαι, Δία δ' (ὅ)τι (πάν)των αἵτ(ι)ος 5 (καὶ κύ)ριο(ς), τὸν τε κόσμον ἔμψ(υ)χον εἶναι καὶ θεό(ν, κ)αὶ τὸ ἡ(γεμονι)κὸν (κ)αὶ τὴν ὄ(λου ψ)υχ(ή)ν καὶ (πρόνο)ιαν ὄν(ομά)ζε(ς)θαι τὸν Δία καὶ τὴν κοινήν πάντων [c. 12] φύσιν καὶ εἰμαρμ(έ)νην καὶ ἀνά(γ)κην· καὶ τὴν αὐτὴν εἶναι καὶ εὐνομίαν καὶ δίκην (κ)αὶ ὁμόνοιαν κα(ὶ ε)ἰρ(ή)νην καὶ τὸ παρ(α)πλήσιον πᾶν. — 10 [c. 14, 5] κἂν τῷ περ(ὶ) Χαρίτων (ἐν ᾧ τ)ὸν Δία νόμον φησὶ εἶναι. — [v. 21] ἐν δὲ τῷ τρίτῳ [περὶ φύσεως] τὸν κόσμον ἕνα τῶν φρονίμων συνπολιτευόμενον θεοῖς καὶ ἀνθρώποις, καὶ τὸν πόλεμον καὶ τὸν Δία τὸν αὐτὸν εἶναι, καθάπερ καὶ τὸν Ἡράκλειτον λέγειν. ἐν δὲ τῷ πέμπτῳ καὶ λόγους ἐ[col. 15]ρωτᾷ πάντας, 15 (τ)ὸν κόσμον ζῶον εἶναι καὶ λογικὸν καὶ φρονοῦν καὶ θεόν. κἄ(ν) τοῖς περὶ προνοίας μέντοι (τ)ὰς αὐτὰς ἐκτίθη(ς)ιν συνοικειώσεις τῇ ψυχῇ τοῦ παντός καὶ τὰ τῶν θεῶν ὄ(ν)όματα ἐφαρμόττει, τῆς δριμύτητος ἀπολαύων ἀκοπιάτως.

Cic. d. d. n. I 15, 39: iam vero Chrysippus . . . ait . . . vim di- 20 vinam in ratione esse positam et in universae naturae animo atque mente ipsumque mundum deum dicit esse et eius animi fusionem universam tum eius ipsius principatum, qui in mente et ratione versetur, communemque rerum naturam universum atque omnia continentem tum fatalem umbram et necessitatem rerum futurarum, 25 ignem praeterea eqs. [40] idemque etiam legis perpetuae et aeternae vim, quae quasi dux vitae et magistra officiorum sit, Iovem dicit esse eandemque fatalem necessitatem appellat, sempiternam rerum futurarum veritatem eqs.

de supplementis cf. novissimi editores Gomperz, herkul. stud. II p. 77—83 et Diels, Doxographi Gr. p. 545—8 4 τὸν τ' αἰθέρα Vsener

14 Ἡράκλειτος· cf. Schuster p. 198, 1 15 πάντας apogr. Ox. fort. recte, π(ερί τοῦ) volgo 24 universum Vsener: universam, universam — continentem del. Diels 25 fatalem umbram: fort. sic vertit Cicero είμαρμένης μοῖραν vel tale quid.

Philo de prov. II 74 p. 94 Aucher*: (Astra erratica) nota sunt 11 non solum ratione verum etiam sensu ita movente providentia, quae, ut dicit Chrysippus et Cleanthes, nihil praetermisit pertinentium ad certiore[m] utiliore[m]que dispensationem. quod si aliter melius esset dispensari res mundi, eo modo sumpsisset compositionem, qua tenus nihil occurreret ad impediendum deum.

Δι' ὄλου μὲν γὰρ ὦν ὁ κόσμος πυρώδης εὐθύς καὶ ψυχὴ 12 ἔστιν ἑαυτοῦ καὶ ἡγεμονικόν· ὅτε δὲ μεταβαλὼν εἰς τε τὸ ὑγρὸν καὶ τὴν ἐναπολειφθεῖσαν ψυχὴν τρόπον τινὰ εἰς σῶμα καὶ ψυχὴν μεταβάλλων, ὥστε συνεστάναι ἐκ τούτων, ἄλλον τινὰ ἔσχε λόγον.

Plat. de Stoic. rep. 41 (p. 1053 B): λέγει δὲ (Chrysippus) ἐν τῷ πρώτῳ περὶ προνοίας· 'δι' ὄλου — λόγον'. 2 ὅτε*· ὅτε εἰς τε· εἰς Wyttenb. καὶ τὸ ξηρὸν post ὑγρὸν add. Diels 3 ἐναποληφθεῖσαν Diels 4 καὶ ψυχὴν μεταβάλλων· μετέβαλεν Wyttenb. ἐκ τούτων· ex liquido et igneo, corpore et anima

Ἐοικέναι τῷ μὲν ἀνθρώπῳ τὸν Δία καὶ τὸν κόσμον, τῇ δὲ 13 ψυχῇ τὴν Πρόνοιαν· ὅταν οὖν ἐκπύρωσις γένηται, μόνον ἀφθαρτον ὄντα τὸν Δία τῶν θεῶν ἀναχωρεῖν ἐπὶ τὴν Πρόνοιαν· εἶτα ὁμοῦ γενομένους ἐπὶ μιᾷς τῆς τοῦ αἰθέρος οὐσίας διατελεῖν ἀμφοτέρους.

id. de comm. not. c. 36 p. 1077 D λέγει γοῦν Χρύσιππος 'εοικέναι — ἀμφοτέρους'. ad rem cf. Diogenes in libro de Minerva (Philod. de piet. col. 5): 1 τῷ μὲν σῶματι post καὶ addit O. Heine

Τούτου δὲ οὕτως ἔχοντος δῆλον, ὡς οὐδὲν ἀδύνατον καὶ 14 ἡμᾶς μετὰ τὸ τελευτῆσαι πάλιν περιόδων τινῶν εἰλημένων χρόνου εἰς ὃ νῦν ἔσμεν καταστήσεσθαι σχῆμα.

Lact. div. inst. VII 23, 3: melius Chrysippus, quem Cicero ait fulcire porticum Stoicorum, qui in libris, quos de providentia scripsit, cum de innovatione mundi loqueretur, haec intulit 'τούτου — σχῆμα'. 2 εἰλημένων*· εἰλημένων 3 ὁ Zeller· ὄν

M. Antonini com. VII 19: πόρους ἤδη ὁ αἰὼν Χρυσίππους, πόρους Σωκράτει, πόρους Ἐπικτήτους καταπέπωκε; τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ παντός οὐτινοσοῦν σοὶ ἀνθρώπου σοὶ καὶ πράγματος προσπιπτέτω. Epictetus videtur hanc doctrinam ex Chrysippo haustam tradidisse.

·Nemes. π. φυσ. ἀνθρ. c. 38 p. 147 sq.: οἱ δὲ Στωϊκοὶ φασι 15 ἀποκαθισταμένους τοὺς πλάνητας εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον κατὰ τε μῆκος καὶ πλάτος, ἔνθα τὴν ἀρχὴν ἕκαστος ἦν, ὅτε τὸ πρῶτον ὁ κόσμος συνέστη, ἐν ῥηταῖς χρόνων περιόδοις ἐκπύρωσιν 5 καὶ φθορὰν τῶν ὄντων ἀπεργάζεσθαι καὶ πάλιν ἐξ ὑπαρχῆς εἰς τὸ αὐτὸ τὸν κόσμον ἀποκαθίστασθαι καὶ τῶν ἀστέρων ὁμοίως πάλιν φερομένων ἕκαστον ἐν τῇ προτέρᾳ περιόδῳ γενόμενον ἀπαραλλάκτως ἀποτελεῖσθαι. ἔσεσθαι γὰρ πάλιν Σωκράτην καὶ Πλάτωνα καὶ ἕκαστον τῶν ἀνθρώπων σὺν τοῖς αὐτοῖς καὶ φίλοις

* Hoc fragmentum debeo Wellmanno.

καὶ πολίταις καὶ τὰ αὐτὰ πείσασθαι καὶ τοῖς αὐτοῖς συντεύξασθαι 10
καὶ τὰ αὐτὰ μεταχειριεῖσθαι καὶ πᾶσαν πόλιν καὶ κώμην καὶ ἀγρὸν
ὁμοίως ἀποκαθίστασθαι. γίνεσθαι δὲ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ παν-
τὸς οὐχ ἅπαξ ἀλλὰ πολλάκις, μᾶλλον δὲ εἰς ἀπειρον καὶ ἀτελευ-
τήτως τὰ αὐτὰ ἀποκαθίστασθαι.

cf. Zeller III 1³ p. 154, 2 sq. et Ps.-Plut. de fato c. 3. quae secuntur
de diis videntur a Chrysippo aliena esse. 12 ἀποκαταστήσασθαι Diels

6 Ar. Didym. fr. 36 (p. 468, 8 Diels): ἀρέσκει δὲ τοῖς πρε-
σβυτάτοις τῶν ἀπὸ τῆς αἰρέσεως ταύτης ἐξαιθεροῦσθαι πάντα
κατὰ περιόδους τινὰς τὰς μεγίστας εἰς πῦρ αἰθερωῦδες ἀναλυο-
μένων πάντων . . . ἐκ τούτων δὲ δηλον, ὅτι Χρύσιππος ἐπὶ τῆς
οὐσίας οὐ ταύτην παρείληφε τὴν σύγχυσιν· ἀδύνατον γάρ· ἀλλὰ 5
τὴν ἀντὶ τῆς μεταβολῆς λεγομένην. οὐ γὰρ ἐπὶ τῆς τοῦ κόσμου
κατὰ περιόδους τὰς μεγίστας γινομένης φθορᾶς κυρίως παραλαμ-
βάνουσι τὴν φθορὰν οἱ τὴν εἰς πῦρ ἀνάλυσιν τῶν ὄλων δογματί-
ζοντες, ἦν δὴ καλοῦσιν ἐκπύρωσιν· ἀλλ' ἀντὶ τῆς κατὰ φύσιν
μεταβολῆς χρῶνται τῇ προσηγορίᾳ τῆς φθορᾶς. ἀρέσκει γὰρ τοῖς 10
Στωικοῖς φιλοσόφοις τὴν ὄλην οὐσίαν εἰς πῦρ μεταβάλλειν οἷον
εἰς σπέρμα καὶ πάλιν ἐκ τούτου τοιαύτην ἀποτελεῖσθαι τὴν δια-
κόσμησιν, οἷα τὸ πρότερον ἦν. καὶ τοῦτο τὸ δόγμα τῶν ἀπὸ τῆς
αἰρέσεως οἱ πρῶτοι καὶ πρεσβύτατοι προσήκαντο Ζήνων τε καὶ
Κλεάνθης καὶ Χρύσιππος. 15

hoc frg. tradit Euseb. PE XV 18 cum hoc lemmate ὅπως οἱ Στωικοὶ
περὶ τῆς τοῦ παντὸς ἐκπυρώσεως δοξάζουσιν 4 post πάντων addit καὶ
ἐξῆς ἐπάγει (sc. Δίδυμος): hanc lacunam ex fr. 28 suppleendam esse censet
Diels 10 ἀρέσκει — 13 πρότερον ἦν etiam Stob. (I 20, 1 p. 171, 1
Wachsm.) servavit nonnullis depravatis, quae omitto 11 εἰς πῦρ μετ. —
σπέρμα· μετ. — σπέρμα τὸ πῦρ Stob. 12 τοιαύτην Stob. Diels· αὐτὴν Eus.

[Philo] π. ἀφθ. κόσμου p. 255, 8 B. φησὶν ὁ Χρύσιππος τὸ
ἀναστοιχειῶσαν τὴν διακόσμησιν εἰς αὐτὸ πῦρ τοῦ μέλλοντος ἀπο-
τελεῖσθαι κόσμου σπέρμα εἶναι.

Aet. II 4, 13 (p. 332 b 8 Diels = Stob. I 20, 1 p. 171, 13
Wachsm.) de Platone et Stoicis(?): [καὶ] οἱ φάμενοι δὲ τὴν δια-
κόσμησιν αἰώνιον ὑπάρχειν περιοδευτικούς εἶναι φασὶ χρόνους,
καθ' οὓς κατὰ ταῦτα καὶ ὡσαύτως γίνεσθαι πάντα καὶ τὴν αὐτὴν
διασώζεσθαι τοῦ κόσμου διάταξιν τε καὶ διακόσμησιν. 5

2 καὶ del. Heeren 4 ταῦτα Heeren· ταῦτα αὐτὴν Diels· αὐτοῦ

7 Λέγουσι δὲ κόσμον τριχῶς· αὐτὸν τε τὸν θεὸν τὸν ἐκ τῆς
πάσης οὐσίας ἰδίως ποιόν, ὃς δὴ ἀφθαρτός ἐστι καὶ ἀγέννητος
δημιουργὸς ὢν τῆς διακοσμήσεως κατὰ χρόνων ποιάς περιόδους
ἀναλίσκων εἰς ἑαυτὸν τὴν ἅπασαν οὐσίαν καὶ πάλιν ἐξ ἑαυτοῦ
γεννῶν· (138) καὶ αὐτὴν δὲ τὴν διακόσμησιν τῶν ἀστέρων κόσμον 5
εἶναι λέγουσι· καὶ τρίτον τὸ συνεστηκὸς ἐξ ἀμφοῖν. καὶ ἔστι
κόσμος ὁ ἰδίως ποιὸς τῆς τῶν ὄλων οὐσίας ἦ (ὡς φησι Ποσει-
δώνιος ἐν τῇ μετεωρολογικῇ στοιχειῶσει) σύστημα ἐξ οὐρανοῦ
καὶ γῆς καὶ τῶν ἐν τούτοις φύσεων ἦ σύστημα ἐκ θεῶν καὶ ἀν-

10 θρώπων καὶ τῶν ἔνεκα τούτων γεγονότων. (οὐρανὸς δὲ ἐστὶν ἢ ἐσχάτη περιφέρεια, ἐν ἣ πᾶν ἴδρυται τὸ θεῖον.) τὸν δὴ κόσμον διοικεῖσθαι κατὰ νοῦν καὶ πρόνοιαν, καθά φησι Χρυσίππος τ' ἐν τοῖς ε̄ περὶ προνοίας καὶ Ποσειδώνιος ἐν τῷ τρίτῳ περὶ θεῶν, εἰς ἅπαν αὐτοῦ μέρος διήκοντος τοῦ νοῦ καθάπερ ἐφ' ἡμῶν τῆς
15 ψυχῆς, ἀλλ' ἤδη δι' ὧν μὲν μᾶλλον δι' ὧν δὲ ἦττον· δι' ὧν μὲν γὰρ ὡς ἕξις κεχώρηκεν ὡς διὰ τῶν ὀστέων καὶ τῶν νεύρων, δι' ὧν δὲ ὡς νοῦς ὡς διὰ τοῦ ἡγεμονικοῦ. . .

Laert. Diog. VII 137 sq. 7 ἰδίως ποιός· ἰδιοποιός Suidas, εἰδοποιός Wolf 13 τοῖς ε̄ cod. Borbonicus et Florentinus H· τῷ πέμπτῳ Cobet

Ar. Didym. fr. 31 (p. 465, 14 Diels, Stob. I 21, 5 p. 184, 18 Wachsm.): Χρυσίππου. κόσμον δ' εἶναί φησιν ὁ Χρυσίππος σύστημα ἕξ οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ τῶν ἐν τούτοις φύσεων ἢ τὸ ἐκ θεῶν καὶ ἀνθρώπων σύστημα καὶ ἐκ τῶν ἔνεκα τούτων
5 γεγονότων. λέγεται δ' ἑτέρως κόσμος ὁ θεός, καθ' ὃν ἡ διακόσμησις γίνεται καὶ τελειοῦται. τοῦ δὲ κατὰ τὴν διακόσμησιν λεγομένου κόσμου τὸ μὲν εἶναι περιφερόμενον περὶ τὸ μέσον τὸ δ' ὑπομένον· περιφερόμενον μὲν τὸν αἰθέρα ὑπομένον δὲ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐπ' αὐτῆς ὑγρὰ καὶ τὸν ἀέρα. τὸ γὰρ τῆς πάσης
10 οὐσίας πυκνότατον ὑπέρεισμα πάντων εἶναι κατὰ φύσιν ὄνπερ τρόπον ἐν ζῳῳ τὰ ὀστέα, τοῦτο δὲ καλεῖσθαι γῆν. . .

5 δ' ἑτέρως Krische· δ' ἕτερος vel δεύτερος codd. item a Chrysippro pendet fr. 29; itaque et vere et falso iudicavit Diels ad v. 14 2 Χρυσίππος· om. Did. καὶ Ποσειδώνιος

LIBER II

Vol. Herc. coll. alt. V p. 22—25

I

19 ὁμοια τὸν οἴ(κεῖον)?
λόγον (έ)κάτ(ερον)? λέ-
γοντι . . α
ἐν τῷ(ι) πρ)ός
5 κατ' ἐπακολ(ούθησιν οἴ-
μαι γίνεσθαι
μεί?)ζονα ὄντ(α
. . . ασθιοτ(ερ
τῷ)ν λογο-
7 μεζονα Vsener 10 οἱ καὶ
11 γ' ἐκατ(ε)ρα 12 τῶν 13 -εἰα(ι)
κα 14 τον 15 αιο(δ

II

(πρα-
20 χθέν(τω)ν ὑφ' ἡμῶν
καὶ τῶν (ἄ)λλων ζ(. .
-ων, δι' (ῶ)ν τοιαύ(της
1 πραχθέντων Vsener 2 ἄλλων

ζῳων Vs· ΜΩΝΖ 4 καὶ τοτ
.. ποι . μ(ω?)- 5 -ρίας (τι)ν .. (ἐ)ν-
κ(α)λλ(εῖσθε)? 6 υ πρὸς (π)έρασ 7
τε 8 τῶν τοι(ούτων 9 πᾶσιν η
9/10 (κεῖ)|σθαι δεῖ μᾶλλ(όν γε?)
11 ἀλλὰ δὴ 12 κε)ῖντο 12/13
(ἄλ)|λον (τι)ν(ὰ τρόπον 14 ν —α

III

ἡμῖν, καὶ τὰς ι ας- 21
θίας ταύτας παρ(ίημι?) ἐ-
πιτηδέστ(ε)ρον ἀνε-
. ων της . αρ . . οὔμα,
5 φη(ς)ίν, το π(ε)ρ . ω? . οδα
3/4 fort. ἀνερῶν 5 τὸ πέρασ?
6 κα(ι)ροῖ ε 6/7 γεν|ναίως τι—να..τ
8 θοιμο 9 τρι. ε 10 τ)ην δ' (ἐν)
αὐ(τ 11 αἰρηῖ δη 12 νεῖς 13
ιτο 14 c. ην 15 co..ης

IV

2 -ων τὴν δι' αὐτοῦ γένε-
 σιν, αὐτῶν ἀποσημαι-
 νόντων(ν μ)ὲν κατ' ἄλ-
 λον λόγ(ο)ν, ὡς ἂν εἴ(ποι
 5 τις παρὰ τὰς ὥρα(ς .
 πα . μίαν .
 ἐ)κάστην ηλ
 . ον . . (C)ωπήρα εἶναι
 Φί(λιον) καὶ Ξένιον .
 10 πον . . καὶ ἄλλως
 πως νομι)σθῆ(ναι
 αὐτόν? . ἀκο)λούθω(ς
 δὲ τούτοις) τοῖς (δόγ-
 μασι . . .)ν ὄσοι . .

disputatur de Iove, cf. [Arist.]
 de mundo c. 7 4 ἂν εἴποι Vs. 6—8
 fort. παρὰ μίαν θ' ἡμέραν ἐκάστην
 ἥλιον (?) καὶ 8 τὸν Δία Vs. 9
 <καὶ> Φ. Vs.

V

3 τ' αὐτοῦ καταπαύων τὸν
 λόγον. δεῖ γὰρ διειλη-
 φένας πρῶτον μὲν, εἰ
 οὐκ ἐνδέχ(ε)ται φύσιν ἄλ-
 5 λην) εἶναι καὶ ἄλλου(ς
 κ)όσμους, (δι)ότι οὗτος
 ὁ κό(ςμος) κατ(έ)στη (τῆ)ι
 φύσει ἀνε(λ)λιπῶς ἀπέ-
 χων πάντ(α) τὰ (ὄν)τα,
 10 τὴν (α)ὐτ(ή)ν τε) κα(ὶ <α)ὐτὸ
 τὸ παρὰ φύσιν> —ε .
 . . . ὁμ(ο)νο(ια

contra Epicurum disputat. κατα-
 παύων· cf. Demetr. περί ποιημάτων
 col. 33 (p. 21): 'καθάπερ τὸ πρῶ-
 τον αὐτοῦ καταπαύσω τὴν γρα(φήν)'.
 7 κατέστη τῆ Diels 8 ἀνελλιπῶς =
 ἀνεκλείπτως 8/9 ΑΠΕΧΩΝ· ἀντέ-

χων Vs. 10 αὐτὸ vel τοῦτο 12 αλ
 13 μ 14 τ—νειν 15 με

VI

(τῶν) 24
 μὲν καθ' ὄλου δεκτικῶν
 ὄντων ἀρετῆς, οὐ κα-
 κίας, τῶν δ' εὐαναλή-
 πτως π(ρὸ)ς αὐτῆ(ν ἐ)χ(ό)ν-
 των, ἐὰν μὴ τύχ(ωσι)ν 5
 ἤδη ἔχοντες π . . . λαι
, εἰ φ(ύ)σεως (καθ) <ό>-
 λ)ου ταῦτα διειληφέναι
 π)ροσῆκεν· ὅτι τ(ε) τῶν
 καθ' αὐτὰ (ὄν)των επας . . 10
 . . ον ἀπ(οτ)ελεστικά
 . . δὲ κα(ὶ) . . . νκα .

de re cf. praef. p. 699 3/4 δὲ
 κἂν ἀλήπτως Vs. 6/7 π(ρο)-
 αι|(ρέ)σει Vs. 7 καθόλου Vs.
 Ε|.ΟΥ 10 καθ' αὐτὰ ὄντων Vs.
 10/1 fort. ἐπαρκίων 12 τὰ δὲ καὶ
 Vs. ἀνα)νκα(ῖα Diels

VII

. . . ν), ἐὰν τὰ ὁμ(ο)ια (ἐπ)ι- 25
 γένηται (π)ρονοῖα, (ὡ?)ς
 δ . . .ς πρ(ό)νοια τα(ὐτ)ά·
 . . ω κείθ(α)ι δὲ ἐ(πελ-
 θεῖν ἀρχομένους ἀ(π)ὸ 5
 τῶν (ψ)υχῶν καὶ τῶν
 φύσεων, καθά(περ) ἐ(να)ρ-
 χόμενος (ε)ἶπα, ῥηθήσε-
 τα(ι) δὲ τι περὶ τούτων
 καὶ ἐν τοῖς ἐχομέν(οις), 10
 τόπον δ' αὐτοῦ κατα-

—ΟΥ

4 fort. (ἀν)ω 6 κα<ι τ>ῶν Vs.
 ΚΑΝΩΝ 8 εἶπα, ῥηθήσεται Vs.
 11 αὐτοῦ· sc. mundi 12 -στή-
 σομεν?

(VIII)

Χρυσίππου
 π(ε)ρὶ προνοίας

B

χ . . .

LIBER IV

Gellius noct. att. VII 1, 1: quibus non videtur mundus²⁶ dei et hominum causa institutus neque res humanae providentia gubernari, gravi se argumento uti putant, cum ita dicunt 'si esset providentia, nulla essent mala': nihil enim minus aiunt providentiae
 5 congruere, quam in eo mundo, quem propter homines fecisse dicatur, tantam vim esse aerumnarum et malorum. adversus ea Chrysippus cum in libro περὶ προνοίας quarto dissereret 'nihil est prorsus istis' inquit 'insubidius, qui opinantur bona esse potuisse, si non essent itidem mala. nam cum bona malis contraria sint, utraque
 10 necessum est opposita inter sese et quasi mutuo adverso quaeque fulta nisu consistere: nullum adeo contrarium est sine contrario altero. quo enim pacto iustitiae sensus esse posset, nisi essent iniuriae? aut quid aliud iustitia est quam iniustitiae privatio? quid item fortitudo intellegi posset nisi ex ignaviae appositione, quid con-
 15 tinentia nisi ex intemperantiae? quo item modo prudentia esset nisi foret contraria imprudentia? proinde', inquit, 'homines stulti cur non hoc etiam desiderant, ut veritas sit et non sit mendacium? namque itidem sunt bona et mala, felicitas et infortunitas, dolor et voluptas: alterum enim ex altero, sicut Plato ait, verticibus inter se contrariis
 20 deligatum est: si tuleris unum, abstuleris utrumque.'

1—6 locuntur adversarii (Epicurei?); de re cf. Zeller III 1° p. 398 sq. et 506, 1, de Chrysippi doctrina ibid. p. 172 6 *Chrysippus*: ut in l. II περὶ φύσεως (Plut. de com. not. cap. 13—15, de Stoic. rep. 35). 9 *itidem* Lact. epist. inst. div. c. 29: *ibidem* 16 *contraria* Lact.: *contra* 18 *infortunitas: importunitas* Lact. 19 Plato Phaed. p. 60 B 20 *deligatum* cod. mel. Gellii. *tuleris: abs- vel sus-tuleris* Diels

Plut. de comm. not. c. 16 p. 1066 D: πολὺς μὲν ὁ ψελλισμὸς²⁷ αὐτῶν (τῶν Στωικῶν), τέλος δὲ τὴν μὲν φρόνησιν ἐπιστήμην ἀγαθῶν καὶ κακῶν οὖσαν <τῶν κακῶν ἀναιρεθέντων> παντάπασιν ἀναιρεῖσθαι λέγουσιν· ὡς δὲ ἀληθῶν ὄντων ἀδύνατον μὴ καὶ ψευδῆ
 5 τινὰ εἶναι παραπλησίως, οὕτω προσήκειν ἀγαθῶν ὑπαρχόντων καὶ κακὰ ὑπάρχειν.

3 τῶν κακῶν ἀναιρεθέντων *· καὶ volgo, κακῶν μὴ ὄντων (ἀναιρεθέντων Duebner) ὅλως καὶ Wyttenbach 4 μὴ· μὴ οὐ Rasmus 5 οὕτω προσήκειν Vs.· οἷον προσήκει Duebner, οἷονται προσήκει Madvig, οὕτω προσήκει

Gell. noct. att. VII 1, 7: idem Chrysippus in eodem²⁸ libro tractat consideratque dignumque esse id quaeri putat, εἰ αἱ τῶν ἀνθρώπων νόμοι κατὰ φύσιν γίνονται, id est naturane ipsa rerum vel providentia, quae compagem hanc mundi et genus homi-
 5 num fecit, morbos quoque et debilitates et aegritudines corporum, quas patiuntur homines, fecerit. existimat autem non fuisse hoc principale naturae consilium, ut faceret homines morbis obnoxios: numquam enim hoc convenisse naturae auctori parentique omnium rerum bonarum. 'sed cum multa' inquit 'atque magna gigneret

pareretque aptissima et utilissima, alia quoque simul adgnata sunt 10
 incommoda his ipsis, quae faciebat, cohaerentia'; neque ea per na-
 turam sed per sequellas quasdam necessarias facta dicit, quod ipse
 appellat κατὰ παρακολούθησιν. 'sicut' inquit 'cum corpora homi-
 num natura fingeret, ratio subtilior et utilitas ipsa operis postulavit,
 ut tenuissimis minutisque ossiculis caput compingeret. sed hanc 15
 utilitatem rei maiorem alia quaedam incommoditas extrinsecus con-
 secuta est, ut fieret caput tenuiter munitum et ictibus offensionibus-
 que parvis fragile. proinde morbi quoque et aegritudines partae
 sunt, dum salus paritur. sicut hercle' inquit 'dum virtus homini-
 bus per consilium naturae gignitur, vitia ibidem per adfinitatem con- 20
 trariam nata sunt.'

3 naturane ipsa * e codd. deter. (*naturam ipsam* V); *an natura ipsa* Otho, *si natura ipsa* volgo 6 *existimat*: imperitia Gellii ex hac
 vocula elucet; nimirum id quod sequitur neque Chrysippus neque quis-
 quam non comprobat 11 *neque* Gronov: *eaque neque* Hertz, *eaque*
 codd., *eaque non* volgo 13 κατὰ παρακολούθησιν dicit secutus Epi-
 curum; alibi ἐπακολουθεῖν praeoptat 16 *maiorem* Eussner: *maioris*
 20 *ibidem*, sc. apud homines: *itidem* volgo

29 Plut. de rep. Stoic. c. 21 (p. 1044 E): Chrysippus inducitur
 τὴν μὲν πρόνοιαν ἐγκωμιάζων ἰχθῦς καὶ ὄρνιθας καὶ μέλι καὶ οἶνον
 παρασκευάσασαν . . .

30 Quamquam ita sit, ut ratione quadam necessaria et principali
 coacta atque conexa sint fato omnia, ingenia tamen ipsa mentium
 nostrarum proinde sunt fato obnoxia, ut proprietates eorum est ipsa
 et qualitas. nam si sunt per naturam primitus salubriter utiliterque
 ficta, omnem illam vim, quae de fato extrinsecus ingruit, inoffensius 5
 tractabiliusque transmittunt; sin vero sunt aspera et inscita et
 rudia nullisque artium bonarum adminiculis fulta, etiam si parvo
 sive nullo fatalis incommodi conflictu urgeantur, sua tamen scaevi-
 tate et voluntario impetu in assidua delicta et in errores se ruunt.
 idque ipsum ut ea ratione fiat, naturalis illa et necessaria rerum 10
 consequentia efficit, quae fatum vocatur. est enim genere ipso quasi
 fatale et consequens, ut mala ingenia peccatis et erroribus non
 vacent.

Gell. noct. att. VII 2, 7. § 6 *Contra ea Chrysippus tenuiter multa
 et argute disserit; sed omnium fere, quae super ea re scripsit, huiusmodi
 sententia est: 'quamquam ita sit, inquit, ut — vacent'* 1 *necessario*:
 corr. Hertz 5 *ficta: facta* H. Grotius 6 *inscita: insulsa* H. Grotius
 12 *fatale: confatale* Gronov, nescio cur; Chrysippus scripsit tale aliquid:
 κοινῶς γὰρ οἶον ἐξ εἰμαρμένης παρακολουθεῖ τὸ . . .

31 Sicut lapidem cylindrum si per spatia terrae prona atque de-
 rupta iacias, causa quidem ei et initium praecipitantis fueris, mox
 tamen ille praecipitans volvitur, non quia tu id iam facis sed quoniam
 ita sese modus eius et formae volubilitas habet: sic ordo et ratio
 et necessitas fati genera ipsa et principia causarum movet, impetus 5

vero consiliorum mentiumque nostrarum actionesque ipsas voluntas cuiusque propria et animorum ingenia moderantur. . . .

ibid. § 11 *huius deinde fere rei exemplo non hercle nimis alieno neque inlepidō utitur: 'sicut, inquit, lapidem — moderantur' 2 fueris Hertz feceris*

Ἐπίδο καὶ ὑπὸ Πυθαγορείων εἴρηται

32

ἔγνωσει δ' ἀνθρώπους αὐθαίρετα πῆματ' ἔχοντας·

ὡς τῶν βλαβῶν ἑκάστοις παρ' αὐτοὺς γινομένων, καὶ καθ' ὄρμην αὐτῶν ἀμαρτανόντων τε καὶ βλαπτομένων καὶ κατὰ τὴν αὐτῶν
5 δianoian καὶ θέειν.' propterea negat (Chrysippus) oportere ferri audirique homines aut nequam aut ignavos et nocentes et audaces, qui cum in culpa et maleficio revidti sunt, perfugiunt ad fati necessitatem tamquam in aliquod fani asylum et, quae pessime fecerunt, ea non suae temeritati sed fato esse adtribuenda dicunt. primus
10 autem hoc sapientissimus ille et antiquissimus poetarum dixit hisce versibus:

ὦ πόποι, οἶον δὴ νῦ θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται.

ἔξ ἡμέων γάρ φασι κάκ' ἔμμεναι· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ

σφῆειν ἀτασθαλίηειν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουειν.

ibid. § 12 sq. *infert deinde* (Chrysippus) *verba haec his quae dixi congruentia: δίδ — ἔχουειν. 3 παρ' αὐτοὺς Mullach: παρ' αὐτοῖς 4 αὐτῶν *· αὐτῶν 5 θέειν· fort. διάθειν Vsener 5—10 talia adversarii excolebant ut Alexander cap. 7 p. 20 O. 6 aut ignavos et nocentes: fort. et ignavos aut nocentes 10 dixit: audi reprehendit 12—14 Hom. Od. α 32—34 cf. frg. 99*

Fatum est . . . sempiterna quaedam et indeclinabilis series rerum et catena volvens semetipsa sese et implicans per aeternos consequentiae ordines, ex quibus apta nexaque est.

Εἰμαρμένην (εἶναι) φυσικήν 33
τινα σύνταξιν τῶν ὄλων ἔξ αἰδίου τῶν ἑτέρων τοῖς ἑτέροις ἐπακολουθούντων καὶ μεταπολουμένων ἀπαραβάτου οὐσης τῆς τοιαύτης ἐπιπλοκῆς.

ibid. § 1 sq. *fatum, quod* εἰμαρμένην *Graeci vocant, ad hanc ferme sententiam Chrysippus Stoicae princeps philosophiae definit: 'fatum — est'. §. 2 ipsa autem verba Chrysippi quantum valui memoria ascripsi, ut si cui meum istud interpretamentum videbitur esse obscurius, ad ipsius verba animadvertat. in libro enim* περί προνοίας *quarto εἰμαρμένην esse dicit 'φυσικήν — ἐπιπλοκῆς'.*

8 sese: *in se* Gronov. fort., *ex se* Otho

4 ΜΕΑΠΟΑΥΜΕΝΩΝ· μεταπολουμένων Kumanudes vel Egger, ἐπιπλεκομένων Zeller IV.³ 157, 2, fort. μὴ ἀπολυομένων Vsener

ΠΕΡΙ ΕΙΜΑΡΜΕΝΗΣ

LIBER I

34 Cic. de fato 17, 39: Ac mihi quidem videtur, cum duae sententiae fuissent veterum philosophorum, . . . Chrysippus tamquam arbiter honorarius medium ferire voluisse, sed adplicat se ad eos potius qui necessitate motus animorum liberatos volunt; dum autem verbis utitur suis delabitur in eas difficultates, ut necessitatem fati 5 confirmet invitus.

ib. 9, 20: At qui introducunt causarum seriem sempiternam, ii mentem hominis, voluntate libera spoliata, necessitate fati devinciunt. 3

2 ii: *h(i)i* codd., quod fort. tenendum

35 Diogenian. fr. 1, 2: (Χρύσιππος) ἐν τῷ πρώτῳ περὶ εἰμαρμένης βιβλίῳ βουλόμενος δεικνύει τὸ δὴ 'πάνθ' ὑπ' ἀνάγκης καὶ τῆς εἰμαρμένης κατειλήφθαι' μαρτυρίοις ἄλλοις τέ τις χρήται καὶ τοῖς οὕτως παρ' Ὀμήρῳ τῷ ποιητῇ λεγομένοις.

'ἄλλ' ἐμὲ μὲν κῆρ 5

ἀμφέχανε στυγερή, ἥπερ λάχε γεινόμενόν περ'

καὶ 'ὑστερον αὐτε τὰ πείσεται, ἄσσα οἱ αἶσα

γεινομένῳ ἐπένησε λίνῳ, ὅτε μιν τέκε μήτηρ'

καὶ 'μοῖραν δ' οὐ τινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν'.

add. ibid. v. 22 Chrysippum censere πάντα καθ' εἰμαρμένην γίνεσθαι. 5 Il. Ψ 78 7 Il. Υ 127 9 Il. Ζ 488

36 Alex. de an.* II p. 140 Or.: (τὸ καθ' εἰμαρμένην) ὡς ἀναγκαῖόν τε εἶναι καὶ ἀπαράβατον κατὰ τὸν ποιητὴν τὸν λέγοντα·

μοῖραν δ' οὐ τινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν,
οὐ κακὸν οὐδὲ μὲν ἐσθλόν, ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται.

3/4 Hom. Il. Ζ 488 sq.

37 Plut. de rep. Stoic. c. 34 p. 1050 B: ὅτι δ' 'ἡ κοινὴ φύσις καὶ ὁ κοινὸς τῆς φύσεως λόγος εἰμαρμένη καὶ πρόνοια καὶ Ζεὺς' ἐστίν, οὐδὲ τοὺς ἀντίποδας λέληθε· πανταχοῦ γὰρ ταῦτα θρυλεῖται ὑπ' αὐτῶν· καὶ

'Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή' 5

τὸν Ὀμηρον εἰρηκέναι φησὶν ὀρθῶς ἐπὶ τὴν εἰμαρμένην ἀναφέροντα καὶ τὴν τῶν ὄλων φύσιν, καθ' ἣν πάντα διοικεῖται.

fragmentum rectius libro I περὶ φύσεως adtribuitur 4 αὐτῶν· Stoicorum 5 Hom. Il. A5 add. schol. Διὸς βουλήν οἱ μὲν τὴν εἰμαρμένην ἀπέδοσαν et Plut. de comm. not. c. 34

38 ibid. c. 47 p. 1056 B . . . τὸν μὲν Ὀμηρον ὑπερφουῶς ἐπαινεῖ περὶ τοῦ Διὸς λέγοντα·

* A est Aldina prior (omnia Themistii opera Alexandri Aphr. libri duo, Venetiis 1534)

‘τῷ ἔχεθ’ ὅτι κεν ὕμμι κακὸν πέμπησιν ἑκάστῳ’
ἢ ἀγαθόν, καὶ τὸν Εὐριπίδην

5 ‘ὦ Ζεῦ, τί δήτα τοὺς ταλαιπώρους βροτοὺς
φρονεῖν λέγοιμ’ ἄν; σοῦ γὰρ ἐξηρτήμεθα
δρῶμέν τε τοιάδ’, ἄν σὺ τυγχάνης φρονῶν’.

αὐτὸς δὲ (Χρύσιππος) πολλὰ τούτοις ὁμολογούμενα γράφει, τέλος
δέ φησι ‘μηδὲν ἔχεσθαι μηδὲ κινεῖσθαι μηδὲ τοῦλάχιστον ἄλλως
10 ἢ κατὰ τὸν τοῦ Διὸς λόγον, ὃν τῇ εἰμαρμένῃ τὸν αὐτὸν εἶναι’ . . .
τὴν δ’ εἰμαρμένην αἰτίαν ἀνίκητον καὶ ἀκώλυτον καὶ ἄτρεπτον
ἀποφαίνων αὐτὸς Ἄτροπον καλεῖ καὶ Ἀδράστειαν καὶ Ἀνάγκην
καὶ Πεπρωμένην ὡς πέρας ἅπασιν ἐπιτιθεῖσαν.

3 Il. O 109 4 ἢ ἀγαθόν Chrys. addidit 5 Eur. Supl. 734—736
6 λέγοιμ’ ἄν Chrysippus· λέγουσι Eur. 7 ἄν σὺ τυγχάνης Eur.· ἄ (ἄ γε
DL IX 71) σὺ τυγχάνεις Plut. φρονῶν Plut. vel Chrys.· θέλων Eur.

August. d. c. d. V 8 (Cic. de fato frg. 3) illi quoque versus³⁹
Homericī huic sententiae suffragantur, quos Cicero in Latinum vertit:

‘tales sunt hominum mentes, quali pater ipse
Iuppiter auctiferas lustravit lumine terras’

5 . . . quoniam Stoicos dicit vim fati asserentes istos ex Homero versus
solere usurpare . . ., quid sentiant esse fatum apertissime declaratur,
quoniam Iovem appellant, quem summum deum putant, a quo co-
nexionem dicunt pendere factorum.

3|4 Od. c 136 sq.

schol. ad Hom. Il. Υ 127: τὸν τοῦ παντὸς λόγον Ζῆνα καλεῖ,⁴⁰
ἐπεὶ τοῦ Ζῆν αἴτιος, Δία δὲ ἐπεὶ διὰ τοῦτον τὰ πάντα, Αἶσαν
δὲ παρὰ τὸ δαίω τὸ μερίζω, καὶ Μοῖραν καὶ Εἰμαρμένην παρὰ
τὸ μείρω· Πεπρωμένην ὅτι πάντας εἰς πέρας ἄγει· Λάχεσιν δὲ
5 παρὰ τὸ ἑκάστον λαγχάνειν ἃ μέλλει πείσεσθαι· Πρόνοιαν δὲ δι-
ῶν εὐρύσοπα καλεῖ αὐτόν· τῆς δὲ Ἀνάγκης ἀπαραβάτου αἰτίας
οὔσης φησὶν ‘ἀναγκαίη γὰρ ἐπείγει’ (Od. τ 73)· Τύχην δὲ οὐδ’
ὄλως οἶδεν ὁ ποιητής, εἰ μὴ τὰ ἀπὸ ταύτης ὡς τὸ ‘τύχε κατὰ
στεφάνης’ (Il. Η 11|2).

Laert. Diog. VII 149: καθ’ εἰμαρμένην δὲ φασὶ τὰ πάντα⁴¹
γίνεσθαι Χρύσιππος ἐν τοῖς περὶ εἰμαρμένης καὶ Ποσειδώνιος . .
καὶ Ζήνων (Βοηθὸς δὲ . . .)· ἔστι δ’ εἰμαρμένη αἰτία τῶν ὄντων
εἰρομένη ἢ λόγος, καθ’ ὃν ὁ κόσμος διεξάγεται.

4 διεξάγεται· cf. Plut. de fato 1: νόμος ἀκόλουθος τῇ τοῦ παντὸς
φύσει, καθ’ ὃν διεξάγεται τὰ γιγνόμενα

Nemes. cap. 37 (p. 143) . . . ἢ εἰμαρμένη εἰρμός τις οὔσα⁴²
αἰτιῶν ἀπαραβάτος (οὔτω γὰρ αὐτὴν οἱ Στωικοὶ ὀρίζονται), τοῦτ’
ἔστι τάξις καὶ ἐπικύνησις ἀπαραλλάκτος.

Alex. de fato* c. 2 (p. 6 O.) ‘Ὅσοι μὲν γὰρ αὐτῶν πάντα

* V est cod. Venetus saeculi X ab Ivone Bruns conlatus atque benigne
mecum communicatus, A est Aldina prior.

καθ' εἰμαρμένην γίνεσθαι λέγουσιν, τὴν εἰμαρμένην ὑπολαμβάνουσιν ἀπαράβατόν τινα αἰτίαν εἶναι καὶ ἀναπόδραστον.

- 43 Cic. de div. I 55, 125: Fieri igitur omnia fato ratio cogit fateri; fatum autem id appello, quod Graeci εἰμαρμένην, id est ordinem seriemque causarum, cum causae causa nexa rem ex se gignat: ea est ex omni aeternitate fluens veritas sempiterna. quod cum ita sit, nihil est factum quod non futurum fuerit eodemque modo nihil est 5 futurum, cuius non causas id ipsum efficientes natura contineat. (126) ex quo intellegitur, ut fatum sit non id quod superstitiose sed id quod physice dicitur 'causa aeterna rerum, cur et ea quae praeterierunt facta sint et quae instant fiant et quae sequentur futura sint'.

5 fuerit: num fecerit? 9 sequentur Davisius: sequuntur vel secuntur de auctore huius frg. cf. praef. p. 697

- 44 Aet. plac. I 27, 2 (p. 322 b 6 Diels; Stob. I 5, 15 t. I p. 78, 4 Wachsm.): <Χρύσιππος> μὴ διαφέρειν τοῦ εἰμαρμένου τὸ κατηναγκαζόμενον, <εἶναι δὲ τὴν εἰμαρμένην κίνησιν αἰδίου συνεχῆ καὶ τεταγμένην> κατ' ἐπιπλοκὴν τῶν μερῶν συνηρτημένην.

2 Χρύσιππος supplevit Diels allato Theodoretī loco VI 14 καὶ Χρύσιππος δὲ ὁ Στωικὸς μηδὲν διαφέρειν εἶπε τοῦ εἰμαρμένου τὸ κατηναγκαζόμενον, εἶναι δὲ τὴν εἰμαρμένην κίνησιν αἰδίου συνεχῆ καὶ τεταγμένην post κατηναγκαζόμενον lacunam significavit Diels, quam Wachsmuth sic explevit: τὴν δὲ εἰμαρμένην εἶναι κίνησιν αἰδίου τῶν ὄλων, quod paulum mutavi.

definitio haec si genuina sumpta est ex vetustiore quodam Chrysippi libro, quia cum Zenone mire congruit (δύναμιν κινητικὴν τῆς ὕλης b 10 Diels); alias differentiam ipse statuit; sed cf. verba Alexandri de fato c. 7 (p. 20 O.) ἐπέδοσαν αὐτοὺς τῇ δόξῃ τῇ πάντα ἐξ ἀνάγκης τε καὶ καθ' εἰμαρμένην γίνεσθαι λεγούσῃ.

- 45 Diogenian. fr. 2, 16: ἔστω γὰρ ταύταις ταῖς ἐννοίαις κεχρημένους τοὺς ἀνθρώπους, καθὼς αὐτὸς ἐτυμολογεῖ, τὰ ὀνόματα τεθεῖσθαι τὰ ἐκκείμενα δοξάζοντας τὸ πάντα κατειληφέναι τὴν εἰμαρμένην καὶ ἀμεταθέτους εἶναι τὰς ἐξ αἰῶνος προκαταβεβλημένας ἐν πᾶσι τοῖς οὐσί τε καὶ γιγνομένοις αἰτίαις. 5

3 ἐκκείμενα J· ἐγκείμενα G: verba non insunt cogitationibus 3 τὸ Vsenor· τὰ 4 προκαταβεβλημένας J, Vigeri margo· προκατειλημμένας

- 46 ibid. l. 1: Τεκμήριον δὲ καὶ ἄλλο ἰσχυρὸν φέρειν Χρύσιππος οἶεται τοῦ ἐν ἅπασιν εἰμαρμένην· τὴν θέσιν τῶν τοιούτων ὀνομάτων· τὴν τε γὰρ πεπρωμένην 'πεπερασμένην' τινὰ φησιν εἶναι καὶ συντετελεσμένην διοίκησιν τὴν τε εἰμαρμένην 'εἰρομένην' τινὰ εἴτε ἐκ θεοῦ βουλήσεως εἴτε ἐξ ἧς δὴ ποτ' οὖν αἰτίας. ἀλλὰ 5 καὶ τὰς Μοίρας ὠνομάσθαι ἀπὸ τοῦ καταμεμερίσθαι καὶ κατανεμεῖσθαι τινὰ ἡμῶν ἐκάστῳ (οὕτω δὲ καὶ τὸ χρεῶν εἰρῆσθαι τὸ ἐπιβάλλον καὶ καθῆκον κατὰ τὴν εἰμαρμένην)· τὸν τε ἀριθμὸν τῶν Μοιρῶν τοὺς τρεῖς ὑποβάλλει χρόνους, ἐν οἷς κυκλεῖται τὰ πάντα καὶ δι' ὧν ἐπιτελεῖται, καὶ Λάχεσιν μὲν κεκληῖσθαι 10 παρὰ τὸ λαγχάνειν ἐκάστῳ τὸ πεπρωμένον, Ἄτροπον δὲ κατὰ τὸ ἄτρεπτον καὶ ἀμετάθετον τοῦ μερισμοῦ, Κλωθῶ δὲ παρὰ τὸ

σύγκεκλῶσθαι καὶ συνείρεσθαι τὰ πάντα καὶ μίαν αὐτῶν τεταγμένην τινὰ εἶναι διέξοδον.

2 τοῦ ἐν ἄ. εἰμαρμένην G, αὐδί εἶναι· τῆς ἐν ἄ. εἰμαρμένης νοίγο 5 ἢ δὴ ποτοῦν G, οἰασδήποτε Theodoret. p. 87, 2 7 χρεῶν: χρεῶν παρὰ τὸ χρέος Theodoret. χρεῶν κατὰ τὸ χρέος Zeller IV³ 161, 2, <τὸν χρόνον κατὰ> τὸ χρεῶν Heine, Stoic. de fato doct. p. 32, 1 9 κυκλεῖται· κεκλεῖται G 10 λάχεσαν G 12 ἄτρεπτον· ἀμετάτρεπτον G ἀμετάθετον cod. J· ἀμετάβατον G (?) Theodoret. 14 διέξοδον· δόξαν Theod.

Ὁ τε γὰρ τῶν Μοιρῶν ἀριθμὸς καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν καὶ ὁ τῆς Κλωθοῦς ἄτρακτος καὶ τὸ ἐπειλημένον αὐτῷ νῆμα καὶ τὸ ἐπίκλωσμα τούτου, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα λέγεται ἐν ἐκείνοις, ἐνδείκνυται τὸ ἀπαράβατον καὶ ἐξ αἰῶνος καθῆκον τῶν αἰτίων, ὅσα 5 οὕτωςι κατηνάγκαται γενέσθαι καὶ ὅσα ἄλλως ἔχειν κεκώλυται.

ibid. l. 51—56; 2 Κλωθοῦς· Κλωθῷ G 5 ἄλλως ἔχειν κεκώλυται· cf. frg. 83

Plut. εἰ ἢ τῶν μελλόντων πρόγνωσις ὠφέλιμος fr. XV 247 (Stob. Anth. I 5, 19 p. 81 Wachsm.): Τὸ γὰρ εἰμαρμένον ἄτρεπτον καὶ ἀπαράβατον

ἡὐπερ μόνον ὀφρύσι νεύσει,
5 καρτερὰ τούτῳ κέκλωστ' ἀνάγκα'
καὶ πεπρωμένη· διὰ τοῦτο τὴν εἰμαρμένην καὶ Ἀδράστειαν καλοῦσιν, ὅτι πέρας ταῖς αἰτίαις ἠναγκασμένον ἐπιτίθησιν, ἀνέκφρευκτος οὖσα καὶ ἀναπόδρατος.

3 ἡὐπερ—ἀνάγκα· PLG III³ p. 735 fr. adesp. 143 νεύσει Meineke· νεύσει 4 κέκλωστ' Meineke· κέκλωτ'

Ar. Didym. fr. 29 (p. 465, 1 Diels): καθ' ὅσον δὲ εἰρομένῳ λόγῳ 48 πάντα διοικεῖ (ὁ Ζεὺς) ἀπαραβάτως ἐξ αἰδίου, προσονομάζεσθαι εἰμαρμένην· Ἀδράστειαν δέ, ὅτι οὐδὲν ἔστιν αὐτὸν ἀποδιδράσκειν· πρόνοιαν δ', ὅτι πρὸς τὸ χρήσιμον <προνοεῖ καὶ> οἰκονομεῖ ἕκαστα.

ut totum fr. Arei 29 ita haec sententia Chrysippo (cf. fr. 17) debetur. 4 προνοεῖ καὶ οἰκονομεῖ *· οἰκονομεῖ

Aet. I 28, 3 (p. 323, 10 Stob. I 5, 15 p. 79, 3 Wachsm.): 49
Χρύσιππος... ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ ὄρων καὶ ἐν τοῖς περὶ τῆς εἰμαρμένης καὶ ἐν ἄλλοις σποράδην πολυτρόπως ἀποφαίνεται λέγων· εἰμαρμένη ἐστὶν ὁ τοῦ κόσμου λόγος ἢ νόμος τῶν ἐν 5 τῷ κόσμῳ προνοία διοικουμένων ἢ λόγος, καθ' ὃν τὰ μὲν γεγονότα γέγονε τὰ δὲ γινόμενα γίνεται τὰ δὲ γενησόμενα γενήσεται· μεταλαμβάνει δ' ἀντὶ τοῦ λόγου τὴν ἀλήθειαν τὴν αἰτίαν τὴν φύσιν τὴν ἀνάγκην προστιθεῖς καὶ ἑτέρας ὀνομασίας ὡς ἐπὶ τῆς αὐτῆς οὐσίας τασσομένας καθ' ἑτέρας καὶ ἑτέρας ἐπιβολάς. 10 μοίρας δὲ καλεῖσθαι ἀπὸ τοῦ κατ' αὐτὰς διαμερισμοῦ Κλωθῷ καὶ Λάχεσιν καὶ Ἀτροπον· Λάχεσιν μὲν, ὅτι ὃν κλῆρον λελόγχασιν ἕκαστοι, κατὰ τὸ δίκαιον ἀπονέμεται· Ἀτροπον δὲ ὅτι ἀμετάθετος καὶ ἀμετάβλητός ἐστιν ὁ καθ' ἕκαστα διορισμὸς ἐξ αἰδίων χρόνων· Κλωθῷ δέ, ὅτι ἢ κατὰ τὴν εἰμαρμένην· διανέμησις καὶ τὰ γεννώ- 15 μενα τοῖς κλωθομένοις παραπλησίως διεξάγεται κατὰ τὴν ἐτυμο-

λογικὴν ἐξήγησιν τῶν ὀνομάτων ἅμα καὶ τῶν πραγμάτων συμ-
 παρισταμένων εὐχρήστως'.

idem brevius exhibet Ps.-Plut. plac. phil. usque ad γενήσεται v. 6;
 Stobaeus haec praefixit: Χρ. 'δύναμιν πνευματικὴν τὴν οὐσίαν τῆς εἰμαρ-
 μένης τάξει τοῦ παντός διοικητικὴν'. τοῦτο μὲν οὖν ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ
 κόσμου· ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ περὶ ὄρων eqs.

2 ὄρων Heeren· ὠρῶν 4 νόμος Plut.· λόγος 9 καθ' ἐτ. καὶ ἐτ.·
 fort. καὶ ἐτ. καθ' ἐτ. 11 ὅτι ὄν κλήρον Diels· οἶον κλήρω 12 ἕκαστοι
 Heeren· ἕκαστα ἀμετάθετος· ἀμετάτρεπτος Wachsm., sed obstat Dio-
 geniani ἄτρεπτον καὶ ἀμετάθετον; contra Diels ἄτρεπτος requirit pro ἀμε-
 τάβλητος. at ἄτροπος nihil tale requirit quale Κλωθῶ et Λάχεσις.
 15 κλωθομένοις Meineke· κλωθωμένοις

50 Chalcid. in Plat. Tim. § 144: itaque non nulli putant praesumi
 differentiam providentiae fatique, cum reapse una sit: quippe provi-
 dentiam dei fore voluntatem, voluntatem porro eius seriem esse cau-
 sarum; et ex eo quidem, quia voluntas providentia est, porro quia
 eadem series causarum est, fatum cognominatum. ex quo fieri, ut 5
 quae secundum fatum sunt etiam ex providentia sint, eodemque modo
 quae secundum providentiam ex fato, ut putat Chrysippus.

cf. Nemes. π. φ. ἀνθρ. c. 43 p. 166 πρόνοιά ἐστι βούλησις θεοῦ, δι'
 ἣν πάντα τὰ ὄντα τὴν πρόσφορον διεξαγωγὴν λαμβάνει et frg. 37

Apul. de dogm. Plat. I 12 . . . si quid providentia geritur id
 agitur etiam fato, et quod fato terminatur providentia debet suscep-
 tum videri.

51 Alex. de fato c. 37 (p. 118 O.) Οὐ, πάντα μὲν ἔστι καθ' εἰμαρ-
 μένην, οὐκ ἔστι δὲ ἀκώλυτος καὶ ἀπαρεμπόδιτος ἢ τοῦ κόσμου
 διοίκησις, οὐδέ, ἔστι μὲν τοῦτο, οὐκ ἔστι δὲ κόσμος· οὐδέ, ἔστι
 μὲν κόσμος, οὐκ εἰς δὲ θεοί· εἰ δὲ εἰς θεοί, εἰσὶν ἀγαθοὶ οἱ θεοί·
 ἀλλ' εἰ τοῦτο, ἔστιν ἀρετή· ἀλλ' εἰ ἔστιν ἀρετή, ἔστι φρόνησις· 5
 ἀλλ' εἰ τοῦτο, ἔστιν [ἢ] ἐπιστήμη ποιητέων τε καὶ οὐ ποιητέων·
 ἀλλὰ ποιητέα μὲν ἔστι τὰ κατορθώματα, οὐ ποιητέα δὲ τὰ ἀμαρ-
 τήματα. οὐκ ἄρα, πᾶν μὲν γίνεται καθ' εἰμαρμένην, οὐκ ἔστι δὲ
 ἀμάρτημα καὶ κατόρθωμα. ἀλλὰ τὰ μὲν κατορθώματα καλὰ, τὰ
 δὲ ἀμαρτήματα αἰσχρὰ, καὶ τὰ μὲν καλὰ ἐπαινετὰ, τὰ δὲ κακὰ 10
 ψεκτά. οὐκ ἄρα, πάντα μὲν εἰς καθ' εἰμαρμένην, οὐκ ἔστι δὲ
 ἐπαινετὰ καὶ ψεκτά· ἀλλ' εἰ τοῦτο, εἰσὶν ἔπαινοι καὶ ψόγοι. ἀλλ'
 ἃ μὲν ἐπαινοῦμεν, τιμῶμεν, ἃ δὲ ψέγομεν, κολάζομεν, καὶ ὁ μὲν
 τιμῶν γεραίρει, ὁ δὲ κολάζων ἐπανορθοῖ. οὐκ ἄρα, πάντα μὲν
 γίνεται καθ' εἰμαρμένην, οὐκ ἔστι δὲ γεραίρειν καὶ ἐπανορθοῦν. 15

6 εἰ ἔστιν V ex sil.· ἔστιν A

ib. infra repetit v. 1—3: οὐ, πάντα μὲν ἔστι καθ' εἰμαρμένην, οὐκ
 ἔστι δὲ ἀκώλυτος καὶ ἀπαρεμπόδιτος ἢ τοῦ κόσμου διοίκησις.

ad v. 5—8 ibid. (p. 120 O.) Ἀνθρώπου δὲ ἢ φρόνησις ἀρετή, ἢ ἔστιν, ὡς
 φασιν, 'ἐπιστήμη ποιητέων τε καὶ οὐ ποιητέων· ἐν οἷς γὰρ οἶόν τε <μῆ>
 πραχθῆναί τι καὶ τῶν ποιητέων, ἐν τούτοις ἢ τῶν ποιητέων καὶ οὐ ποιη-
 τέων ἐπιστήμη χώραν ἔχει.'

1 ἀρετῆς ἢ V 2 μῆ om. VA· fort. cum hoc delenda sunt καὶ
 τῶν ποιητέων, mavult πραχθῆναί τι καὶ μῆ E. Schwartz.

ibid. c. 6 (p. 14 O.): οὐ γὰρ κατὰ φύσιν μὲν ἔστιν ἄνθρω- 52
πον ἐξ ἀνθρώπου καὶ ἵππον ἐξ ἵππου γίνεσθαι, οὐ καθ' εἰμαρ-
μένην δέ.

2 οὐ κ. ε. δὲ VA· κ. ε. δὲ οὐ volgo.

ibid. c. 36 (p. 116 O.) Εἰ γὰρ μὴ εἰς τιμαὶ μηδὲ κολάσεις, 53
οὐδὲ ἔπαινοι οὐδὲ ψόγοι· εἰ δὲ μὴ ταῦτα, οὐδὲ κατορθώματά τε
καὶ ἀμαρτήματα· εἰ δὲ μὴ ταῦτα, οὐδὲ ἀρετὴ καὶ κακία· εἰ δὲ
μὴ ταῦτα, φασὶν ὅτι μηδὲ θεοί.

ibid. c. 34 (p. 106 O.) Λαβόντες γὰρ τὸ ἕκαστον τῶν συν- 54
εστῶτων φύσει καθ' εἰμαρμένην εἶναι τοιοῦτον, ὁποῖόν ἐστι, ὡς
ταύτου ὄντος τοῦ τε φύσει καὶ τοῦ καθ' εἰμαρμένην, προστιθέας
τὸ 'οὐκοῦν κατὰ τὴν εἰμαρμένην καὶ αἰσθῆσεται τὰ ζῶα καὶ ὀρ-
5 μήσει. καὶ τὰ μὲν τῶν ζῶων ἐνεργήσει μόνον, τὰ δὲ πράξει τὰ
λογικὰ, καὶ τὰ μὲν ἀμαρτήσεται, τὰ δὲ κατορθώσει. ταῦτα γὰρ
τούτοις κατὰ φύσιν μὲν· ὄντων δὲ καὶ ἀμαρτημάτων καὶ κατορ-
θωμάτων, καὶ τῶν τοιούτων φύσεων καὶ ποιότητων μὴ ἀγνοου-
μένων καὶ ἔπαινοι μὲν καὶ ψόγοι, καὶ κολάσεις καὶ τιμαί· ταῦτα
10 γὰρ οὕτως ἔχει ἀκολουθίας τε καὶ τάξεως'.

5 μόνον· χρόνον A 9 κολ. καὶ τιμαί V· κολάσεις καὶ τομαί A, τιμαὶ
καὶ κολ. volgo

ibid. c. 35 (p. 110 O.) Οὐ γὰρ ἔστι μὲν τοιαύτη ἡ εἰμαρ- 55
μένη οὐκ ἔστι δὲ πεπρωμένη, <οὐδὲ ἔστι μὲν πεπρωμένη> οὐκ
ἔστι δὲ αἶσα, οὐδὲ ἔστι μὲν αἶσα, οὐκ ἔστι δὲ νέμεσις, οὐδὲ ἔστι
μὲν νέμεσις, οὐκ ἔστι δὲ νόμος, οὐδ' ἔστι μὲν νόμος, οὐκ ἔστι
5 δὲ λόγος ὀρθὸς προστακτικὸς μὲν ὧν ποιητέον, ἀπαγορευτικὸς
δὲ ὧν οὐ ποιητέον. ἀλλὰ ἀπαγορεύεται μὲν τὰ ἀμαρτανόμενα,
προσάττεται δὲ τὰ κατορθώματα. οὐκ ἄρα, ἔστι μὲν τοιαύτη ἡ
εἰμαρμένη, οὐκ ἔστι δὲ ἀμαρτήματα καὶ κατορθώματα· ἀλλ' εἰ
ἔστιν ἀμαρτήματα καὶ κατορθώματα, ἔστιν ἀρετὴ καὶ κακία· εἰ δὲ
10 ταῦτα, ἔστι καλὸν καὶ αἰσχρὸν· ἀλλὰ τὸ μὲν καλὸν ἐπαινετὸν, τὸ
δὲ αἰσχρὸν ψεκτόν· οὐκ ἄρα, ἔστι μὲν τοιαύτη ἡ εἰμαρμένη, οὐκ
ἔστι δὲ ἐπαινετὸν καὶ ψεκτόν· ἀλλὰ τὰ μὲν ἐπαινετὰ τιμῆς ἄξια,
τὰ δὲ ψεκτὰ κολάσεως· οὐκ ἄρα, ἔστι μὲν τοιαύτη ἡ εἰμαρμένη,
οὐκ ἔστι δὲ τιμὴ καὶ κόλασις, ἀλλ' ἔστι μὲν τιμὴ γέρωσ ἀξίωσις,
15 ἡ δὲ κόλασις ἐπανόρθωσις· οὐκ ἄρα, ἔστι μὲν τοιαύτη ἡ εἰμαρ-
μένη, οὐκ ἔστι δὲ γέρωσ ἀξίωσις καὶ ἐπανόρθωσις. εἰ δὲ ταῦτα,
ἀπείρηται μὲν εἶναι πάντων γινομένων καθ' εἰμαρμένην κατορ-
θώματά τε καὶ ἀμαρτήματα, καὶ τιμαὶ καὶ κολάσεις, καὶ γέρωσ
ἀξίωσις καὶ ἔπαινοι καὶ ψόγοι.

λέγουσιν γὰρ 'οὐ — ψόγοι'. 1 οὐ γὰρ VA· οὐκ 2 οὐδὲ ἔστι πε-
πρωμένη om. VA· οὐκ ἔστι <μὲν> π. dubitanter Or. 3 οὐδὲ VA et ex
coniect. Zeller· οὐκ 4 δὲ· μὲν V¹ μὲν ante νόμος A· ο rubr. V, δὲ V¹
4/5 οὐκ ἔστι δὲ A· οὐδ' ἔστι μὲν V 16 εἰ (sic V¹, οὐ rubr. V) δὲ τ.
ἀπείρηται V fort. recte· εἰ δὲ τ. ἀπείρηται A, εἰ δὲ ταῦτα ἀπείρηται

ibid. c. 36 (p. 114 O.) οἱ μὲν νόμοι προστακτικοὶ μὲν εἰς τῶν ποιη-
τέων, ἀπαγορευτικοὶ δὲ τῶν οὐ ποιητέων.

infra ὁ μὲν νόμος προστακτικὸς ἔστι τῶν πρακτέων τε καὶ μὴ.

6 id. de an. II p. 148 O.: Ἀλλὰ μὴν ὁμολογεῖται πάντα τὰ καθ' εἰμαρμένην γιγνόμενα κατὰ τάξιν καὶ ἀκολουθίαν γίνεσθαι τινὰ καὶ τι ἐφεξῆς ἔχειν ἐν αὐτοῖς. . . . εἰρμὸν γοῦν αἰτίων φασὶν αὐτὴν εἶναι.

57 id. de fato c. 23 (p. 72 O.): Πάντων τῶν ὄντων αἰτίων τινῶν γινομένων τῶν μετὰ ταῦτα καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ἐχομένων ἀλλήλων τῶν πραγμάτων, τῷ δίκην ἀλύσεως τοῖς πρώτοις συνηρ-
τῆσθαι τὰ δεύτερα, ὃ ὥσπερ οὐσίαν τῆς εἰμαρμένης ὑποτίθενται.

1 ὡς πάντων· ὥσπερ τῶν A 2 τῶν V post γινομένων· om. A
τοῦτον τὸν τρόπον VA· τούτῳ τῷ τρόπῳ

58 ibid. c. 25 (p. 78 O.): Θαυμάσειεν ἂν τις αὐτοὺς τὴν τῶν αἰτίων ἀπόδοσιν τοῦτον ποιουμένους τὸν τρόπον, ὡς ἄει τὸ πρῶτον γεγονὸς αἰτιᾶσθαι τοῦ μετὰ τοῦτο καὶ ποιεῖν ἐπισύνδεσιν τινὰ καὶ συνέχειαν τῶν αἰτίων, καὶ ταύτην τοῦ ἄμην ἀναιτίως γίνεσθαι φέρονται τὴν αἰτίαν.

2 αἰτίων Caselius· ἰσθμίων VA 4 τοῦ VA, C. Orelli· τὸ

59 ibid. Πᾶν τὸ ἐπόμενόν τι ἐξ ἐκείνου τὴν αἰτίαν τοῦ εἶναι ἔχειν καὶ πᾶν τὸ προηγούμενόν τινος αἰτίον ὑπάρχειν ἐκείνῳ.

πῶς γὰρ οὐ φανερώς τὸ λέγειν ψεῦδος ἄπαν — ἐκείνῳ;

ibid. (p. 80 O.): Ἐπ' ἀπειρον εἶναι τὰ αἴτια καὶ τὸν εἰρμὸν αὐτῶν καὶ τὴν ἐπισύνδεσιν, ὡς μήτε πρῶτόν τι εἶναι μήτε ἔσχατον.

πῶς γὰρ οὐκ ἄτοπον τὸ λέγειν ἑπάπειρον (sic V) — ἔσχατον; τὸ γὰρ ἄμην εἶναι πρῶτον αἰτίον λέγειν κτλ.

ibid. infra. Οὐκ ἔστι δὲ κατ' αὐτοὺς ἐν τοῖς αἰτίοις τὸ πρῶτον.

60 ibid. c. 24 (p. 76 O.): τοῖς πρώτοις γενομένοις . . . ἐξ ἀνάγκης ἔπεσθαι τὸ αἰτίοις φύσει ὀφείλειν γίνεσθαι.

ἂν γὰρ παυσάμενοι τῆς ἀλύσεως (ἀναλύσεως VA) τῶν αἰτίων καὶ τοῦ τοῖς π. γ. λέγειν ἑξ — γίνεσθαι ὡς ἐν τῇ οὐσίᾳ αὐτῶν τὸ αἰτίον περιέχουσιν κτλ.

2 φύσει Bruns· φῆσιν^v V, φησὶν A, τισὶν (et ὀφειλον) cum codd. det. Or.

61 ibid. c. 23 (p. 72 sq. O.): Τῶν τέκνων οἱ πατέρες αἴτιοι, καὶ δεῖ κατ' οἰκειότητα τὰς αἰτίας ἀπαιτεῖν, ὡς ἀνθρώπου μὲν ἄνθρωπον αἰτίον εἶναι, ἵππου δὲ ἵππον.

εἰ γὰρ τῶν — ἵππον, τίνος αἴτιοι τῶν μετ' αὐτοὺς οἱ τὴν ἀρχὴν μὴδὲ γήμαντες; de re cf. fr. 141

62 ibid. (p. 74 O.): Ὁ μὲν φλοιὸς ἐν τοῖς φυτοῖς ἔνεκα τοῦ περικαρπίου, τὸ δὲ περικάρπιον τοῦ καρποῦ χάριν, καὶ ἀρδεύεται μὲν ἵνα τρέφηται, τρέφεται δὲ ἵνα καρποφορῇ.

εἶδομεν <εἰ V> φλοιὸς — καρποφορῇ, ἀλλ' . . . κτλ.

63 ibid. c. 25 (p. 78 O.): Νῦν τῆς ἡμέρας αἰτία, ἥ ὁ χειμῶν τοῦ θέρους, . . . ἐμπέπλεκται ταῦτα ἀλλήλοισ ἀλύσεως δίκην, ἕως

ἂν ταῦτα γίνηται, ἢ, εἰ μὴ οὕτως γένοιτο, διασπασθήσεται ἡ τοῦ κόσμου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ γινομένων τε καὶ ὄντων ἕνωσις.

καὶ ὅτι μὴ 'νῦξ — θέρουσ' μηδὲ 'ἐμπλέκεται — ἕνωσις'. 2 ἐμπέπλεκται V (ex sil.)· ἐμπλέκεται A

id. de an. II p. 138 O.: Γελοῖον γὰρ τὸ 'τὴν διάμετρον ἀκύμ-64
μετρον τῇ πλευρᾷ' λέγειν 'εἶναι καθ' εἰμαρμένην', ἢ 'τὸ τρίγωνον διὰ τοῦτο δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν τὰς ἐντὸς γωνίας· καὶ καθόλου τὰ ἀεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχοντα' οὐδαμῶς
5 εὐλογον 'καθ' εἰμαρμένην οὕτως ἔχειν' λέγειν.

At enim quoniam in naturis hominum dissimilitudines sunt, ut
alios dulcia alios subamara delectent, alii libidinosi alii iracundi aut
crudeles aut superbi sint, alii <a> talibus vitiis abhorreant — quo-
niam igitur (inquit) tantum natura a natura distat, quid mirum est
5 has dissimilitudines ex differentibus causis esse factas?

Cic. de fato 4, 8 (reversus enim est auctor 'ad Chrysippi laqueos' 4, 7;
contra hoc frg. pugnat c. 5, 9—11) 3 a add. Lambinus de summa
doctrina cf. frgg. 109—111

Philod. de deorum vita beata (VH¹ VI) 8, 18: ... τεκμη-66
ριοῦσθαι τ(οῖς
φαινομένοις, (ὄ)περ ἔδειξ(ε), ἄλλους ἄλλαις φύσεσιν
20 οἰκειοῦσθαι) καὶ τοῖς μὲν ὕ(δωρ) τοῖς δ' ἀέρα καὶ γῆν,
(καὶ? το)ῦ-
το μὲν ζ(ύ)ων τούτο δὲ φυτῶν καὶ τῶν ὄν()ων.

19 ὄπερ ἔδειξε *· δ' ὄπερ ἔδειξεν 20 οἰκειοῦσθαι Academici· fort.
οἰκειοῦσθαι) ε(ἴτα) leg. ὕ(δωρ) Acad., sed spatium deficit 21 ὄνύχων
Acad. 'lapidum' vertentes. Chrysippo hoc placitum tribuerunt Acad.

Plut. de rep. Stoic. c. 23 p. 1045 C: Πρὸς τούτους ὁ Χρύ-67
σιππος ἀντιλέγων ὡς 'βιαζομένους τῷ ἀναιτίῳ τὴν φύσιν' ἐν
πολλοῖς παρατίθησιν 'τὸν ἀστράγαλον καὶ τὸν ζυγὸν καὶ πολλὰ
τῶν μὴ δυναμένων ἄλλοτε ἄλλας λαμβάνειν πτώσεις καὶ ῥοπὰς
5 ἄνευ τινὸς αἰτίας καὶ διαφορᾶς ἢ περὶ αὐτὰ πάντως ἢ περὶ τὰ
ἔξωθεν γιγνομένης· τὸ γὰρ ἀναίτιον ὅλως ἀνύπαρκτον εἶναι καὶ
τὸ αὐτόματον· ἐν δὲ ταῖς πλαττομέναις ὑπ' ἐνίων καὶ λεγομέ-
ναις ταύταις ἐπελεύσεσιν αἰτίας ἀδήλους ὑποτρέχειν καὶ λανθά-
νειν ἡμᾶς ἐπὶ θάτερα τὴν ὁρμὴν ἀγούσας'. ταῦτα μὲν οὖν ἐν τοῖς
10 γνωριμωτάτοις ἐστὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ πολλάκις εἰρημένων.

1 τούτους· Epicureos 6 καὶ· fort. ὡς

Alex. de fato c. 23 (74 O.): Καταφεύγειν δὲ ἐπὶ τὸ 'ἄδηλον 68
εἶναι τίνος αἴτια', (ὡςπερ ἀμέλει καὶ ἐπὶ τῆς προνοίας τῆς κατ'
αὐτοὺς ἀναγκάζονται ποιεῖν πολλάκις,) εὐπορίαν ἐστὶ τοῖς ἀπό-
ροισ μηχανωμένων.

id. de an. II p. 132 O.: 'οὐδ' ὅλως εἶναί τι συγχωροῖεν ἂν 69
τὴν τύχην, δίδόντες τε εἶναι μαντικὴν καὶ τῶν ἀδήλων δοκούν-
των εἶναι τοῖς ἄλλοις γνωστικὴν αὐτὴν τιθέμενοι.'

3 τοῖς ἄλλοις· sc. hominibus praeter vates omnibus

id. de fato c. 8 (p. 24 O.): οἱ 'τὴν τύχην καὶ τὸ αὐτόματον' ὀριζόμενοι 'αἰτίαν ἄδηλον ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ' . . . λέγειν τινὰς αὐτομάτως νοσεῖν, ὅταν ἄδηλος ἦ αὐτοῖς ἡ αἰτία τῆς νόσου.

Alex. de an. II p. 132 O. τὴν τύχην αἰτίαν ἄδηλον ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ.

Aet. I 29, 7 (p. 326 a 4, b 7 D. = Stob. I p. 92, 14 Wachsm.) περὶ τύχης· Ἀναξαγόρας καὶ οἱ Στωικοὶ ἄδηλον αἰτίαν ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ.

71 Alex. de fato c. 8 (p. 24 O.): τῷ γὰρ μὴ ἀναιρεῖσθαι ἐκεῖνο (τύχης ὄνομα) ὑπὸ τοῦ πάντα ἐξ ἀνάγκης γίνεσθαι τιθεμένου, μηδὲ τὴν τύχην ἀναιρεῖσθαι.

1 ἐκεῖνο VA· ἐκεῖνα (sc. τὰ ἀπὸ τύχης καὶ αὐτομάτως γινόμενα) Or. 3 ἀναιρ. VA· καὶ ἀναιρ.

72 ibid. c. 22 (p. 70sq. O.): Φασὶν δὴ 'τὸν κόσμον τόνδε ἓνα ὄντα καὶ πάντα τὰ ὄντα ἐν αὐτῷ περιέχοντα καὶ ὑπὸ φύσεως διοικούμενον ζωτικῆς τε καὶ λογικῆς καὶ νοερᾶς ἔχειν τὴν τῶν ὄντων διοίκησιν αἰδίων κατὰ εἰρμόν τινα καὶ τάξιν προϊούσαν, τῶν πρώτων τοῖς μετὰ ταῦτα γινομένοις αἰτίων γινομένων καὶ τούτῳ⁵ τῷ τρόπῳ συνδεομένων ἀλλήλοις ἀπάντων, καὶ μήτε οὕτω τινὸς ἐν αὐτῷ γινομένου, ὡς μὴ πάντως ἐπακολουθεῖν αὐτῷ καὶ συνῆφθαι ὡς αἰτίῳ ἕτερόν τι, μήτ' αὖ τῶν ἐπιγινομένων τινὸς ἀπολελύσθαι δυναμένου τῶν προγεγονότων, ὡς μὴ τινὶ ἐξ αὐτῶν ἀκολουθεῖν ὡς περὶ συνδεόμενον· ἀλλὰ πάντῃ τε τῷ γενομένῳ¹⁰ ἕτερόν τι ἐπακολουθεῖν (ἠρτημένον αὐτοῦ ἐξ ἀνάγκης ὡς αἰτίου) καὶ πᾶν τὸ γινόμενον ἔχειν τι πρὸ αὐτοῦ, ὧς ὡς αἰτίῳ συνήρτηται. μηδὲν γὰρ ἀναίτιως μήτε εἶναι μήτε γίνεσθαι τῶν ἐν τῷ κόσμῳ διὰ τὸ μηδὲν εἶναι τῶν ἐν αὐτῷ ἀπολελυμένων τε καὶ κεχωρισμένων τῶν προγεγονότων ἀπάντων. διασπᾶσθαι γὰρ καὶ¹⁵ διαιρεῖσθαι καὶ μηκέτι τὸν κόσμον ἓνα μένειν αἰεὶ κατὰ μίαν τάξιν τε καὶ οἰκονομίαν διοικούμενον, εἰ ἀναίτιός τις εἰσάγοιτο κίνησιν· ἦν εἰσάγεσθαι, εἰ μὴ πάντα τὰ ὄντα τε καὶ γινόμενα ἔχει τινὰ αἰτία προγεγονότα, οἷς ἐξ ἀνάγκης ἔπεται. ὁμοίον τε εἶναί φασιν καὶ ὁμοίως ἀδύνατον τὸ ἀναίτιως τῷ γίνεσθαί τι ἐκ μὴ ὄντος.²⁰ τοιαύτην δὲ οὔσαν τὴν τοῦ παντὸς διοίκησιν ἐξ ἀπείρου εἰς ἀπείρον ἐνεργῶς τε καὶ ἀκαταστρόφως γίνεσθαι. οὔσης δὲ τινος διαφορᾶς ἐν τοῖς αἰτίοις, ἦν ἐκτιθέντες (σμῆνος γὰρ αἰτίων καταλέγουσι, τὰ μὲν προκαταρκτικὰ τὰ δὲ συναίτια, τὰ δὲ ἐκτικὰ τὰ δὲ συνεκτικὰ τὰ δὲ ἄλλο τι — οὐδὲν γὰρ δεῖ τὸν λόγον μηκύνειν²⁵ ἢ πάντα τὰ λεγόμενα παρατιθέμενον τὸ βούλημα αὐτῶν δεῖξαι τοῦ περὶ τῆς εἰμαρμένης δόγματος) ὄντων δὴ πλειόνων αἰτίων, ἐπίσης ἐπὶ πάντων αὐτῶν ἀληθὲς φασιν εἶναι τὸ ἀδύνατον εἶναι, τῶν αὐτῶν ἀπάντων περιεστηκότων περὶ τε τὸ αἴτιον καὶ ὧς ἔστιν αἴτιον, ὅτε μὲν δὴ μὴ οὕτωςί πως συμβαίνειν ὅτε δὲ οὕτως.³⁰ ἔσεσθαι γάρ, εἰ οὕτω γίνοιτο, ἀναίτιόν τινα κίνησιν. τὴν δὲ εἰμαρμένην αὐτὴν καὶ τὴν φύσιν καὶ τὸν λόγον, καθ' ὃν διοικεῖται τὸ πᾶν, θεὸν εἶναί φασιν οὔσαν ἐν τοῖς οὐσί τε καὶ γινο-

35 μένοις ἅπασιν καὶ οὕτως χρωμένην ἅπάντων τῶν ὄντων τῇ οἰκείᾳ φύσει πρὸς τὴν τοῦ παντός οἰκονομίαν.' καὶ τοιαύτη μὲν ὡς διὰ βραχέων εἰπεῖν ἢ περὶ τῆς εἰμαρμένης ὑπ' αὐτῶν καταβηλημέγη δόξα.

2 αὐτῷ· fort. αὐτῷ 6 συνδεομένων VA· συνδεδεμένων ἀλλήλοις ἀπάντων V· ἀπάντων ἀλλήλοις A 7 γινομένου· fort. γενομένου 10 ἀκολουθεῖν VA· ἐπακολουθεῖν πάντη VA· παντί γενομένῳ VA· γινομένῳ 11 αὐτοῦ ἐξ VA· ἐξ αὐτοῦ ἐπ' 13 εἶναι τῶν VA· εἶναι 18 ἔχει A· ἔχει V 22 ἐνεργῶς Vsener· ἐναργῶς 23 σμήνος γὰρ αἰτίων Caselius· σμήνος γὰρ αἴτιον VA 24 ἐκτικὰ· ἀκτικὰ V ἐκτικὰ A 26 ἢ σύμ-παντα Vsener· εἰς παντα V, παντα A, fort. διὰ τὸ πάντα vel εἰς τὸ πάντα scr. παρατιθέμενον *· παρατιθέμενα VA, παρατιθεμένους 27 δὴ VA· δὲ 30 ὅτε μὲν δὲ μὴ οὕτως συμβαίνει A· ὅτε δε μὴ ἢ ὅτε δε μὴ οὕτως εἶπω συμβαίνει V, δὴ Orelli quem praene sequor, οὕτωςί πως Vsener

id. de an. II p. 159 b Ald.: πάντων τῶν ἐκτὸς περιεστώτων 73 ὁμοίων ἢ ταῦτὰ αἰρήσεσθαι τινα [ἦ] καὶ πράξειν ἢ δὴ ἀναιτίως ἔσεσθαι τι· τούτων δὲ τὸ μὲν ἀναιτίως τι γίνεσθαι ἀδύνατον εἶναι, τὸ δὲ ταῦτὰ αἰρεῖσθαι τῶν αὐτῶν περιεστώτων δεικτικὸν 5 εἶναι τοῦ τὰ ἐκτὸς αἴτια κύρια τῶν ἐφ' ἡμῖν πραττομένων εἶναι.

τὸ γὰρ λέγειν 'πάντων — εἶναι' οὐχ ὑγιές. 2 καὶ *· ἦ καὶ A ἦ δὴ vel ἦ *· ἦδη A 5 ἐφ' *· ὑφ'

Nemes. π. φύσεως ἀνθρ. c. 35 (p. 139): . . τῶν αὐτῶν αἰτίων 74 περιεστηκότων (ὡς φασιν αὐτοί) πᾶσα ἀνάγκη τὰ αὐτὰ γίνεσθαι καὶ οὐχ οἷόν τε ποτὲ μὲν οὕτω ποτὲ δὲ ἄλλως γενέσθαι διὰ τὸ ἐξ αἰῶνος οὕτως ἀποκεκληρωῖσθαι αὐτά. cf. infra τῶν αὐτῶν περι- 5 εστηκότων αἰτίων ἀνάγκη τὰ αὐτὰ ἔπεσθαι.

Alex. de fato c. 15 (p. 54 O.): ἐποχομένων τῷ 'εἶδη τῶν 75 αὐτῶν περιεστώτων ὅτε μὲν οὕτως ὅτε δὲ ἄλλως ἐνεργῆσει τις, ἀναίτιον κίνησιν εἰσάγεσθαι, διὰ τοῦτο' λέγειν 'μὴ δύνασθαι οὐ 4 πράξει τις πράξαι τὸ ἀντικείμενον'.

τὸ δ' ἐποχομένων τῷ — ἀντικείμενον . . . παρορωμένων (timeo ne sit). 1 ἐποχομένων τῷ· cf. Albin. c. 26 (τῷ δυνατῷ) ὡςπερ ἐποχεῖται τὸ ἐφ' ἡμῖν, sed Alexander de hominibus sc. Stoicis videtur disserere τῷ εἰ δὴ Schwartz· τω εἶδει V, τῷ εἶδει A τῷ, εἰ Orelli; fort. tum l. 3 scr. εἰσάγεσθαι <καὶ>

id. de an. II p. 159 a Ald.: ἔτι δὲ μᾶλλον ἀποροῖτ' ἂν τοῦτο, 76 εἰ μὴδὲν ἀναιτίως γίνοιτο. καὶ αὐτὸ ἅπασιν ἐδόκει. δεῖ γὰρ τῶν ἐπὶ τοῦ παρόντος ὑφ' ἡμῶν γινομένων προϋπάρχειν τὸ αἴτιον· ἀδύνατον δὲ ἐστὶ τὴν αὐτὴν αἰτίαν εἶναι τῶν ἀντικειμένων· ἀλλ' 5 εἰ τοῦτο, ἐξ ἀνάγκης πάντα τὰ γιγνόμενα γίνεται, προκαταβη-βληται γὰρ αὐτῶν τὰ αἴτια· τοῦτο δὲ οὕτως ἔχειν ἀναγκαῖόν ἐστιν, ἔαν μὴ τις ἀναίτιος κίνησις εὔρεθῇ.

Cic. de fato 12, 26 confectum negotium, si quidem concedendum tibi (Chrysippe) est: aut fato omnia fieri aut quicquam fieri posse sine causa.

Si est motus sine causa, non omnis enuntiatio (quod ἀξίωμα 77

dialectici appellant) aut vera aut falsa erit. causas enim efficientis quod non habebit, id nec verum nec falsum erit; omnis autem enuntiatio aut vera aut falsa est: motus ergo sine causa nullus est. quod si ita est, omnia quae fiunt causis fiunt antegressis; id si ita est, 5 fato omnia fiunt: efficitur igitur fato fieri quaecumque fiant.

ibid. 10, 20 sq. *alia videamus: concludit enim Chrysippus hoc modo: 'si est — fiant'* 2 *efficientis*: dubito an adiectum sit ab Antiocho.

infra § 21 itaque contendit omnis nervos Chrysippus, ut persuadeat omne ἀξίωμα aut verum esse aut falsum. et 16, 38 tenebitur <igitur> id, quod a Chrysippo defenditur, omnem enuntiationem aut veram aut falsam esse.

fort. etiam antecedentia Chrysippea sunt inde a *sed ex aeternitate* § 37. cf. Cic. Ac. II 29, 95; Diog. Laert. VII 65.

ibid. 10, 21 . . . Chrysippus metuit, ne, si id non optinuerit, omne quod enuntietur aut verum esse aut falsum, non teneat omnia fato fieri et ex causis aeternis rerum futurarum.

- 78 ibid. 11, 26 quid est cur non omnis enuntiatio aut vera aut falsa sit, nisi concesserimus fato fieri quaecumque fiant? quia 'futura vera, inquit, non possunt esse ea, quae causas cur futura sint non habent: habeant igitur causas necesse est ea quae vera sunt: ita, cum evenerint, fato evenerunt' 5

1 *enuntiatio* Davisius: *pronuntiatio* codd. et edd., id quod Gellius non tuetur sic dicens (XVI 8) 'ἀξίωμα appellatum est . . a . . Cicerone *pronuntiatum*, quo ille tamen vocabulo tantisper uti se adtestatus est, 'quo ad melius, inquit, invenero'.' iam enim invenerat Tullius '*enuntiationem* cf. ibid. 1, 1. 10, 20. 12, 27 et saepe 3 *inquit*: sc. Chrysippus 4 *quae vera sunt*: fort. '*quae vera futura sunt*' Or., haec audi 5 *evenerunt* *: *evenerint*

- 79 ibid. 7, 14 omnia enim vera in praeteritis necessaria sunt, ut Chrysippo placet dissentienti a magistro Cleanthe, quia sunt immutabilia nec in falsum e vero praeterita possunt convertere.

Arr. Epict. diss. II 19, 3: οἱ δὲ τὰλλα δύο (τηρήσουσιν), ὅτι δυνατόν τ' ἐστίν, ὃ οὔτ' ἔστιν ἀληθὲς οὔτ' ἔσται, καὶ πᾶν παρεληλυθὸς ἀληθὲς ἀναγκαῖόν ἐστιν· δυνατόν δὲ ἀδύνατον ἀκολουθεῖ.

1 οἱ δὲ· Chrysippus, cf. § 6. de doctrina quam Prantl (gesch. d. logik I 465) male intellexit, cf. Jacobus Harris apud Schweighaeuserum ed. 1799 II 1 p. 515—518. § 9: γέγραφε δὲ καὶ Χρύσιππος θαυμαστῶς ἐν τῷ πρώτῳ περὶ δυνατῶν . . περὶ τούτου (τοῦ κυριεύοντος).

- 80 Plut. de Stoic. rep. c. 46 p. 1055 D sq.: ὁ δὲ τῶν δυνατῶν λόγος πρὸς τὸν τῆς εἰμαρμένης λόγον αὐτῷ πῶς οὐ μαχόμενός ἐστιν; εἰ γὰρ 'οὐκ ἔστι δυνατόν, ὅπερ ἢ ἔστιν ἀληθὲς ἢ ἔσται κατὰ Διόδωρον, ἀλλὰ πᾶν τὸ ἐπιδεκτικὸν τοῦ γενέσθαι κἂν μὴ μέλλῃ γενήσεσθαι δυνατόν ἐστιν', ἔσται δυνατὰ πολλὰ τῶν μὴ 5 καθ' εἰμαρμένην . . .

2 αὐτῷ· Chrysippo

- 81 Alex. de fato 10 (p. 32 O.): "Ὅμοιον δὲ τούτῳ καὶ τὸ λέγειν 'τὸ ἀξίωμα τὸ ἔσται αὔριον ναυμαχία' ἀληθὲς μὲν εἶναι δύνασθαι,

οὐ μέντοι καὶ ἀναγκαῖον· ἀναγκαῖον μὲν γὰρ τὸ αἰεὶ ἀληθές·
 τοῦτο δὲ οὐκέτ' ἀληθές μένει, ἐπειδὴν μὴ ναυμαχία γένηται. εἰ
 5 δὲ μὴ τοῦτο ἀναγκαῖον, οὐδὲ τὸ ὑπ' αὐτοῦ σημαινόμενον τὸ ἐξ
 ἀνάγκης ἔσεσθαι ναυμαχίαν'. εἰ δὲ ἔσται μὲν οὐκ ἐξ ἀνάγκης ἀληθές
 (ἀληθοῦς ὄντος τοῦ ἔσεσθαι ναυμαχίαν, οὐκ ἐξ ἀνάγκης δέ), ἐν-
 δεχομένως δηλονότι· εἰ δὲ ἐνδεχομένως, οὐκ ἀναιρεῖται τὸ ἐν-
 δεχομένως 'τινὰ' γενέσθαι ὑπὸ τοῦ 'πάντα' [λέγοντος] γίνεσθαι
 10 καθ' εἰμαρμένην'.

4 τοῦτο· sc. τὸ ἀξίωμα α. μένει, ἐ. μὴ ν. Vsener. α. μὲν, ἐπειδ' ἂν
 δ' ἢ VA, α. μὲν, ἐ. δ' ἢ γένηται VA· γένηται ἀληθές. 6 ἀνάγκης· εἰμαρμέ-
 νης conī. Heine p. 35, 1 serio ut videtur εἰ δὲ κτλ. videtur ipse addere
 Alexander 8/9 ἐνδεχομένως Schwartz· ἐνδεχόμενον ὡς 9 λέγοντος om. VA

Simpl. ad cat. quat. Υβ' fol. 193 (ed. Zachariae Calliergi 1499):
 Περὶ δὲ τῶν εἰς τὸν μέλλοντα χρόνον ἀντιφάσεων οἱ μὲν Cτωικοὶ τὰ
 αὐτὰ δοκιμάζουσιν ἅπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· ὡς γὰρ τὰ περὶ τῶν
 παρόντων καὶ παρεληλυθότων ἀντικείμενα οὕτως καὶ τὰ μέλλοντα
 5 αὐτὰ τέ φασι καὶ τὰ μόρια αὐτῶν· ἢ γὰρ τὸ ἔσται ἀληθές ἐστίν
 ἢ τὸ οὐκ ἔσται, εἰ δεῖ ἤτοι ψευδῆ ἢ ἀληθῆ εἶναι (ὠρίσθαι γὰρ
 κατ' αὐτὰ τὰ) μέλλοντα· καὶ εἰ μὲν ἔστι ναυμαχία αὔριον, ἀληθές
 εἰπεῖν ὅτι ἔσται· εἰ δὲ μή, ἔσται ψεῦδος τὸ εἰπεῖν ὅτι ἔσται. ἤτοι
 ἔσται ἢ οὐκ ἔσται· ἤτοι ἄρα ἀληθές ἢ ψεῦδος θάτερον.

4 καὶ τὰ· fort. καὶ τὰ κατὰ τὰ 6 ὠρίσθαι· ὠρίσται Vsener 7 ἔστι·
 fort. ἔσται de re cf. Sext. adv. mathem. VIII 10, Laert. Diog. VII 75

Cic. de fato 7, 13: Tu (Chrysippe) et, quae non sint futura, 82
 posse fieri dicis — ut frangi hanc gemmam, etiam si id numquam
 futurum sit — neque necesse fuisse Cypselum regnare Corinthi, quam-
 quam id millensimo ante anno Apollinis oraculo editum esset.

2 *frangi hanc gemmam*: non recte interpretatus est Wachsmuth (die
 ansichten der Stoiker ueber mantik und daemonen p. 25 cum adn. 31),
 quippe qui possibilitium non habuerit rationem.

Alex. de fato c. 10 (p. 30 O.): Τὸ δὲ λέγειν 'μὴ ἀναιρεῖσθαι 83
 πάντων γινομένων καθ' εἰμαρμένην τὸ δυνατόν τε καὶ ἐνδεχό-
 μενον, τῷ δυνατόν μὲν εἶναι γενέσθαι τοῦτο, δ' ὑπ' οὐδενός κω-
 λύεται γενέσθαι, κἂν μὴ γένηται, τῶν δὲ καθ' εἰμαρμένην γινο-
 5 μένων οὐ κεκωλύσθαι τὰ ἀντικείμενα γενέσθαι (διὸ καίτοι μὴ
 γινόμενα ὅμως ἐστὶ δυνατὰ)' καὶ τοῦ μὴ κεκωλύσθαι γενέσθαι
 αὐτὰ ἀπόδειξιν φέρειν τὸ ἡμῖν τὰ κωλύοντα αὐτὰ ἂν ἄγνωστα
 εἶναι, πάντως μὲν τινα ὄντα· ἃ γὰρ ἐστὶν αἷτια τοῦ γίνεσθαι
 τὰ ἀντικείμενα αὐτοῖς καθ' εἰμαρμένην, ταῦτα καὶ τοῦ μὴ γίνεσθαι
 10 οὗτοι αἷτια, εἴγε, ὡς φασιν, ἀδύνατον τῶν αὐτῶν περιεστώτων
 γίνεσθαι τὰ ἀντικείμενα· ἀλλ' ὅτι μὴ ἡμῖν ἐστὶ γινώριμά τινα, ἃ
 ἔστι, διὰ τοῦτο ἀκώλυτον αὐτῶν τὸ μὴ γίνεσθαι λέγουσιν...

τὸ δὲ λέγειν . . καὶ ἀπόδειξιν φέρειν (— λέγουσιν.), τὸ δὴ ταῦτα λέγειν
 πῶς οὐ παιζόντων ἐστίν;

4 κἂν V· ἂν δὲ V² s. liu.· δ (vel δι vel δε) corr. vet. γινομέ-
 νων VA· γενομένων, similiter l. 8 et 9 γίνεσθαι V 5 κεκωλύσθαι
 Vsener· κεκώλυται 7 φέρειν VA et Orelli· φέρει ἄγν. ἂν *

ἄν ἄγν. V¹, ἄγν. V²A, intellege ἡμῖν τὰ κωλύοντα αὐτὰ ἄγνωστα ἄν ἦν, εἰ κωλύοντά τινα ὑπῆρχεν· νῦν δὲ οὐχ ὑπάρχει 10 οὔτοι *· τούτοις εἶγε A· ουεἶγε V¹ nescio quomodo correctum 11 μῆ· fort. δὴ

id. de an. p. 142 O.: 'δύνασθαι τινα καὶ τῶν γιγνομένων μὴ γίνεσθαι καὶ τῶν μὴ γιγνομένων γίνεσθαι.'

Cic. de fato 7, 14: Quamquam hoc (si quod primum in conexo est necessarium sit, fieri etiam quod consequitur necessarium) Chrysippo non videtur valere in omnibus.

ibid. 8, 15: Hoc loco Chrysippus aestuans falli sperat Chaldaeos ceterosque divinos neque eos usuros esse coniunctionibus, ut ita sua percepta pronuntient 'si quis natus est oriente canicula, is in mari non morietur', sed potius ita dicant 'non et natus est quis oriente canicula et is in mari morietur'. 5

1 falli pro refelli est 2 eos: fort. eis vel iis coniunctionibus: connexionibus Madv. sed conexum species esse videtur, coniunctio genus

ibid. infra: Medicus in primis quod erit ei perspectum in arte non ita proponet 'si cui venae sic moventur, is habet febrim' sed potius illo modo 'non et venae <cui> sic moventur et is febrim non habet'; itemque geometres non ita dicet 'in sphaera maximi orbes medii inter se dividuntur' sed potius illo modo 'non et sunt in sphaera 5 maximi orbes et ii non medii inter se dividuntur'.

haec 'ex conexu ad negationem coniunctionum' ipse Cicero vel potius Antiochus transtulit, cf. § 16

1 perspectum: perceptum Hottinger 3 non et v. sic cui m. Mueller: non ei v. sic m. codd., non cui v. sic m. Hottinger

Diogenian. fr. 4, 1: φέρει δὲ καὶ ἄλλην ἀπόδειξιν ἐν τῷ προειρημένῳ βιβλίῳ τοιαύτην τινά· 'μὴ γὰρ ἄν τὰς τῶν μάντεων προρρήσεις ἀληθεῖς εἶναι' φησίν, 'εἰ μὴ πάντα ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης περιείχοντο'.

1 φέρει cod. A: ἐρεῖ G 4 περιείχοντο A· περιείχετο G

infra v. 10: οὕτω τὴν ἀπόδειξιν ἡμῖν Χρύσιππος κεκόμικε δι' ἀλλήλων κατασκευάζων ἑκάτερα. τὸ μὲν γὰρ 'πάντα γίνεσθαι καθ' εἰμαρμένην' ἐκ τοῦ 'μαντικὴν εἶναι' δεικνύναι βούλεται, τὸ δὲ 'εἶναι μαντικὴν' οὐκ ἄν ἄλλως ἀποδείξαι δύναίτο, εἰ μὴ προλάβοι τὸ 'πάντα συμβαίνειν καθ' εἰμαρμένην'. 5

3 δεικνύναι βούλεται· βουλήν δείκνυται A

Alex. de an. II p. 136 O.: ἀποφαίνονται πᾶν τὸ γιγνόμενον γίνεσθαι καθ' εἰμαρμένην, καὶ τέχνην ὑποκρίνονται τινα τοιαύτην, καθ' ἣν φασιν οἰοῖ τε εἶναι πάντα προγιγνώσκειν τε καὶ προμηνύ[σ]ειν τὰ ὄπωσοῦν ἐσόμενα, τῷ μηδὲν αὐτῶν γίνεσθαι χωρὶς ἀνάγκης τινός, ἣν εἰμαρμένην λέγουσι. 5

id. de fato c. 30 (p. 96 O.): δειχθήσεται διὰ τῆς ἐκείνων περὶ τῶν μελλόντων προγνώσεως τὸ πάντα ἐξ ἀνάγκης τὰ γινόμενα γίνεσθαι

contrarium efficit Alex.: οὐ μὴν δειχθήσεται — γίνεσθαι.

Cic. de fato 15, 33 . . Stoicis, qui omnia fato fieri dicunt, con-88
sentaneum est huiusmodi oracula ceteraque quae a divinatione du-
cuntur conprobare.

Alex. de fato c. 31 (p. 102 O.): καὶ πιστεύουσιν τοῖς ἀτοπωτά-89
τοις ῥαδίως καὶ τοῦ κατὰ λόγον αὐτὰ γενέσθαι αἰτίας τινὰς λέ-
γειν οὐκ ὀκνοῦσιν.

de divinatione et oraculis agitur .

ibid. c. 17 (p. 60 O.): αἶ τε τῶν θεῶν ἐπιφάνειαι, ἅς φασι⁹⁰
γίνεσθαι τισιν, κατὰ τινα γίνονται προκαταβεβλημένην αἰτίαν, ὡς
πρὸ τοῦ γενέσθαι τινὰ αὐτῶν, ἀληθὲς εἶναι τὸ τοῦδε μὲν ἔσεσθαι
τινα ἐκ θεῶν κηδεμονίαν, τοῦδε δὲ μή.

εἰ γὰρ 'αἶ τε — μή', πῶς ἂν ἔτι τοῦτο πρόνοιάν τις δικαίως λέγοι;
φασι A· φησὶν V

ibid. c. 30 (p. 92 O.): εὐλογον εἶναι τοὺς θεοὺς τὰ ἐσόμενα⁹¹
προειδέναι (ἄτοπον γὰρ τὸ λέγειν ἐκείνους ἀγνοεῖν τι τῶν ἐσο-
μένων) καὶ τοῦτο λαμβάνοντας κατασκευάζειν πειρᾶσθαι δι' αὐτοῦ
τὸ πάντα ἐξ ἀνάγκης τε γίνεσθαι καὶ καθ' εἰμαρμένην.

τὸ δὲ λέγειν 'εὐλογον — εἰμαρμένην' οὔτε ἀληθὲς οὔτε εὐλογον.

add. infra p. 94 O. εὐλογον εἶναι μὴ ἀγνοεῖν αὐτὰ τοὺς θεοὺς.

ibid.: ὅτι οἱ θεοὶ προγιγνώσκουσι τὰ μέλλοντα, δι' αὐτοῦ
κατασκευάζειν τὸ ἐξ ἀνάγκης αὐτὰ γίνεσθαι, ὡς οὐκ ἂν εἰ μὴ
οὕτως γίγνοιτο προγνωσμένων. εἰ δὲ 'τῇ τῶν θεῶν προγνώσει
τε καὶ προαγορεύσει τὸ ἀναγκαῖον ἔπεται', καὶ κατ' αὐτοὺς 'εἰ
⁵ μὴ τὸ ἀναγκαῖον ἐν τοῖς γινομένοις εἴη', οὐκ ἂν κατ' αὐτοὺς οἱ
θεοὶ προγιγνώσκοιεν τὰ μέλλοντα.

2 αὐτὰ A et rubr. V· αὐτῶι V¹ 5 οὐκ ἂν· οὐ γὰρ VA

ibid.: διὰ τοῦ προλαμβάνειν τοῦτο 'τὴν φύσιν τὴν τῶν πραγ-⁹²
μάτων τοιαύτην' εἰσάγουσιν, οὐδαμῶς ἀκόλουθα καὶ συνωδὰ τοῖς
γινομένοις τε καὶ ἐναργέσιν λέγοντες.

1· τοῦτο·

ibid.: καὶ αὐτοὶ τὴν αὐτὴν ἀδυναμίαν τοῖς θεοῖς φυλάσσου-⁹³
σιν, εἴ γε κατ' ἀδυναμίαν χρῆ καὶ ἀσθένειαν λέγειν γίνεσθαι τὸ
τὰ ἀδύνατα μὴ δύνασθαι cf. infra p. 96 O. συγχωροῦσιν τὰ
ἀδύνατα καὶ τοῖς θεοῖς εἶναι τοιαῦτα.

2 εἴ γε VA· εἰ γὰρ de re cf. praef. p. 699

falso ibid. p. 96 O. 'πάντα τοῖς θεοῖς δυνατὰ φασι εἶναι, nisi ipse
scripsit cum A εἰ μὲν 'πάντα τὰ δυνατὰ τοῖς θεοῖς δυνατὰ φ. ε. κτλ. πάντα
τὰ τοῖς V, πάντα τοῖς volgo. infra item falso ἔσται δὲ καὶ τὰ ἀδύνατα
ἐκείνοις δυνατὰ.

ibid. c. 31.: ὑμνοῦντες τὴν μαντικὴν καὶ κατὰ τὸν αὐτῶν⁹⁴
λόγον μόνον κώζεσθαι λέγοντες αὐτὴν, καὶ ταύτῃ πίστει τοῦ πάντα
καθ' εἰμαρμένην γίνεσθαι χρώμενοι . . . ἀπορούντων γὰρ τινων
πρὸς αὐτούς, τί δὴ ποτε, εἰ πάντα τὰ γινόμενα ἐξ ἀνάγκης γί-
⁵ νεται, αἱ παρὰ τῶν θεῶν μαντεῖαι μὲν γίνονται συμβουλαῖς εἰ-

κυῖαι, ὡς δυναμένων, δι' ὃ ἤκουσαν, καὶ φυλάξασθαι τι καὶ ποιῆσαι τῶν ἀκουσάντων, καὶ δὴ καὶ τὸν τῷ Λαίῳ δοθέντα χρησμὸν παρεχομένων, δι' οὗ λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Πύθιος περὶ τοῦ μὴ δεῖν παιδοποιεῖσθαι. [p. 98]

ἔει γὰρ φυτεύσεις παῖδα, ἀποκτενεῖς δ' ὁ φύς 10
καὶ πᾶς σὸς οἶκος βήσεται δι' αἵματος' —

φασὶν ὡς κηρύττει τὰ συγγράμματα αὐτῶν, ἄλλ' οὐχ οὕτως αὐτὸν χρῆσαι, ὡς οὐκ εἰδότα ὅτι μὴ πεισθήσεται (παντὸς γὰρ μάλλον ἤδει) ἀλλ' ὅτι μηδὲν μὲν αὐτοῦ τοιοῦτον χρήσαντος, οὐδὲν ἔμελλεν τῶν κατὰ τὴν περιπέτειαν τὴν περὶ τὸν Λαίον τε καὶ τὸν Οἰδίπουν 15 γενομένων γίνεσθαι· οὔτε γὰρ ἂν ἐξέθηκεν ὁ Λαῖος τὸν γενόμενον αὐτῷ παῖδα, ὡς ἐξέθηκεν, οὔτ' ἀναιρεθεὶς ὁ παῖς ὑπὸ τοῦ βουκόλου καὶ δοθεὶς πρὸς εἰσποίησιν τῷ Κορινθίῳ Πολύβῳ, ἀνδρωθεὶς καὶ περιτυχὼν τῷ Λαίῳ κατὰ τὴν ὁδὸν ἀγνοῶν τε καὶ ἀγνοούμενος ἀπέκτεινεν αὐτόν. οὐ γὰρ ἂν ποτε ὡς υἱὸς ἔνδον 20 παρ' αὐτῷ τρεφόμενος ἠγνόησε τοὺς γονεῖς, ὡς τὸν μὲν αὐτῶν ἀποκτεῖναι, τὴν δὲ ἀγαγέσθαι πρὸς γάμον'.

1 αὐτῶν· αὐτοῦ (sc. τοῦ θεοῦ) VA 2 ταύτην VA· τοι Casp. Or., ταύτην volgo; aut hoc tenendum pro τούτῳ aut ser. διὰ ταύτην vel δι' αὐτήν (ad eam comprobendam) 6 διὸ VA· δι' ἃ 7/8 παρεχομένων V (ex sil.)· παραδεχομένων A fort. recte, quia ab ipso Chrysippo susceperunt oraculum adversarii Academici 8 οὗ VA· δ 10 sq. Eur. Phoen. 19/20 cf. frg. 128 et Chaloid. 153 φυτεύσεις Alex· τεκνώσεις Eur. φύς VA· παῖς 12 κηρύττει· κηρύττειν VA αὐτῶν A· αὐτῷ V οὐχ add. Vsener 13 ὡς VA· μὴ ὡς Or. e codd. det. παντὸς A·

παντὸς V, πάντως reicit Casp. Or. 14 μηδὲν μὲν· fort. μηδὲ ἔν τῶν· τῷ VA 16 ἀνεξέθηκεν V 21 αὐτῷ· αὐτόν VA 22 fortasse addenda sunt etiam sequentia: ὅπως οὖν πάντα ταῦτα σωθῆ καὶ πληρωθῆ τὸ τῆς εἰμαρμένης δράμα, φαντασίαν ὁ θεὸς διὰ τοῦ χρησμοῦ τῷ Λαίῳ παρέσχεν ὡς δυναμένῳ φυλάξασθαι τὰ λεγόμενα, καὶ ἐπεὶ μεθυσθεὶς ἐπαιδοποιήσατο ἐξέθηκεν τὸ γενόμενον παιδίον ὡς διαφθερῶν· ἢ τις ἐκθεσις αἰτία τῶν ἀνοσίων μύθων ἐγένετο. sed audis adversarium loquentem.

15 Diogenian. fr. 4, 73: τὸν γοῦν Οἰδίποδα καὶ τὸν Ἀλέξανδρον τὸν τοῦ Πριάμου καὶ αὐτὸς ὁ Χρύσιππος φησι πολλὰ μηχανησαμένων τῶν γονέων ὥστε ἀποκτεῖναι, ἵνα τὸ ἀπ' αὐτῶν προρρηθὲν αὐτοῖς κακὸν φυλάξωνται, μὴ δυνηθῆναι. οὕτως οὐδὲν ὄφελος οὐδὲ αὐτοῖς τῆς τῶν κακῶν προαγορεύσεώς [ὡς] φησιν 5 εἶναι διὰ τὴν ἐκ τῆς εἰμαρμένης αἰτίαν.

1 de fabula Alexandri cf. Eur. fr. p. 297 N., schol. ad Hom. Il. Γ 325, Apollod. q. d. III 12, 6 3 ἀπ' αὐτῶν (sc. Oedipodis et Alexandri)· ἐπ' αὐτῶν G 4 αὐτοῖς· fort. αὐτοῖς 5 φησιν· ὡς φησιν A 6 τὴν ἐκ τῆς· τὴν τῆς A

16 de Iove sempiterno ceterisque diis perituris vide de prov. fr. 3.

LIBER II

97 Chrysippus aestuans laboransque . . . et fato omnia fieri et esse aliquid in nobis intricatur.

Gell. n. a. VII 2, 15 dicit haec in Ciceronis de fato libro se legisse. locus est graviter corruptus saepeque temptatus, id quod nostram quaestionem non attingit.

Cic. de fato 17, 39: Ac mihi quidem videtur . . . Chrysippus 98 tamquam arbiter honorarius medium ferire voluisse: sed adplicat se ad eos potius, qui necessitate motus animorum liberatos volunt; dum autem verbis utitur suis, delabitur in eas difficultates, ut necessi- 5 tatem fati confirmet invitus.

Diogenian. fr. 1, 12: Chrysippus versibus Homericis fato re- 99 pugnantibus καὶ αὐτὸς ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ χρήται βουλό- μενος συνιστᾶν τὸ καὶ παρ' ἡμᾶς πολλὰ γίνεσθαι, οἷον τὸ

‘αὐτοὶ γὰρ σφετέρῃσιν ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο’
5 καὶ τὸ ‘ὦ πόποι, οἷον δὴ νῦ θεοὺς βρότοι αἰτιόωνται·
ἔξ ἡμέων γάρ φασι κάκ' ἔμμεναι, οἳ δὲ καὶ αὐτοὶ
σφῆσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόνον ἄλγε' ἔχουσι’.

4 Od. α 7 αὐτοὶ αὐτῶν Hom. 5 sqq. Od. α 32—4; diligentius haec invenies in libro de providentia frg. 32 exposita

Alex. de fato c. 26 (p. 82 O.): ἀποροῦσιν πρὸς τὸ εἶναι τοι- 10 οὔτον τὸ ἐφ' ἡμῖν ὁποῖον ἢ κοινὴ πρόληψις τῶν ἀνθρώπων πεπίστευκεν.

2 τὸ ἐφ' VA· ἐφ 3 πεπίστευκεν A· πεπιστευκεναί V

ibid. c. 33 (p. 104 O.): λέγειν ἠγεῖσθαι τοὺς [οὐχ] ἠγουμέ- 10 νους ἐν τῷ σφύζεσθαι τὴν καθ' ὄρμην τῶν ζώων ἐνέργειαν ἤδη σφύζεσθαι καὶ τὸ ἐφ' ἡμῖν, τῷ [μὴ] πᾶν τὸ καθ' ὄρμην γινόμενον ἐπὶ τοῖς ὄρμῳσιν εἶναι· καὶ διὰ τοῦτο ἐρωτᾶν, εἰ μὴ ἐνέργημα 5 τι τὸ ἐφ' ἡμῖν ἐστὶ· καὶ λαβόντας ἐπὶ τούτῳ πάλιν ἐρωτᾶν, εἰ μὴ τῶν ἐνεργημάτων τὰ μὲν εἶναι δοκεῖ καθ' ὄρμην, τὰ δὲ οὐ καθ' ὄρμην· ὃ λαβόντας πάλιν προστιθέναί τούτῳ τὸ μήτε τῶν ἐνεργημάτων μὲν, μὴ καθ' ὄρμην δὲ εἶναι τι ἐφ' ἡμῖν· οὐ καὶ αὐτοῦ συγχωρουμένου ἐπὶ τούτοις λαμβάνειν τὸ πᾶν τὸ καθ' 10 ὄρμην γινόμενον ἐπὶ τοῖς οὕτως ἐνεργοῦσιν εἶναι, ἐπειδὴ ἐν μηδενὶ τῶν ἄλλως ἐνεργουμένων ἐστὶ· καὶ διὰ τοῦτο λέγειν σφύζεσθαι κατ' αὐτοὺς καὶ τὸ τοιοῦτον ἐφ' ἡμῖν, ὃ δυνατόν ὑφ' ἡμῶν γενέσθαι τε καὶ μὴ — εἶναι δὴ καὶ τὰ οὕτως γινόμενα ἐν τοῖς καθ' ὄρμην γινομένοις.

τὸ δὲ λέγειν ‘ἠγεῖσθαι — γινομένοις’ ἐστὶ πῶς οὐ παντάπασιν ἀγνοοῦντων . . . ; 1 ἠγεῖσθαι corruptam efficit sententiam; quare V et οὐχ et μὴ videtur expunxisse. ἄτοπα ante ἠγεῖσθαι addidit Heine. sed ipsum ἠγεῖσθαι vix sanum est: exspecto ληρεῖν, νηπιάζεσθαι vel tale quid. Casp. Or. scripsit οὐχ ἠγ. τοὺς ἠγ. . . . τὸ μὴ πᾶν 4 ἐρωτᾶν εἰ μὴ — πάλιν (6) om. A 7 μήτε VA· del. Heine, qui addit post δὲ <μηδὲ>: at nota est forma concludendi Chrysippea, cf. exc. praef. p. 704 fort. μὴ τι scr. et infra τὸ (pro τι) ἐφ' ἡμῖν, μηδὲ Vs. 8 οὐ καὶ αὐτοῦ *· ὄοκ' αυ||τοῦ V, οὐκ αὐτοῦ A, καὶ αὐτοῦ volgo 11 τοῦτο VA· τούτου

infra 'ἐν τοῖς καθ' ὄρμην ἐνεργουμένοις τὸ ἐφ' ἡμῖν εἶναι' συγκεχώρηται διὰ τοῦ λόγου.

ibid. c. 14 (p. 52 O.): 'Ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς ὄρμης ἔχουσιν λέγειν τὸ ἐπὶ τοῖς ζῷοις εἶναι τὰ γινόμενα καθ' ὄρμην, ὅτι μὴ οἶά τε χωρὶς ὄρμης τὰ δι' αὐτῶν γινόμενα ποιεῖν.

2 μὴ· μῆι V, μὴν A

supra: Τὰ διὰ τοῦ βουλευέσθαι γινόμενα ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ εἶναι . .

cf. supra ἐν τῷ βουλευέσθαι τὸ ἐφ' ἡμῖν.

οὐκέτι χώραν ἔχει τὸ λέγειν τὸ (*sic* VA) 'τὰ — εἶναι' τῷ μὴ δύνασθαι ἄλλως τι δι' αὐτοῦ γίνεσθαι.

1 ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ· ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων VA

Nemes. π. φύσεως ἀνθρ. cap. 35 (p. 139 a. c.): . . τὴν ὄρμην ἐφ' ἡμῖν τάττουσιν, ὅτι φύσει ταύτην ἔχομεν.

- 02 *fr. dubium. Fulgent. mytholog. l. I praef. a. c. (p. 621 auct. mythogrph. lat. ed. A. v. Stavèren Lugd. Bat. et Amstelaed. 1742) . . nequaquam apud humanos sensus, nisi fortuitis compulsationibus moti, nascuntur errores, ut etiam Chrysippus de fato scribens ait 'compulsationibus lubricis voluntur incursus'.* 5

- 03 *Alex. de fato c. 36 (p. 112 sq. O.): 'Οὐ γάρ, ἔστι μὲν τοιαύτη ἡ εἰμαρμένη, οὐκ ἔστι δὲ νόμος' . . . τὰ μὲν γινόμενα καθ' εἰμαρμένην ἔπεται τοῖς ἐξ ἀνάγκης αὐτὰ περιεστῶσιν αἰτίοις, καὶ οὐχ οἶόν τε τὸν καθ' ὄρμην ἐνεργοῦντα μὴ ἀκολουθεῖν τούτοις τοῖς αἰτίοις τὴν αἰτίαν τὴν ἐξ αὐτοῦ πάντως ἐκείνοις συνάπτοντα, ὥστε οὐδὲ τὸν ἀπὸ ὕψους ἀφεθέντα λίθον μὴ κάτω φέρεσθαι, ἢ τὴν σφαιραν κατὰ τοῦ πρανοῦς μὴ κυλίεσθαι ἀφεθείσαν κατ' αὐτοῦ . .* 5

1/2 *ad sententiam cf. frg. 55, 1—4. δὲ· γὰρ VA 3 εἰ γὰρ 'τὰ — αὐτοῦ', τίς ἐτι χρεῖα νόμων; 5 τὴν αἰτ. VA· καὶ τὴν αἰτ. συνάπτοντα secundum edd. Caselii et Londinam temptavi· συνάπτον VA, συνάπτειν volgo; vix συνάπτον recipiendum anteaque corr. τὸ . . . ἐνεργοῦν, quia exempla lapidum argumentum in hominem prolatum postulant αὐτοῦ *· αὐτοῦ 6 ὥστ' V ἀφεθέντα *· ἀφέντα 7 κυλίεσθαι V· κυλύεσθαι A*

ibid. c. 38 (p. 120 O.): 'τὴν καθ' ὄρμην κίνησιν τοῖς ζῷοις μένουσαν πάντων γινομένων καθ' εἰμαρμένην'.

- 04 'Ἀλλὰ παρ' ἡμᾶς μὲν ἔσται, . . . περιειλημμένου μέντοι τοῦ παρ' ἡμᾶς ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης.

Diogenian. fr. 3, 41 sq.

- 05 *Alex. de fato c. 8 (p. 24 O.): Πάντα προηγησαμένοις τισὶν αἰτίοις καὶ προηγουμένοις ἐξ ἀνάγκης ἔστι τε τὰ ὄντα καὶ τὰ γινόμενα γίνεται, ἐκάστου τῶν γινομένων αἰτιόν τι προκαταβεβλημένον ἔχοντος, οὐ ὄντος ἢ γεγονότος ἀνάγκη καὶ αὐτὸ ἢ εἶναι ἢ γενέσθαι.* 5

4 ἔχοντος V· ἔχοντα A

ibid. c. 5 (p. 14 O.): Ἀρχὰς εἶναι τινὰς, καὶ αἰτίας ἔξωθεν προκαταβεβλημένας τοῦ πάντως ἢ γενέσθαι τι αὐτῶν ἢ μὴ γενέσθαι.

ibid. c. 11 (p. 38 O.): Πάντα ἃ πράττομεν πράττοντες διὰ 10
τινας αἰτίας προκαταβεβλημένας, ὡς μηδεμίαν ἔχειν ἐξουσίαν τοῦ
πράξει τόδε τι καὶ μὴ, ἀλλ' ἀφωρισμένως ἕκαστον πράττειν ὡν
πράττομεν, παραπλησίως τῷ θερμαίνοντι πυρὶ καὶ τῷ λίθῳ τῷ
5 κάτω φερομένῳ, καὶ τῷ κατὰ τοῦ πρᾶνοῦς κυλιόμενῳ κυλίνδρῳ:
εἰ δ' εἶημεν 'πάντα — κυλίνδρῳ', τί πλέον . . ἐκ τοῦ βουλευέσθαι . .
γίνεται; 2 ἔχ. ἔξ. V· ἔξ. ἔχ. A 3 ἀφωρισμένως VA· ἀφορισμένως
4/5 τῷ κάτω φερομένῳ V· τῷ καταφερομένῳ A, καταφερομένῳ volgo
5 τῷ κατὰ V· om. A

ibid. (p. 34 O.): Πάντα τὰ γινόμενα προκαταβεβλημέναις καὶ ὠρισμέ-
ναις καὶ προὔπαρχούσαις τισὶν αἰτίαῖς ἔσεσθαι.

ibid. c. 20 (p. 66 O.): Πιστεύσαντες τῷ μηδὲν τῶν γινομέ- 10
νων ὑπὸ τινων οὕτως γίνεσθαι, ὡς καὶ τοῦ μὴ πράττειν αὐτὸ τὴν
ἐξουσίαν ἔχοντες τότε.

id. c. 14 (p. 52 O.): 'μὴ δύνασθαι τὰ δι' ἀνθρώπου γινόμενα
5 ἄλλως γενέσθαι.

2 τινων VA· τινος 3 ἔχοντες A· ἔχοντος V (ex sil.)

id. de an. p. 134 O.: Ποτὲ μὲν γὰρ ἀπαράβατόν τι καὶ ἀνα- 10
πόδραστον τὴν εἰμαρμένην τίθενται, καὶ πάντα γε τὰ τε ὄντα
καὶ τὰ γιγνόμενα ὑποτάσσουσιν αὐτῇ, ποτὲ δὲ ἔστιν αὐτῶν καὶ
τὸ παρὰ τὴν εἰμαρμένην ἀκούσαι πολλάκις λεγόντων καὶ τὸ παρὰ
5 μοῖραν.

1—3 cf. frg. 42 sqq. 3 ποτὲ Blochius· ὅτε A

id. de fato c. 36 (p. 112 O.): θέμενοι γὰρ τὸ 'τὴν εἰμαρμέ- 10
νην χρῆσθαι πᾶσιν τοῖς γεγονόσι τε καὶ γινομένοις καθ' εἰμαρ-
μένην, πρὸς τὴν ἀκώλυτον τῶν ὑπ' αὐτῆς γινομένων ἐνέργειαν,
οὕτως ὡς γέγονεν ἕκαστον αὐτῶν καὶ φύσεως ἔχει, λίθῳ μὲν
5 ὡς λίθῳ, φυτῷ δὲ ὡς φυτῷ, ζῷῳ δὲ ὡς ζῷῳ, εἰ δὲ ὡς ζῷῳ
καὶ ὄρμητικῷ', ἐν τῷ τιθέναι τὸ 'χρῆσθαι αὐτὴν τῷ ζῷῳ ὡς ζῷῳ
τε καὶ ὄρμητικῷ, καὶ γίνεσθαι τὰ ὑπ' αὐτῆς διὰ τῶν ζῶων γινό-
μενα κατὰ τὴν τῶν ζῶων ὄρμην, ἐπομένων καὶ τούτων † τῶν ἐξ
ἀνάγκης περιεστώτων αὐτὰ τότε αἰτίοις', ἅτινα ἂν <πράττη>
10 ἡγούμενοι (διὰ τοῦ τὸ καθ' ὄρμην ἐνεργεῖν τὰ ζῶα τηρεῖν) ἐν
τῷ ἅπαντα γίνεσθαι καθ' εἰμαρμένην καὶ τὸ ἐφ' ἡμῖν εἶναι τι
τηρεῖν . . . (ἐρωτῶσιν λόγους).

2 γινομένοις VA 4 φύσεως ἔχει· cf. Soph. Oed. T. 709 βρότειον
οὐδὲν μαντικῆς ἔχον τέχνης 4/5 μὲν ὡς VA· ὡς 6 ὄρμητι^ω V· fort.
ὡς ζῷῳ ὄρμητικῷ 7 ὑπ' αὐτῆς *· ὑπ' αὐτῶν, ὑφ' αὐτῶν V, ὑφ' αὐ-
τῶν A et Or. διὰ τῶν ζῶων del. Heine 9 αἰτίοις VA· αἰτίοις^ω V¹
αἰτίαῖς volgo; antecedentia corrupta fort. ita emend. τούτων· (sc. τῶν
ζῶων) τοῖς . . περιεστώτων . . αἰτίοις, Heine conl. ταῖς τῶν . . περιεστώ-
των . . αἰτίαῖς 9 ἅτινα ἂν πράττη, ἡγούμενοι Heine· ἅτινα ἂν ἡγού-
μενοι 10 τὸ· fort. del. 11 καὶ τὸ· τὸ καὶ VA

10 Nemes. π. φύσεως ἀνθρ. cap. 35 (p. 138): οἱ δὲ λέγοντες ὅτι 'καὶ τὸ ἐφ' ἡμῖν καὶ τὸ καθ' εἰμαρμένην κίβηται — ἐκάστῳ γὰρ τῶν γενομένων δεδόςθαι τι καθ' εἰμαρμένην ὡς τῷ ὕδατι τὸ ψύχειν καὶ ἐκάστῳ τῶν φυτῶν τὸ τοιόνδε καρπὸν φέρειν καὶ τῷ λίθῳ τὸ κατωφερὲς καὶ τῷ πυρὶ τὸ ἀνωφερὲς, οὕτω καὶ τῷ 5 Ζῳ τὸ συγκατατίθεσθαι καὶ ὀρμᾶν· ὅταν δὲ ταύτῃ τῇ ὀρμῇ μηδὲν ἀντιπέσῃ τῶν ἔξωθεν καὶ καθ' εἰμαρμένην, τότε τὸ περιπατεῖν τέλειον ἐφ' ἡμῖν εἶναι, καὶ πάντως περιπατήσομεν' — οἱ ταῦτα λέγοντες (εἰσὶ δὲ τῶν Στωικῶν Χρύσιππος τε καὶ Φιλοπάτωρ καὶ ἄλλοι πολλοὶ καὶ λαμπροὶ) οὐδὲν ἕτερον ἀποδεικνύουσιν ἢ 10 πάντα καθ' εἰμαρμένην γίνεσθαι.

cf. p. 140 'τὸ δι' ἡμῶν ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης γινόμενον'.

11 Alex. de an. II p. 159 a Ald.: εἰ 'ἡ μὲν φύσις οὐχ ὁμοία πάντων ἀλλ' ἔχει διαφορὰν (φύσει γὰρ εὐφυεῖς τινες, οἱ δ' ἀφυεῖς)· μεγίστην δὲ ἰσχὺν ἡ φύσις ἔχει πρὸς τὸ τοιοῦς ἢ τοιοῦς γίνεσθαι, μετὰ δὲ τὴν φύσιν τὰ ἔθη, ἐξ ὧν ἀμφοτέρων καὶ ἡ προαίρεσις ποιά γίνεται', πῶς ἔτι ἔσται ἐφ' ἡμῖν ἡ προαίρεσις, ὅπως ἀπο- 5 ρήσειεν ἂν τις. καὶ γὰρ εἰ καὶ τὴν διδασκαλίαν αἰτιῶτο, οὐδὲ τὸ μαθεῖν ἐφ' ἡμῖν.

12 id. de fato c. 13 (p. 42 sq. O.): ἀναιροῦντες γὰρ τὸ ἐξουσίαν ἔχειν τὸν ἀνθρώπον τῆς αἰρέσεώς τε καὶ πράξεως τῶν ἀντικειμένων λέγουσιν ἐφ' ἡμῖν εἶναι τὸ γινόμενον [καὶ] δι' ἡμῶν. Ἐπεὶ γὰρ (φασὶν) τῶν ὄντων τε καὶ γινομένων αἱ φύσεις ἕτεραί τε καὶ διάφοροι. οὐ γὰρ αἱ αὐταὶ τῶν ἐμψύχων τε καὶ τῶν ἀψύχων, 5 ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἐμψύχων ἀπάντων αἱ αὐταὶ πάλιν. αἱ γὰρ κατ' εἶδος τῶν ὄντων διαφοραὶ τὰς τῶν φύσεων αὐτῶν διαφορὰς δεικνύουσιν. γίνεται δὲ τὰ ὑφ' ἐκάστου γινόμενα κατὰ τὴν οἰκείαν φύσιν, τὰ μὲν ὑπὸ λίθου κατὰ τὴν [p. 44] λίθου, τὰ δ' ὑπὸ πυρός κατὰ τὴν πυρός, καὶ τὰ ὑπὸ Ζῳου κατὰ τὴν [ὑπὸ] Ζῳου. οὐδὲν 10 μὲν τῶν κατὰ τὴν οἰκείαν φύσιν ὑφ' ἐκάστου γινομένων δύνασθαι φασὶν ἄλλως ἔχειν ἀλλ' ἕκαστον τῶν γινομένων ὑπ' αὐτῶν γίνεσθαι κατηναγκασμένως — κατ' ἀνάγκην οὐ τὴν ἐκ βίας ἀλλ' ἐκ τοῦ μὴ δύνασθαι τὸ δὴ πεφυκὸς οὕτως (ὄντων τῶν περιεστῶτων τοιούτων <ὡς> ἀδύνατον αὐτῷ μὴ περιεστάναι) τότε ἄλλως 15 πῶς καὶ μὴ οὕτως κινήθη. μηδὲ γὰρ τὸν λίθον, εἰ ἀπὸ ὕψους ἀφεθείη τινός, δύνασθαι μὴ φέρεσθαι κάτω (μηδενὸς ἐμποδίζοντος) τῷ βαρύτητι μὲν ἔχειν αὐτὸν ἐν αὐτῷ· ταύτην δ' εἶναι τῆς τοιαύτης κινήσεως [κάτω] φύσιν, ὥστ', ἂν καὶ τὰ ἔξωθεν αἴτια τὰ πρὸς τὴν κατὰ φύσιν κίνησιν τῷ λίθῳ συντελοῦντα παρῆ, [ὡς] 20 ἐξ ἀνάγκης τὸν λίθον ὡς πέφυκεν φέρεσθαι, πάντως δ' αὐτῷ καὶ ἐξ ἀνάγκης παρεῖναι ταῦτα τὰ αἴτια, δ' ἂν κινεῖται τότε (οὐ μόνον μὴ δυναμένῳ μὴ κινεῖσθαι τούτων [μὴ] παρόντων ἀλλὰ καὶ ἐξ ἀνάγκης κινεῖσθαι τότε), καὶ γίνεσθαι τὴν τοιαύτην κίνησιν ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης διὰ τοῦ λίθου. ὁ δ' αὐτὸς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων 25

λόγος. ὡς δὲ ἐπὶ τῶν ἀψύχων ἔχει, οὕτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ζῶων ἔχειν φακίν. εἶναι γάρ τινα καὶ τοῖς ζῴοις κίνησιν κατὰ φύσιν, ταύτην δ' εἶναι τὴν καθ' ὄρμην· πᾶν γὰρ ζῶον ὡς ζῶον κινούμενον κινεῖσθαι καθ' ὄρμην — κίνησιν ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης διὰ
 30 ζῶου γινομένην. οὕτως δὲ τούτων ἐχόντων καὶ γινομένων ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης κινήσεων τε καὶ ἐνεργειῶν ἐν τῷ κόσμῳ τῶν μὲν διὰ γῆς, ἂν οὕτω τύχη, τῶν δὲ δι' ἀέρος τῶν δὲ διὰ πυρός τῶν δὲ δι' ἄλλου τινός, γινομένων δὲ τινῶν καὶ διὰ ζῶων (τοιαῦται δὲ αἱ καθ' ὄρμην κινήσεις) — τὰς διὰ τῶν ζῶων ὑπὸ τῆς εἰμαρ-
 35 μένης γινομένας ἐπὶ τοῖς ζῴοις εἶναι λέγουσιν, ὁμοίως δὲ ὡς πρὸς τὸ ἀναγκαῖον τοῖς ἄλλοις γινομένας ἅπασιν (τῷ δεῖν καὶ τοῖς ἐξ ἀνάγκης [p. 46] τὰ ἔξωθεν αἷτια παρεῖναι τότε, ὥστε αὐτὰ τὴν ἐξ ἑαυτῶν τε καὶ καθ' ὄρμην κίνησιν ἐξ ἀνάγκης οὕτως ἐνεργεῖν), ὅτι δὲ αὐταὶ μὲν δι' ὄρμης τε καὶ συγκαταθέσεως,
 40 ἐκείνων δὲ αἱ μὲν διὰ βαρύτητα γίνονται αἱ δὲ διὰ θερμότητα αἱ δὲ κατ' ἄλλην τινά, ταύτην μὲν ἐπὶ τοῖς ζῴοις λέγοντες, οὐκέτι δὲ ἐκείνων ἐκάστην τὴν μὲν ἐπὶ τῷ λίθῳ τὴν δὲ ἐπὶ τῷ πυρί· καὶ τοιαύτη μὲν αὐτῶν ἢ περὶ τοῦ ἐφ' ἡμῖν δόξα ὡς δι' ὀλίγων εἰπεῖν.

3 τὸ· τε A, ἢ V καὶ delevi ἐπει· scr. εἰς vel ἐπὶ 5 διάφορα V
 10 τὴν ὑπὸ Z. VA· 10—12 locum restituit Casp. Or.; cf. de sententia
 frg. 76—78 et 86 τὴν· fort. μὴν δὴ *· μὴ 14 οὕτως· fort. ὅλως
 vel tale quid 15 ὡς om. VA αὐτῷ· αὐτὸ Schwartz μὴ nescio
 an deleverit V τότε V et Casp. Or.· καὶ ἀδύνατον τότε A et Or. (sed
 τό, τε hic) 16 μηδὲ *· μήτε 19 post κινήσεως addidit lector
 quidam κάτω, quod corruptum in κατὰ praebent VA; cf. uterque Orelli
 in adn. ὥστ', ἂν Schwartz· ὅταν 20 ὡς om. VA 23 δυναμένων·
 δυναμένῳ V, δυνάμενον A μὴ V· om. A recte 26 δὲ καὶ VA· καὶ
 volgo et Schwartz 29 ὑπὸ VA· διὰ 32 Or. putat excidisse verba
 τῶν δὲ δι' ὕδατος, falso 36 γινομένοις Schwartz καὶ· del. aut ὡς scr
 39 συγκαταθέσεως A· συνθέσεως V

ibid. c. 38 (p. 122 O.): 'τὸ ὑπὸ τινος κατὰ τὴν οἰκείαν γινόμενον φύσιν, ἐπ' ἐκείνῳ'.

August. d. c. d. V 10: unde nec illa necessitas formidanda est, 11
 quam formidando Stoici laboraverunt causas rerum ita distinguere,
 ut quasdam subtraherent necessitati, quasdam subderent, atque in
 his quas esse sub necessitate noluerunt posuerunt etiam nostras
 5 voluntates, ne videlicet non essent liberae, si subderentur ne-
 cessitati.

Alex. de fato c. 10 (p. 32 O.): φακίν μηδὲ τὰ γινόμενα καθ' 11
 εἰμαρμένην καίτοι ἀπαραβάτως γινόμενα ἐξ ἀνάγκης γίνεσθαι,
 ὅτι ἔστιν αὐτοῖς δυνατόν γενέσθαι καὶ τὸ ἀντικείμενον δυνατόν
 οὕτως ὡς προεῖρηται.

3 <ἐν> αὐτοῖς δυνατοῖς Schwartz dub. δυνατόν οὕτως ὡς VA· δυ-
 νατοῦ οὕτως λεγομένου ὡς

Aet. plac. I 27, 4 (p. 322 a 9 Diels): οἱ Cτωικοὶ Πλάτωνι 11

ἐμπερῶς· καὶ τὴν μὲν ἀνάγκην ἀκίνητόν φασιν αἰτίαν καὶ βιαστικὴν, τὴν δὲ εἰμαρμένην συμπλοκὴν αἰτιῶν τεταγμένην, ἐν ἣ συμπλοκῇ καὶ τὸ παρ' ἡμᾶς, ὥστε τὰ μὲν εἰμάρθαι τὰ δὲ συνειμάρθαι.

1 Πλάτωνι ἐμπερῶς· cf. supra (a 5 Diels) Πλάτων ἐγκρίνει μὲν τὴν εἰμαρμένην ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων ψυχῶν καὶ βίων, συνεισάγει δὲ καὶ τὴν παρ' ἡμᾶς αἰτίαν 4 συνειμάρθαι *· ἀνειμάρθαι traditur, ἀνειμάρτα (et εἰμάρτα) olim Vsener; hoc fragmento non recte abusus et Zeller IV³ 175, 4 a. c.

16 Τὸ μὲν ἐξ ἡμῶν πολλὰ γίνεσθαι δῆλον εἶναι, οὐδὲν <δὲ> ἦττον συγκαθειμάρθαι καὶ ταῦτα τῇ τῶν ὄλων διοικήσει . . . τὸ γὰρ μὴ ἀπολεῖσθαι . . . θοῖμάτιον οὐχ ἀπλῶς καθειμάρτο ἀλλὰ μετὰ τοῦ φυλάττεσθαι, καὶ τὸ ἐκ τῶν πολεμίων σωθήσεσθαι τόνδε τινὰ μετὰ τοῦ φεύγειν αὐτὸν τοὺς πολεμίους, καὶ τὸ 5 γενήσεσθαι παῖδας μετὰ τοῦ βούλεσθαι κοινωνεῖν γυναικί· ὥσπερ γὰρ . . . εἰ λέγοντός τινος Ἠγήσαρχον τὸν πύκτην ἐξελεύσεσθαι τοῦ ἀγῶνος πάντως ἄπληκτον ἀτόπως ἂν τις ἤξιου καθιέντα τὰς χεῖρας τὸν Ἠγήσαρχον μάχεσθαι, ἐπεὶ ἄπληκτον αὐτὸν καθειμάρτο ἀπελθεῖν, τοῦ τὴν ἀπόφασιν ποιησαμένου διὰ τὴν 10 περιττοτέραν τάνθρώπου πρὸς τὸ μὴ πλήττεσθαι φυλακὴν τοῦτο εἰπόντος — οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔχει· πολλὰ γὰρ μὴ δύνασθαι γενέσθαι χωρὶς τοῦ καὶ ἡμᾶς βούλεσθαι καὶ ἐκτενεστάτην καὶ περὶ αὐτὰ προθυμίαν τε καὶ σπουδὴν εἰσφέρεισθαι, ἐπειδὴ μετὰ τούτου . . . αὐτὰ γενέσθαι καθειμάρτο. 15

Diogenian. fr. 3, 8 φησιν οὖν ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ 'τὸ μὲν — καθειμάρτο' (v. 17). 1 οὐδὲν δὲ *· οὐδὲν G, οὐδὲ δὲ vulgo 6 γενήσεσθαι *· γενέσθαι 7 εἰ λέγοντος· λέγοντος Viger; exspecto ἀνελόντος propter καθειμάρτο v. 10 14 καὶ ante περὶ del. Schwartz

17 Cic. de fato 13, 30: Haec ratio (*ignava*) a Chrysippo reprehenditur. 'quaedam enim sunt', inquit, 'in rebus simplicia quaedam copulata. simplex est 'moriatur illo die Socrates; huic, sive quid fecerit sive non fecerit, finitus est moriendi dies. at si ita fatum sit 'nascetur Oedipus Laio', non poterit dici 'sive fuerit Laius cum 5 muliere sive non fuerit': copulata enim res est et confatalis. sic enim appellat, quia ita fatum sit et concubiturum cum uxore Laium et ex ea Oedipum procreaturum; ut si esset dictum 'luctabitur Olympius Milon' et referret aliquis: 'ergo sive habuerit adversarium sive non habuerit, luctabitur', erraret: est enim copulatum 'luctabitur', 10 quia sine adversario nulla luctatio est. omnes igitur istius generis captiones eodem modo refelluntur. 'sive tu adhibueris medicum sive non adhibueris, convalesces' captiosum: tam enim est fatale medicum adhibere quam convalescere'. haec, ut dixi, confatalia ille appellat. 15

1 haec ratio: ἀργὸς λόγος inventus a Megaricis, appellatus esse a Stoicis videtur 4 sit: est Madv., erit Mueller dubit. 6 confatalis: συνειμαρμένα Plut. de fato 569 F cf. praef. p. 695 8 ut: fort. item Orelli 9 Milon: cf. praef. p. 693

Nemes. c. 37 (p. 144): περιττή δὲ καὶ ἡ μάχη τοῦ λογισμοῦ 118
καὶ τῆς ἐπιθυμίας ἐπὶ τοῦ ἐγκρατοῦς καὶ ἀκρατοῦς. εἰ γὰρ ἐξ
ἀνάγκης ὤριστα τὸν μὲν πράξαι τὸν δὲ μὴ πράξαι, τίς ἢ χρεία
τῆς ἐν αὐτῷ στάσεως τε καὶ φιλονεικίας; ‘ἀλλὰ καὶ τοῦτο συ-
5 καθείμαρται μὴ μόνον πράξαι ἀλλὰ καὶ τοιῶσδε πράξαι.’

4 τοῦτο· τούτῳ Matthaei 1—4 adversarii locuntur, 4—5 ipse Chry-
sippus

Καθείμαρται . . . σωθῆναι θοῖμάτιον, εἰ φυλάττοις αὐτό, καὶ 119
παῖδας ἔσεσθαι, εἰ καὶ ἐν βουλευθείης· ἄλλως δὲ μὴδ’ ἂν ἔσεσθαί
τι τούτων.

Diogenian. fr. 3, 48—50 1 φυλάττοις· φυλάττεις G 2 ἐν β·
συγκοιμηθείης Schwartz μὴδ’ ἂν G· μὴ ἂν dubium, nam plura
Chrysippo adtribuenda sint.

Sen. nat. quaest. II c. 37 sq.: Agere nunc causam eorum volo, 120
qui procuranda existimant fulmina, et expiationes non dubitant prod-
esse aliquando ad submovenda pericula aliquando ad levanda ali-
quando ad differenda. quid sit quod sequatur, paulo post persequar.
5 interim hoc habent commune nobiscum, quod nos quoque existimamus
vota proficere salva vi ac potestate fatorum. quem ad modum enim
a dis immortalibus ita suspensa relicta sunt, ut in bonum vertant si
admotae dis preces fuerint si vota suscepta: ita non est hoc contra
fatum si ipsum quoque in fato est. ‘aut futurum, inquit, est aut non:
10 si futurum est, fiet, etiam si vota non suscipis; si non est futurum,
etiam si non susceperis vota, non fiet.’ falsa est ista interrogatio,
quia illam mediam inter ista exceptionem praeteris: futurum hoc est
sed si vota suscepta fuerint. [38] hoc quoque, inquit, ipsum necesse
est fato comprehensum sit, ut aut suscipias vota aut non. puta me
15 manus dare tibi et fateri hoc quoque fato esse comprehensum, ut
utique fiant vota: ideo fient. fatum est, ut iste peritus sit, sed si
litteras didicerit; atqui eodem fato continetur, ut litteras discat: ideo
docendus est. hic dives erit, sed si navigaverit. at in illo fati ordine
quo patrimonium illi grande promittitur hoc quoque protinus ad-
20 fatum est, ut et naviget: ideo navigabit. idem tibi de expiationibus
dico: effugiet pericula si expiaverit praedictas divinitus minas; at
hoc quoque in fato est ut expiet: ideo expiabit. ista nobis opponi
solent, ut probetur nil voluntati nostrae relictum et omne ius fato
traditum. cum de ista re agetur, dicam quem ad modum manente
25 fato aliquid sit in hominis arbitrio; nunc vero de quo agitur ex-
plicui, quo modo si fati certus est ordo, expiationes procurationes-
que prodigiorum pericula avertant, quia non cum fato pugnant sed
ipsa fati lege fiunt. ‘quid ergo’ inquis ‘aruspex mihi prodest? utique
enim expiare mihi etiam non suadente illo necesse est.’ hoc prodest
30 quia fati minister est. sic cum sanitas debeatur fato debetur et
medico, quia ad nos beneficium fati per huius manus venit.

7 *relicta*: fort. *edicta* 9 *inquit*, sc. Chrysippi adversarius

13 *inquit*: Chrysippus 14 *fato comprehensum*: συνειμαρμένον, cf. ad-
fatum v. 19/20 23 *fato Erasmus: faciendi* 24 *dicam et 25/26 ex-*
plicui, sc. Seneca. 29 *mihī del.* Fickert

1 Plut. εἰ ἢ τῶν μελλόντων πρόγνωσις ὠφέλιμος fr. XV 3
(Stob. Anthol. II 8, 25 p. 158 Wachsm.): 'Ὁ δὲ Νέκτωρ οὐκ ἀβέλ-
τερος; ὕπνου φθονῶν τοῖς τὰς ναῦς φυλάσσουσι καὶ διακελευό-
μενος'

οὕτω νῦν φίλα τέκνα φυλάσσετε, μηδέ τιν' ὕπνος 5
αἰρείτω, μὴ χάρμα γενώμεθα δυσμενεέσσιν.

'οὐ γενησόμεθα (φησί τις), οὐδ' ἂν καθεύδωμεν, εἰ πεπρωμένον
ἐστὶ μὴ ἀλῶναι τὸν ναύσταθμον.' τίς οὐκ ἂν εἴποι πρὸς τοὺς
ταῦτα ληροῦντας, ὅτι 'καθείμαρται μὲν ἴσως ἅπαντα ταῦτα, συγκαθ-
είμαρται δὲ ἐκάστῳ τὸ διὰ τούτων καὶ τὸ ἐν τούτοις καὶ <τὸ> οὕτω 10
καὶ τὸ μὴ ἄλλως συντελεῖσθαι δίχα τούτων; οὐ γὰρ ἔστι φυλακὴ
καθευδόντων οὐδὲ νίκη φευγόντων οὐδὲ θερίσαι μὴ σπειράντων
τὴν ἀγαθὴν γῆν καὶ καθαρὰν οὐδὲ γεννῆσαι μὴ συγγενόμενον
γυναικὶ ἡλικίαν ἐχούσῃ καὶ σώματος φύσιν γόνιμον οὐδὲ ἄγρας
τυχεῖν ἐν ἀθήροισι χωρίοις'.

4 Pl. K 192/3 1—8 *adversarii locuntur*, 8—15 Chrysippus
8 ναύσταθμον Canter: δύσταθμον 10 τὸ οὕτω Vsener: οὕτω codd.
13 τὴν ἀγαθὴν γῆν: fort. γῆν ἀγαθὴν συγγενόμενον: συγγενομένων
Heeren, fort. συγγενομένου

22 Alcinous vel Albinus, διδασκαλικὸς c. 26: 'Ἡ γὰρ εἰμαρμένη
νόμου τάξιν ἐπέχουσα οὐχ οἶον λέγει, διότι ὁ μὲν τάδε ποιήσει
ὁ δὲ τάδε πείσεται (εἰς ἄπειρον γὰρ τοῦτο ἀπείρων μὲν ὄντων
τῶν γεννωμένων ἀπείρων δὲ τῶν περὶ αὐτοὺς συμβαινόντων·
ἔπει<τα> καὶ τὸ ἐφ' ἡμῖν οἰχῆσεται, καὶ ἔπαινοι καὶ ψόγοι, καὶ 5
πᾶν τὸ τούτοις παραπλήσιον), ἀλλὰ διότι ἢ τις ἂν ἔληται ψυχὴ
τοιούτον βίον καὶ τάδε τινὰ πράξῃ, τάδε τινὰ αὐτῇ ἔψεται. ἀδέ-
σποτον οὖν ἢ ψυχὴ, καὶ ἐπ' αὐτῇ μὲν τὸ πράξαι ἢ μὴ, καὶ μὴ
κατηνάγκαται τοῦτο, τὸ δὲ ἐπόμενον τῇ πράξει καθ' εἰμαρμένην
συντελεσθήσεται· οἶον τῷ 'Πάρις ἀρπάσει τὴν 'Ελένην' ἐπ' αὐτῷ 10
ὄντι ἀκολουθήσει τὸ 'πολεμήσουσι [Τρώεσσι] περὶ τῆς 'Ελένης οἱ
'Ἕλληνες'. οὕτω γὰρ καὶ ὁ 'Ἀπόλλων τῷ Λαῖῳ προεῖπεν·

Εἰ γὰρ τεκνώσεις παῖδ', ἀποκτενεῖς ὁ φύς.

ἐν τῷ θεσμῷ δὴ περιέχεται μὲν καὶ ὁ Λαῖος καὶ τὸ φύσαι
αὐτὸν παῖδα, καθείμαρται δὲ τὸ ἐπόμενον·

2 λέγει διότι codd.: λέγειν ὅτι volgo 4 αὐτοὺς codd.: αὐτὰ volgo
sed falso 5 ἔπειτα volgo fort. recte: ἐπεὶ codd. 6 διότι codd.: ὅτι
εἰ τις ἂν volgo, nescio an recte: ἦτις ἂν codd. 6 de ἔληται τοιοῦτον βίον
cf. frg. 128—140 7 πράξῃ*: πράξει de ἔψεται, ἐπόμενον (9 et 15) cf.
frg. 127 11 Τρώεσσι om. codd. mel. 12 Eur. Phoen. 19, cf. frg. 94, 10.

23 Diogenian. fr. 4, 39: ἔπειτα, εἰ καὶ καθ' ὑπόθεσιν ἦν ἀληθὲς
τὸ 'δὴ τὴν μαντικὴν τῶν μελλόντων ἀπάντων εἶναι θεωρητικὴν

τε καὶ προαγορευτικήν', τὸ μὲν 'πάντα καθ' εἰμαρμένην εἶναι' φιλὸς
 συνήγεται ἂν οὕτως, τὸ μὲντοι 'χρειώδες αὐτῆς καὶ βιωφελές' ποτε
 οὐκ ἂν ποτε ἐδείκνυτο, δι' ὃ καὶ μάλιστα δοκεῖ Χρύσιππος ὑμνεῖν πάντα
 τὴν μαντικήν. ἀν

add. 4, 66: σωθήσεσθαι τὸ χρήσιμον τῆς μαντικῆς διὰ τὸ προλέγεσθαι λόγῳ
 τὸ πάντως ἐσόμενον δυσχερές, εἰ μὴ φυλαξαίμεθα. (αὐ

Alex. de an. II p. 142 O.: τύχην γοῦν πολλάκις ἐπιβουῶντα, ταί
 ἄλλην ὁμολογοῦντες εἶναι ταύτην αἰτίαν τῆς εἰμαρμένης· 'ἀλλ' καί
 καὶ τοῖς θεοῖς οὐ διαλείπουσιν εὐχόμενοι, ὡς δυναμένου τινὸς καί
 ὑπ' αὐτῶν διὰ τὰς εὐχὰς γενέσθαι' παρὰ τὴν εἰμαρμένην· ἀλλ' καί
 καὶ βουλευόνται περὶ τῶν πρακτέων αὐτοῖς, καίτοι καὶ ταῦτα καί
 καθ' εἰμαρμένην εἶναι λέγοντες, καὶ συμβούλους παρακαλοῦσι καὶ καί
 μαντεῖαις οὐκ ὀκνοῦσι χρῆσθαι, ὡς ἐνὸν αὐτοῖς, εἰ προμάθοικεν, καί
 φυλάσασθαι τι τῶν εἰμαρμένων. καί

ἐν ταῖς κατὰ τὸν βίον πράξεσιν οὐκ εἰκόσιν αὐτῇ (τῇ εἰμαρμένῃ) πε- καί
 πιστευκέναι· τύχην — εἰμαρμένων. 2 ἄλλην· fort. ἄδηλον, cf. frg. 68 sq. καί
 7 εἰ· ἄ A καί

id. de fato c. 11 (p. 34 O.): Καίτοι εἰ 'μηδὲν μάτην ἢ φύσιν καί
 ποιεῖ τῶν προηγουμένων', τὸ δὲ 'βουλευτικὸν εἶναι ζῶον τὸν καί
 ἄνθρωπον, [p. 36] προηγουμένως ἀφ' οὗ ὑπὸ τῆς φύσεως, ἀλλ' οὐ κατ' καί
 ἔπακολούθημά τι καὶ σύμπτωμα τοῖς προηγουμένως γινομένοις' καί
 γίνοιτο, συνάγοιτο ἂν <τὸ> 'μὴ εἶναι μάτην τοὺς ἀνθρώπους καί
 βουλευτικούς'.

4 ἔπακολούθημα· cf. frg. 28, 11 5 τὸ om. V

Θεοπομαῦς in Γοήτων φύρα (Eus. PE VI 7 p. 258 B): ἐκεῖνο καί
 γὰρ δὴ τὸ καταγελαστότατον ἀπάντων τὸ μίγμα καὶ ἥτον εἶναι καί
 τοῦ καὶ ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τι εἶναι καὶ εἰρμόν οὐδὲν ἥτις ἐπιδεικνύ καί
 προσοικέναι γὰρ αὐτόν, ὡς λέγουσιν οἱ σοφώτεροι, τῷ Εὐρώπῃ τὸν καί
 λόγῳ· τεκνῶσαι μὲν γὰρ ἐθελῆσαι τὸν Λάϊον κύριον εἶναι τεκνώ- καί
 Λάϊον, καὶ τοῦτο ἐκπεφευγέναι τὴν Ἀπολλωνίαν ὄψιν· ταῦτον καί
 σαντι δ' αὐτῷ ἐπεῖναι ἀνάγκην ἄφυκτον ὑπὸ τοῦ φύντος ἐχειν καί
 ἀποθανεῖν. οὕτως οὖν τὴν ἐπὶ τῷ μέλλοντι ἀνάγκην παρὰ καί
 τῷ μάντει τὴν τοῦ γενησομένου προαίεθαι.

4 σοφώτεροι· fort. cum cod. B ser. σοφώτατοι 5 τεκνῶσαι· αὐτὸν καί
 τοῦ τεκνῶσαι εἶναι τὸν Λ· fort. εἶναι αὐτόν Λ. recte monet Θεο- καί
 πομαῦς: ἦν δὲ που καὶ ὁ φύς τῆς ἰδίας βουλήσεως κύριος ὡσπερ ὁ φύσας, καί
 καὶ ὡς ἐκεῖνος τοῦ τεκνῶσαι καὶ μὴ οὕτως οὗτος τοῦ ἀποκτεῖναι καὶ μὴ. καί
 Chrysippum ipse supra nominavit.

Nemes. c. 37 (p. 142) fragmentum dubium: οἱ δὲ λέγοντες καί
 'τὴν μὲν αἴρεσιν τῶν πρακτῶν ἐφ' ἡμῖν εἶναι, τὴν δὲ τῶν αἰρε- καί
 θέντων ἀπόβασιν ἐπὶ τῇ εἰμαρμένῃ' (εἰσὶ δὲ τῶν Ἑλλήνων οἱ καί
 σοφώτατοι) τὸ μὲν τι κατορθοῦσι τὸ δὲ σφάλονται.

Alex. de fato c. 18 (p. 62 O.): Οὕτω γὰρ ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις 1

φυλάσσοι τὸ ἐλεύθερόν τε καὶ αὐτεξούσιον ὡς μὴ ἀκούσαντές ποτε παρ' ἄλλου τοιούτου τινὸς δόγματος, τοῦτο μὲν προτρέπειν τινὰς πειρώμενοι ὡς τοῦ τε ποιεῖν ἢ μὴ ποιεῖν τοῦτο τὴν ἐξουσίαν ἔχοντες αὐτοὶ καὶ τῶν προτρεπομένων διὰ τῶν παρ' αὐτῶν 5 λόγων αἰρεῖσθαι τινὰ δυναμένων, <ῶν> ἔπραξαν ἂν τάναντία <αὐ>τῶν σιωπῶντων, τοῦτο δὲ ἐπιτιμῶντες καὶ ἐπιπλήττοντες τισὶν ὡς οὐ τὰ προσήκοντα πράττουσιν. ἀλλὰ καὶ συγγράμματα πλείω καταλείπουσι τε καὶ συγγράφουσι δι' ὧν ἀξιούσι παιδεύεσθαι τοὺς νέους, οὐχ ὡς κεκωλυμένοι τοῦτο συγγράφειν διὰ τὸ 10 τὰ περιεστῶτα αὐτοῖς εἶναι τοιαῦτα, ἀλλ' ὡς ὃν μὲν ἐπ' αὐτοῖς συγγράφειν τε καὶ μὴ, αἰρούμενοι δὲ τὸ γράφειν διὰ φιλανθρωπίαν.

5 τῶν προτρεπομένων· τῷ προτρεπομένῳ VA 5/6 τῶν π. α. λόγων·
τῶν π. α. λόγους VA, τοὺς π. α. λόγους vulgo 6 ὧν om. VA
7 αὐτῶν· τῶν VA

ibid. c. 26 (p. 82 sqq. O.): Εἰ (φασὶν) ταῦτά ἐστιν ἐφ' ἡμῖν ὧν καὶ τὰ ἀντικείμενα δυνάμεθα, καὶ ἐπὶ τοῖς τοιούτοις οἷ τε ἔπαινοι καὶ οἱ ψόγοι προτροπαί τε καὶ ἀποτροπαὶ κολάσεις τε καὶ τιμαί· οὐκ ἔσται τὸ φρονίμοις εἶναι * * καὶ τὰς ἀρετὰς ἔχειν ἐπὶ τοῖς ἔχουσιν, ὅτι μηκέτ' εἰσὶν τῶν ἀντικειμένων κακιῶν ταῖς ἀρεταῖς 5 δεκτικοί· ὁμοίως δὲ οὐδὲ αἱ κακίαι ἐπὶ τοῖς κακοῖς· οὐδὲ γὰρ ἐπὶ [μὴ] τούτοις τὸ μηκέτ' εἶναι κακοῖς. ἀλλὰ μὴν ἄτοπον τὸ μὴ λέγειν τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς κακίας ἐφ' ἡμῖν μηδὲ τοὺς ἐπαίνους καὶ τοὺς ψόγους ἐπὶ τούτων γίνεσθαι· οὐκ ἄρα τὸ ἐφ' ἡμῖν τοιοῦτον [p. 84 cap. 27], οἱ † συγχωρήσαντες ἀναποβλήτους τὰς 10 ἀρετὰς τε καὶ τὰς κακίας εἶναι ἴσως προχειρότερον λαμβανόμενοι λέγοιμεν ἂν κατὰ τοῦτο τὰς ἔξεις ἐπὶ τοῖς ἔχουσιν εἶναι, καθ' ὅσον πρὸ τοῦ λαβεῖν αὐτὰς ἐπ' αὐτοῖς ἦν καὶ μὴ λαβεῖν. οἷ τε γὰρ τὰς ἀρετὰς ἔχοντες (ἔξον καὶ τὸ τῶν βελτιόνων ἀμελεῖν) ἐλόμενοι τὰ βελτίω αὐτοῖς αἴτιοι τῆς τῶν ἀρετῶν ἐγένοντο κτήσεως 15 οἷ τε τὰς κακίας ἔχοντες παραπλησίως. ὁ δ' αὐτὸς καὶ ἐπὶ τῶν τεχνῶν λόγος. καὶ γὰρ τῶν τεχνιτῶν ἕκαστος πρὸ μὲν τοῦ τὴν τέχνην ἔχειν εἶχε καὶ τοῦ μὴ γενέσθαι τὴν ἐξουσίαν, γενόμενος δὲ οὐκέτ' ἔσται κύριος τοῦ μὴ γεγονέναι τε καὶ εἶναι τοιοῦτος. αἱ γὰρ γενέσεις τῶν τοιούτων ἐφ' ἡμῖν, καὶ διὰ τοῦτο οὐχ ὁμοιον 20 τὸ ἀληθὲς ἐπὶ τε τῶν μελλόντων καὶ ἐπὶ τῶν ὄντων τε καὶ γεγονότων, ὅτι <τὸ> μὲν ὄν τε καὶ γεγονὸς οὐχ οἷόν τε ἢ μὴ εἶναι ἢ μὴ γεγονέναι, τὸ δὲ μέλλον γίνεσθαι ἐνδέχεται καὶ μὴ γίνεσθαι· διὸ πρὸ μὲν τοῦ τὴν ἀρετὴν ἔχειν τόνδε τινὰ ἀληθὲς ἦν τὸ ἐνδέχεσθαι καὶ μὴ γενέσθαι τοιοῦτον, ὃ δὲ τοιοῦτον γίνεται, τοῦτο 25 καὶ γενόμενον ἀληθὲς οὕτω λέγειν γεγονέναι. εἰ μὲν οὖν ἦν ἐκ γενετῆς ὁ φρόνιμος τοιοῦτος καὶ τοῦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις τοῖς ὑπὸ τῆς φύσεως αὐτῷ δεδομένοις εἶχεν παρ' ἐκείνης λαβῶν, οὐδ' ὄλως ἂν ἦν ἐπ' αὐτῷ τὸ εἶναι τοιοῦτον (ὥσπερ οὐδὲ τὸ εἶναι δίποδι ἢ λογικῷ) οὐδ' ἂν ἐπηνεῖτο ἔτι ἐπὶ τῷ τοιοῦτος εἶναι, ἀλλ' 30 ἐθαυμάζετο ὡς ἔχων παρὰ τῆς θείας φύσεως δῶρον τηλικούτον.

ὡς γὰρ τῶν ὑγιαίνοντων ὄσαι μὲν ἀσθενεῖς ὄντες τὴν φύσιν διὰ
 τῆς οἰκείας ἐπιμελείας εἰς τοιοῦτοι, τούτους μὲν ἐπαινοῦμεν ὡς
 ἑαυτῶν πρόνοιαν τὴν προσήκουσαν ποιουμένους, δι' ἣν πρόνοιαν
 35 οὐκ εἰσιν ἐν τῷ νοσεῖν· τοὺς δὲ ἐκ φύσεως ὑγιεινοὺς καὶ [τοὺς]
 <μὴ> νοσοῦντας ἄνευ πραγματείας καὶ φροντίδων οὐκέτι μὲν
 ἐπαινοῦμεν, μακαρίζομεν δὲ ὡς χωρὶς καμάτων [p. 86] τοῦτο
 ἔχοντας, ὃ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀγαπητόν, εἰ καὶ μετὰ καμάτου παρείη.
 τὸν αὐτὸν τρόπον ἢ καὶ ἔτι μᾶλλον ἐπὶ τῶν ἀρετῶν ἐποιοῦμεν
 40 ἄν, εἰ ἦσαν ἐκ φύσεως τισὶν παροῦσαι, ὅπερ ἀμέλει ποιούμεν ἐπὶ
 τῶν θεῶν. ἐπεὶ δὲ ἀδύνατον ἡμῖν τοῦτο, καὶ οὐδὲν ἀδύνατον δεῖ
 παρὰ τῆς φύσεως ἀπαιτεῖν (αὕτη γὰρ δυνατῷ τε καὶ ἀδυνατῷ
 μέτρον· τελειότης μὲν γὰρ ἡ ἀρετὴ, καὶ ἡ ἀκρότης τῆς οἰκείας
 φύσεως ἐκάστου· ἀδύνατον δὲ ἀτελές τι ὄν ἐν τελειότητι εἶναι,
 45 ἀτελές δὲ τὸ γενόμενον εὐθὺ τῷ γενέσθαι)· οὐδὲ τὴν ἀρετὴν οἶόν
 τε τὸν ἄνθρωπον φῦναι. οὐ μὴν ἀσύμβολος ἡ φύσις αὐτῷ πρὸς
 τὴν κτήσιν αὐτῆς, ἀλλ' ἔχει παρ' αὐτῆς δύναμιν τε καὶ ἐπιτη-
 δεϊότητα δεκτικὴν αὐτῆς, ἣν οὐδὲν τῶν ἄλλων ζῶων ἔχει, καὶ
 διὰ τήνδε τὴν δύναμιν ὁ ἄνθρωπος τῶν ἄλλων ζῶων φύσει δια-
 50 φέρει καίτοι πολλῶν ζῶων ἀπολείπόμενος ἐν τοῖς σωματικοῖς
 πλεονεκτήμασιν. εἰ μὲν οὖν οὕτως εἶχομεν παρ' αὐτῆς τὴν δύ-
 ναμιν τὴν τῶν ἀρετῶν δεκτικὴν ὡς προϊόντες καὶ τελειούμενοι
 καὶ ταύτην λαμβάνειν (ὡς τὸ περιπατεῖν ὡς τὸ ὀδόντας ὡς τὸ
 γένεια φύειν ὡς ἄλλο τι τῶν ἐπιγινομένων ἡμῖν κατὰ φύσιν),
 55 οὐδ' οὕτως ἄν ἐφ' ἡμῖν ἦσαν αἱ ἀρεταὶ ὡςπερ οὐδὲ τῶν προ-
 ειρημένων τι· ἐπεὶ δὲ μὴ τοῦτον τὸν τρόπον αὐτὰς κτῶμεθα (εἰ
 γὰρ ἦν ὡςπερ τὰ ἄλλα οὕτως δὲ καὶ φρόνησις τε καὶ ἀρετὴ τοῖς
 ἀνθρώποις συγγενῆ, πάντες ἄν ἢ οἳ γε πλείστοι ὡςπερ τῶν ἄλλων
 κατὰ φύσιν, αὕτως τυγχάνουσιν, οὕτως οὐ τὴν δύναμιν τὴν τῶν
 60 ἀρετῶν δεκτικὴν μόνην ἀλλὰ καὶ τὰς ἀρετὰς αὐτὰς παρ' ἐκείνης
 ἄν εἶχομεν, καὶ οὐδὲν οὐδ' οὕτως ἄν ἔδει ἐπαίνων ἢ ψόγων ἢ
 τινὸς τῶν τοιούτων, ἐπὶ δὲ ταῖς ἀρεταῖς τε καὶ κακίαις θειοτέραν
 πρόφασιν τε καὶ οὐσίαν τῆς παρουσίας αὐτῶν εἶχομεν) — ἐπεὶ
 δ' οὐχ οὕτως ἔχει (οὐ γὰρ τοὺς πάντας οὐδὲ τοὺς πλείστους
 65 ὀρῶμεν τὰς ἀρετὰς ἔχοντας, ὃ τῶν κατὰ φύσιν γινομένων [p. 88]
 σημεῖόν ἐστιν, ἀλλ' ἀγαπητόν ἐνα πού λαβεῖν τοιοῦτον, ὃς δι'
 ἀσκήσεως τε καὶ διδασκαλίας δείκνυσιν τὴν τῶν ἀνθρώπων πρὸς
 τὰ ἄλλα ζῶα φυσικὴν πλεονεξίαν, δι' αὐτοῦ προστιθεὶς τὸ αναγ-
 καῖον ἐνδέον ἡμῶν τῇ φύσει) διὰ τοῦτο ἐφ' ἡμῖν τε ἐστὶν ἡ τῶν
 70 ἀρετῶν κτήσις, καὶ οὐκ ἄχρηστοι οὐδὲ μάτην οὔτε οἱ ἔπαινοι οὔτε
 οἱ ψόγοι οὔτε αἱ πρὸς βελτίω προτροπαὶ οὔθ' ἢ διὰ τῶν βελ-
 τιόνων ἐθῶν κατὰ τοὺς νόμους ἀγωγή. τῶν μὲν γὰρ φύσει τισὶν
 ὑπαρχόντων οὐδὲν οἶόντε ὑπὸ τινος ἔθους ἄλλοῖον γενέσθαι (οὐχ
 οὕτω πολλάκις τὸ βάρος ἔχον ἀναρριφθήσεται, ὡς ἐθισθῆναι κατὰ
 75 τὴν αὐτοῦ φύσιν ἄνω φέρεσθαι), τὰ δὲ ἦθη τῶν ἀνθρώπων τοιαῖ
 καὶ τοιαῖ διὰ τῶν διαφερόντων ἐθῶν γίνεται. καὶ ἐπὶ μὲν τῶν
 φύσει πρώτας τὰς ἔξεις κτησάμενοι οὕτως ἐνεργοῦμεν κατ' αὐτὰς

(οὐ γὰρ ἰδόντες πολλάκις τὴν ὁρατικὴν ἔξιν κτώμεθα, ἀλλ' ἔχοντες αὐτὴν οὕτως ὀρώμεν). ἐπὶ δὲ τῶν οὐ φύσει ἐκ τῶν ἐνεργειῶν τὰς ἔξεις κτώμεθα. οὐ γὰρ ἄλλως τέκτων τις ἂν γένοιτο μὴ πολ- 80
λάκις ἐνεργήσας τὰς τοῦ τέκτονος ἐνεργείας κατὰ τὰς ὑποθήκας τοῦ διδάσκοντος· ὥστ' ἐπεὶ καὶ τὰς ἀρετὰς οὕτω κτώμεθα (ἐνεργούντες γὰρ καὶ τὰ σωφρονικὰ γινόμεθα σῶφρονες) οὐκ ἂν ἡμῖν ὑπάρχοιεν φύσει.

ἔστι δὴ τῶν ἀπορουμένων ὑπ' αὐτῶν καὶ τοιοῦτον· 'εἰ — φύσει'.

2 τοῖς τοιοῦτοις· fort. τοῖς αὐτοῖς 4 lacunam indicavi; supple ἐπὶ τοῖς φρονίμοις 5 μηκέτ' εἰσὶν V corr. ex μηδε τισὶν· μηδέ τίσι A κακιῶν ex κάκεινῶν V· κάκεινῶν A 6 δεκτικοί V ex δεκτικαί· δεκτικάι A ἐπὶ ex ἐπεὶ V· ἐπεὶ A 7 μὴ delevi· μὴ V, μὴ A, μὲν volgo 10 οἱ, VA· οἷς Or., qui adversarios ab Alexandro induci non intellexisse videtur; fort. δ ser., vix οὐ (cl. D. L. VII 127), vel del. 11 λαμβανόμενοι*· λαμβανόμενον VA, λαμβάνοντες 12 λέγοιμεν VA· λέγοιεν 13 ἐπ'· ἔτι VA, fort. ἔτι ἐπ' Or. 14 ἔξον om. VA τὸ τῶν· τούτῳ V· τούτῳ A 17 τοῦ τὴν V· τοῦ A 20—26 ad sententiam cf. frg. 79—83 20 ὁμοιον VA· ὁμοίως 21 ὄντων V· μενόντων A 22 τὸ μὲν ὄν· μόνον V¹, μένον rubr. V, μενόν A ἢ VA· ἦν 26 οὖν ἦν VA· οὖν volgo ἐκ γενετῆς A· ἐγγενετῆς V 27/8 τοῖς ὑπὸ τῆς V· τοῖς ὑπὸ A, ὑπὸ volgo 28 δεδομένοι VA· δεχομένοις 30 δίποδι ἢ λογικῶ· itaque ante Chrysippum vix similiter definiebant Platonici hominem (def. Ps. Plat. p. 415 A) eique videtur deberi definitio dei quoque Stoica (D. L. VII 147 = Suid. s. v. θεός). 32 ὑγιαίνοντων· ἐπαινούντων VA 35 καὶ τοὺς· vel del. τοὺς vel ser. καὶ διὰ τοῦτο 36 μὴ om. VA φροντίδων VA· φροντίδος 38 εἰ καὶ VA· εἰ 39 ἢ Casp. Or· εἰ 46 τὸν ἄνθρωπον φθναί VA· τῷ ἀνθρώπῳ συμφθναί, sed fort. recte traditur 'non possunt homines virtutem gignere' cf. l. 54 μὴν VA· μέντοι 50 πολλῶν VA· τῶν ἄλλων 51 εἶχομεν· ἔχομεν VA 56 δὲ μὴ V (ex sil.)· μὴ δὲ A ἐπεὶ — κτώμεθα· statui ἀνακόλουθον εἰ· οὐ VA 59 αὕτως*· αὐτοῖς VA, αὐτῶν volgo; Chrysippum evitasse vocabulum αὐτομάτως notum est τυγχάνουσιν VA· τυγχάνοιεν· οὕτως οὐ*· οὕτως οὖν VA, οὕτως οὖν οὐδὲ dubitanter Or., οὐδὲ volgo 61 εἶχομεν Cas· ἔχωμεν VA 63 οὐσίαν· ὀσίαν Casp. Or., fort. αἰτίαν εἶχομεν Caselius· ἔχουσιν VA, nescio quid lateat. 64 δ'· cave ne δὴ conicias 66 ἀγαπητὸν ἕνα κτλ· Or. confert Iuv. sat. XIII 26; melius adscivisset sententiam Chrysippi ceterorumque Stoicorum rarissimos esse bonos ac sapientes dicentium (cf. frg. 136 sq. et Zell. IV³ p. 252 sq.) 68 αὐτοῦ· αὐτοῦ VA 69 τέ VA· τι 70 οὐδὲ VA· οὔτε 71 βελτίῳ uterque Or· βελτίῳ VA, βέλτιον volgo 73 οὐχ· vel οὐδ' vel οὐ γὰρ ser. 74 κατὰ· immo παρὰ ser. 75 αὐτοῦ fort. αὐτοῦ

30 id. de an. II p. 160 a Ald.: ἐφ' ἡμῖν ἂν εἶη καὶ τὸ ποιοῖ γίνεσθαι τὰ ἦθη καὶ τὰς ἔξεις κτήσασθαι . . . διὸ πολλῶν καλῶς πρὸς ἀρετὴν πεφυκότων φαυλότερόν τινες πεφυκότες ἀμείνους γίνονται πολλάκις τὴν ἔνδειαν τῆς φύσεως ἰακάμενοι τῇ παρ' αὐτῶν ἐξουσίᾳ. 5

31 id. de fato c. 29 (p. 90 O.): 'Ἐδείξαμεν δὲ ὅτι οὕτως 'ἐπ' αὐτῷ τῷ φρονίμῳ τὸ εἶναι τοιοῦτῳ, ὅτι τῆς τοιαύτης ἔξεως καὶ τῆς κτήσεως αὐτῆς αὐτὸς αἴτιος, τῷ καὶ τοῦ μὴ γενέσθαι τοιοῦτος ἔχειν πρότερον τὴν ἐξουσίαν'. τὴν μὲν οὖν ἔξιν μηκέτ' ἔχειν οὐκ ἐπ' αὐτῷ 'ὥσπερ οὐδὲ τῷ αὐτὸν ἀπὸ ὕψους ἀφέντι τὸ στήναι, 5
καίτοι τοῦ ρῖψαι τε καὶ μὴ τὴν ἐξουσίαν ἔχοντι' . . .

de re cf. frg. 122, 127 et Tac. ann. VI 22 'contra alii fatum quidem congruere rebus putant sed non e vagis stellis verum apud principia et nexus naturalium causarum; ac tamen electionem vitae nobis relinquunt: quam ubi elegeris, certum imminentium ordinem'.

2 ἔξεως ex ἐξετάσεως V· ἐξετάσεως A 3 αὐτὸς VA· volgo om. τοῦ· τὸ VA 4 ἔχειν· fort. χεῖν 5 οὐκ ἐπ' *· ὡς ἐπ' VA, ἐπ' οὐδὲ τῷ· fort. οὐδ' ἐπὶ τῷ ἀπὸ VA· ὑπὸ 6 fort. etiam sequentia Chrysippea sunt.

ibid. c. 32 (p. 102 O.): ἐπὶ τῷ φρονίμῳ εἶναι τὸ φρονεῖν 13
καίτοι μὴ δυναμένῳ [τὸ] οὐ φρονεῖν. οὐ γὰρ ὅτι νῦν, ὅτε ἐστὶ
φρόνιμος, ἐπ' αὐτῷ τὸ εἶναι τοιοῦτῳ (ἦν γὰρ ἂν καὶ τοῦ νῦν
μὴ φρονεῖν κύριος), ἀλλ' ὅτι πρὸ τοῦ τοιοῦτος γενέσθαι εἶχεν
5 ὡςπερ δὴ τοῦ γενέσθαι οὕτως δὲ καὶ τοῦ μὴ γενέσθαι τοιοῦτος
τὴν ἐξουσίαν, δι' ἣν προειρήκαμεν αἰτίαν πρὸς τὸ γενέσθαι τοι-
οῦτος συνήργησεν αὐτῷ. ἐπὶ δὲ τῶν θεῶν οὐκέτ' ἂν τὸ εἶναι
τοιοῦτοι (ὅπερ ἦν καὶ αὐτὸ ἐν τοῖς ὑπ' αὐτῶν ἀπορουμένοις):
ὅτι γὰρ ἐστὶν αὐτῶν ἐν τῇ φύσει τοιοῦτον, οὐδὲν δὲ τῶν οὕτως
10 ὑπαρχόντων ἐπ' αὐτῶν. διὰ τοῦτο γὰρ τὰ ἐκείνων ἀγαθὰ τίμια
τε καὶ μακαριστὰ μεῖζόν τι τῶν ἐπαινετῶν ἀγαθῶν ἔχοντα, ὅτι
τὴν ἀρχὴν ἢ φύσιν αὐτῶν ἀνεπίδεκτός ἐστιν· ἡμεῖς δὲ ἐπὶ κτήσει
τῶν ἀρετῶν ἐπαινούμεθα, ὅτι τῆς φύσεως ἡμῶν ἐπίδεκτικῆς οὔσης
καὶ τοῦ χείρονος οὐκ ὠκνήσαμεν πρὸς τὰ βελτίω, καὶ τῶν μὲν
15 χειρόνων ἀνιδρωτὶ καὶ χωρὶς καμάτων περιγίνεσθαι δοκοῦντων,
τῆς δὲ ἀρετῆς μετὰ πόνων τε καὶ μετὰ καμάτων καὶ πολλῶν
ιδρώτων.

2 μὴ del. Or. δυναμένων V οὐ VA· τὸ οὐ volgo, τότε οὐ uter-
que Or. ὅτι· fort. ἔτι 5 δὴ Casp. Or.· δὲ VA 6 δι' VA· καὶ δι'
7 οὐκέτ' ἂν fort. οὐκ ἐστὶν 8 τοιοῦτοι*· τοιοῦτοις 9 αὐτῶν VA· ἐκεί-
νων τοιοῦτον VA· τὸ τοιοῦτον 10 ἐπ' αὐτῶν*· ἐπ' αὐτῷ 12 post
αὐτῶν supplevit Or. τοῦ χείρονος, non necessarium esse illud supplemen-
tum iudicavit Casp. Or.; Grotius (op. theol. IV 423 a 51) vertit 'qui ab
initio natura ipsorum talis est ut nihil ei superaddi possit', itaque παν-
τὸς supplevit, non, ut Or. putavit, τῶν μεζόνων. ceterum cf. frg. 23,
145 et Diog. L. VII 147 θεὸν δὲ εἶναι ζῶον ἀθάνατον λογικὸν τέλειον ἢ
νοερὸν ἐν εὐδαιμονία κακοῦ παντὸς ἀνεπίδεκτον κτλ. τῇ κτήσει V·
τῇ κτίσει A, κτήσει volgo 14 καὶ· fort. καίτοι 16 respicit Chrysa.
versum Hes. oper. 287 τῆς δ' ἀρετῆς ιδρώτα θεοὶ προπάροισεν ἔθηκαν

Nemes. π. φ. ἀνθρ. c. 41 p. 156: 'τὸν ἄνθρωπον οὐκ ἐποίησε 11
(ὁ θεὸς) κακίας ἀνεπίδεκτον.'

Alex. de fato c. 19 (p. 66 O.): οὐ γὰρ ὑπὸ τινος ἔξωθεν κατα- 11
ναγκάζοντος αὐτοὺς ποιούσιν ἄ ποιούσιν, ὡν ἴσως ἐνήν αὐτοῖς
καὶ φυλάξασθαι, ἀλλ' ὑπὸ τῆς φύσεως τῆς ἐν αὐτοῖς οὐδὲν οἶόν
τ' ἐστὶν λαχόντας ποιῆσαι, ἥτις οὖν ἐν αὐτοῖς τοῖς ἀμαρτανομέ-
5 νοις αἴτιον.

1/2 καταναγκάζοντος· καταναγκάζοντας VA 2 ἄ ποιούσιν V· om. A
4 λαχόντας*· λαθόντας VA, ἐκόντας Casp. Or. 'ita ut aliter agere
non potuerint' vertit Grotius (opera theol. IV 418, 57) ἥτις οὖν ἐν*·
ἥτις οὖν volgo, καὶ τις οὐκ ἂν VA 4/5 τοῖς ἀμαρτανομένοις VA· τῶν

ἀμαρτανομένων dubitanter Or., sed correctione non opus est 5 αἴτιον
VA· αἴτιος volgo

35 *ibid.* c. 9 (p. 30 O.): Ἄτοπον γὰρ ὁμοίως ἐξ ἀνάγκης εἶναι λέγειν ἔν τινι τὰ τε ἀνεπίδεκτα τῶν ἐναντίων τούτοις ἐν οἷς ἐστι, καὶ τὰ μηδὲν μᾶλλον καθ' ὄντιν οὖν χρόνον τούτων ἢ τῶν ἐναντίων αὐτοῖς δεκτικά.

2 τε V· τε καὶ

36 *ibid.* c. 28 (p. 88sq. O.): πῶς οὐχ ὁμολογήσουσι κάκιστον γεγονέναι τῶν ζῶων ἀπάντων ὑπὸ τῆς φύσεως τὸν ἄνθρωπον, δι' ὃν φασι πάντα τᾶλλα γενέσθαι ὡς συντελέσοντα πρὸς τὴν τούτου σωτηρίαν; εἰ γὰρ ἢ μὲν ἀρετὴ τε καὶ ἢ κακία μόναι κατ' [90] αὐτοῦς ἢ μὲν ἀγαθόν, ἢ δὲ κακόν, καὶ οὐδὲν τῶν ἄλλων ζῶων 5 οὐδετέρου τούτων ἐστὶν ἐπιδεκτικόν, τῶν δὲ ἀνθρώπων οἱ πλείστοι κακοί, μᾶλλον δὲ ἀγαθὸς μὲν εἷς ἢ δεύτερος ὑπ' αὐτῶν γεγονέναι μυθεύεται, ὥσπερ τι παράδοξον ζῶον καὶ παρὰ φύσιν, σπανιώτερον τοῦ Φοίνικος τοῦ παρ' Αἰθίοψιν, οἱ δὲ πάντες κακοὶ καὶ ἐπίσης ἀλλήλοις τοιοῦτοι, ὡς μηδὲν διαφέρειν ἄλλον ἄλλου, 10 μαίνεσθαι δὲ ὁμοίως πάντας, ὅσοι μὴ σοφοί, πῶς οὐκ ἂν ἀθλιώτατον ζῶον πάντων ὁ ἄνθρωπος εἶη, ἔχων τὴν τε κακίαν καὶ τὸ μαίνεσθαι σύμφυτα αὐτῷ καὶ συγκεκληρωμένα;

2 δι' ὃν κτλ.· cf. Zeller IV³ 172 de ipso Chrysippo 3 συντελέσοντα uterque Or., imprimis Caspar· συντελέσαντα 6 ἐπιδεκτικόν· cf. frg. 24 et Platoniam hominis definitionem (p. 415 A) ζῶον . . . δ μόνον τῶν ὄντων ἐπιστήμης τῆς κατὰ λόγους δεκτικόν ἐστι 9 proverbiam respici' monuit Or. 13 αὐτῷ *· αὐτῷ

37 Diogen. fr. 2, 23: πῶς οὖν οὐδένα φῆς ἄνθρωπον, ὅς οὐχὶ μαίνεσθαί σοι δοκεῖ κατ' Ἴσον Ὀρέστη τε καὶ Ἀλκμέωνι πλήν τοῦ σοφοῦ; ἓνα δὲ ἢ δύο μόνους σοφοὺς φῆς γεγονέναι; τοὺς δὲ ἄλλους ἐξ ἀφροσύνης ἐπίσης μεμνημένοι τοῖς προειρημένοις. πῶς δὲ ἀνασκευάζεις αὐτῶν τὰς δόξας ἐκείνας ὡς διημαρτημένας 5 οἷον τὰς περὶ πλούτου καὶ δόξης καὶ τυραννίδος καθόλου τε ἡδονῆς, ἄπερ ἀγαθὰ νενομίκασιν οἱ πλείστοι; πῶς δὲ καὶ τοὺς κειμένους νόμους ἡμαρτήσθαι φῆς ἅπαντας καὶ τὰς πολιτείας; ἢ διὰ τί πλῆθος τοσούτων βιβλίων συνέγραψας; — εἰ περὶ μηδενὸς εἶχον οἱ ἄνθρωποι δόξας διημαρτημένας. 10

2 ἀλκμέωνι G 4 ἐξ ἀφροσύνης G· δι' ἀφροσύνην volgo 7 ἀγαθὰ· καθὰ G καὶ τοὺς G· τοὺς 9 συνέγραψας· συνέγραφεσ I fort. recte, συνέγραψαν G

38 *Alex. de fato* c. 17 (p. 62 O.): μόνα ταῦτα ἡμῖν τε μαθεῖν ἐκείνοις τε μηνῦσαι δυνατόν, ὧν τοῦ μαθεῖν ἡμᾶς καὶ ποιῆσαι ἢ μὴ ποιῆσαι τι ἕκαστον ἦν καὶ πρὸ τῆς ἡμετέρας γενέσεως κατηναγκασμένον; τοῦ τε ἐμμένειν τοῖς ὑπὸ τῶν θεῶν προαγορευομένοις οὐχ ἡμεῖς κύριοι, τῷ τῶν ἐσομένων ὑφ' ἡμῶν προκαταβεβλήσθαι 5 τὰς αἰτίας.

2 τοῦ et 3 τι suspecta Schwartzio 3 πρὸ· πρὸς V 4 τοῦ τε· τοῦτο VA ἐμμένειν V

ibid. c. 34 (p. 106 O.): τοῖς πάντα ἃ ποιούμεν ἐξ ἀνάγκης 13
 ἡμᾶς ποιεῖν λέγουσιν, ἔπειτα τοὺς μὲν κατορθοῦν τῶν λογικῶς
 ἐνεργούντων, τοὺς δὲ ἀμαρτάνειν, ἐξ ἀνάγκης δὲ πάντα ποιούμεν.
 καθ' οὓς ἀδύνατον μὲν τῶνδε τινῶν περιεστώτων μὴ πράσσειν
 5 ἡμᾶς . . .

καὶ τοῦτ' ἀληθές ἐστι καὶ τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον, οὐ μὴν 'τοῖς —
 ἡμᾶς', τὰ δ' ἐξ ἀνάγκης ἡμᾶς αἰεὶ περιστήσεται ταῦτα, δι' ἃ πράσσομεν. de
 ultimis cf. frg. 72—75 3 πάντα <ποιεῖν ἃ> Schwartz

ibid. (p. 108 O.): Ἐπεὶ δὲ οἳ τε ἔπαινοι καὶ ψόγοι, κολάσεις 14
 τε καὶ τιμαὶ ἐπὶ τοῖς ἀμαρτήμασιν τε καὶ κατορθώμασιν, ὡς καὶ
 αὐτοὶ λέγουσιν, δῆλον ὡς ἀναιρουμένων τούτων, ἀναιροῖτ' ἂν
 κάκεινων ἕκαστον· τὸ δὲ κατορθοῦν ἐπὶ τῶν θεῶν οὐ κυρίως ἂν
 5 λέγοιτο ἀλλ' ὡς ἴσον τῷ τὰ ἀγαθὰ ποιεῖν, εἴ γε ἐν οἷς μὲν τὸ
 κατορθοῦν, ἐν τούτοις καὶ τὸ ἀμαρτάνειν, ἀνεπίδεκτον δὲ ἀμαρ-
 τημάτων τὸ θεῖον· διὰ τοῦτο γὰρ οὐδὲ ἐπαινοῦμεν τοὺς θεοὺς,
 ὅτι κρείττους εἰσὶν ἢ κατ' ἐπαίνους καὶ τὰ, ἐφ' οἷς οἳ ἔπαινοι,
 κατορθώματα.

4 δὲ VA· γὰρ 6 δὲ VA· δὲ τῶν post ἀμαρτάνειν repetit V
 ἐν τούτοις 6/7 ad sententiam cf. frg. 24 cum adnot. et 132 7 γὰρ VA·
 om. Orelli ratus iam sequi apodosin ad εἴ γε 8 ὅτι VA· τοῦ ὅτι
 ἢ *· η rubr. V s. lin. ex οὐ m¹, οὐ A, om. volgo

Sext. Emp. Pyrr. hypot. III 15—19 .. τῶν αἰτίων οἳ μὲν πλείους 14
 ἡγοῦνται τὰ μὲν συνεκτικὰ εἶναι τὰ δὲ συναίτια τὰ δὲ συνεργά, καὶ
 συνεκτικὰ μὲν ὑπάρχειν ὧν παρόντων πάρεστι τὸ ἀποτέλεσμα καὶ
 αἰρομένων αἴρεται καὶ μειουμένων μειοῦται (οὕτω γὰρ τὴν περί-
 5 θεσιν τῆς στραγγάλης αἴτιον εἶναί φασι τοῦ πνιγμοῦ), συναίτιον
 δὲ ὃ τὴν ἴσιν εἰσφέρεται δύναμιν ἐτέρῳ συναιτίῳ πρὸς τὸ εἶναι
 τὸ ἀποτέλεσμα (οὕτως ἕκαστον τῶν ἐλκόντων τὸ ἄροτρον βοῶν
 αἴτιον εἶναί φασι τῆς ὀλκῆς τοῦ ἄρότρου), συνεργὸν δὲ ὃ βρα-
 χεῖαν εἰσφέρεται δύναμιν καὶ πρὸς τὸ μετὰ ῥακτῶνης ὑπάρχειν
 10 τὸ ἀποτέλεσμα (οἷον ὅταν δυοῖν βάρος τι βασταζόντων μόλις
 τρίτος τις προσελθὼν συγκουφίσῃ τοῦτο). ἔνιοι μέντοι καὶ παρ-
 όντα μελλόντων αἴτια ἔφασαν εἶναι ὡς τὰ προκαταρκτικὰ οἷον
 τὴν ἐπιτεταμένην ἠλίωσιν πυρετοῦ πιθανόν ἐστὶν εἶναι τὸ
 αἴτιον. πῶς γὰρ ἂν αὔξῃς γένοιτο, μείωσις γένεσις φθορὰ καθό-
 15 λου κίνησις, τῶν φυσικῶν τε καὶ ψυχικῶν ἀποτελεσμάτων ἕκαστον,
 ἢ τοῦ παντὸς κόσμου διοίκησις, τὰ ἄλλα πάντα, εἰ μὴ κατὰ τινα
 αἰτίαν; καὶ γὰρ εἰ μηδὲν τούτων ὡς πρὸς τὴν φύσιν ὑπάρχει,
 λέξομεν ὅτι διὰ τινα αἰτίαν πάντως φαίνεται ἡμῖν τοιαῦτα ὅποια
 οὐκ ἔστιν. ἀλλὰ καὶ πάντα ἐκ πάντων καὶ ὡς ἔτυχεν ἂν ἦν μὴ
 20 οὔσης αἰτίας, οἷον ἵπποι μὲν ἐκ μυῶν, εἰ τύχοι, γεννηθήσονται
 ἑλέφαντες δὲ ἐκ μυρμήκων· καὶ ἐν μὲν ταῖς Αἰγυπτίαις Θήβαις
 ὄμβροι [κατὰ τύχην] ποτὲ ἐξαίσιοι καὶ χιόνες [ὡς ἔτυχεν] ἂν ἐγί-
 νοντο, τὰ δὲ νότια ὄμβρων [ἐπεὶ μετέχει] οὐ μετεῖχεν, εἰ μὴ

αἰτία τις ἦν, δι' ἣν τὰ μὲν νότιά ἐστι δυσχείμερα, αὐχμηρὰ δὲ τὰ πρὸς τὴν ἕω.

25

1—13 dogmaticis 13—25 sibi tribuit Sextus 18 ὅποια οὐκ ἔστιν· vel οὐκ del. vel scr. οὐκ εἶναι 20—25 de exemplis cf. frg. 61, 52 et Nemes. c. 42 p. 164 πῶς οὖν ἄνθρωπος ἐξ ἀνθρώπου καὶ βοῦς ἐκ βοῦς ἀεὶ γεννᾶται καὶ ἕκαστον ἐκ τοῦ οἰκείου σπέρματος φύεται καὶ οὐκ ἐξ ἄλλου' προνοίας ἀπούσης; 22 et 23 κατὰ τύχην, ὡς ἔτυχεν, ἐπεὶ μετέχει om. cod. V

2 Cic. de fato 16, 36: Interesse autem aiunt, utrum eius modi quid sit, sine quo effici aliquid non possit, an eius modi, cum quo effici aliquid necesse sit.

3 id. Top. 15, 58: Causarum igitur genera duo sunt: unum quod vi sua id quod sub eam vim subiectum est certe efficit, ut ignis accendit; alterum quod naturam efficiendi non habet sed sine quo effici non possit, ut si quis aes causam statuae velit dicere quod sine eo non possit effici. [59] huius generis causarum sine quo non effi- 5 citur alia sunt quæta, nihil agentia, stolidæ quodam modo (ut locus tempus materia ferramenta cetera generis eiusdem), alia autem præcursionem quandam adhibent ad efficiendum et quædam afferunt per se adiuvantia etsi non necessaria (ut amor congressio causam attulerat, amor flagitio). ex hoc genere causarum ex æternitate pen- 10 dentium fatum a Stoicis nectitur. atque ut earum causarum, sine quibus effici non potest, genera divisi sic etiam efficientium dividi possunt: sunt enim aliæ causæ quæ plane efficiant nulla re adiuvante, aliæ quæ adiuvari velint (ut sapientia efficit sapientes sola per se; beatos efficiat necne sola per se, quæstio est). 15

hanc Chrysippi doctrinam Cicero debuit Antiocho, ut demonstrat pugna et imprimis exemplum Enniannm 16, 61; cf. de fato 15, 35. num etiam duplex illa subdivisio genuina sit necne, nescio. itidem de sequentibus dubito, etiam de his (17, 63) 'cum enim nihil sine causa fiat hoc ipsum est fortunæ eventus: obscura causa et latenter efficitur'.

44 id. de fato 18, 41: Chrysippus autem, cum et necessitatem improbaret et nihil vellet sine præpositis causis evenire, causarum genera distinguit, ut et necessitatem effugiat et retineat fatum. 'causarum enim', inquit, 'aliæ sunt perfectæ et principales, aliæ adiuvantes et proximæ. quam ob rem cum dicimus omnia fato fieri 5 causis antecedentibus, non hoc intellegi volumus, causis perfectis et principalibus sed causis adiuvantibus antecedentibus et proximis'. itaque illi rationi quam paulo ante conclusi sic occurrit: 'si omnia fato fiant, sequi illud quidem, ut omnia causis fiant antepositis', verum non principalibus causis et perfectis sed adiuvantibus et 10 proximis.

6 *antecedentibus*: del. Davisius omnesque edd., distinxit Heine causas adiuvantes proximæ et adiuvantes antecedentes, sane inepte; immo distinguendæ sunt antecedentes adiuvantes et antecedentes proximæ. 10 *verum*: Antiochus videtur excipere Chrysippum

Plut. de rep. Stoic. 47 (p. 1056 B) . . . Χρύσιππος οὐκ αὐτὸς τῆς τελῆς τούτων αἰτίαν ἀλλὰ προκαταρκτικὴν μόνον ἐποιεῖτο τὴν εἰμαρμένην.

Cic. de fato 19, 44: Neque enim Chrysippus concedens adsentientis proximam et continentem causam esse in viso positam nequam eam causam esse ad adsentiendum necessariam, concedet ut, si omnia fato fiant, omnia causis fiant antecedentibus et necessariis.

2 *neque* del. omnes editores auctore Turnebo; retinuit Orelli qui coniunxit cum 'concedet ut', et Baier. immo retinendum et construendum est 'neque esse' 'neque esse', cf. praef. exc. p. 704.

ibid. 18, 42: Quod enim dicantur adsensiones fieri causis antepositis, id quale sit facile a se explicari putat (Chrysippus). namquamquam adsensio non possit fieri nisi commota viso, tamen cum id visum proximam causam habeat, non principalem, hanc habet rationem, ut Chrysippus vult, quam dudum diximus; 'non ut illa quidem fieri possit nulla vi extrinsecus excitati (necesse est enim adsensionem viso commoveri)' — sed revertitur ad cylindrum et ad turbinem suum, quae moveri incipere nisi pulsa non possunt: id autem cum accidit suapte natura quod superest et cylindrum volvere et versari turbinem putat. [19, 43] 'ut igitur', inquit, 'qui protrusit cylindrum, dedit ei principium motionis, volubilitatem autem non dedit: sic visum obiectum imprimet illud quidem et quasi signabit in animo suam speciem, sed adsensio nostra erit in potestate eaque quem ad modum in cylindro dictum est, extrinsecus pulsa quod relicum est suapte vi et natura movebitur. quod si aliqua res efficeretur sine causa antecedente, falsum esset omnia fato fieri; sin omnibus quaecumque fiunt veri simile est causam antecedere: quid adferri poterit, cur non omnia fato fieri fatendum sit, modo intellegatur quae sit causarum distinctio ac dissimilitudo?'

5 *dudum diximus*: Orelli censuit in ea parte nunc perdita, ex qua Gellius sua hauserit; immo in § 41. 17 *causam*: fort. *causas*

Alex. de fato c. 15 (p. 56 O.): καὶ τοὺς βουλευαμένους τῶν φαινομένων συγκατατίθεσθαι καὶ διὰ τοῦτο καὶ τῇ φαντασίᾳ ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ζῴοις ἔπεσθαι.

τὸ δὲ λέγειν 'καὶ — ἔπεσθαι' οὐκ ἀληθές. 2 τῇ φαντασίᾳ Schwartz τὴν φαντασίαν

ibid. c. 11 (p. 36 O.) — fragmentum dubium — 'Ὁμολογεῖται δὴ πρὸς ἀπάντων, τὸ τῶν ἄλλων ζῴων τὸν ἄνθρωπον τοῦτο παρὰ τῆς φύσεως ἔχειν πλεόν, τὸ μὴ ὁμοίως ἐκείνοις ταῖς φαντασίαις ἔπεσθαι, ἀλλ' ἔχειν παρ' αὐτῆς κριτὴν τῶν προσπιπτουσῶν φαντασιῶν περί τινων ὡς αἰρετῶν τὸν λόγον· ὧν χρώμενος, εἰ μὲν ἐξεταζόμενα τὰ φαντασθέντα, οἷα τὴν ἀρχὴν ἐφάνη, καὶ ἔστι, συγκατατίθεται τε τῇ φαντασίᾳ καὶ οὕτω μέτεισιν αὐτά· εἰ

δὲ ἄλλοῖα φαίνεται, ἢ ἄλλο τι αὐτῷ αἰρετώτερον, ἐκεῖνο αἰρεῖται καταλείπων τὸ τὴν ἀρχὴν ὡς αἰρετὸν αὐτῷ φανέν.

difficile diiudicatur, quoniam ad modum hac in re secutus sit Alexander Chrysippum; praecipue de illo κριτηρίῳ (l. 5) nihil affirmare audeo
 2 δὴ V A et Or.· δὲ τοῦτο V A· om. volgo 4 τῶν V (ex sil.)·
 om. A 8—9 ipsum Alexandrum audis 8 ἢ *· εἰ V A, καὶ volgo

Plut. de rep. Stoic. 47 (p. 1057 A): καὶ μὴν ἔν γε τοῖς πρὸς τοὺς Ἀκαδημαῖκούς ἀγῶσιν ὁ πλείστος αὐτῷ τε Χρυσίππῳ καὶ Ἀντιπάτρῳ πόνος γέγονε περὶ τοῦ ἴμπερ πρᾶττειν μὴτε ὀρμῶν ἀσυγκαταθέτως, ἀλλὰ πλάσματα λέγειν καὶ κενὰς ὑποθέσεις τοὺς ἀξιούοντας οἰκείας φαντασίας γενομένης εὐθὺς ὀρμῶν, μὴ εἴξαν- 5
 τας μὴδὲ συγκαταθεμένους'. αὐθις δὲ φησι Χρυσίππος 'καὶ τὸν θεὸν ψευδεῖς ἐμποιεῖν φαντασίας καὶ τὸν σοφόν, οὐ συγκατατι-
 θεμένων οὐδ' εἰκόντων δεομένους ἡμῶν ἀλλὰ πρᾶττόντων μόνον καὶ ὀρμώντων ἐπὶ τὸ φαινόμενον· ἡμᾶς δὲ φαύλους ὄντας ὑπ' ἀσθενείας συγκατατίθεσθαι ταῖς τοιαύταις φαντασίαις'. 10

Βλάψουσιν οἱ σοφοὶ ψευδεῖς φαντασίας ἐμποιοῦντες, ἂν αἱ φαντασίαι ποιῶσιν αὐτοτελῶς τὰς συγκαταθέσεις. πολλάκις γὰρ οἱ σοφοὶ ψεύδει χρῶνται πρὸς τοὺς φαύλους καὶ φαντασίαν παρι-
 τᾶσι πιθανήν, οὐ μὴν αἰτίαν τῆς συγκαταθέσεως, ἐπεὶ καὶ τῆς ὑπολήψεως αἰτία τῆς ψευδοῦς ἔσται καὶ τῆς ἀπάτης. 5

ibid. (p. 1055 F): τὴν γὰρ φαντασίαν βουλόμενος οὐκ οὔσαν αὐτοτελεῖ τῆς συγκαταθέσεως αἰτίαν ἀποδεικνύειν εἴρηκεν (Χρυσίππος), ὅτι 'βλάψουσιν — ἀπάτης'. 1 σοφοὶ φαντασίας ἐμποιοῦντες· lusus est verborum
 4 αἰτίαν· exspecto τὴν αἰτίαν ἐπεὶ· offendit Schwartz

DIOGENIANI EPICVREI FRAGMENTA.

I.

Ἄξιον δὲ ἐπὶ τούτοις ἅπασιν παραθέσθαι καὶ τὰ δοκοῦντα Χρυσίππῳ τῷ Στωικῷ περὶ τοῦ λόγου τούτου. Οὗτος γὰρ ἐν τῷ πρώτῳ 'περὶ εἰμαρμένης' βιβλίῳ βουλόμενος δεικνύει τὸ δὴ πάνθ' ὑπ' ἀνάγκης καὶ τῆς εἰμαρμένης κατειληφθαι μαρτυρίοις ἄλλοις
5 τέ τισι χρῆται καὶ τοῖς οὕτως παρ' Ὀμήρῳ τῷ ποιητῇ λεγομένοις

ἄλλ' ἐμὲ μὲν κῆρ

ἀμφέχανε στυγερή, ἥπερ λάχε γεινόμενόν περ' (Ψ 78 sq.)

καὶ ὕστερον αὐτε τὰ πείσεται, ἄσσα οἱ αἶσα

γεινομένῳ ἐπένησε λίνῳ, ὅτε μιν τέκε μήτηρ' (Υ 127 sq.)

10 καὶ 'μοῖραν <δ>' οὐ τινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν' (Ζ 488)

οὐ θεωρῶν, ὅτι τὰ ἀλλαχοῦ πάλιν παρὰ τῷ ποιητῇ λεγόμενα τούτοις ἀντικρυς ἠναντίωται, οἷς καὶ αὐτὸς ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ χρῆται βουλόμενος συνιστᾶν τὸ καὶ παρ' ἡμᾶς πολλὰ γίνεσθαι, οἷον τὸ

15 αὐτοὶ γὰρ σφετέρησιν ἀτασθαλίησιν ὄλοντο' (α 7)

καὶ τὸ ὧ πόποι, οἷον δὴ νυ θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται·

ἔξ ἡμέων γὰρ φασὶ κάκ' ἔμμεναι, οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ

σφῆσιν ἀτασθαλίησιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσι' (α 32 sq.).

ταῦτα γὰρ καὶ τὰ τοιαῦτα τῷ πάντα γίνεσθαι καθ' εἰμαρμένην
20 ἠναντίωται. οὐ μὴν οὐδ' ἐκείνο συνιδεῖν ἠδυνήθη τὸ μηδαμῶς τὸν Ὀμηρον μὴδ' ἐν ἐκείνοις τοῖς ἔπεσι συμμαρτυρεῖν αὐτοῦ τῷ δόγματι. οὐ γὰρ <τὸ> πάντα γίνεσθαι καθ' εἰμαρμένην ἀλλὰ μᾶλλον τὸ τινὰ κατ' ἐκείνην συμβαίνειν ἔξ αὐτῶν ὑποβάλλων εὔρεθῆσεται. τὸ γὰρ

25 ἄλλ' ἐμὲ μὲν κῆρ.

ἀμφέχανε στυγερή, ἥ τις λάχε γεινόμενόν περ'

οὐχ ὅτι πάντα κατὰ τὴν κῆρα συμβαίνει λέγοιτο ἂν ἄλλ' αὐτὸ τὸ τεθνήξασθαι· καὶ γὰρ ὡς ἀληθῶς παντὶ γεννητῷ ζῷῳ θανεῖν καθ' εἰμαρται. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ

30 ὕστερον αὐτε τὰ πείσεται, ἄσσα οἱ αἶσα

γεινομένῳ ἐπένησε λίνῳ, ὅτε μιν τέκε μήτηρ.'

Euseb. PE VI 7/8 p. 261 C πρῶτα δὴ οὖν σοὶ παραγνώσκομαι ἀπὸ τῶν Διογενειανοῦ τὰ περὶ εἰμαρμένης ὡδέ πως τῷ Χρυσίππῳ ἀντειρημένα· 'ἄξιον (p. 262 A) — μάρτυρι' (p. 263 C). 2 τοῦτου G τοῦδε vulgo 4 ὑπ' G· ὑπὸ τῆς vulgo 5 τῷ om. Viger 7 γινόμενον· γεινόμενον C(?) I Viger 8 ἄσσα GJ 10 καὶ μοῖραν δ' Gaisf· καὶ μοῖραν GJ 15 αὐτῶν Hom. 20 ἠναντίωται· αἰτιόωνται G 21 αὐτοῦ J et G(?)· 22 τὸ πάντα J· πάντα G 23 ἔξ αὐτῶν· δι' αὐτῶν J 27 πάντα· πάντα τὰ G λέγοιτο· fort. λέγοι Vseper 29 μὴν καὶ· καὶ J 30 ἄσσα G

τὸ αὐτὸ βούλεται. οὐ γὰρ, ὅτι πάντα αὐτῷ τὰ μετὰ ταῦτα καθ' εἰμαρμένην συμβήσεται, λέγει, ἀλλ' ὅτι κατ' ἀνάγκην αὐτῷ <τινα> συμβήσεται. ἢ γὰρ τοῦ ἄσκα διαστολή τί ποτε ἕτερον ἢ τοῦτο σημαίνει; πολλὰ δὲ κατ' ἀνάγκην ἡμῖν, εἰ καὶ μὴ πάντα, ἐπίκειται. 35 καὶ τὸ

ἰμοῖραν δ' οὐ τινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν ἄριστα εἶρηται. τίς γὰρ ἂν δύναίτο τὰ κατ' ἀνάγκην παντὶ ζῳῳ συγκυροῦντα διαφυγεῖν; ὥστ' οὐχ ὅπως σύμψηφον ἂν ἔχοι τὸν Ὀμηρον Χρύσιππος ἐν τῷ ἄπαντα καθ' εἰμαρμένην γίνεσθαι νομί- 40 ζειν, ἀλλὰ καὶ ἐναντιούμενον, εἴ γε ἐκεῖνος μὲν, ὅτι πολλὰ γίνεται παρ' ἡμῶς, σαφῶς καὶ πολλάκις εἶρηκε, τὸ δ', ὅτι κατὰ ἀνάγκην πάντα συμβαίνει, οὐδαμοῦ ῥητῶς ἂν εὐρεθείη λέγων. καὶ τῷ ποιητῇ μὲν ἄτε οὐ τὴν ἀλήθειαν ἡμῖν τῆς τῶν ὄντων φύσεως ὑπισχνουμένῳ ἀλλὰ μιμουμένῳ πάθη τε καὶ ἤθη καὶ δόξας παντοίας 45 ἀνθρώπων ἀρμόττει πολλάκις καὶ τὰ ἐναντία λέγειν, φιλοσόφῳ δὲ οὔτε τὰ ἐναντία λέγειν οὔτε ποιητῇ δι' αὐτὸ τοῦτο χρῆσθαι μάρτυρι

II.

Τεκμήριον δὲ καὶ ἄλλο ἰσχυρὸν φέρειν Χρύσιππος οἶεται τοῦ ἐν ἅπασιν εἰμαρμένην, τὴν θέσιν τῶν τοιούτων ὀνομάτων. τὴν τε γὰρ πεπρωμένην πεπερασμένην τινά φησιν εἶναι καὶ συντελεσμένην διοίκησιν, τὴν τε εἰμαρμένην εἰρομένην τινὰ εἴτε 5 ἐκ θεοῦ βουλήσεως εἴτε ἐξ ἧς δὴ ποτ' οὖν αἰτίας. ἀλλὰ καὶ τὰς μοῖρας ὠνομάσθαι ἀπὸ τοῦ [κατα]μεμερίσθαι καὶ κατανεμεῖσθαι τινὰ ἡμῶν ἐκάστῳ (οὕτω δὲ καὶ τὸ χρεῶν εἰρησθαι τὸ ἐπιβάλλον καὶ καθῆκον κατὰ τὴν εἰμαρμένην)· τὸν τε ἀριθμὸν τῶν μοιρῶν τοὺς τρεῖς ὑποβάλλει χρόνους, ἐν οἷς κυκλεῖται τὰ πάντα καὶ δι' ὧν ἐπιτελεῖται, καὶ Λάχεσιν μὲν κεκλήσθαι παρὰ τὸ λαγχάνειν ἐκάστῳ 10 τὸ πεπρωμένον, Ἄτροπον δὲ κατὰ τὸ ἄτρεπτον καὶ ἀμετάθετον τοῦ μερισμοῦ, Κλωθῶ δὲ παρὰ τὸ συγκυκλῶσθαι καὶ συνείρεσθαι τὰ πάντα καὶ μίαν αὐτῶν τεταγμένην τινὰ εἶναι διέξοδον.

ταῦτα γὰρ καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια φλυαρῶν ἀποδεικνύναι τὴν ἐν ἅπασιν ἀνάγκην νομίζει. ἐμοὶ δὲ θαυμάζειν ἔπεισιν, εἰ τοι- 15 αῦτα λέγων οὐκ ἠσθάνετο τῆς ἑαυτοῦ ματαιολογίας. ἔστω γὰρ ταύταις ταῖς ἐννοίαις κεχρημένους τοὺς ἀνθρώπους, καθὼς αὐτὸς ἐτυμολογεῖ, τὰ ὀνόματα τεθεῖσθαι τὰ ἐκκείμενα δοξάζοντας τὸ

33 αὐτῷ τινά· αὐτῷ G 34 ἄσκα (pr?) G 41 ἐκεῖνος· fort. ἐκεῖνο
46 ἀ. π. καὶ τὰ ἐ. λ. G· ἀρμόττον ἂν εἶη καὶ τὰ ἐ. λ. π. vulgo

II. Euseb. PE VI 8 p. 263 C καὶ μεθ' ἑτερά φησι (Diogenianus)·
'τεκμήριον — συμβέβηκε' (p. 265 C). 1 τοῦ... εἰμαρμένην G· adde εἶναι,
τῆς... εἰμαρμένης vulgo 5 ἧς δὴ ποτὸν G, ἧς δὴ ποτε vulgo,
οἷα δὴ ποτε Theodoret p. 87, 2 6 μεμερίσθαι Theod.· καταμεμερίσθαι
7 τὸ χρεῶν παρὰ τὸ χρέος Theod. et Zeller, τὸν χρόνον κατὰ τὸ χρεῶν
Heine, τὸ del. Ursinus 8 τὸν τε· τὸν δὲ Theod., fort. τῷ δὲ ἀριθμῷ
9 κεκλεῖται G 10 λάχεσαν G 11 ἄτρεπτον· ἀμετάτρεπτον G· ἀμετάθε-
τον J· ἀμετάβατον (?G) Theod. 12 συγκυκλῶσθαι J 13 διέξοδον·
δόξαν Theod. 18 ἐκκείμενα· ἐγκείμενα G vulgo τὸ vs.· τὰ

πάντα κατειληφέναι τὴν εἰμαρμένην καὶ ἀμεταθέτους εἶναι τὰς
 20 ἔξ αἰῶνος προκατειλημμένας ἐν πᾶσι τοῖς οὐσί τε καὶ γιγνομέ-
 νοις αἰτίας. τί οὖν ἀκολουθεῖς, ὦ Χρύσιπτε, πάσαις ταῖς τῶν
 ἀνθρώπων δόξαις, καὶ οὐδεμία σοι περὶ οὐδενὸς φαίνεται διεψευ-
 σμένη, ἀλλὰ πάντες τῆς ἀληθείας εἰσί <σοι> θεωρητικοί; πῶς οὖν
 οὐδένα φῆς ἄνθρωπον, ὃς οὐχὶ μαίνεσθαι σοι δοκεῖ κατ' ἴσον
 25 Ὀρέστη τε καὶ Ἀλκμέωνι, πλὴν τοῦ σοφοῦ; ἓνα δὲ ἢ δύο μόνους
 σοφοὺς φῆς γεγονέναι, τοὺς δὲ ἄλλους ἔξ ἀφροσύνης ἐπίσης μεμη-
 νέναι τοῖς προειρημένοις; πῶς δὲ ἀνασκευάζεις αὐτῶν τὰς δόξας
 ἐκείνας ὡς διημαρτημένας οἷον τὰς περὶ πλούτου καὶ δόξης καὶ
 τυραννίδος καθόλου τε ἡδονῆς, ἅπερ ἀγαθὰ νενομίσκασιν οἱ πλεί-
 30 στοι; πῶς δὲ καὶ τοὺς κειμένους νόμους ἡμαρτήσθαι φῆς ἅπαντας
 καὶ τὰς πολιτείας; ἢ διὰ τί πλῆθος τοσοῦτων βιβλίων συνέγραψας,
 εἰ περὶ μηδενὸς εἶχον οἱ ἄνθρωποι δόξας διημαρτημένας; οὐ γάρ,
 ὅταν μὲν ταῦτά σοι δοξάζωσιν, ὀρθῶς φρονεῖν αὐτοὺς φήσομεν,
 ὅταν δὲ διάφορα, μαίνεσθαι. πρῶτον μὲν γὰρ οὐδὲ σὺ σοφὸν
 35 εἶναι φῆς σεαυτόν, μήτι γε ἡμεῖς, ἵνα κριτήριον ποιῶμεθα τοῦ
 καλῶς ποτε ἐκείνους φρονεῖν τὸ τῆς σῆς δόξης συνδραμεῖν· ἔπειτ',
 εἰ καὶ τοῦτο ἦν ἀληθές, τί λέγειν ἐχρῆν μαίνεσθαι πάντας ἐπίσης,
 καὶ οὐχί, καθ' ὃ μὲν ἐφαίνοντο τὰ αὐτά σοι δοξάζοντες, κατὰ τοῦτο
 αὐτοὺς ἐπαινεῖν ὡς ὀρθοῦ τινος ἐπειλημμένους, καθ' ὃ δὲ διε-
 40 φώνουν, ἁμαρτάνειν αὐτοὺς ὑπολαμβάνειν; μαρτύριον μέντοι τῆς
 ἀληθείας ἱκανὸν ἠγεῖσθαι τὸ δοκοῦν ἐκείνοις οὐδὲ οὕτως ἐχρῆν,
 οὐς εἰ καὶ μὴ 'μαίνεσθαι', καθάπερ σὺ οἶει, ἀλλὰ πολὺ γε ἀφεστη-
 κέναι σοφίας πᾶς ἂν τις ὁμολογήσειε. γελοῖως οὖν καὶ σὺ μάρτυσι
 45 χρῆσθαι τούτοις διὰ τῆς θέσεως τῶν ὀνομάτων, οὐς οὐδὲν ἂν
 κατὰ γε σύνεσιν σεαυτοῦ φήσαις διαφέρειν, εἰ μὴ ἄρα τοὺς ἔξ
 ἀρχῆς θεμένους ταῦτα τὰ ὀνόματα σοφοὺς εἶναι συμβέβηκεν, ὅπερ
 οὐδαμῶς δεῖξαι δυνήσῃ. — ἀλλὰ γὰρ δεδόσθω σοι τοῦθ' οὕτως ἔχειν
 καὶ τὰ ὀνόματα ἐκείνα τίθεσθαι, ὡς σὺ βούλει, τὰς σημασίας
 ἔχοντα, καὶ μὴ κατὰ δόξας ψευδεῖς τὸ τοιοῦτον γεγονέναι· ποῦ
 50 τοίνυν δι' αὐτῶν σημαίνεται τὸ πάντα ἐσαπλῶς καθ' εἰμαρμένην
 εἶναι καὶ μὴ (εἰ ἄρα) ταῦτα μόνον ὧν ἐστὶν εἰμαρμένη; ὃ τε γὰρ
 τῶν μοιρῶν ἀριθμὸς καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν καὶ ὃ τῆς Κλωθοῦς
 ἄτρακτος καὶ τὸ ἐπειλημμένον αὐτῷ νῆμα καὶ τὸ ἐπὶ κλωσμά τούτου,
 καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα λέγεται ἐν ἐκείνοις, ἐνδείκνυται τὸ ἀπαρά-
 55 βατον καὶ ἔξ αἰῶνος καθῆκον τῶν αἰτίων, ὅσα οὕτωςι κατηνάγ-
 κασται γενέσθαι καὶ ὅσα ἄλλως ἔχειν κεκώλυται.' πολλὰ δ' ἂν
 εἶη τὰ τοιαῦτα. ὅσα δὲ οὐχ οὕτω γίνεται, τούτων τιςὶ μὲν οἱ .

20 προκατειλημμένας· προκαταβεβλημένας J Vigeri margo 23 σοι
 add. Vbenet 23/4 οὐδένα φῆς sc. εἶναι 25 ἀλκμέωνι G· Ἀλκμαίωνι
 26 ἔξ ἀφροσύνης G· δι' ἀφροσύνην vulgo 29 ἀγαθὰ· καθὰ G 30 καὶ
 τοὺς G· τοὺς 31 συνέγραψας· συνέγραψαν G, συνέγραφεσ J 34 σοφὸν
 εἶναι φῆς G· φῆς c. εἰ. 35 μήτι γε· μή τοι γε G 38 δοξάζοντασ G
 42 οὐς εἰ Julius Ziehen meus· φύσει 48 σημασίας· σηματικός corr. G
 50 τὸ Vb· τὰ ἐσαπλῶς*· ἔξ ἀπλῶς G, ἀπαξαπλῶς 52 Κλωθοῦς· κλωθῶ G

ἄνθρωποι θεοὺς διοικητὰς καὶ δημιουργοὺς ἐπεφήμισαν, τινῶν δὲ ἡμᾶς αὐτοὺς αἰτίους ὑπέλαβον, ἄλλων δὲ αὐτὸ πάλιν τὴν φύσιν, ἄλλων τὴν τύχην (ἦς τὸ εὐμετάβολον καὶ ἄστατον καὶ νῦν 60 μὲν οὕτω νῦν δὲ οὕτως ἔχον ἐνδείξασθαι βουλόμενοι, εἰδωλοποιήσαντες τὸ ποιὸν τοῦτο σύμπτωμα τῶν πραγμάτων, ἐπισφαίρας βεβηκυῖαν τὴν Τύχην ἔδειξαν). ἢ οὐχὶ δεδόξασται παρὰ τοῖς ἀνθρώποις καὶ ταῦτα; καὶ γὰρ εἴ ποτε συνταράττουσι τὰ αἷτια καὶ, ὅσα μὲν καθ' εἰμαρμένην ἢ κατὰ τύχην γίνεται, ταῦτα 65 ἐκ θείας δυνάμεως γίνεσθαι νομίζουσιν, ὅσα δὲ παρ' ἡμᾶς, ταῦτα καθ' εἰμαρμένην· ἀλλ' ὅτι γε πάντα τὰ αἷτια ταῦτα ἐν τοῖς οὐσι<ν> εἶναι δοξάζουσιν, παντί που δῆλον. ὥστε οὔτε τὰς τῶν ἀνθρώπων ὑπολήψεις οὔτε τὰς θέσεις τῶν τοιούτων ὀνομάτων συμμαρτυρεῖν τῇ Χρυσίππου δόξῃ συμβέβηκε. 70

III.

Ἐν μὲν οὖν τῷ πρώτῳ περὶ εἰμαρμένης βιβλίῳ τοιαύταις τισὶν ἀποδείξεσι κέχρηται, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ λύειν πειράται τὰ ἀκολουθεῖν δοκοῦντα ἄτοπα τῷ λόγῳ τῷ 'πάντα κατηναγκάσθαι' λέγοντι, ἅπερ καὶ ἡμεῖς κατ' ἀρχὰς ἐτίθεμεν, οἷον τὸ ἀναρεῖσθαι δι' αὐτοῦ τὴν ἐξ ἡμῶν αὐτῶν προθυμίαν περὶ ψόγους τε 5 καὶ ἐπαίνους καὶ προτροπὰς καὶ πάνθ' ὅσα παρὰ τὴν ἡμετέραν αἷτιαν γιγνόμενα φαίνεται. φησὶν οὖν ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ 'τὸ μὲν ἐξ ἡμῶν πολλὰ γίνεσθαι δῆλον εἶναι, οὐδὲν <δὲ> ἦττον συγκαθειμάρθαι καὶ ταῦτα τῇ τῶν ὄλων διοικήσει.' κέχρηταί τε παραδείγμασι τοιούτοις τισί. 'τὸ γὰρ μὴ ἀπολεῖσθαι (φησὶ) θοί- 10 μάτιον οὐχ ἀπλῶς καθειμαρτο ἀλλὰ μετὰ τοῦ φυλάττεσθαι, καὶ τὸ ἐκ τῶν πολεμίων σωθήσεσθαι τόνδε τινὰ μετὰ τοῦ φεύγειν αὐτὸν τοὺς πολεμίους, καὶ τὸ γενήσεσθαι παῖδας μετὰ τοῦ βούλεσθαι κοινωνεῖν γυναικί· ὥσπερ γὰρ (φησὶν) εἰ λέγοντός τινος 'Ἡγήσαρχον τὸν πύκτην ἐξελεύσεσθαι τοῦ ἀγῶνος πάντως ἄπλη- 15 κτον ἀτόπως ἂν τις ἡξίου καθιέντα τὰς χεῖρας τὸν 'Ἡγήσαρχον μάχεσθαι, ἐπεὶ ἄπληκτον αὐτὸν καθειμαρτο ἀπελθεῖν, τοῦ τὴν ἀπόφασιν ποιησαμένου διὰ τὴν περιττοτέραν τ' ἀνθρώπου πρὸς τὸ μὴ πλήττεσθαι φυλακὴν τοῦτο εἰπόντος. οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔχει. πολλὰ γὰρ μὴ δύνασθαι γενέσθαι χωρὶς τοῦ καὶ ἡμᾶς βού- 20 λεσθαι καὶ ἐκτενεστάτην γε περὶ αὐτὰ προθυμίαν τε καὶ σπουδὴν εἰσφέρεσθαι, ἐπειδὴ μετὰ τούτου (φησὶν) αὐτὰ γενέσθαι καθειμαρτο.'

60 ἄλλων· fort. ἄλλων δὲ 60—63 cf. Galen. protr. c. 2 61 εἰδωλ.*· fort. οἱ εἰδωλ. 63 ἢ οὐχὶ GJ· ἢ οὐχὶ δὲ 64 εἴ· ἀεί Ziehen 66 ἐκ θείας δυνάμεως· sc. ἐκ προνοίας 67 γε· δὲ G 68 οὐσιν εἶναι*· οὐσι εἶναι GJ οὔτε... οὔτε*· οὐδὲ... οὐδὲ

III. Euseb. PE VI 8 p. 265 D τούτοις ἐξῆς ἐπιλέγει· 'ἐν μὲν — λόγῳ' (p. 267 D) 1 οὖν om. J 3 πάντα· πότε G 8 οὐδὲν δέ*· οὐδὲν G, οὐδὲ δὲ vulgo 13 γενήσεσθαι*· γενέσθαι 14 εἰ del. Viger, fort. falso 21 γε· καὶ G

πάλιν οὖν κἀνταῦθα θαυμάσειέ τις τάνθρώπου τὸ ἀθεώ-
 25 ρητον καὶ ἀνεπιλόγιστον καὶ τῶν ἐναργείων καὶ τῆς τῶν ἰδίων
 λόγων ἀνακολουθίας. οἶμαι γάρ, ὅτι καθάπερ τὸ καλούμενον
 γλυκὺ τῷ καλουμένῳ πικρῷ ἐναντίον εἶναι συμβέβηκεν τῷ τε
 λευκῷ τὸ μέλαν καὶ τῷ ψυχρῷ τὸ θερμόν, οὕτως δὲ καὶ τὸ παρ'
 ἡμᾶς τῷ καθ' εἰμαρμένην, εἴ γε καθ' εἰμαρμένην μὲν ἐκεῖνα καλεῖν
 30 προειλήφαμεν, ὅσα καὶ ἐκόντων ἡμῶν καὶ ἀκόντων πάντως γίνεται,
 παρ' ἡμᾶς δέ, ὅσα ἐκ τοῦ σπουδάζειν ἡμᾶς καὶ ἐνεργεῖν ἐπὶ τέλος
 ἔρχεται ἢ παρὰ τὸ ἀμελεῖν καὶ ῥαθυμεῖν οὐκ ἐπιτελεῖται. ἐὰν
 τοίνυν ἐκ τοῦ σπουδάζειν ἐμὲ θοῖμάτιον φυλάττειν ἐκεῖνο σώζεται
 καὶ ἐκ τοῦ βούλεσθαι γυναικὶ πλησιάζειν τὰ τέκνα γίγνηται καὶ
 35 ἐκ τοῦ βούλεσθαι φεύγειν τοὺς πολεμίους τὸ μὴ ἀποθνήσκειν ὑπ'
 αὐτῶν καὶ ἐκ τοῦ διαμάχεσθαι πρὸς τὸν ἀνταγωνιστὴν ἀνδρείως
 φυλάττεσθαι τε αὐτοῦ τὰς τῶν χειρῶν ἐπιβολὰς τὸ ἀπληκτον ἐκ
 τοῦ ἀγῶνος ἀπαλλάττεσθαι, πῶς τὸ καθ' εἰμαρμένην ἐνταῦθα
 σωθήσεται; εἰ μὲν γὰρ κατ' ἐκείνην ταῦτα συμβαίνει, παρ' ἡμᾶς
 40 οὐκ ἂν λέγοιτο συμβαίνειν, εἰ δὲ παρ' ἡμᾶς, οὐκ ἂν κατ' ἐκείνην
 δηλαδὴ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι συνδραμεῖν ταῦτα ἀλλήλοις. ἄλλὰ
 παρ' ἡμᾶς μὲν ἔσται (φησὶ) περιειλημένου μέντοι τοῦ παρ' ἡμᾶς
 ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης. καὶ πῶς, εἴποιμ' ἂν, περιειλημένου; εἴ γε
 καὶ τὸ φυλάττειν θοῖμάτιον καὶ τὸ μὴ φυλάττειν ἀπὸ τῆς ἐξουσίας
 45 ἐγένετο τῆς ἐμῆς· οὕτω γὰρ καὶ τοῦ σώζεσθαι τοῦτο δηλονότι
 κύριος ἂν εἶην ἐγώ. καὶ ἐξ αὐτῆς δὲ τῆς διαστολῆς, ἣν ποιεῖται
 Χρύσιππος, δῆλον γίνεται τὸ ἀπολελύσθαι τῆς εἰμαρμένης τὴν
 παρ' ἡμᾶς αἰτίαν. καθείμαρται γὰρ (φησὶ) σωθῆναι θοῖμάτιον,
 εἰ φυλάττοις αὐτό, καὶ παῖδας ἔσεσθαι, εἰ καὶ σὺ βουλευθείης·
 50 ἄλλως δὲ μὴδ' ἂν ἔσεσθαί τι τούτων. ἐπὶ δὲ τῶν ὑπὸ τῆς εἰμαρ-
 μένης προκατειλημμένων οὐκ ἂν ποτε ὑποτιμήσῃς τοιαύταις χρη-
 καίμεθα. οὐκ οὖν φαμέν τεθνήξασθαι πάντα ἄνθρωπον εἰ τότε
 τι γένοιτο, μὴ τεθνήξασθαι δ' εἰ μὴ γένοιτο, ἀλλ' ἀπλῶς τεθνή-
 ξασθαι, κἂν ὅτιοῦν πρὸς τὸ μὴ ἀποθνήσκειν καθόλου γένηται· ἢ
 55 μὴ ἀλγηδόνοσ ἔσεσθαι δεκτικόν τινα ἄνθρωπον, [κ]ἂν ταδὶ πράττη,
 ἀλλὰ πάντ' ἄνθρωπον ἀλγηδόνοσ εἶναι δεκτικόν, ἐὰν τε βούληται
 ἐὰν τε μὴ — καὶ ὅσα ἄλλα οὕτως καὶ μὴ ἄλλως ἔχειν καθεί-
 μαρται. ὥστε εἰ <μὲν> τὸ γενέσθαι τότε τι ἀναγκαῖόν ἐστιν, εἰ βου-
 ληθείημεν ἡμεῖς, ἄλλως δὲ οὐχί, φανερόν, ὅτι τὸ ἡμᾶς βουλη-
 60 θῆναί τε καὶ μὴ βουληθῆναι ὑπ' οὐδεμιᾶς ἐτέρας αἰτίας προ-
 κατείχετο ἀλλ' ἦν αὐτεξούσιον· εἰ δὲ τοῦτο ἀκατανάγκαστον ἦν,
 καὶ τὸ γενέσθαι τότε τι δῆλον ὡς ἀπ' αἰῶνος οὐ προκατείχετο,

25 ἐναργείων· 'scribe τῶν ἐνεργείων. est autem ἐνεργεία vis quaedam
 fati sive necessitatis' Tour. 28 δὲ fort. del. 29 ἡμᾶς τὸ καθ' εἰμαρ-
 μένην ἐκεῖνα C 30 προειλήφαμεν Ed. Schwartz· προείληφεν 38 εἰμαρ-
 μένον J 42 παρ'· καθ' J 45 ἐγένετο G· ἐγίνετο 49 φυλάττοις·
 φυλάττεις G 50 μὴδ' ἂν G· μὴ ἂν 52 φαμέν vulgo 53 τι nescio
 an omiserit G, quia om. CF γένοιτο· γένηται G (54?) ἂν*· κἂν
 [56 ἀλλὰ(?). ἀλλ' ἀπλῶς J secundum Gaisf. sed vide v. 53] 58 εἰ
 μὲν*· εἰ Viger, καὶ vulgo, εἰ καὶ Vsener

εἰ μή τι καὶ αὐτὸ τὸ βούλεσθαι φυλάττειν θοϊμάτιον ἢ μὴ βού-
 λεσθαι παρά τινα εἰμαρμένην καὶ κατὰ αἰτίαν ἔξωθεν ἀναγκαίαν
 ἐγίνετο. ἀλλ' οὕτω <τέλεον> ἢ παρ' ἡμᾶς ἐξουσιαστικὴ δύναμις ⁶⁵
 ἀναιρεῖται καὶ οὐκ ἔτι κῶζοιτο ἂν θοϊμάτιον παρά τὴν αἰτίαν
 τὴν ἐμὴν ἢ ἀπολλύοιτο· διὸ καὶ εἶην ἂν ἐγὼ καὶ ἀπολλυμένου
 τούτου κατὰ λόγον ἀνεπιτίμητος (ἄλλη γὰρ αὐτό τις ἀπώλλυεν
 αἰτία) καὶ κῶζομένου πάλιν οὐδαμῶς ἐπαινούμενος, ὅτι μὴδὲ τοῦτο
 εἰργαζόμεν ἐγώ. σὺ δὲ ὡς κῶσαι πάντα δυνάμενος, οὕτως ἀνετείνου ⁷⁰
 τῷ λόγῳ.

IV.

Φέρει δὲ καὶ ἄλλην ἀπόδειξιν ἐν τῷ προειρημένῳ βιβλίῳ
 τοιαύτην τινά· 'μὴ γὰρ ἂν τὰς τῶν μάντεων προρρήσεις ἀληθεῖς
 εἶναι φησιν, εἰ μὴ πάντα ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης περιείχοντο', ὃ
 καὶ αὐτὸ πολλῆς εὐθείας μετόν ἐστιν. ὡς γὰρ ἐναργοῦς ὄντος
 τοῦ πάσας ἀποβαίνειν τὰς τῶν καλουμένων μάντεων προρρή- ⁵
 σεις, <ἢ> ὡς μᾶλλον ἂν ὑπὸ τινος τούτου συγχωρηθέντος τοῦ
 'πάντα γίνεσθαι καθ' εἰμαρμένην' καὶ οὐχὶ ὁμοίως ἂν ψευδοῦς
 ῥηθέντος καὶ αὐτοῦ (ἐπειδὴ καὶ τὸ ἐναντίον, λέγω δὲ τὸ μὴ πάντα
 ἀποβαίνειν τὰ προαγορευθέντα μᾶλλον δὲ τὰ πλείστα αὐτῶν, ἢ
 ἐνάργεια δείκνυσιν) οὕτω τὴν ἀπόδειξιν ἡμῖν Χρυσίππος κεκόμικε ¹⁰
 δι' ἀλλήλων κατασκευάζων ἑκάτερα. τὸ μὲν γὰρ 'πάντα γίνεσθαι
 καθ' εἰμαρμένην' ἐκ τοῦ 'μαντικὴν εἶναι' δεικνύναι βούλεται, τὸ
 δὲ 'εἶναι μαντικὴν' οὐκ ἂν ἄλλως ἀποδείξαι δύναίτο, εἰ μὴ προ-
 λάβοι τὸ 'πάντα συμβαίνειν καθ' εἰμαρμένην'. ποῖος δ' ἂν μοχθη-
 ρότερος τρόπος ἀποδείξεως τούτου γένοιτο; (τὸ γὰρ ἀποβαίνειν ¹⁵
 τινὰ κατὰ τὴν ἐνάργεια, ὧν προλέγουσιν οἱ μάντεις, οὐ τοῦ μαν-
 τικὴν ἐπιστήμην εἶναι σημεῖον ἂν εἶη ἀλλὰ τοῦ τυχικῶς συμπί-
 πτειν ταῖς προαγορεύεσι συμφώνους τὰς ἐκβάσεις, ὅπερ οὐδεμίαν

63 φυλάττει J 64 ἀναγκαῖον G 65 τέλεον om. G 67 ἀπο-
 λύοιτο G (?) (ἀπολυμένου G?) 68 αὐτό τις ἀπώλλυεν· αὐτό τις ἀπόλ-
 λυεν G, ἄλλο τις ἀπώλλυεν vulgo 70 ἀνέτεινον G

IV. *Eus. PE IV 2/3 p. 136 B* Μυρίων δὲ ὄντων καὶ διὰ πλειόνων τὴν τῶν
 μαντείων ἀνατροπὴν πεποιημένων ἔξαρκεῖν ἔμοιγε μαρτυρίας χάριν τῶν
 εἰρημένων ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡγοῦμαι καὶ μίαν ἐνός τούτων παράθεσιν ἀπ-
 αντῶσαν πρὸς τὰ Χρυσίππῳ περὶ εἰμαρμένης ἀπὸ τῆς τῶν μαντείων προρ-
 ρήσεως κατασκευασθέντα. γράφει δ' οὖν πρὸς αὐτὸν (αὐτοῦς G) ὁ συγ-
 γραφεὺς (ὁ c. πρὸς α. H) ἀπελέγχων, ὅτι κακῶς ἐκ τῶν μαντείων σημειοῦ-
 ται (σημειοῦνται G) τὴν εἰμαρμένην, καὶ ὅτι ἐν τοῖς πλείστοις τὰ τῶν
 Ἑλλήνων μαντεῖα διαψεύδονται, καὶ ὅτι σπανίως αὐτοῖς ἐκ συντυχίας ποτέ
 τινα συμβαίνει, ὅτι τε ἀχρηστος αὐτῶν καὶ ἐπιβλαβὴς ἢ πρόρρησις. ἄκουε
 δ' οὖν ἅ φησι κατὰ λέξιν (ἄκουε — λέξιν om. G)· 'φέρει (p. 136 D) —
 μαντικῆς' (139 B). (codices optimi A(H); secundī ordinis optimus G).
 1 φέρει· ἐρεῖ G 3 περιείχετο G 6 ἢ ὡς· ὡς A, καὶ Vs. et ἢ ante
 τοὺς 10 ἐνάργεια Vigeri margo· ἐνέργεια A 12 δεικνύναι βούλεται·
 βουλήν δεικνύται A, β. δεικνύναι H 15 τὸ γὰρ — 29 νεμομισμένων trans-
 ponenda sunt post ἑαυτῶν (39) 16 ἐνέργειαν A 17 ἂν εἶναι G·
 c. ἂν εἶη εἶναι H(?) 18 συμφωνοῦν AH

ἡμῖν ἐπιστήμην ὑποδείκνυσιν· οὐδὲ γὰρ τοξότην ἂν εἴποιμεν ἐπι-
 20 στήμονα τὸν ἄπαξ ποτὲ τυχόντα τοῦ σκοποῦ πολλάκις δὲ ἀπο-
 τυγχάνοντα, οὐδὲ ἰατρὸν τὸν ἀναιροῦντα τοὺς πλείους τῶν θερα-
 πευομένων ὑπ' αὐτοῦ ἕνα δὲ ποτε διασῶσαι δυνηθέντα, οὐδὲ ὄλως
 ἐπιστήμην λέγομεν τὴν μὴ πάντα ἢ τὰ γε πλείιστα τῶν οἰκείων
 ἔργων κατορθοῦσαν. ὅτι δὲ ἀποτυγχάνεται τὰ πολλὰ τοῖς καλου-
 25 μένοις μάντεσιν, ὃ πᾶς τῶν ἀνθρώπων βίος μάρτυς ἂν εἴη καὶ
 οὔτοι δὲ αὐτοὶ οἱ τὴν μαντικὴν ἐπαγγελλόμενοι τέχνην, οὐχὶ διὰ
 ταύτης ἑαυτοῖς βοηθοῦντες ἐν ταῖς κατὰ τὸν βίον χρείαις ἀλλὰ
 γνώμη τε ἰδίᾳ ποτὲ χρώμενοι καὶ συμβουλή καὶ συνεργία τῶν ἐν
 ἑκάστοις τῶν πραγμάτων ἐμπειρίαν κεκτήσθαι νενομισμένων.) ἀλλὰ
 30 περὶ μὲν τοῦ μὴ συνεστάναι τοῦτο, ὃ προειλήφαμεν καλεῖν μαντι-
 κήν, ἐν ἄλλοις ἀποδώσομεν πληρέστερον παρατιθέμενοι τὰ Ἐπι-
 κούρω καὶ περὶ τούτου δοκοῦντα· νυνὶ δὲ τοσοῦτον τοῖς εἰρημένοις
 προσθήσομεν, ὅτι μάλιστα μὲν τὸ ἀληθεύειν ποτὲ τοὺς καλουμένους
 μάντεϊς ἐν ταῖς προαγορεύεσιν οὐκ ἐπιστήμης ἀλλὰ τυχικῆς αἰτίας
 35 ἔργον ἂν εἴη. οὐ γὰρ τὸ μηδεπώποτε τοῦ προκειμένου τυγχάνειν
 ἀλλὰ τὸ μὴ πάντοτε μηδ' ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον μηδ' ὡς ἔξ ἐπιστή-
 μης, ὅταν τις καὶ ποτε τυγχάνῃ, τύχης ἔργον καλεῖν προειλήφαμεν
 οἱ διειληφότες τὰς ὑφ' ἑκαστον ὄνομα τεταγμένας ἐναργεῖς ἐννοίας
 ἑαυτῶν. — ἔπειτα, εἰ καὶ καθ' ὑπόθεσιν ἦν ἀληθὲς τὸ δὴ 'τὴν μαν-
 40 τικὴν τῶν μελλόντων <ἀπάντων> εἶναι θεωρητικὴν τε καὶ προαγο-
 ρευτικὴν', τὸ μὲν 'πάντα καθ' εἰμαρμένην εἶναι' συνήγετο ἂν
 οὕτως, τὸ μὲντοι χρειώδες αὐτῆς καὶ βιωφελὲς οὐκ ἂν ποτε ἐδεί-
 κνυτο, δι' ὃ καὶ μάλιστα δοκεῖ Χρύσιππος ὑμνεῖν τὴν μαντικὴν. τί
 γὰρ ὄφελος ἡμῖν ἦν προμανθάνειν τὰ πάντως ἐσόμενα δυσχερῆ,
 45 ἃ οὐδὲ προφυλάσασθαι δυνατόν ἂν εἴη; τὰ γὰρ καθ' εἰμαρμέ-
 νην γινόμενα πῶς ἂν τις φυλάσασθαι δύναίτο; ὥστ' οὐδὲν ὄφελος
 ἡμῖν τῆς μαντικῆς, μᾶλλον δὲ καὶ πρὸς κακοῦ τινος ἐγένετο ἂν
 αὕτη, τὸ προλυπεῖσθαι μάτην παρέχουσα τοῖς ἀνθρώποις ἐπὶ ταῖς
 προδηλουμέναις δυσχερείαις κατ' ἀνάγκην ἐσομέναις. οὐ γὰρ τὴν
 50 ἴσιν πάλιν εὐφροσύνην τις φήσει παρέχειν τὴν τῶν ἐσομένων
 ἀγαθῶν προαγόρευσιν, ἐπειδήπερ οὐχ οὕτως πέφυκεν ἀνθρώποις
 χαίρειν ἐπὶ τοῖς προσδοκωμένοις ἀγαθοῖς, ὡς ἐπὶ τοῖς κακοῖς
 ἀνιᾶσθαι. ἄλλως τε καὶ ταῦτα μὲν οὐ πάνυ τι περὶ ἑαυτοὺς
 ἔσσεσθαι πρὶν ἀκοῦσαι κατελπίζομεν, τὰ δ' ἀγαθὰ μᾶλλον πάντες
 55 ὡς εἰπεῖν προσδοκῶμεν διὰ τὴν φυσικὴν οἰκείωσιν πρὸς αὐτά
 (οἱ μὲν γὰρ πολλοὶ καὶ μείζω τῶν δυνατῶν γενέσθαι κατηλπύ-

20 ποτὲ τυχόντα· ὑποτετυχότα A, ὑποτετυχόντα H 21 τὸν ἀν·
 ἀν. H 23 τὴν· ἰμμο τέχνην 26 οὔτοι δὲ *· οὔτοι τε 26/7 διὰ ταύ-
 της vulgo· δὲ ταύτην A 28 τῶν ἐν Gaisf· τὴν ἐν A 30 συνιστάναι A
 31 ἐν· εἶναι ἐν A 32 τοσοῦτο A 38 ὑφ' ἑκ· ἐφ' ἑκ. G 39 καὶ
 fort. del. 40 ἀπάντων om. A. 41 μὲν· μεν τι G (pro μέντοι 42?)
 43 δοκεῖ Χρ. GH· Χρ. A 46 γινόμενα· <μέλλοντα> γενέσθαι conl. Viger
 in marg. 50 φήσει· φησι A 51 ἀνθρώποις A· ἄνθρωπος vulgo
 53 μὲν οὐ· οὐ G 54 πάντες A· ἅπαντες

καίν). ἔξ οὗ συμβαίνει τὸ τὴν μὲν τῶν ἀγαθῶν προαγόρευσιν μὴ ἐπιτείνειν πάνυ τι τὴν χαρὰν (διὰ τὸ καὶ χωρὶς τῆς προαγορεύσεως ἕκαστον ἔξ ἑαυτοῦ τὰ κρείττω προσδοκᾶν) ἢ <ἐπ'> ὀλίγον ἐπιτείνειν τῇ δοκούσῃ βεβαιότητι, πολλάκις δὲ καὶ 60 μειοῦν τὴν χαρὰν, ὅταν ἐλάττω τῶν ἐλπισθέντων ἀκουσθῇ τὴν δὲ τῶν κακῶν προαγόρευσιν (καὶ διὰ τὸ ἀπόστρεπτον αὐτῶν φύσει καὶ διὰ τὸ παρ' ἐλπίδας ἐνίοτε προλέγεσθαι) μεγάλως συνταράττειν. ἀλλ' ὅμως, εἰ καὶ μὴ τοῦτο συνέβαινε, τό γε ἀχρεῖον ἔσεσθαι τὴν προαγόρευσιν παντί που δῆλον ἂν εἴη. εἰ γὰρ φῆσει 65 τις σωθῆσεσθαι τὸ χρήσιμον τῆς μαντικῆς διὰ τὸ προλέγεσθαι τὸ πάντως ἐσόμενον δυσχερές εἰ μὴ φυλαξαίμεθα, οὐκέτι δείξει πάντα συμβησόμενα καθ' εἰμαρμένην ἐφ' ἡμῖν ὄντος τοῦ φυλάξασθαι τε καὶ μὴ φυλάξασθαι. εἰ γὰρ 'καὶ τοῦτο κατηναγκάσθαι' φῆσει τις, 'ὡς εἰς πάντα τὰ ὄντα διατείνειν τὴν εἰμαρμένην', πάλιν 70 τὸ τῆς μαντικῆς χρήσιμον ἀναιρεῖται· φυλαζόμεθα γάρ, εἰ καθείμαρται, καὶ οὐ φυλαζόμεθα δῆλον ὡς, εἰ μὴ καθείμαρται φυλάξασθαι, κἂν πάντες οἱ μάντις τὸ ἐσόμενον προαγορεύωσιν ἡμῖν. τὸν γοῦν Οἰδίποδα καὶ τὸν Ἀλέξανδρον τὸν τοῦ Πριάμου καὶ αὐτὸς ὁ Χρύσιππος φησι πολλὰ μηχανησαμένων τῶν γονέων ὥστε ἀπο- 75 κτεῖναι, ἵνα τὸ ἀπ' αὐτῶν προρρηθὲν αὐτοῖς κακὸν φυλάξωνται, μὴ δυνηθῆναι. οὕτως οὐδὲν ὄφελος οὐδὲ αὐτοῖς τῆς τῶν κακῶν προαγορεύσεως φησιν εἶναι διὰ τὴν <ἐκ> τῆς εἰμαρμένης αἰτίαν. τοῦτο μὲν οὖν ἐκ περιουσίας εἰρήσθω πρὸς τὸ μὴ μόνον ἀνυπόστατον ἀλλὰ καὶ ἀχρεῖον τῆς μαντικῆς. 80

57 τὴν μὲν G(A?) 59/60 ἐπ' ὀλίγον· ὀλίγον A 61 μειοῦν· μιμοῦνται A, fort. μειοῦσθαι χάριν A ὅταν· ὅτε G ἀκουσθῆ op. G· mihi suspectum 62 ἀπόστρεπτον· ἀπροαίρετον A 64 ἀχρεῖον ἔς· ἀχρεῖαν ἔς. G fort. ἀχρεῖον <ἂν> γενέσθαι 65 φῆσει· φησὶ A 66 σωθήσεται A 67 φυλαξοίμεθα G 67/8 δείξει πάντα τέ A· πάντα δείξει vulgo, fort. δείξει πάντα γε 69 τε καὶ· καὶ G 73 πάντες· ποτε A προαγορεύωσιν A· προαγορεύωσιν G 75 μηχανησαμένων^{ων} A 76 ἀπ' αὐτῶν· ἐπ' αὐτῶν G αὐτοῖς *· αὐτοῖς 78 φησιν· ὡς φησιν A ἐκ τῆς· τῆς A

INDICES

(fragmenta nudis numeris citantur, locis praefationis p[agina] additur)

1. Sedes fragmentorum Chrysippi

- Aetius I 27, 2] 44.
27, 4] 115.
28, 3] 49.
[28, 4 add.]
(29, 7 fr. Posid.?) 70, p. 701.
II 4, 13] 16.
4, 14] 6
Albinus διδασκ. c. 26] 122, (cf. 75)
Alexander de anima II p. 159 a
Ald.] 76, 111.
159 b] 73.
160 a] 130.
p. 132 Orelli] 70, 69.
134] 108.
136] 87.
138] 64.
140] 36.
142] 124, 83.
148] 56
de fato c. 2] 42.
5] 105.
6] 52.
7] 44.
8] 105, 71, 70.
9] 135.
10] 83, 114, 81.
11] 125, 148, 106.
13] 112.
14] 101, 107.
15] 75, 148.
17] 90, 138.
18] 128.
19] 134.
20] 107.
22] 72.
23] 57, 61, 62, 68.
24] 60.
25] 59, 58, 63.
26] 100. 26 sq.] 129.
28] 136.
29] 131.
30] 91, 92, 87, 93, cf.
p. 699.
de fato c. 31] 94, 89.
32] 132.
33] 101.
34] 54, 139, 140.
35] 55.
36] 109, 103, 55, 53.
37] 51.
38] 103, 112
Antoninus, M. Aurelius VII 19] 14
Apuleius de dogm. Plat. I 12] 50
(Aristocles [Euseb. PE XV 14) fr.
Zenonis] p. 697)
Arius Didymus fr. 29 Diels] 48, 7.
31] 18.
36] 16.
Arrianus Epict. diss. II 19, 3 et 9] 79
Augustinus de civ. dei V 8] 39.
10] 113
Censorinus de nat. inst. fr. I] 7
Chalcidius comm. in Plat. Tim.
c. 144] 50
(145 frg. Posid.?) cf. p. 701)
153] cf. 94
Chrysippus de providentia [Vol.
Herc. VI p. 22 — 25]
19—25
Cicero Acad. II 27, 87] cf. p. 692
de deor. nat. I 15] 10
[II 14 add.]
(II 17 frg. Ze-
nonis] p. 697)
de div. I 38, 82] p. 704.
55, 125] 43
de fato (3, 5 fr. Posid.] p. 701)
4, 8] 65.
7, 13] 82.
7, 14] 79, 84.
8, 15] 85.
9, 20] 34.
10, 20 sq.] 77.
11, 26] 78.
12, 26] 76.
13, 30] 117.

- Cicero de fato 15, 33] 88.
 16, 36] 142.
 16, 38] 77.
 17, 39] 34 = 98.
 18, 41] 144.
 18, 42] 147.
 19, 44] 146, p. 704
 top. 13, 53] p. 704.
 15, 58sq.] 143.
 17, 63] 143
- Diogenianus frg. I 2 et 22 meum] 35.
 12] 99.
 II 1] 46.
 16] 45.
 23] 137.
 51] 46.
 III 8] 116.
 41] 104.
 48] 119.
 IV 1 et 10] 86.
 39 et 66] 123.
 73] 95
- Fulgentius I praef.] 102
 (Galenus de plac. Hipp. et Plat. V
 p. 466sq]. cf. p. 700
 de an. mor. IV 819K.] p. 696.
 820] cf. p. 691)
- Gellius noct. att. VII 1, 1] 26.
 1, 7] 28.
 2, 1] 33.
 2, 7] 30.
 2, 11] 31.
 2, 12] 32.
 2, 15] 97
- Hippolytus philos. c. 21] 8
- Lactantius, div. inst. VII 23, 3] 14
- Laert. Diog. VII 75] cf. 81.
 82] p. 704.
 91] p. 700.
 122] cf. p. 696.
 127] cf. p. 699 adn. 2.
 137sq.] 17.
 139sq.] 7 (fr. Antip.
 p. 697)
 142sq.] 9, p. 697.
 147] 132, cf. 129 ad
 v. 30.
 149] 41.
 156] 4
- Marcianus [Dig. I 3, 2] p. 694
- Nemesius de nat. hom.
 c. 35] 110, 74, 101.
 37] 127, 42, 118.
 38] 15.
 (39 frg. Posid.?) cf. p. 701)
- c. 41] 133.
 42] 141.
 43] 50
- Oenomaus Γοήτων φύρα [Euseb. PE
 VI 7] 126
- Orig. c. Celsum III 75] cf. 3
- Philo de mundi opif. p. 46 Pf.] p. 699
 de provid. II 74] 11
 [Philo] de incorr. mundi
 p. 255, 8 B.] 16.
 255, 11] 9
- Philodemus de deor. vita beata
 7, 33] p. 699.
 8, 1] p. 699.
 8, 18] 66
 de pietate col. 11—15] 10
- [Plato] definitiones p. 415 A] 136,
 cf. 129 ad v. 30
- Plutarchus de comm. not.
 c. 16] 27.
 31] 3 = 96.
 32] 2.
 34] 37.
 37] 13.
 (39] p. 704.
 45] p. 704)
- de def. oracl. c. 28] cf. p. 691.
- de rep. Stoic. c. 9] p. 691.
 21] 29.
 23] 67.
 34] 37.
 38] 1, 3 = 96.
 39] 5, 6.
 41] 12.
 46] 80.
 47] 150, 145, 38, 149
- fr. 15, 2 [Stob. Ecl. I 5, 19 p. 81W.] 47.
 15, 3 [II 8, 25 p. 158] 121
- [Plutarchus] de fato
 c. 1] 41; cf. p. 696.
 3] cf. p. 696.
 4 et 6] cf. p. 695
 (de liber. educ. c. 9] p. 700)
- Proclus comm. in Plat. Tim. p. 126] 8
- Quintilianus I 1, 16] cf. p. 700
- Scholia ad Hom. II. A 5] 37.
 Υ 127] 40
- Seneca (ep. 90, 44sq. fr. Posid.]
 cf. p. 700)
 nat. quaest. II 27sq.] 120
- Sextus Empiricus Pyrr. hypot.
 III 15—19] 141.
 adv. math. VIII 10] cf. 81
- Simplicius ad Arist. categ. 193] 81
- Tacitus ann. VI 22] 131
- Theodoretus gr. aff. cur. VI 14] 44

2. Index nominum

- Academici 149sq. p. 701. 32? 94?
 Adversarii p. 701. 101?
 cf. Academici, Dialectici, Diodo-
 rus, Epicurei, Epicurus, Megarici
 Aethiopum phoenix 136
 Aegyptiae Thebae 141
 Agesarchus cf. Hegesarchus
 Alcmaeon 137
 Alexander 95. Paris 122
 Anaxagoras 70
 Apollo 82. 122. Pythius 94
 [Apollinea acies 126 falso]
 Chaldaei 85 cf. p. 704
 Chrysippus interpolator in versu
 Euripidis 38
 Cleanthes 3. 11. 16. 79. cf. p. 696
 Corinthius Polybus 94
 Corinthus 82
 Cypselus 82
 Dialectici 77 cf. Diodorus
 Diodorus 80. cf. 76—84. 117sq. q.
 Epicurei 26?. 67 [cf. p. 701]
 Epicurus adversarius 1. 2. 23. [adn.
 ad 28 l. 13]
 Euripides Suppl. 734—736] 38.
 Phoen. 19sq.] 94. 122. 126
 cf. Alcmaeon, Alexander, Oedi-
 pus, Orestes etc.
 Graeci 122
 Hegesarchus 116, cf. p. 693 cum adn.
 Helena 122
 Heraclitus 10 l. 14.
 Hesiodus oper. 287] 132 extr.
 Homerus Il. A 5] 37.
 Z 488sq.] 36. 35.
 H 11sq.] 40.
 K 192sq.] 121.
 O 109] 38.
 [add. Σ 484] dissert. sent. 6.
 Υ 127] 35. 40.
 Ψ 78] 35
 Od. α 7] 99.
 α 32—34] 32. 99.
 c 136sq.] 39.
 τ 73] 40
 Iupiter cf. Ζεύς
 Laius 94. 117. 122
 Milon 117. p. 693
 Megarici 94? 116. 117. 119—121
 cf. Diodorus et p. 698
 Nestor 121
 Oedipus 94. 95. 117 cf. p. 694
 Olympii 117.
 Orestes 137
 Paris cf. Alexander
 Peripatetici cf. p. 701, p. 703sq.
 Phoenix Aethiopum 136
 Plato Phaedr. p. 60 B laudatur 26 l.
 19. exemplum 15 [115]
 Poeta lyricus ignotus 47
 Polybus 94
 Priamus 95
 Proverbium 136 (fort. 141 l. 21)
 Pythagorei, carm. aur. v. 54] 32
 Pythius cf. Apollo
 Socrates 14; 15. 117
 Thebae Aegypti 141
 Zeno 8. 16. 44 adn. cf. p. 696sq. q.

3. Index verborum

- Ἄγαθος. ἄ. εἰς ἢ δεύτερος 136, cf.
 σοφός. ἢ ἀρετὴ μόνη ἀγαθόν, ἢ
 κακία κακόν 136. *add.* omne blan-
 dum bonum existimare Chalc. 166.
 165 bona et mala 26. προσήκει
 ἀγαθῶν ὑπαρχόντων καὶ κακὰ
 ὑπάρχειν 27. [ἀμείνους γίγνε-
 σθαι 130]
 ἀγαπητόν cum acc. 129 l. 38. cum
 inf. l. 66
 ἀγνοεῖν 94 l. 19
 ἀγνωστος. τὰ κωλύοντα ἄ. (οὐκ)
 εἶναι 83. μὴ ἡμῖν ἐστὶ γνῶριμά
 (fort. ἀγνώριτά) τινα, ἃ ἔστι 83
 ἄγρα 121
 ἀγωγὴ, ἢ διὰ τῶν βελτιόνων ἐθῶν
 κατὰ τοὺς νόμους 129 l. 72. de
 educatione Chalc. 165—168. 160
 [ἀδέσποτον ἢ ψυχὴ 122 cf. ἢ ἀρετὴ
 ἄ. Plat. Rep. X 617 E]
 ἄδηλος. ἢ τύχη (καὶ τὸ αὐτόματον)
 αἰτία ἄ. 70. ἄλλην (corr. ἄδηλον)
 εἶναι τύχην αἰτίαν τῆς εἰμαρμέ-
 νης 124. αἰτίαι ἄ. ὑποτρέχουσι
 ταῖς ἐπελεύσεσιν 67. ἄδηλον, τίνοσ
 αἰτία 68. τῶν ἄ. δοκούντων εἶναι
 γνωστικὴ ἢ μαντικὴ 69. latenter
 143 adn.

Ἄδραστεια ἀναπόδρατος 48. αἰτία ἀκώλυτος 38. = Ζεὺς, ὅτι οὐδὲν ἔστιν αὐτὸν ἀποδιδράσκειν 48

ἀδυναμία καὶ ἀσθένεια 93. τῶν θεῶν 93

ἀδύνατον. *add.* ἀ. (τὸ) μὴ ἐπιδικτικὸν τοῦ ἀληθὲς εἶναι L. D. VII 75. τὰ ἀ. καὶ τοῖς θεοῖς εἶναι ἀ., τὰ ἀ. μὴ δύνασθαι (μηδὲ τοὺς θεοὺς) 93. [καὶ τὰ ἀ. ἐκείνοις δυνατά 93 falso] cf. μὴ δύνασθαι τὸν θεὸν εἶδέναι πάντα p. 699. οὐδὲν ἀδύνατον 14. ἢ φύσις δυνατῶ καὶ ἀδυνάτῳ μέτρον 129 l. 42. οὐδὲν ἀ. δεῖ παρὰ τῆς φύσεως ἀπαιτεῖν l. 41. ἀ. ἔστι ἀτελές τι ἐν τελειότητι εἶναι l. 44. ἀ. ἡμῖν (χωρὶς καμάτων τὰς ἀρετὰς ἐκ φύσεως ἔχειν) l. 41. ἀληθῶν ὄντων ἀ. μὴ καὶ ψευδῆ εἶναι 27. ἀ. τὸ ἀναιτίως τι γίνεσθαι 73. ἀ. τὴν αὐτὴν αἰτίαν εἶναι τῶν ἀντικειμένων 76. ἀ. τῶν αὐτῶν περιεστώτων γίνεσθαι τὰ ἀντικείμενα 83. ἀ. τῶν αὐτῶν ἀπάντων περιεστηκότων ὅτε μὲν μὴ οὕτως συμβαίνειν ὅτε δὲ οὕτως 72 l. 28. ἀ. τῶνδε περιεστώτων μὴ πράσσειν ἡμᾶς τόδε 139. οὕτως ὄντων τῶν περιεστώτων τοιούτων ὡς ἀ. αὐτῶ μὴ περιεστάναι 112 l. 15. cf. τὸ ὄν καὶ γεγονὸς οὐχ οἶόν τε μὴ εἶναι ἢ μὴ γεγονέναι 129 l. 22. μὴ δύνασθαι οὐ πράξει τις πράξαι τὸ ἀντικείμενον 75. 107. οὐδὲν τῶν ὑφ' ἐκάστου γινομένων δύναται ἄλλως ἔχειν 107. 112 l. 11. μὴ δύνασθαι τὸ μὴ (corr. δὴ) πεφυκὸς οὕτως ἄλλως κινηθῆναι l. 14. μηδὲ τὸν λίθον δύνασθαι μὴ φέρεσθαι κάτω l. 17, 23. cf. ἀνάγκη μὴ . . δυνατῶ ἀ. ἀκολουθεῖ 79. *necessarium quod consequitur, primum in conexo fieri necessarium, non valet in omnibus* 84

ἀήρ. 18. 112 l. 32

αἰθερώδης 16

αἰθήρ. ὁ καθαρῶτατος καὶ εἰλικρινέστατος α. τὸ ἡγεμονικὸν τοῦ κόσμου, εὐκινήτοτατος 7. *mundi principale aether, cuius motu perenni subiecta tenentur* 7. περιφερόμενος 18. (Ζῆν?) τὸν αἰθέρα καὶ τοὺς λίθους 10

αἰρεῖσθαι καὶ πράττειν 73, *saepe*. ἦτις ἂν ἔληται ψυχὴ βίον καὶ τάδε πράξῃ, τάδε αὐτῇ ἔψεται 122. *ubi*

vitam elegeris, certus imminenti-um ordo (nobis relinquitur) 131. *eligere* Chalc. 170 ἐλόμενοι τὰ βελτίω αὐτοῖς (fort. αὐτοῖ) αἰτίοι τῆς τῶν ἀρετῶν κτήσεως ἐγένοντο 129 l. 15

αἵρεσις καὶ πράξις 112, *saepe. electio vitae* 131. ἢ α. τῶν πρακτῶν ἐφ' ἡμῖν 127. cf. προαίρεσις *add. recte vivendi optio penes nos est* Chalc. 163. 170

αἶσα. etymologia 40. (Homeri) 35. α. πεπρωμένη = νέμεσις 55

αἰσχροῦ. καλὸν καὶ αἰσχρόν 55. τὰ ἁμαρτήματα αἰσχροῦ 51

αἰτία, αἰτιον *promiscue adhibentur. nihil fieri sine causa*, cf. ἀναιτίως. αἰτίων ἀπόδοσις 58. φύσει ὀφείλειν α. γίνεσθαι 60. πάντα τὰ ὄντα αἰτία τινα γίνεται τῶν μετὰ ταῦτα 57. ἢ νύξ τῆς ἡμέρας, ὁ χειμῶν τοῦ θέρους α. 63. τῶν τέκνων οἱ πατέρες α., ἀνθρώπου ἀνθρώπος, ἵππου ἵππος 61, cf. 141. πάντα ἔχει τὰ αἰτία προγεγονότα 72. προκαταβεβλημένη (*quod cf.*) α. 45. 76. 90. 105. προηγησάμενα καὶ προηγούμενα αἰτία 105. 138. *omnia quae fiunt causis fiunt antegressis, praepositis, antecedentibus* 77. 144. 146. 147. προκαταβ. καὶ ὠρισμένοι καὶ προϋπάρχουσαι α. 106. τὸ α. καὶ ᾧ ἔστιν α. 72 l. 29. ἐπόμενον, προηγούμενον α. 59. τὸ α. ἐν τῇ οὐσίᾳ τῶν πρώτων γενομένων 60. οὐκ ἔστι ἐν τοῖς α. τὸ πρῶτον, μηδὲν πρῶτον α. 59. ἐπ' ἄπειρον τὰ α. 59. συνέχεια αἰτίων 58. (*ordinem*) *seriem(que) causarum (sempiternam)* 34. 43. 131. ἢ εἰμαρμένη εἰρμός (τις) αἰτιῶν ἀπαράβατος 42. 56. Aet. I 28, 4. *add. series illa causarum inevitabilis* Chalc. 175. ἢ εἰμαρμένη α. ἀνίκητος καὶ ἀκώλυτος καὶ ἄτρεπτος 58. ἢ εἰμαρμένη α. τῶν ὄντων εἰρομένη 41. ἢ ἀνάγκη ἀπαράβατος α. 40, ἀκίνητος α. 115. ἀμετάθετοι αἱ ἔξ αἰῶνος προκαταβεβλημένοι α. 45. α. = εἰμαρμένη = φύσις = ἀνάγκη 49. *aut fato omnia fiunt aut quicquam fieri potest sine causa* 76. *omnia fato fiunt (et) ex causis aeternis rerum futurarum* 77. *futura vera causas cur futura sint habent* 78. *causas efficientis quod non habet, nec*

verum nec falsum erit 77. ἡ ἐξ εἰμαρμένης α. 95. causarum genera Chrys. distinguit 144. 72 l. 24. 113. 147. διαφορὰ ἐν τοῖς αἰτίοις 72. dissimilitudines naturarum hominum ex differentibus causis 65. ἀδύνατον τὴν αὐτὴν α. εἶναι τῶν ἀντικειμένων 76. τῶν καθ' αὐτὰ ὄντων (αἰτίων ἐστὶ τὰ μὲν?) ἀποτελεστικά, τὰ δὲ καὶ ἀναγκαῖα 24. aliae sunt perfectae et principales aliae adiuvantes et proximae 144. *add.* causarum altera principalis est altera accidens Chalc. 158. c. antecedentes adiuvantes et (antecedentes) proximae 144. ἡ εἰμαρμένη οὐκ αὐτοτελής ἀλλὰ προκαταρκτικὴ α. 145. τὰ ἐξ ἀνάγκης περιεστώτα α., τὰ ἐξ αὐτοῦ (τοῦ ἀνθρώπου α. 103. προϋπάρχει τὸ αἷτιον τῶν ὑφ' ἡμῶν γινομένων 76. τὰ ἐκτὸς α. κύρια τῶν ἐφ' ἡμῖν πραττομένων 73. ἀρχαὶ καὶ α. 105. causa et initium 31. ἡ τύχη α. ἄδηλος (ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ) 70. 67. 68. 124. causae divinationis 89. ἐπὶ ταῖς ἀρεταῖς θειοτέραν οὐσίαν (corr. αἰτίαν) τῆς παρουσίας (οὐκ) ἔχομεν 129 l. 63
αἰτιασθαι Homer. 32. τὸ πρῶτον γεγονός α. τοῦ μετὰ τοῦτο 58. τὴν διδασκαλίαν α. (τοῦ μαθεῖν) 111
αἷτιος. Ζῆνα καλεῖ ἐπεὶ τοῦ Ζῆν α. 40. Δία ὅτι πάντων α. καὶ κύριος α. τῶν τέκνων οἱ πατέρες α. 61, cf. αἰτία. ὁ φρόνιμος τῆς ἔξεως καὶ τῆς κτήσεως αὐτῆς αὐτὸς α. 131. ἐλόμενοι τὰ βελτίω α. τῆς τῶν ἀρετῶν κτήσεως αὐτοῖς (fort. αὐτοὶ) ἐγένοντο 129 l. 15
αἰών saepe
ἀκαταστροφήως καὶ ἐνεργῶς 72. immutabilis 79
ἀκίνητος αἰτία ἢ ἀνάγκη 115, cf. ἀνίκητος
ἀκολουθία καὶ τάξις 54. 56. naturalis illa et necessaria rerum consequentia fatum vocatur 30
ἀκολουθεῖν. δυνατῶ ἀδύνατον ἄ. 79. quod primum necessarium sequitur, necessarium non est 84. τὸν καθ' ὄρμην ἐνεργοῦντα α. τοῖς ἔξω αἰτίοις 103. cf. ἔπεσθαι. ἄ. 72 cf. ἐπακολουθεῖν
ἀκόλουθος consequens 30, cf. παρακόλουθος
ἀκρατής 118

ἀκρότης, ἢ τῆς οἰκείας α. τελειότης ἐστὶ 129 l. 43
ἀκώλυτος 83. ἡ τοῦ κόσμου κησικ 51. vim inoffensius biliusque transmittere 30
ἀλήθεια = εἰμαρμένη (λόγοι φύσις, ἀνάγκη) 49. ἐπικτημοσ p. 697. veritas sem (rerum futurarum) = fatum 43. 10
ἀληθής. ἄ. καὶ ψευδής 27. et mendacium 26. omnis veritas aut vera aut falsa 78. ἦτοι ψευδής ἢ ἄ. 81. efficientis quod non habet verum nec falsum est 77. vera habeant causas cur sint necesse est 78. οὐχ τὸ ἀληθές ἐπὶ τῶν μελλόν ἐπὶ τῶν ὄντων καὶ γεγνησθαι 129 l. 21. πᾶν παρεληλυθός ἀναγκαῖόν ἐστι 79. omnia in praeteritis necessaria sunt ἀναγκαῖον τὸ αἰεὶ ἀληθές 81. οὐτον γίνεται, τοῦτο καὶ γεγεννησθαι ἀληθές λέγειν (ἀληθές) 129. ἀληθές μὲν εἶναι δύνασθαι, οὐ καὶ ἀναγκαῖον (εἶναι) ἀνάγκης ἄ., contr. ἐνδεῖν α. 81. δυνατόν οὐτ' ἔστιν ἔσθαι 79. 80. πρὸ τοῦ ἐχθροῦ ἦν τὸ ἐνδέχεσθαι καὶ μὴ 129, l. 24
ἄλλοῖος. τῶν φύσει ὑπαρξάντων οὐδὲν ἄ. γίνεται ὑπὸ τινος α. 129 l. 73. cf. τοῖός
ἄλλως. οὐκ ἐνδέχεται φύσιν καὶ ἄλλως κόσμους 23. ἄ. 66. cf. τὰ ἄλλα Ζῶα, contr. ἄνθρωπος, et οἱ ἄ. ἄνθρωποι ὁ σοφός
ἄλλως. οὕτω καὶ οὐκ ἄ. saepe ἄλλως τῶν αἰτίων 60. δίκαιος α. 57. 63
ἄμαρτάνειν. 32. 54. 139. 141. κατορθοῦν. (ἐν) ἀνθρώπων α. τῶν αἰτίων τοῖς ἀμαρτανομένοις κείμενοι νόμοι ἡμάρτηντα τε καὶ αἰ. πολιτεῖαι 137 c. 141. κῶς) ἐνεργεῖν
ἄμαρτημα. κατὰ φύσιν 54. κατορθώματα 140. ἄ. οἱ ἄ. τέα, αἰσχροῦ, ψεκτά 51. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

28. ἀνεπίδεκτον ἁμαρτημάτων θεῖον 140
 ἀλητος ἄτροπος 49. omnia n praeteritis immutabilia 79
 ἁλιος ἄτροπος 49. τὸ ἄ. ἐρισμοῦ 46. ἄ. αἱ αἰτίαι 45
 ζεῖν. πέρας ἠναγκαζόμενον
 f. καταναγκάζειν
 ἁλιος. necessarium 84. natura et necessaria rerum consensiva 30. ratio quaedam n. et palis 30. necesse est fato prehensum sit 120. non ne-fuisse Cypselum regnare hi 82. τῆ τῶν θεῶν προ- τὸ ἄ. ἔπεται 91. necessum ona et mala) opposita inter consistere 26. τὸ ἄ. ἐν τοῖς νοῖς (οὐκ ἔστι) 91, cf. ἀνάγ- (αἰτία?) 24. contr. ἀδύ- 76. et posse fieri neque e fuisse 82. *add.* definitio D. VII 75. cf. ἀληθῆς. causa o posita ad adsentiendum aria est 146
 . admittitur in logicis, im- ur in (meta)physicis. ἔξ ἄ., ἐνδεχομένως 81. cf. ἀναγ- et ἀληθῆς. ἄ. οὐκ ἢ ἐκ ἀλλ' ἐκ τοῦ μὴ δύνασθαι τὸ ὕτως πεφυκός ἄλλως πω- γναι 112 l. 13. necessitas naturae, effugitur; fatum re- re 144. ἔξ ἄ. contr. ἀπαρα- καθ' εἰμαρμένην 114. ἄ. ος αἰτία καὶ βιαστική, contr. ἐνή 115. formidaverunt ne- stem Stoici 113. cf. p. 694
 ατόν. (ἄ. 47) ἄ. αἰτία ἀπα- ρος 40. necessitatem fati con- invitus 34 = 98. ἄ. = εἰμαρ- 0. 38. 49, cf. 44. necessitas .. ἄ. καὶ εἰμαρμένη 35. 44. δέν τῶν ἐσομένων γίνεσθαι ἄ. τινός, ἦν εἰμαρμένην in 87. ἔξ ἄ. πάντα γίνεται . 94. πάντα αἰτίοις προ- ριν ἔξ ἄ. ἔπεται 72. ἦρ- ἔξ ἄ. αἰτίων 72. πάντα ἔξ ἄ. ἔστί 105. ἄ. αἰτίου ταβληθέντος) καὶ αὐτὸ (ὑ- τιον) εἶναι 105. ἔξ ἀνάγκης ι τὸν μὲν πρᾶξαι τὸν δέ 8. mentem hominis ne- te fati devincit 34 = 98. otus animorum liberavit 18. nostrae voluntates non

essent liberae, si subderentur ne- cessitati 113
 ἀναιρεῖσθαι saepe
 ἀναίτιος κίνησις 72 bis. 75. 76. motus sine causa 76. aut fato omnia fiunt aut quicquam fieri potest sine causa 76. τὸ ἄ. ὄλως ἀνύπαρκτον 67. τῷ ἄ. ἢ φύσις βιάζεται (iocus est) 67
 ἀναιτίως. τὸ ἄ. 72. ἄ. μηδέν μήτε εἶναι μήτε γίνεσθαι 58. 72. 73. 76
 ἀναλίσκειν. ὁ θεὸς ἄ. εἰς ἑαυτὸν τὴν ἅπασαν οὐσίαν 17. cf. καταναλίσκειν
 ἀναλύεσθαι. εἰς πῦρ αἰθερώδεις ἄ. πάντα 16
 ἀναπόβλητος ἀρετῆ p. 699 cum adn. 2. αἱ ἀρεταὶ καὶ αἱ κακίαι 129 l. 10
 ἀναπόδρατος αἰτία 42, ἢ εἰμαρ- μένη 47. 108
 ἀναστοιχειοῦν. τὸ πῦρ εἰς αὐτὸ ἄ. τὴν διακόσμησιν 16
 ἀνδρεία. fortitudo (intellegitur) ex ignaviae appositione 26
 ἀνέκφρευκτος 47
 ἀνεπίδεκτος. [τὰ ἄ. τῶν ἐναντίων 135] ὁ ἄνθρωπος οὐ κακίας ἄ. 133. τὴν ἀρχὴν ἢ τῶν θεῶν φύσις ἄ. (τοῦ χείρονος?) 132. ἄ. ἁμαρτη- μάτων τὸ θεῖον 140. [ἄ. κακοῦ ἕκαστος τῶν ἀστέρων p. 700]
 ἄνθρωπος. ἄ. ἔξ ἄ. ἀεὶ γεννᾶται 141. κατὰ φύσιν ἄ. ἔξ ἄ. γίνεσθαι 52. ἄ. ἀνθρώπου αἴτιον εἶναι 61. homines morbis obnoxii 28. αἱ τῶν ἄ. νόσοι κατὰ φύσιν 28. corpora hominum 28. ἄ. καὶ τὰ ἄλλα ζῶα, cf. ζῶον. mundus dei et hominum causa institutus, propter homines 26. κόσμος σύστημα ἐκ θεῶν καὶ ἄ. καὶ (ἐκ) τῶν ἕνεκα τούτων γεγονότων 17. 18. διὰ (τὸν ἄ.) πάντα τὰλλα ἐγένετο ὡς συντελέσοντα πρὸς τὴν τούτου σω- τηρίαν 136. [ἄ. ζῶον ἐπιστήμης δεκτικόν 136] *add.* ἄ. ἔστι ζῶον λογικὸν θνητὸν νοῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν Sext. adv. math. VII 269. cf. δεκτικός, ἐπιδέχεσθαι, ἀνεπί- δεκτος. in naturis hominum dissimilitudines sunt 65. τῶν ἄ. οἱ πλείστοι κακοί, μαίνονται ὁμοίως πάντες πλὴν τοῦ σοφοῦ 136. 137. οὐ τοὺς πάντας οὐδὲ τοὺς πλεί- στους ὀρώμεν τὰς ἀρετὰς ἔχοντας 129 l. 64. οὐχ οἶόν τε τὸν ἄ. τὴν

ἀρετὴν φθίνει I. 46. τὰ ἤθη τῶν ἀ. τοιά καὶ τοιά διὰ τῶν διαφορόντων ἔθων γίνεται I. 76. βουλευτικὸν ζῶον ὁ ἀ. 125. τὰ διὰ τοῦ βουλευέσθαι γινόμενα ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ 101. cf. ἐφ' ἡμῖν. ὁ ἀ. παρὰ τῆς φύσεως ἔχει κριτὴν τῶν φαντασιῶν τὸν λόγον 148. *add.* optio penes hominem Chalc. 170 ἀνιδρωτί 132

ἀντικείμενον. ἀ. (εἶναι) τὰ περὶ τῶν παρόντων καὶ παρεληλυθότων, καὶ τὰ μέλλοντα 81. ἀδύνατον τῶν αὐτῶν περιεστώτων γίνεσθαι τὰ ἀ. 83. ἀδύνατον τὴν αὐτὴν αἰτίαν εἶναι τῶν ἀ. 76. αἰτία τοῦ γίνεσθαι τὰ ἀ. καὶ τοῦ μὴ γίνεσθαι 83. (τὰ ἀ.) καὶ τοὶ μὴ γινόμενα ὁμοῦς ἐστὶ δυνατὰ 83, cf. ἀληθὲς ἐτ' μέλλων. τῶν καθ' εἰμαρμένην γινομένων οὐ κεκώλυται τὰ ἀ. γενέσθαι 83. ἔστιν τοῖς καθ' εἰμαρμένην γινομένοις δυνατόν γενέσθαι καὶ τὸ ἀ. δυνατόν 114. μὴ δύνασθαι οὐ πράξει τις πράξει τὸ ἀ. 75. hanc significationem ad explanandam liberi arbitrii doctrinam non adhibet. (οὐ) ταῦτα ἐφ' ἡμῖν, οὐ καὶ τὰ ἀ. δυνάμεθα 129 I. 2. (οὐκ) ἐξουσίαν ἔχει ὁ ἄνθρωπος τῆς αἰρέσεως καὶ πράξεως τῶν ἀ. 112 I. 2

ἀντιπίπτειν ἔξωθεν 110

ἀντίφασις. αἱ εἰς τὸν μέλλοντα χρόνον ἀ. 81

ἀνύπαρκτος. τὸ ἀναίτιον ὅλως ἀ. εἶναι καὶ τὸ αὐτόματον 67

ἄνω. τὸ βάρος ἔχον οὐκ ἐθισθῆναι παρὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν ἄνω φέρεσθαι 129 I. 75

ἄνωφερῆς. τῷ πυρὶ τὸ ἀ. καθ' εἰμαρμένην δέδοται 110

ἄξιωμα. omnis enuntiatio (ἀ.) aut vera aut falsa est 77. 78. τὸ ἀ. ἀληθὲς μὲν εἶναι δύνασθαι οὐ μέντοι καὶ ἀναγκαῖον εἶναι 81. *add.* ἀ. ἔστιν ἀληθὲς ἢ ψεῦδος . . ἢ τὸ ἀποφαντὸν ἢ καταφαντὸν ὅσον ἐφ' ἑαυτῷ οἶον 'ἡμέρα ἔστιν' . . . οὐσης μὲν οὖν ἡμέρας ἀληθὲς γίνεται . . μὴ οὐσης δὲ ψεῦδος Laert. D. VII 65. ἀ. ἔστιν ἀληθὲς ἢ ψεῦδος Sext. adv. math. VIII 12. quidquid enuntiatur aut verum est aut falsum Cic. Acad. II 39, 95

ἄξιωσις γέρωσις 55

ἀπαγορεύεσθαι. τὰ ἁμαρτήματα 55

ἀπαγορευτικὸς λόγος ὧν οὐ τέον, τῶν μὴ πρακτέων ἐ νόμος

ἀπαράβατος. ἀνάγκη ἀ. αἰτ' ἀ. καθ' εἰμαρμένην, contr. ἀ. 114. ἀναγκαῖον καὶ ἀ. τὸ εἰμαρμένην 36. εἰμαρμένη αἰτία καὶ ἀναπόδρατος 41 εἰμαρμένον ἀ. 47. ἀ. τι ἢ μένη 108. τὸ ἀ. τῶν αἰτίῳ ἀ. ἐπιπλοκή 33. ἢ εἰμαρμένη τις αἰτίῳ ἀ. 42. *add.* οἱ Cτ εἰρμόν αἰτιῳ (τὴν εἰμαρτουτέστι τάξιν καὶ ἐπιδύνα Aet. I 28, 4

ἀπαράλλακτος τάξις καὶ ἐδεσις 42. omnia vera in prae-tis immutabilia 79

ἀπαρεμπόδιτος 51, cf. ἀκύ ἀπάτη. φαντασία πιθανὴ καὶ αἰτία ἐστὶ 150

ἄπειρος. ἐπ' ἄπειρον εἶναι τία 59. εἰς ἀ. τοῦτο ἀπείρου ὄντων τῶν γεννωμένων ἀ. δ. περὶ αὐτοῦ συμβαινόντων 1 τοῦ παντός διοίκησις ἐξ ἀ. γίνεται 72. *add.* [Plut.] d. c. 3 ἀπείρων ἐξ ἀ. καὶ εἰς ἀ. των) τῶν γινομένων

ἀπλῶς. οὐχ ἀπλῶς ἀλλὰ μετὰ 116. quaedam in rebus simi- quaedam copulata 117

ἀποδιδράσκειν 48, cf. ἀναί- στος

[ἀπόβασις τῶν αἰρεθέντων 1 ἀποθνήσκειν 85. 117

ἀποκαθίστασθαι 15. καθίστασθαι

ἀποκατάστασις 15. p. 696

ἀποκληροῦν. ἐξ αἰῶνος ἀπο- ρῶσθαι 74

ἀποκτείνειν 94 I. 22

ἀπολύειν. μηδὲν τῶν ἐπιγινο- δύναται ἀπολεῦσθαι τῶν γεγονότων 72. ἀπολελυμένον κεχωρισμένον 72

ἀποσημαίνειν 22

ἀποτελεσμα. φυσικὰ καὶ ψυ- χικὰ 141 I. 15. ἀ. παρέστι συνει- αἰτίῳ παρόντων I. 3. vis u- rum adiuvantium disseritu et 10

ἀποτελεστικὸς. ἀ. (αἰτία?) 24- 25. effectae et principales causa cf. αὐτοτελής

ἀργὸς λόγος, ratio ignava I. 116 - 122 et συν(καθ)εἰμαρ- τήν

ἀρετῆ. 51. 53. 55 virtus,

- vitia 28. ἡ ἀ. μόνη ἀγαθόν 136. διδακτὴ p. 700. ἀναπόβλητος cf. p. 699 cum adn. 2. ἀναπόβλητοι αἱ ἀ. καὶ αἱ κακίαι 129 l. 11. τῶν μὲν (θεῶν) δεκτικῶν ὄντων ἀρετῆς, οὐ κακίας 24. [μόνης κεκοινωνή-
 κασιν ἀρετῆς οἱ ἀστέρες, οὔτε ἀ. οὔτε κακίας μετέχει φυτὰ καὶ ζῶα ἄλογα p. 699. ἄνθρωπος ἐπιδέχεται τάναντία, ἀ. καὶ κακίαν p. 700] αἱ ἀρεταὶ καὶ αἱ κακίαι ἐφ' ἡμῖν 129 l. 8. οἱ τὰς ἀ. ἔχοντες μηκέτ' εἰσὶν τῶν ἀντικειμένων κακιῶν ταῖς ἀ. δεκτικοί l. 6, 48, 52, 60. οὐχ οἷόν τε τὸν ἄνθρωπον τὴν ἀρετὴν φθῆναι l. 45. ἐφ' ἡμῖν ἐστὶ ἡ τῶν ἀρετῶν κτήσις l. 70. τελειότης ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ ἀκρότης τῆς οἰκείας φύσεως ἐκάστου l. 47. ἡμεῖς ἐπὶ κτήσει τῶν ἀρετῶν ἐπαινούμεθα, ὅτι τῆς ἀρετῆς περιγίνεσθαι (ἐδόξαμεν) μετὰ πόνων 132. *add.* in virtutum observantia iure laudamur, siquidem virtus libera est Chalc. 164. οὐ τοὺς πάντας οὐδὲ τοὺς πλείστους ὀρῶμεν τὰς ἀρετὰς ἔχοντας 129 l. 65
- ἀρχή. ἀρχαί εἰσι καὶ αἰτίαι ἔξωθεν προκαταβεβλημένοι 105. *causa et initium praecipitantiæ* (lapidis fuit homo iaciens) 31. *qui protulit cylindrum, dedit ei principium motionis* 147. *fatum congruit rebus apud* (κατὰ?) *principia et nexus naturalium causarum* 131. *genera et principia causarum* 31. ἀρχὴν adv. 132. 148. primitus 30
- ἀσθένεια καὶ ἀδυναμία (τῶν θεῶν) 93. ἡμεῖς ὑπ' ἀσθενείας συγκατα-
 τίθεμεθα καὶ ταῖς ψευδέσι φαν-
 τασίαις 149
- ἀσκησις καὶ διδασκαλία 129 l. 67
- ἀστέρες [οἱ ἀ. ζῶα νοερά, μόνης κεκοινωνήκασιν ἀρετῆς p. 699] δια-
 κόμησις τῶν ἀ. 17. οἱ ἀ. ὁμοίως πάλιν φέρονται 15. *astra erraticæ* 11
- ἀστράγαλος 67
- ἀσυγκαταθέτως μήτε πράττομεν
 μήτε ὀρῶμεν 149
- ἀσύμβολος. οὐκ ἀ. ἡ φύσις τῷ ἄν-
 θρώπῳ πρὸς τὴν τῆς ἀρετῆς κτή-
 σιν 129 l. 46. cf. βουλευτικός
- ἀτελής. ἀτελὲς τὸ γενόμενον εὐθὺ
 τῷ γενέσθαι (*quia aliquando non fuit*) 129 l. 45
- ἄτοπον *sæpe de sententiis adver-*
sariorum
- ἄτρεπτος. τὸ εἰμαρμένον 47. Ἄτρο-
 πος 38. 46
- Ἄτροπος αἰτία ἄτρεπτος 38. 46
- αὐγή. *add.* τὸν κόσμον ἐκπυρωθέντα
 μεταβάλλειν εἰς αὐγὴν, ὡς ὁ Χρύ-
 σιππος Philo pers. π. ἀφθ. κόσμου
 p. 254, 8 B.
- αὐθαίρετος (32)
- αὐξεσθαι τὸν Δία 5. ἡ τοῦ κόσμου
 ψυχὴ α. συνεχῶς 5. ὁ κόσμος ἐξ
 αὐτοῦ 6, μὴ α. πλὴν τῶν μερῶν 6
- αὐξησις 141
- αὐριον 81
- αὐτεξούσιος καὶ ἐλεύθερος 128
- αὐτόματον, τὸ definitum 70. ὅλως
 ἀνύπαρκτον 67
- αὐτομάτως νοσεῖν 70
- αὐτός. (βροτοὶ contr. dii 32) τῶν
 καθ' αὐτὰ ὄντων (αἰτίων) ἀποτε-
 λεστικὰ (οὐ?) δὲ καὶ ἀναγκαῖα 24.
causarum genera quaedam per se
adiuvantia etsi non necessaria 143.
sapientia efficit sapientes sola per
se 143. τὴν ἐξ αὐτοῦ αἰτίαν ἐκεί-
 νοις (τοῖς ἐξ ἀνάγκης περιεστῶ-
 σιν αἰτίοις) συνάπτειν 103. τῶν
 αὐτῶν αἰτίων περιεστῶτων ταῦτα
 γίνεται, cf. περιεστῶτα. οὐχ αἱ
 αὐταὶ φύσεις, cf. φύσις et δια-
 φορὰ
- αὐτοτελής. ἡ εἰμαρμένη οὐκ ἀ.
 (τῆς συγκαταθέσεως αἰτία ἀλλὰ
 προκαταρκτικὴ 145. 150. *causae*
quae plane efficiunt nulla re ad-
iuvente 143. *omnia fato fiunt*
causis antecedentibus non per-
fectis et principalibus 144. αἱ φαν-
 τασίαι ποιοῦσιν (οὐκ) αὐτοτελῶς
 τὰς συγκαταθέσεις 150
- ἀφθαρτος ὁ Ζεὺς (μόνος τῶν θεῶν)
 13. 3. αὐτὸς ὁ θεὸς = ὁ κόσμος.
 ἀ. καὶ ἀγέννητος 17. ὁ κόσμος ἀ. 5.
 ἡ τῶν ὄλων ψυχὴ 4. [τὸ πῶρ 3
correxī]
- ἀφροσύνη 137 [p. 700]
- ἀφυής. φύσει εὐφυεῖς τινες οἱ δ'
 ἀφυεῖς 111
- ἀφυκτος ἀνάγκη 126
- ἀφωρισμένως ἕκαστον πράττομεν,
 contr. ἐξουσίαν ἔχοντες 105. cf.
 ὠρισμένος
- βαρύτης. ὁ λίθος βαρύτητα ἔχει
 αὐτὸς ἐν αὐτῷ 112 l. 18. τῶν
 κινήσεων αἱ μὲν διὰ β. γίνονται
 l. 40

- βάρος. τὸ β. ἔχον οὐκ ἐθισθῆναι
παρὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν ἄνω φέ-
ρεσθαι 129 l. 74. β. τι βαρτάζειν 141
βία, vis, saepe reicitur
βιάζειν
βιαστικός. ἀνάγκη ἀκίνητος αἰτία
καὶ β. 115
βιωφελής 123
βουλευέσθαι περὶ τῶν πρακτέων
124. τὰ διὰ τοῦ β. γινόμενα ἐπὶ
τῷ ἀνθρώπῳ 101. ἐν τῷ β. τὸ
ἐφ' ἡμῖν 101
βουλευτικός. βουλευτικὸν ζῶον ὁ
ἄνθρωπος 125. οὐ μάτην οἱ ἄν-
θρωποι βουλευτικοί 125
βουλή Διός = εἰμαρμένη 37 (cf.
Ζεὺς θέλων 38)
βούλησις θεοῦ 46. providentia dei
voluntas, eadem series causarum
fatum 50. πρόνοιά ἐστι β. θεοῦ 50.
voluntas cuiusque propria 31. cf.
ἐφ' ἡμῖν
βοῦς 141 bis
γένεια φύειν 129 l. 54
γένεσις 22. αἱ γενέσεις τῶν τοιούτων
ἐφ' ἡμῖν 129 l. 20. πρὸ τῆς ἡμε-
τέρας γενέσεως κατηναγκασμένον
ἦν ἕκαστον 138
γεραίρειν 51
γέρως ἀξίωσις 55
γῆ 7. 17. 18. 112 l. 32. 121
γίγνεσθαι καὶ εἶναι 129 l. 21. τὰ
γενόμενα (παρεληλυθότα) καὶ τὰ
γιγνόμενα καὶ τὰ γενησόμενα (μέλ-
λοντα) 49. 43. *add.* Chalc. 175.
ἀτελὲς τὸ γενόμενον εὐθὺ τῷ γε-
νέσθαι (quia aliquando non fuit)
129 l. 45
γονεῖς. ἀγνοεῖν τοὺς γ. 94. *add.*
educatio parentum Chalc. 160
γωνίαί, αἱ ἐντὸς τοῦ τριγώνου 64
δαίω = μερίζω 40, cf. αἶσα
δεκτικός. ἔχει ὁ ἄνθρωπος παρὰ
τῆς φύσεως δύναμιν (καὶ ἐπιτη-
δειότητα) δεκτικὴν τῆς ἀρετῆς
129 l. 48, 52, 60. *add.* ἄνθρωπός
ἐστι ζῶον λογικὸν θνητὸν καὶ ἐπι-
στήμης δεκτικὸν Sext. adv. math.
VII 269. [ὁ ἄνθρωπος ζῶον . . .
ἐπιστήμης δεκτικὸν 136] οἱ φρό-
νιμοι καὶ τὰς ἀρετὰς ἔχοντες μη-
κέτ' εἰσὶν τῶν ἀντικειμένων κακιῶν
ταῖς ἀρεταῖς δεκτικοί 129 l. 6. (ἐν
ἀνθρώπῳ) τὰ τούτων ἢ τῶν ἐναν-
τίων δεκτικά (ἐστι) 135. τῶν (θεῶν)
δεκτικῶν ὄντων ἀρετῆς, οὐ κακίας
24. cf. ἐπιδέχεσθαι, ἀνεπίδεκτος
δεύτερος. τοῖς πρώτοις συ-
τὰ δ. 57. cf. τὸ πρῶτον
αἰτιασθαι τοῦ μετὰ τοῦτο
πρῶτα τοῖς μετὰ ταῦτα γι-
αἰτία γίνεται 72
διὰ c. gen. τὸ δι' ἡμῶν,
ἀνθρώπου, διὰ τῶν ζῶων
εἰμαρμένης γινόμενον 109.
107. *add.* animorum ne
motus agi per nos age
Chalc. 161. αἱ διὰ τῶν ζῶ-
τῆς εἰμαρμένης γινόμεναι
καὶ ἐνέργειαι ἐπὶ τοῖς ζῶ-
112 l. 34, αἱ ἐν τῷ κόσμῳ
γῆς, ἀέρος, πυρός, ζῶων
l. 32, ἢ τοῦ λίθου . . . διό-
θου l. 25. τὰ διὰ τοῦ βο-
γινόμενα ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ
c. acc. pro gen. δύναται
τῶν θεῶν διὰ τὰς εὐχὰς
124. διὰ θερμότητα καὶ β.
112 l. 40. διὰ τὴν πρόνοι-
l. 34. διὰ τὴν δύναμιν l. 41
c. acc. (propter) διὰ τὸν
πον 136, cf. ἔνεκα
διακόσμησις 16. 18. διαψῶ-
τὸ πῦρ εἰς αὐτὸ ἀναστοιχ-
δ. 16. δ. τῶν ἀστέρων 1
διαλαμβάνειν. διεληφέναι
διαμερισμὸς κατὰ τὰς Μ-
διάμετρον 64
διαψῶζεσθαι 16, cf. ψῶζε-
διάταξις τοῦ κόσμου διαψῶ-
volgo τάξις
διαφέρειν. πάντες κακοὶ
της ἀλλήλοις τοιοῦτοι, ἢ
διαφέρειν ἄλλον ἄλλου 1
τὴνδε τὴν δύναμιν (δεκτι-
τῆς) ὁ ἄνθρωπος τῶν ἄλλοι-
δ. 129 l. 49
διαφορά. ἢ μὲν φύσις οἱ
πάντων ἄλλ' ἔχει διαφορ-
in naturis hominum dis-
dines sunt 65. has dissimil-
ex differentibus causis es-
65. αἱ κατ' εἶδος τῶν ἐ-
τὰς τῶν φύσεων αὐτῶν δ-
ουσι 112. δ. ἐν τοῖς αἰτ-
72. causarum distinctio
militudo 147. αἰτία καὶ ἢ
διάφορος. αἱ φύσεις ἕτεραι καὶ
διδάσκειν. αἱ ὑποθήκαι τῆς
σκοντος (τέκτονος) 129 l.
δακτὴ ἢ ἀρετὴ p. 700
διδασκαλία. αἰτιασθαι (τοῦ
τὴν δ. 111. δι' ἀσκήσεως
διδασκαλίας δεικνύειν τὴν

- θρώπων πρὸς τὰ ἄλλα ζῶα φυσικὴν πλεονεξίαν 129 l. 77
 διεξάγεται ὁ κόσμος, τὰ γιγνόμενα 41. ἢ κατὰ τὴν εἰμαρμένην διανέμησις καὶ τὰ γεννώμενα 49
 διεξαγωγή πρόσφορος 50
 διέξοδος, μία τῶν πάντων τεταγμένη τις 46
 διήκειν. ὁ θεὸς δ. διὰ τοῦ κόσμου καὶ διὰ τῆς ὕλης, διὰ πάντων ἢ πρόνοια αὐτοῦ 8. εἰς ἅπαν τοῦ κόσμου μέρος δ. ὁ νοῦς καθάπερ ἐφ' ἡμῶν ἢ ψυχὴ 17
 δικαιοσύνη. *iustitia iniustitiae privatio* 26
 δίκην *adv.* ἀλύσει 57. 63
 δίνη, *turbo*, 147. cf. σφαῖρα
 διοικεῖν. εἰρομένῳ λόγῳ πάντα δ. ὁ Ζεὺς 48. κατὰ λόγον διοικεῖται τὸ πᾶν 72. *optime dispensantur res mundi* 11. πάντα δ. κατὰ τὴν τῶν ὄλων φύσιν 37. ὁ κόσμος δ. κατὰ νοῦν καὶ πρόνοιαν 17. νόμος τῶν ἐν τῷ κόσμῳ προνοία διοικουμένων 49. ὁ κόσμος δ. ὑπὸ φύσει ζωτικῆς τε καὶ λογικῆς καὶ νοερᾶς 72
 διοίκησις. ἢ πεπρωμένη πεπεραμένη τίς ἐστι καὶ συντετελεσμένη δ. 46. ἢ τοῦ παντός (κόσμου) δ., ἢ τῶν ὄλων δ., ἀπαρεμπόδιτος 51. 72. 116. 141. τῶν ὄντων δ. αἰδιος καθ' εἰρμόν τινα καὶ τάξιν πρόεισι 72. *certior utiliorque dispensatio* 11
 δίπους 120 l. 30
 δόξα 137
 δύναμις 141. ἅπαντος δ. τῷ θεῷ ἀνάκειται p. 699. μὴ ἔχει (δύναμιν? ..) ὁ θεός p. 699
 δύνασθαι. οὐ πάντα δ. ὁ θεός p. 699. μὴ δ. ὁ θεός εἰδέναι (?) πάντα p. 699
 δυνατός. δ. ἐστὶν δ οὐτ' ἐστὶν ἀληθές οὐτ' ἔσται 79. 80. *add.* δ. τὸ ἐπιδεκτικὸν τοῦ ἀληθές εἶναι τῶν ἐντός μὴ ἐναντιουμένων *Laert. D. VII* 75. δ. καὶ ἐνδεχόμενον 83. δ. *contr.* ἀναγκαῖον 81. δυνατῷ ἀδύνατον ἀκολουθεῖ 79. πᾶν τὸ ἐπιδεκτικὸν τοῦ γενέσθαι, κἂν μὴ μέλλῃ γενήσεσθαι, δ. ἐστὶν 80. *et quae non sint futura posse fieri* 82. δ. ἐστὶ γενέσθαι, ὃ ὑπ' οὐδενός κωλύεται γενέσθαι, κἂν μὴ γένηται 83. τὰ ἀντικείμενα καίτοι μὴ γινόμενα ὁμῶς ἐστὶ δ. 83. ἐστὶ (τοῖς καθ' εἰμαρμένην γινομένοις) δ. γενέσθαι καὶ τὸ ἀντικείμενον δυνατόν 114. [δύνασθαι τινα καὶ τῶν γιγνομένων μὴ γίνεσθαι καὶ τῶν μὴ γιγνομένων γίνεσθαι 83] τὸ τοιοῦτον ἐφ' ἡμῖν, ὃ δ. ὑφ' ἡμῶν γενέσθαι τε καὶ μὴ 101. πάντα τοῖς θεοῖς δ. 93. p. 699
 δυσχερής, τὸ ἐκόμενον 123
 ἐγκρατής 118
 ἔθος. μετὰ τὴν φύσιν τὰ ἔθη μεγάλην ἰσχὺν ἔχει 111. ἐκ φύσει καὶ ἔθῶν ἢ προαίρεσις ποιά γίνεται 111. τὰ τῶν ἀνθρώπων ἤθη τοιά ἢ τοιά διὰ τῶν διαφερόντων ἐ. γίνεται 129 l. 76. ἢ διὰ τῶν βελτιόνων ἐ. κατὰ τοὺς νόμους ἀγωγή l. 72. τῶν φύσει ὑπαρχόντων οὐδὲν ὑπὸ τινος ἔ. ἀλλοῖον γίνεται l. 73
 ἐθίζω. οὐκ ἐθισθῆναι τὸ βάρος ἔχον ἄνω φέρεσθαι 120 l. 74
 εἰδέναι (?) μὴ δύνασθαι τὸν θεὸν πάντα p. 427
 εἴκειν. ὄρμᾶν φαντασίαις εἴξαντας καὶ συγκαταθεμένους 149
 εἰκών, *statua*, 143
 εἰμαρμένη. πάντα καθ' ε. γίνεται 35. 37. 41. 42. 51. 81. 83. 86. 87. 94. 103. 109. 110. 144. 146. 147. *fato omnia fiunt* 77. 78. 81. 94. *definitur* 33. 41—44. 49. cf. 30. 38. 46. 47. 108. *etymologia* 40. *eam exsistere syllogismo concluditur* 52. 55. ε. = Διὸς λόγος 38, Διὸς βουλή 37, *Iupiter* 39. ἢ κοινὴ φύσις ε. καὶ πρόνοια καὶ Ζεὺς ἐστὶ 37. Ζεὺς = ε. = Ἀδράστεια = πρόνοια 48. πρόνοια = Ζεὺς = κοινὴ πάντων φύσις = ε. = ἀνάγκη 10. *fatalis umbra, necessitas etc.* 10. ἢ ε. αὐτὴ καὶ ἡ φύσις καὶ ὁ λόγος θεός ἐστὶ 72. *a Iove conexio pendet factorum* 39. κατὰ φύσιν = καθ' ε. 52. 54. ε. = νόμος 103. *providentia = voluntas dei = series causarum = fatum* 50. *certus ordo fati, imminentium* 120 l. 26. 131. *naturalis et necessaria rerum consequentia* 30. ἀνάγκη = ε. 10. 49. μὴ διαφέρειν τοῦ εἰμαρμένου τὸ κατηναγκασμένον 44. ἀνάγκη καὶ ε. 34. 47. 91. ε. *contr.* ἀνάγκη βιαστική, *quod cf.* (τὸ) καθ' ε. 36. 64. 80. 83 . . . [παρὰ ε. 108 *falso*] ε. οὐκ αὐτοτελής ἀλλὰ προκαταρκτικὴ αἰτία 145. 144. 143.

- ἡ οὐσία τῆς εἰμαρμένης τὸ συν-
ηρηθῆσθαι τρεῖς πρώτοις τὰ δεύτερα
αἷτια 57. cf. εἰρμός αἰτιῶν. ἡ ἔξ
ε. αἷτια 95. ἡ ἀκώλυτος τῶν ὑπ'
αὐτῆς γινομένων ἐνέργεια 109. γί-
νεται ἡ τοῦ λίθου κίνησις ὑπὸ τῆς
ε. διὰ τοῦ λίθου 112 l. 25, τὰ ὑπ'
αὐτῆς (αὐτῶν cod.) διὰ τῶν ζῶων
γινόμενα κατὰ τὴν τῶν ζῶων ὄρ-
μὴν 109. *add.* animorum nostro-
rum motus agi per nos agente
fato Chalc. 161. cf. διά. manente
fato aliquid est in hominis ar-
bitrio 120 l. 25. ἡ ε. χρήται τῇ
οἰκείᾳ πάντων φύσει 72 a. c. χρή-
ται πᾶσιν ὡς γέγονεν ἕκαστον καὶ
φύσεως ἔχει 109. περιείληπται τὸ
παρ' ἡμᾶς ὑπὸ τῆς ε. 104. *add.*
optio penes hominem, quod se-
quitur optionem penes fatum
Chalc. 170. *add.* quis malus sit
futurus aut bonus, neque decre-
tum neque imperatum Chalc. 163.
vera cum evenerint, fato evene-
runt 78. ἡ ε. πάντα περιέχει p. 695.
πάντα ὑπὸ τῆς ε. περιέχονται 86.
πάντα τὰ ὄντα καὶ γιγνόμενα ὑπο-
τάσσεται τῇ ε. 108
- εἰμάρθαι. τὸ εἰμαρμένον saepe. τὰ
μὲν εἰμάρθαι τὰ δὲ συνειμάρθαι
115
- εἰρμός καὶ τάξις 72. ordo seriesque
causarum 43. causarum series
sempiterna 34. ε. ἔστι 126. ἡ εἰ-
μαρμένη ε. (τις) αἰτιῶν ἀπαράβα-
τος 42. 56. *add.* series illa cau-
sarum inevitabilis Chalc. 175. καὶ
ἐπικύνδες αἰτιῶν ε. ἐπ' ἄπειρόν
ἔστι 59. *add.* οἱ Στωικοί· εἰρμόν
αἰτιῶν (τὴν εἰμαρμένην), τουτέστι
τάξιν καὶ ἐπικύνδεσιν ἀπαράβατον
Aet. I 28, 4. a Iove conexio pen-
det factorum 39
- εἶρειν. ἔστιν εἰμαρμένη εἰρομένη
τῶν ὄντων αἷτια 41, διοίκησις (?)
46. εἰρομένῳ λόγῳ 48
- εἶς. εἶς ἢ δύο μόνοι σοφοί 137. τῶν
ἀνθρώπων ἀγαθὸς εἶς ἢ δεύτερος
136. ἀγαπητὸν ἕνα που λαβεῖν
(ἀνθρωπον τὰς ἀρετὰς ἔχοντα)
129 l. 66
- εἰσάγεσθαι (οὐκ) ἀναίτιόν τινα κί-
νησιν 72. 75
- εἰσφέρεσθαι ἐκτενεστάτην προθυ-
μίαν καὶ σπουδὴν 116. τὸ συνεργὸν
αἷτιον ε. βραχεῖαν δύναμιν 141
- ἐκπυροῦσθαι. *add.* τὸν κόσμον ἐκ-
πυρωθέντα μεταβάλλειν εἰς αὐγὴν
[Philo] π. ἀφθ. κ. p. 254, 8
- ἐκπύρωσις 13. 15. 16
- ἐκτικὰ αἷτια 72, cf. συνεκτικός, con-
tinens
- ἐκτός. τὰ ε. αἷτια, περιεστώτα 73,
cf. ἔξωθεν
- ἐλέφαντες ἐκ μυρμήκων (οὐ) γεν-
νῶνται 141
- ἐμπλέκειν. ἐμπλέκεται ταῦτα ἀλλή-
λοις 63
- ἐμποδίζειν. ὁ λίθος φέρεται κάτω
μηδενὸς ἐμποδίζοντος 112, cf. κω-
λύειν
- ἐμψυχὸς ὁ κόσμος 9. 10. Ζῶον ὁ
κόσμος καὶ λογικὸν καὶ ἔ. καὶ νοε-
ρόν 9. p. 697. οὐχ αἱ αὐταὶ τῶν
ἔ. καὶ ἀψύχων φύσεις, οὐδὲ τῶν
ἔ. ἀπάντων αἱ αὐταὶ 112
- ἐνδέχεται οὐ φύσιν ἄλλην εἶναι
καὶ ἄλλους κόσμους 23. τὸ μέλλον
γίνεσθαι ἔ. καὶ μὴ γίνεσθαι 129
l. 23. πρὸ τοῦ τὴν ἀρετὴν ἔχειν
ἐνεδέχεται καὶ μὴ γενέσθαι τοι-
οῦτον l. 24
- ἐνδεχόμενον καὶ δυνατόν 83. ἐν-
δεχομένως, contr. ἔξ ἀνάγκης 81
- ἐνέργεια, ἡ καθ' ὄρμην τῶν ζῶων
= τὸ ἐφ' ἡμῖν 101. αἱ τοῦ τέ-
κτονος ἔ. 129 l. 81. κινήσεις καὶ
ἔ. ἐν τῷ κόσμῳ γίνονται διὰ γῆς
κτλ. 112 l. 31
- ἐνεργεῖν = πράττειν 75. καθ' ὄρ-
μὴν ἔ. 101. 103, ἄλλως 101. τὴν
ἔξ ἑαυτῶν καὶ καθ' ὄρμην κίνησιν
ἔξ ἀνάγκης ε. 112 l. 39. πᾶν τὸ
καθ' ὄρμην γινόμενον ἐπὶ τοῖς
οὕτως ἐνεργοῦσιν ἔστι 101. τέ-
κτων τις γίγνεται πολλάκις ἐνερ-
γήσας τὰς τοῦ τέκτονος ἐνεργείας
122 l. 81. ἐνεργοῦντες τὰ σωφρο-
νικὰ γινόμεθα σωφρονες l. 82. τὰ
μὲν τῶν ζῶων ἔ. μόνον τὰ δὲ
πράττει τὰ λογικὰ καὶ <τούτων?>
τὰ μὲν ἀμαρτάνει τὰ δὲ κατορθοῖ
54. οἱ μὲν κατορθοῦσι τῶν λογι-
κῶς ἐνεργούντων οἱ δὲ ἀμαρτά-
νουσι 139. cf. κίνησις. *add.* ani-
morum nostrorum motus agi(?) per
nos agente fato Chalc. 161
- ἐνέργημα mentium nostrarum ac-
tiones 31. τὸ ἐφ' ἡμῖν ἔστιν ἔ.
τι 101. τῶν ἔ. τὰ μὲν καθ' ὄρμην
τὰ δὲ οὐ καθ' ὄρμην 101
- ἐνεργῶς [traditur ἐναργῶς] 72
- ἐναντίος. δεκτικός, ἀνεπίδεκτος τῶν
ἔ. 135. nullum contrarium est

- sine contrario altero, bona malis contraria 26, cf. p. 700
- ἔνεκα. ὁ κόσμος κύστημα ἐκ θεῶν καὶ ἀνθρώπων καὶ (ἐκ) τῶν ἑ. τοῦτων γεγονότων 17. 18. *mandus dei et hominum causa institutus, mundum propter homines fecit providentia* 26. cf. διὰ τὸν ἀνθρώπον πάντα τὰλλα γενέσθαι 136. φλοιὸς ἑ. τοῦ περικαρπίου, τὸ περικάρπιον τοῦ καρποῦ χάριν 62. *add.* Chrysippus: ut clipei causa involucrum, vaginam autem gladii, sic praeter mundum cetera omnia aliorum causa esse generata, ut eas fruges atque fructus quos terra gignit animantium causa, animantes autem hominum, ut equum vehendi causa, arandi bovem, venandi et custodiendi canem Cic. d. d. n. II 14, 37
- ἐνεργῆς (?) causae efficientes 77
- ἐνεργῶς καὶ ἀκαταστρόφως 72
- ἐννοια. περὶ θεῶν ἐννοίας ἔχομεν 1. ταῖς ἑ. κεχρημένοι οἱ ἄνθρωποι τὰ ὀνόματα τέθεινται 45
- ἐνωσις τοῦ κόσμου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ γινομένων τε καὶ ὄντων 63
- ἐξαναλίσκει ἢ τοῦ κόσμου ψυχὴ εἰς αὐτὴν τὴν ὕλην 5
- ἔξις. ἐφ' ἡμῖν τὸ κτήσασθαι τὰς ἑ. 130. ὁ φρόνιμος τῆς ἑ. καὶ κτήσεως αὐτὸς αἴτιος 131. αἱ ἑ. ἐπὶ τοῖς ἔχουσιν (ἦσαν πρὸ τοῦ λαβεῖν) 129 l. 12. τὴν ἑ. μηκέτι ἔχειν, οὐκ ἐπ' αὐτῷ 132. ἐπὶ τῶν φύσει πρώτας τὰς ἑ. κτησάμενοι ἐνεργοῦμεν 129 l. 77. οὐ τὴν ὀρατικὴν ἑ. κτώμεθα πολλάκις ἰδόντες l. 78. τὸ καθαρῶτατον τοῦ αἰθέρος κεχώρηκε διὰ τῆς γῆς αὐτῆς καθ' ἑξιν 7. ἤδη (fort. ἦδε, ἢ ψυχῆ) δι' ὧν ὡς ἔξις κεχώρηκεν 17
- ἐξουσία. πρὸ τοῦ φρόνιμος γενέσθαι εἶχεν (ὁ ἄνθρωπος) τοῦ γενέσθαι καὶ μὴ τὴν ἑ. 132. καὶ τοῦ μὴ γενέσθαι φρόνιμος σχεῖν πρότερον τὴν ἑ. 131. μηδεμίαν ἑ. ἔχομεν (νῦν) τοῦ πράξαι τότε τι καὶ μὴ 106. καὶ τοῦ μὴ πράττειν αὐτὸ τὴν ἑ. (οὐκ) ἔχομεν 107. ἑ. (οὐκ) ἔχει ὁ ἄνθρωπος τῆς αἰρέσεως καὶ πράξεως τῶν ἀντικειμένων 112. [προτρέπειν ὡς τοῦ ποιεῖν ἢ μὴ τὴν ἑ. ἔχοντες 128. ἢ παρ' αὐτῶν ἑ. 130] οὐδ' ἐ<πι> τῷ αὐτὸν ἀπὸ ὕψους ἀφέντι (ἔστι) τὸ στήναι καίτοι τοῦ
- ῥῖψαι καὶ μὴ τὴν ἑ. ἔχοντι (fort. σχόντι) 131
- ἔξωθεν. δεῖ τοῖς ἐξ ἀνάγκης τὰ ἑ. αἷτια παρῆναι 112 l. 37. *vi extrinsecus excitari* 147. ἀρχαὶ καὶ αἷτια ἑ. προκαταβεβλημένα 105. τὰ ἑ. αἷτια πρὸς τὴν κατὰ φύσιν κίνησιν τῷ λίθῳ συντελεῖ 112 l. 19. *vis quae de fato extrinsecus ingruit* 30. τὰ ἑ. καὶ καθ' εἰμαρμένην, contr. ὀρμῆ 110. καταναγκάζει τι ἑ. ἄνθρωπος, contr. ἢ ἐν αὐτοῖς φύσις 134. cf. τὰ ἐκτὸς περιεστώτα, αἷτια, contr. τὰ ἐφ' ἡμῖν 73. *adsensio extrinsecus pulsa suapte vi et natura movebitur* 147
- ἐπαινεῖν. ἐπαινοῦμεν τοὺς ἀσθενεῖς μὲν ὄντας τὴν φύσιν ὑγιαίνοντας δὲ διὰ τῆς οἰκείας ἐπιμελείας 129 l. 33. ἡμεῖς ἐπὶ κτήσει τῶν ἀρετῶν ἐπαινούμεθα, contr. οἱ θεοὶ μακαρίζονται 132. *add.* *nullus laudatur ob adeptionem secundorum, quae in hominis potestate non sunt, nisi forte putatur beatus; at in virtutum observantia iure laudamur contraque agentes reprehendimur* Chalc. 164. οὐκ ἐπαινοῦμεν τοὺς θεοὺς, ὅτι κρείττους εἰσὶν ἢ κατ' ἐπαίνους καὶ τὰ κατορθώματα 140. ὁ φρόνιμος, εἰ ἦν ἐκ γενετῆς τοιοῦτος, οὐκέτι ἂν ἐπηνεῖτο ἐπὶ τῷ τοιοῦτος εἶναι 129 l. 30
- ἐπαινετός. τὰ τῶν θεῶν ἀγαθὰ μεῖζόν τι τῶν ἑ. ἔχει 132
- ἐπαινος 51. 53. 54. 61. 70. 122. 129. 140. Chalc. 163
- ἐπακολουθεῖν καὶ συνῆφθαι (παντί) ὡς αἰτίῳ ἕτερόν τι 72. πάντη ἑ. τῷ γενομένῳ ἕτερόν τι 72
- ἐπακολούθημα καὶ σύμπτωμα 125. ἑ. vel ἐπακολούθησις 19
- ἐπανορθοῦν 51
- ἐπανόρθωσις 55
- ἐπανατροπὴν τῆς νοήσεως τοῦ θεοῦ συγχωροῦσι p. 699
- ἐπελεύσεις *vix* Chrysippus dixit, cf. τύχη
- ἐπεσθαι. τῇ τῶν θεῶν προγνώσει τὸ ἀναγκαῖον ἑ. 91. πᾶν τὸ ἐπόμενόν τινι ἐξ ἐκείνου τὴν αἷτιαν τοῦ εἶναι ἔχει 59. πάντα αἷτιοις τις προγεγονόσιν ἐξ ἀνάγκης ἑ. 72. τὰ γινόμενα καθ' εἰμαρμένην ἑ. τοῖς αἷτιοις 103. τῶν αὐτῶν περιεστηκότων αἷτιων ἀνάγκη τὰ αὐτὰ

- ξ. 74. ἤτις ἂν ψυχὴ ἔληται βίον καὶ τὰδε τινὰ πράξει, τὰδε τινὰ αὐτῇ ἔψεται 122. *add.* optio penes hominem, quod sequitur optionem penes fatum Chalc. 170. τὸ τῆ πράξει ἔ. καθ' εἰμαρμένην συντελεῖται 122. καθείμαρται τὸ ἔ. 122. τῆ φαντασίᾳ ξ. 148
- ἐπί. ἐπὶ τινι ἐπαινεῖν. ποιεῖν ἐπὶ τινος 129. ἢ ἐπὶ τῷ μέλλοντι ἀνάγκη 126. ὁ ἐπὶ τινος λόγος 112. 129. cf. 140 l. 4. ἀληθὲς ἐπὶ τινος 129. ἐπὶ τῶν φύσει ('ad' et 'post' naturalia) πρώτας τὰς ἔξεις κτώμεθα 129 l. 76. ἔπαινοι καὶ ψόγοι ἐπὶ ἀρετῶν καὶ κακιῶν γίνονται l. 9. ἔπαινοι κτλ. ἐπὶ τοῖς ἀμαρτήμασι καὶ κατορθώμασι 140. 129 l. 9. ἐπὶ τινι vel τινός, in alicuius potestate. ἐπὶ τῆ ψυχῇ τὸ πράξει καὶ μὴ 122. ἐπὶ Πάριδι ἔστι τὸ ἀρπάζειν τὴν Ἑλένην 122. τὰ διὰ τοῦ βουλευέσθαι γινόμενα ἐπὶ τῷ ἀνθρώπῳ 101. πᾶν τὸ καθ' ὄρμην γινόμενον ἐπὶ τοῖς ὀρμῶσιν, τοῖς οὕτως ἐνεργοῦσιν, τοῖς ζῷοις εἶναι 101. αἱ διὰ τῶν ζῶων ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης καθ' ὄρμην γινόμεναι κινήσεις καὶ ἐνέργειαι ἐπὶ τοῖς ζῷοις εἰσὶ 112 l. 35. οὐχ αἱ ἐν τῷ κόσμῳ κινήσεις ἐπὶ τῷ λίθῳ ἢ ἐπὶ τῷ πυρί l. 42, immo κατὰ τὴν οἰκείαν φύσιν l. 10, contra dixit vix Philopator ἐπὶ τῷ πυρί εἶναι τὸ καίειν, ἐπειδὴ φύσει καίει τὸ πῦρ Nemes. c. 35 p. 139 sq. ἐπ' αὐτῷ τῷ φρονίμῳ (ἦν) τὸ εἶναι τοιούτῳ, τὴν δὲ ἔξιν μηκέτι ἔχειν οὐκ ἐπ' αὐτῷ (ἔστι) 131. 132. ἐπὶ τῶν θεῶν οὐκ ἔστι τὸ εἶναι τοιοῦτοι 132. τὸ ἐφ' ἡμῖν, nostra voluntas, liberum hominis arbitrium. 23. 100. 109. 110. 122. est aliquid in nobis 97. nil voluntati nostrae relictum esse reicitur 120 l. 23. αἱ ἀρεταὶ καὶ αἱ κακίαι ἐφ' ἡμῖν 129 l. 8, cf. l. 55. ἢ τῶν ἀρετῶν κτήσις l. 69. ad-sensio nostra in potestate 147. τὸ περιπατεῖν 110. τὸ μαθεῖν 111. ἢ προαίρεσις 111. ἢ αἴρεσις 127, contr. ἐπὶ (immo ἐν) τῆ εἰμαρμένη ἢ ἀπόβασις. electio vitae 131. *add.* recte vivendi optio penes nos est Chalc. 163. 170. ἢ ὄρμῃ 101. ἢ καθ' ὄρμην ἐνέργεια 101. τὸ ἐφ' ἡμῖν ἔστι ἐνέργημα τι 101.
- in causis, quas esse sub necessitate noluerunt, posuerunt etiam nostras voluntates 113. *definitur*: τὸ τοιοῦτον ἐφ' ἡμῖν, ὃ δυνατόν ὑφ' ἡμῶν γενέσθαι τε καὶ μὴ 101. τὸ γινόμενον δι' ἡμῶν <ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης> 112 l. 3. reicitur definitio ταῦτα ἐφ' ἡμῖν, ὧν καὶ τὰ ἀντικείμενα δυνάμεθα 129 l. 1 vel ἐξουσίαν ἔχει τῆς αἰρέσεως καὶ πράξεως τῶν ἀντικειμένων ὁ ἄνθρωπος 112 l. 1. immo αἱ γενέσεις (τῶν τεχνῶν) ἐφ' ἡμῖν 123 l. 20. τὸ ποιοῖ τὰ ἡθῆ γίνεσθαι καὶ τὰς ἔξεις κτήσασθαι 130. (itaque primum homo eligere habitum potest, deinde vel bene vel male agere iam non potest.) et fato omnia fiunt et est aliquid in nobis 97. καὶ τὸ ἐφ' ἡμῖν καὶ τὸ καθ' εἰμαρμένην σῶζεται 110. 109. manente fato aliquid est in hominis arbitrio 120 l. 25. cf. τὰ ἔξ ἡμῶν γινόμενα συγκαθείμαρται 116. τὸ παρ' ἡμᾶς συνείμαρται 115. cf. adversariorum ἀργός λόγος ἐπιγίνεσθαι. contr. προγεγονένοι 72. ad et post alia fieri. ἔ. περιπατεῖν, ὀδόντες infantibus, γένεια adolescentibus 129 l. 53. κατὰ φύσιν ἔ. τινι l. 54, cf. l. 66. contr. αἰρουμένους κτᾶσθαι. τὰ ὁμοια ἔ. προνοία 25
- ἐπιδεκτικός. πᾶν τὸ ἔ. τοῦ γενέσθαι δυνατόν ἔστι 80. ἢ φύσις ἡμῶν ἔ. καὶ τοῦ χείρονος, contr. natura deorum 132. οὐδὲν τῶν ἄλλων ζῶων οὐδετέρου τούτων (ἀρετῆς καὶ κακίας) ἔ. 136
- [ἐπιδέχεσθαι p. 700]
- ἐπιθυμία contr. λογισμός 118
- ἐπιπλοκὴ ἀπαράβατος 33. ἔ. τῶν μερῶν συνηρημένη 44. causae causa nexa 43. cf. εἰρμός
- ἐπίσης, κατίσον 72 l. 27. 135. 137. cf. ὁμοίως
- ἐπιστήμη cf. φρόνησις
- ἐπιδέχεται εἰς ἀπαράλλακτος 42. (καὶ συνέχεια) τῶν αἰτίων 58. 59. *add.* τάξις καὶ ἔ. ἀπαράβατος Aet. I 28, 4, cf. Suid. s. v. εἰμαρμένη
- ἐπιτηδειότης καὶ δύναμις 129 l. 47
- ἐπιτηδέστερον 21
- ἐπιφάνειαι, αἱ τῶν θεῶν 90
- ἔσχατον αἴτιον οὐκ ἔστι 59, cf. πρῶτον
- εὐαναλήπτως πρὸς κακίαν ἔχουσιν

οἱ ἄνθρωποι 24. *add.* εὐφυίαν εἶναι ἔξιν, καθ' ἣν εὐανάληπτοι ἀρετῆς εἰςί τινες Stob. ecl. II p. 108, 2 W.

εὐδαιμονία. θεὸς ἐν ε. 132 adn. *felicitas et infortunitas* 26

εὐρύοπα Ζεὺς (Hom.) = πρόνοια 40

εὐφυῆς *contr.* ἀφυῆς 111

εὐχεσθαι τοῖς θεοῖς 124

εὐχή. δύναται τι ὑπὸ τῶν θεῶν διὰ τὰς ε. γενέσθαι 124. *in bonum vertant si admotae dis preces fuerint si vota suscepta* 120 l. 8. *hoc quoque fato est comprehensum ut utique fiant vota* l. 16

ἔχειν τι ἐφεξῆς 56. μὴ ἔ. τὸν θεὸν (δύναμιν?) p. 699. ἔ. ἀκολουθίας καὶ τάξεως 54. φύσεως 109. ἔχεσθαι *contr.* κινεῖσθαι 38. τὰ ἐχόμενα (*pro* ἐπόμενα) 25. ἔχεται ἀλλήλων τὰ πράγματα 57

Ζεὺς, Διός, Ζηνός. *etymologia* 10. 40. (Δία) Ὡτήρα εἶναι, Φίλιον καὶ Ξένιον 22. πάντων αἴτιος καὶ κύριος 10. ἀνθρώποις ἀγαθὰ καὶ κακὰ πέμπει 38. ἐξηρτήμεθα Διός 38. εἰρομένῳ λόγῳ πάντα διοικεῖ 48. Διός λόγος 38. ὄφρῦσι νεύει 47. φρονῶν *vel* θελῶν 38. Διός βουλή 37. Ζ = ὁ ἅπαντα διοικῶν λόγος, ἡ τοῦ ὄλου ψυχὴ, πρόνοια, εἰμαρμένη, εἰρήνη, νόμος, πόλεμος κτλ. 10. *legis perpetuae et aeternae vis etc.* 10. εἰμαρμένη καὶ πρόνοια 37. *fatum* 39. πρόνοια 40. αὖξεται *cunehōc* 5. μόνος τῶν θεῶν ἀφθαρτος 3. 13. εἰς Δία πάντες καταναλίσκονται οἱ ἄλλοι θεοί 3. εἰς αὐτὸν ἅπαντα καταναλίσκει 5. ἀναχωρεῖ ἐπὶ τὴν πρόνοιαν 13

Ζῆν 10. 40

Ζυγός 67

Ζῶον *plerumque ab homine non discernitur.* πυκνότατον ὑπέρεισμα ἐν Ζ. τὰ ὀστέα 18. Ζῶων φύσεις 66. γίνεται τὰ ὑπὸ λίθου, πυρός, Ζῶου γινόμενα κατὰ τὴν οἰκείαν λίθου, πυρός, Ζῶου φύσιν 112 l. 10. αἱ διὰ τῶν Ζ. ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης γινόμεναι καθ' ὄρμην κινήσεις (μόνοι) ἐπὶ τοῖς Ζ. εἰςί l. 35, *cf.* 109. πᾶν Ζ. ὡς Ζ. κινούμενον κινεῖται καθ' ὄρμην 112 l. 28. καθ' ὄρμην ἐνεργεῖ τὰ Ζ. 109. τῷ Ζ. τὸ συγκατατίθεσθαι καὶ ὄρμᾶν καθ' εἰμαρμένην δέδοται 110. ἡ εἰμαρμένη

χρήται τῷ Ζ. ὡς Ζ. καὶ ὄρμητικῷ 109. κατὰ τὴν εἰμαρμένην αἰσθάνεται καὶ ὄρμᾶ τὰ Ζ. 54. *add.* *dedit . . natura beluis et sensum et appetitum* Cic. d. d. n. II 47, 122. *bestiis sensum et motum dedit et cum quodam adpetitu accessum . . . recessum* 12, 34. *cf.* *in belua quiddam simile mentis (= ἡγεμονικόν), unde oriuntur rerum adpetitus* 11, 29. *add.* Chalc. 220. (οἱ ἄνθρωποι) τῇ φαντασίᾳ ἔπονται ὁμοίως τοῖς ἄλλοις Ζ. 148. τὰ μὲν τῶν Ζ. ἐνεργεῖ μόνον τὰ δὲ πράττει τὰ λογικὰ καὶ τὰ μὲν ἀμαρτάνει τὰ δὲ κατορθοῖ 54. τὸ Ζ. τοῦ μὴ Ζ. κρείττον 9. p. 697. ἡμεῖς καὶ τὰ ἄλλα Ζ. 20. ὁ ἄνθρωπος πολλῶν Ζ. ἀπολείπεται ἐν τοῖς σωματικοῖς πλεονεκτήμασιν 129 l. 50. δι' ἀσκήσεως καὶ διδασκαλίας δεικνύναι τὴν τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὰ ἄλλα Ζ. φυσικὴν πλεονεξίαν l. 68. οὐδὲν τῶν ἄλλων Ζ. οὐδετέρου τούτων (ἀρετῆς καὶ κακίας) ἐστὶν ἐπιδεκτικόν 136. διὰ τήνδε τὴν δύναμιν (καὶ ἐπιτηδειότητα δεκτικὴν ἀρετῆς) ὁ ἄνθρωπος τῶν ἄλλων Ζ. φύσει διαφέρει 129 l. 49. Ζ. ὁ κόσμος καὶ λογικόν κτλ. 9. 10. p. 697. *animans sensus mentis rationis compos* 10. [οἱ ἀστέρες Ζ. νοερά p. 699]

Ζωτικός. ὁ κόσμος ὑπὸ φύσεως Ζ. καὶ λογικῆς καὶ νοεράς διοικεῖται 72. *cf.* p. 694

ἡγεμονικόν. τὸ ἦ. τοῦ κόσμου ὁ οὐρανός, τὸ καθαρώτατον τοῦ αἰθέρος, ὁ πρῶτος θεός, *principale mundi aether* 7. τὸ ἦ. καὶ ἡ ὄλου ψυχὴ καὶ πρόνοια ὀνομάζεται ὁ Ζεὺς 10. ὁ κόσμος ψυχὴ ἐστὶν ἑαυτοῦ καὶ ἦ. 12

ἡδονή 137. *dolor et voluptas* 26

ἦθος. ἐφ' ἡμῖν ἐστὶ τὸ ποιοὶ γίνεσθαι τὰ ἦ. 130. τὰ ἦ. τῶν ἀνθρώπων τοιαῦτα καὶ τοιαῦτα διὰ τῶν διαφορόντων ἔθῶν γίνεται 129 l. 75

ἡλίωσις 141

ἦ(τοι) — ἦ, αὐτ — αὐτ. *cf.* ἀξίωμα θάλασσα, *mare* 85

θαυμάζειν. ὁ φρόνιμος εἰ ἐκ γενετῆς ἦν τοιοῦτος, ἐθαυμάζετο ἄν 129 l. 31. *cf.* μακαρίζειν

θεῖος. ἀνεπίδεκτον ἀμαρτημάτων τὸ θ. 140. *expiare praedictas divinitus minas* 120. θαυμάζεσθαι ὡς ἔχων παρὰ τῆς θ. φύσεως δῶρον

129 l. 30. ἐπὶ ταῖς ἀρεταῖς καὶ κακίαις θειοτέραν πρόφασιν καὶ αἰτίαν (?) τῆς παρουσίας αὐτῶν οὐκ ἔχομεν l. 62. Chaldaei ceterique divini 85, cf. μάντις
 θεὸς Ζῶον ἀθάνατον λογικὸν τέλειον κτλ. 132. Ζῶον λογικὸν καὶ φθαρτόν, φθαρμοὶ οἱ θ. πλήν τοῦ Διός, οὐ θνητὸς ἀλλὰ φθαρτὸς 3. ἀθάνατος 2. γεγονότες καὶ φθαρησόμενοι, καταναλίσκονται πάντες εἰς Δία 3. τῶν πάντων σῶμα τὸ καθαρώτατον 8. πρῶτος θεὸς = τὸ καθαρώτατον τοῦ αἰθέρου, κεχώρηκε διὰ πάντων 7. διήκει διὰ τοῦ κόσμου καὶ διὰ τῆς ὕλης 8. ψυχὴ ἔστι καὶ φύσις ἀχώριστος τῶν διοικουμένων 8. κόσμος αὐτὸς ὁ θ., ἀφθαρτος καὶ ἀγέννητος, δημιουργός, ἀναλίσκων εἰς ἑαυτὸν τὴν ἅπασαν οὐσίαν καὶ πάλιν ἐξ ἑαυτοῦ γεννῶν 17, cf. Ζεύς. κόσμος 10. 18. εἰμαρμένη, φύσις, λόγος = θεός 72 l. 33. βούλησις θεοῦ 46. voluntas dei 50. εἰς θεοὶ 51. 53. ἀγαθοὶ 53. εὐεργητικοὶ καὶ φιλόανθρωποι 1. φιλόανθρωπος, κηδεμονικός, ὠφέλιμος 2. τοῦδε μὲν ἔσται ἐκ θεῶν κηδεμονία τοῦδε δὲ μή 90. ἀδιάφορα διδόσιν οἱ θ. 2. φαντασίαν ὁ θ. παρέσχεν 94 adn. καὶ ὁ θ. ψευδεῖς ἐμποιεῖ φαντασίας καὶ ὁ σοφός 149. τοῖς θ. εὐχεσθαι 124. dii immortales in bonum vertunt si admotae preces fuerint 120 l. 7. μακάριος 2. ἐν εὐδαιμονίᾳ 132. μακαρίζειν τοὺς θ., ὅτι εἰσὶν ἐκ φύσεως ἀρεταὶ αὐτοῖς παροῦσαι 129 l. 41. τὰ ἐκείνων ἀγαθὰ τίμια καὶ μακαριστά (οὐκ ἐπαινετά) 132. οὐκ ἐπαινοῦμεν τοὺς θ. (ἀλλὰ μακαρίζομεν), ὅτι κρείττους εἰσὶν ἢ κατ' ἐπαίνους 140. cf. p. 700. κακοῦ παντὸς ἀνεπίδεκτος 132 adn. (θεῶν) καθόλου δεκτικῶν ὄντων ἀρετῆς, οὐ κακίας 24. τὴν ἀρχὴν ἢ φύσιν αὐτῶν (κακῶν) ἀνεπίδεκτος 132. ἐπὶ τῶν θ. οὐκ ἔστι (ἦν) τὸ εἶναι φρόνιμοι, ὅτι αὐτῶν ἐν τῇ φύσει ἔστιν τοιοῦτον 132. οἱ θ. τὰ ἀγαθὰ ποιοῦσι (οὐ κατορθοῦσι) 140. ἢ ἀδυναμία 93. τὰ ἀδύνατα καὶ τοῖς θ. ἔστι τοιαῦτα 93. ὁ θ. οὐ πάντα δύναται p. 699. deus impediri nequit 11. πάντα, καὶ τὰ ἀδύνατα τοῖς θ. δυνατά 93. τὰ συναπτόμενα μὴ ποιεῖν p. 699. ταῦτα

ἐκείνοις μηνῶσαι δυνατόν, ὡς στον ἦν κατηναγκασμένον 13 τῶν θ. προγνώσει καὶ προαγο. τὸ ἀναγκαῖον ἔπεται 91. μ. νασθαι τὸν θ. εἶδέναι πάντα π. τοὺς θ. τὰ ἐσόμενα προει. μηδὲν ἀγνοεῖν τῶν ἐσομένων προγιγνώσκουσι τὰ μέλλοντα τὰ ὑπὸ τῶν θ. προαγορευόμενα cf. τὸν Πύθιον χρῆσαι ὡς ε. ὅτι μὴ πεισθήσεται 94. αἱ τῶν θ. μαντεῖαι γίνονται βουλαῖς ἔοικυῖαι 94. τῶν θ. φάνειαι γίνονται τίσιν 90. ἄνθρωποι 10. 17. 18. 26
 θερμαίνειν. πῦρ θ. 106
 θερμότης 112 l. 40
 θέρος 63
 θεσμός 122
 θεωρητικὴ (τέχνη) ἢ μαντικὴ ἰατρός, medicus. 85. tam est : medicum adhibere quam con- cere 117. *add.* iam dudum e- dinatum, quis aeger quo me- convalescat Chalc. 161. sa- fato debetur et medico, qui nos beneficium fati per huius- nus venit 120 l. 31 [ιάσασθαι ἰδρῶς (Hesiod.), πολλοὶ ἰδρῶτε ἰμάτιον φυλάττεσθαι, μὴ ἀπ. cθαι 116
 ἵνα 62, cf. ἕνεκα
 ἵππος 52. 61. 141
 ἰχθυός 29
 καθείμαρται saepe. οὐχ ἀπλῶ cf. συγκαθείμαρται
 καθῆκον, τὸ ἐξ αἰῶνος τῶν α. 46. τὸ χρεῶν εἰρησθαι τὸ κ. τὴν εἰμαρμένην 46
 καθιέναι τὰς χεῖρας 116, cf. λόγος
 κακία, vitium. 28. 53. 55. 65 saepe, cf. ἀρετή. ἢ κακία κακόν 136. παρουσία τῶν κ. 129 l. 63
 κακός. τῶν ἀνθρώπων οἱ πλ. κακοὶ 136
 καλὸν καὶ αἰσχρόν 55
 κάματος. τῶν μὲν χειρόνων : καμάτων περιγίγνεσθαι δοκο. τῆς δ' ἀρετῆς μετὰ κ. 132. φύσεως χωρὶς κ. ὑγιοί, ο. οἱ μετὰ κ. ὑγιαίνοντες ἀσθενεῖ φύσιν ὄντες 129 l. 37
 καρπός 62. 110
 καταλλάττεται εἰς ἄλληλο. ὄλα (?) τοῦ κόσμου μόρια 6

καταναγκάζειν. ἔξωθεν κ. τι ἀνθρώπους 134. κατανάγκασταιούτως γενέσθαι 46. ἐπὶ τῆ ψυχῇ τὸ πράξαι ἢ μή 122. κατηναγκασμένον 44. πρὸ τῆς ἡμετέρας γενέσεως κ. ἦν ἕκαστον μαθεῖν ἡμᾶς καὶ ποιῆσαι 138. κατηναγκασμένως 112 l. 13

καταναλίσκειν. Ζεὺς ἅπαντα εἰς αὐτὸν κ. β. πάντες οἱ ἄλλοι θεοὶ κ. εἰς Δία 3

κατορθώματα ποιητέα, καλά, ἐπαινετά 51. 53 — 55. 140. οἱ θεοὶ κρείττους εἰσὶν ἢ κατὰ τὰ κ. 140. ἐπὶ τοῖς κ. οἱ ἔπαινοι 140

κατορθοῦν 54. τῶν λογικῶς ἐνεργούντων οἱ μὲν κ. οἱ δὲ ἁμαρτάνουσι 139. τὸ κ. ἐπὶ τῶν θεῶν οὐ κυρίως ἀν λέγοιτο, ἴμμο τὸ ποιεῖν τὰ ἀγαθὰ 140

κάτω cf. λίθος

κατωφερέσ. τῷ λίθῳ τὸ κ. καθ' εἰμαρμένην δέδοται 110

κεραυνός. procuranda fulmina 120

κεφαλή. tenuissimis minutisque ossiculis caput hominum compactum est 28

κηδεμονία ἐκ θεῶν 90

κηδεμονικός ὁ θεός 2

κῆρ (Hom.) 35

κίνησις 141. ἔστι τις καὶ τοῖς ζῴοις κ. κατὰ φύσιν 112 l. 27. κ. ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης διὰ ζῴου γινομένη ἐπὶ τῷ ζῴῳ l. 29. κ. καὶ ἐνέργειαι ἐν τῷ κόσμῳ ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης γίνονται διὰ . . (οὐκ ἐπὶ τινι) l. 31. τοῦ λίθου l. 25. *add.* animorum nostrorum motus aguntur per nos agente fato Chalc. 161. motus sine causa nulla est 77. ἀναίτιος κ. (οὐκ) εἰσάγεται, εὐρίσκεται 72. 76. 77. ἡ εἰμαρμένη κ. αἰδῖος 44

Κλωθώ. etymologia 49. παρὰ τὸ συγκεκλωσθαι 46

κολάζειν, κόλασις. 51. 53 — 55. 129 l. 3. 140

κοινωνεῖν γυναικί 116, cf. συγκοιμᾶσθαι

κόσμος. definitiones 17. 18. p. 697. φυσιολογεῖται ὁ κ. φύσις λογική, ἔμψυχος, νοερός, φρόνιμος 9. ἔμψυχος καὶ θεός 10. deus 10. ζῴον καὶ λογικὸν καὶ ἔμψυχον καὶ νοερόν 9. ζῴον καὶ λογικὸν καὶ φρονόον καὶ θεός 10. *add.* Cic. N. D. II 14, 38 sq. εἰς τῶν φρονίμων συμπολιτευόμενος θεοῖς καὶ

ἀνθρώποις 10. ψυχὴ ἑαυτοῦ καὶ ἡγεμονικόν 12. ὁ τοῦ κ. λόγος 49. διεξάγεται κατὰ λόγον 41. ἡ τοῦ κ. διοίκησις 51. ὑπὸ φύσεως διοικεῖται ζωτικῆς καὶ λογικῆς καὶ νοεράς 72, cf. p. 694. αἰεὶ κατὰ μίαν τάξιν καὶ οἰκονομίαν διοικεῖται 72 l. 16. εἰς 7. 72 bis. τοῦ κ. ἔνωσις 63. οὗτος ὁ κ., οὐκ ἐνδέχεται εἶναι ἄλλους κ. 23. πάντα ἐν αὐτῷ περιέχει 72. τὰ ἐν τῷ κ. 72. γίνονται ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης κινήσεις καὶ ἐνέργειαι ἐν τῷ κ. διὰ . . 112 l. 31. οὐκ ἀποθνήσκει β. μόνος αὐτάρκης 6. τρέφεται ἔξ αὐτοῦ καὶ αὖξεται 6. μήτε αὖξεται μήτε μειοῦται 6. τοῖς μέρεσι παρεκτείνεται καὶ συστέλλεται 6. πυρώδης μεταβάλλει εἰς τὸ ὑγρὸν καὶ τὴν ψυχὴν 12. *add.* τὸν κ. ἐκπυρωθέντα . . μεταβάλλει . . εἰς αὐγὴν . . ὡς ὁ Χρύσιππος [Philo] π. ἀφθ. κ. p. 254, 8. πῦρ τοῦ μέλλοντος ἀποτελεῖσθαι κ. σπέρμα 16. *add.* Arnob. adv. nat. II 9 κτᾶσθαι ἀρετάς 129 l. 56, 83. πρώτας τὰς ἔξεις l. 77, 80

κτῆσις ἐφ' ἡμῖν ἔστιν ἡ τῶν ἀρετῶν κ. 129 l. 47. ἐπὶ κτῆσει τῶν ἀρετῶν ἐπαινούμεθα 132. οὐκ ἀσύμβολος ἡ φύσις τῷ ἀνθρώπῳ πρὸς τὴν τῆς ἀρετῆς κ. 129 l. 47. ἔξις καὶ κ. τοῦ φρόνιμος εἶναι 131

κύλινδρος. qui protrusit e., dedit ei principium motionis, volubilitatem autem non dedit 147. lapidem c. si iacias causa quidem ei et initium praecipitantis fueris, mox tamen ille praecipitans volvitur, quoniam ita sese eius formae volubilitas habet 31. c. moveri incipere nisi pulsus non potest, cum accidit suapte natura volvitur 147. πάντα ἀφωρισμένως πράττομεν παραπλησίως τῷ κατὰ πρανοῦς κυλιόμενῳ κ. 106. *add.* ἐνεχθήσεται ὁ λόγος διὰ πάντων . . ὡς κύλινδρος κατὰ πρανοῦς M. Anton. X 33

κύριος. τοῦ ἐμμένειν τοῖς ὑπὸ τῶν θεῶν προαγορευομένοις οὐχ ἡμεῖς κύριοι 138. τὰ ἐκτὸς αἰτία κ. τῶν ἐφ' ἡμῖν παττομένων 73. *add.* τὸ ἐφ' ἡμῖν ὡς κύριον χρῆται τῷ ἐνδεχομένῳ [Plut.] de fato c. 6. ὁ τεχνίτης γενόμενος οὐκέτ' ἐστὶ κ. τοῦ μὴ εἶναι τοιοῦτος 149 l. 19.

ὁ φρόνιμος οὐκ ἔστι καὶ τοῦ νόου
μὴ φρονεῖν κ. 132
κύων. oriente canicula 85
κωλύειν 128. ἄλλως ἔχειν κεκώ-
λυται 46. τῶν καθ' εἰμαρμένην
γινομένων οὐ κεκώλυται τὰ ἀντι-
κείμενα γενέσθαι 83. ὁ λίθος κάτω
φέρεται, εἰ μὴδὲν ἐμποδίζεται 112
l. 17. δυνατόν γενέσθαι δ' ὑπ' οὐ-
δενός κωλύεται γενέσθαι 83. nihil
occurrere (potest) ad impediendum
deum 11
λαγχάνειν 40. 46. 49 (35 l. 6).
ὑπὸ τῆς φύσεως τῆς ἐν αὐτοῖς
οὐδὲν οἶόντ' ἔστιν λαχόντας (tra-
ditur λαθόντας) ποιῆσαι 134
λανθάνειν ἡμᾶς αἰτίας 67, cf.
ἄδηλος
Λάχεσις 40. 46. 49. 35
λίθος. τῇ Διὸς μετοχῇ (Ζῆν;) καὶ
τοὺς λ. 10. exemplum insigne,
cf. p. 694. ὁ ἀπὸ ὕψους ἀφείθη
λ. κάτω φέρεται 103. τῷ λ. τὸ
κατωφερές καθ' εἰμαρμένην δέδο-
ται 110. ὁ λ. εἰ ἀπὸ ὕψους ἀφείθη
φέρεται κάτω, βαρύτητα ἔχει αὐτὸς
ἐν αὐτῷ 112. *add.* ἐνεχθήσεται ὁ
λόγος διὰ πάντων . . ὡς λίθος
κάτω M. Anton. X 33. γίνεται
τὰ ὑπὸ λ. γινόμενα κατὰ τὴν λ.
οἰκίαν φύσιν 112 l. 9. ἔξ ἀνάγκης
ὁ λ. ὡς πέφυκεν φέρεται, ἂν καὶ
τὰ ἔξωθεν αἰτία παρῆ l. 21. πρὸς
τὴν κατὰ φύσιν κίνησιν τῷ λ. συν-
τελεῖν l. 20. γίνεται κίνησις ὑπὸ
τῆς εἰμαρμένης διὰ τοῦ λ. l. 25,
οὐκ ἐπὶ τῷ λ. l. 42. ἡ εἰμαρμένη
λίθῳ χρῆται ὡς λ. 109. πάντα
ἀφωρισμένως πράττομεν παραπλη-
σίως τῷ κάτω φερομένῳ λ. 106.
lapidem cylindrum si iacias causa
ei et initium praecipitantis fue-
ris: mox tamen ille praecipitans vol-
vitur, quoniam ita sese formae
volubilitas habet 31, cf. κύλιν-
δρος. frangi gemma potest, etiam
si id nunquam futurum est 82,
cf. δυνατός
λογικός. τὰ μὲν τῶν ζῴων ἐνεργεῖ
μόνον τὰ δὲ πράττει τὰ λογικά 54.
λογικῶς ἐνεργεῖν 139. ἐπ' αὐτῷ
τῷ ἀνθρώπῳ οὐκ ἔστι τὸ εἶναι
δίποδι ἢ λογικῷ 129 l. 30. λογικὴ
φύσις 9, cf. p. 694. 72. ὁ κόσμος.
ζῶον λογικόν 9. 10
λογισμός, contr. ἐπιθυμία 118
λόγος. ἀργός λ., ignava ratio 115

—123. ordo et ratio et necessitas
fati 3. vis divina in ratione po-
sita 10. τοῦ Διὸς λ. = εἰμαρμένη
38. ὁ κοινός τῆς φύσεως λ. =
εἰμαρμένη, πρόνοια, Ζεὺς 37. ὁ
τοῦ παντός λ. = Ζεὺς 40. εἰμαρ-
μένη = λ. καθ' ὃν ὁ κόσμος διεξά-
γεται, ὁ τοῦ κόσμου λ. 49, = φύσις,
λόγος, θεός 72 l. 32, = νόμος, λ.
ὀρθός προστακτικός καὶ ἀπαγορευ-
τικός 55. p. 694. *add.* ἐνεχθήσεται
ὁ λ. διὰ πάντων ὡς πῦρ ἄνω ὡς
λίθος κάτω ὡς κύλινδρος κατὰ
πρᾶνός M. Anton. X 33
μακαρίζειν. τοὺς ἐκ φύσεως ὑγιει-
νοὺς οὐκέτι ἐπαινοῦμεν, μακαρί-
ζομεν δὲ ὡς χωρὶς καμάτων τοῦτο
ἔχοντας 129 l. 33, cf. 140. p. 700
μακαριστός. τὰ τῶν θεῶν ἀγαθὰ
τίμια καὶ μ. 132. *add.* nullus lau-
datur ob adeptionem secundorum,
quae in hominis potestate non
sunt, nisi forte putatur beatus
Chalc. 164, cf. εὐδαιμονία
μανθάνειν. οὐδὲ τὸ μαθεῖν ἐφ'
ἡμῖν 111. μόνα ταῦτα ἡμῖν μ.
δυνατόν, ὡν τοῦ μ. ἡμᾶς ἕκαστον
ἦν καὶ πρὸ τῆς ἡμετέρας γενέσεως
κατηναγκαζόμενον 138 (cf. p. 700,
ubi confidentius de priore infan-
tium triennio dixi, cum Posido-
nium mentium nondum natorum
rationem habuisse non tradatur.)
fatum est, ut iste peritus sit, sed
si literas didicerit, eodem fato
continetur ut literas discat 120
l. 17
μαντεῖαι παρὰ τῶν θεῶν γίνονται
συμβουλαῖς εἰκυῖαι 94. μ. χρῆσθαι
124
μαντικὴ (τέχνη). ἔστι 69. 86. ὑμνεῖν
(καὶ σῶζειν) τὴν μ. 94. 128. τέχνη
καθ' ἣν οἰοί τ' ἐσμέν πάντα προ-
γινώσκειν καὶ προμηνύειν 87. τῶν
μελλόντων ἀπάντων θεωρητικὴ καὶ
προαγορευτικὴ 123. τῶν ἀδήλων
δοκούντων εἶναι γνωστικὴ 69. *add.*
divinatio clare demonstrat pro-
ventus iam dudum esse decretos
Chalc. 161
μάντις. μάντεων προρρήσεις ἀλη-
θεῖς 86. aruspeX 120
μάτην. μὴδὲν μ. ποιεῖ ἢ φύσις τῶν
προηγούμενων, οὐ μ. οἱ ἄνθρωποι
βουλευτικοί 125. οὐκ ἄχρηστοι οὐδέ
μ. οἱ ἔπαινοι κτλ. 129 l. 70. *add.*
omnia (animantium membra) ita

- nata atque ita locata sunt, ut nihil eorum supervacaneum sit, nihil ad vitam detinendam non necessarium Cic. d. d. n. II 47, 122, cf. περιττός
- μάχεσθαι 117
- μάχη vel ἀγών 116. sine adversario nulla luctatio est 117. οὐ περιττή ἢ μ. τοῦ λογισμοῦ καὶ τῆς ἐπιθυμίας 118
- μεθυσθεὶς 94 ad l. 22
- μείρω 40
- μέλλειν. θεοῦ χρέσαντος μέλλει τὰ κατὰ τὴν περιπέτειαν γίνεσθαι 94 l. 14. μέλλων, plerumque τὰ μέλλοντα (γενησόμενα). μ. χρόνος 81. tria tempora secundum fatum explentur eqs. 43. 49. *add.* (fatum) ratio quaedam est, qua omnia fiunt quae ad praesens aguntur quaeque futura erunt provenient Chalc. 175. οὐχ ὁμοιον τὸ ἀληθές ἐπὶ τῶν μ. καὶ ἐπὶ τῶν ὄντων καὶ γεγονότων 129 l. 21. τὸ μ. γίνεσθαι ἐνδέχεται καὶ μὴ εἶναι l. 23. quae non sint futura, posse fieri 82. πᾶν τὸ ἐπιδεκτικὸν τοῦ γενέσθαι κἂν μὴ μέλλῃ γενήσεσθαι δυνατὸν ἐστὶ 80. futura vera causas cur futura sint habeant necesse est 78. παρόντα μελλόντων αἷτια 141. omnia fato fiunt et ex causis aeternis rerum futurarum 77. necessitas rerum futurarum = fatum 10. ἤτοι ψευδῆ ἢ ἀληθῆ εἶναι τὰ μ. 81. aut futurum est aut non 120 l. 9. τὰ μ. αὐτὰ τε καὶ τὰ μόρια αὐτῶν (ἐστὶ ἀντικείμενα) 81. ἢ ἐπὶ τῷ μ. ἀνάγκη παρέχει τὴν τοῦ γενησόμενου προαίεθσιν 126. ἢ μαντικὴ ἐστὶ τῶν μ. ἀπάντων θεωρητικὴ καὶ προαγορευτικὴ (τέχνη) 123. ἢ περὶ τῶν μ. πρόγνωσις 87. οἱ θεοὶ προγιγνώσκουσι τὰ μ. 97. τοὺς θεοὺς τὰ ἐσόμενα προειδέναί 91. *add.* τοὺς δὲ θεοὺς . . παρακολουθήσαντας μιᾷ περιόδῳ γινώσκειν ἐκ ταύτης πάντα τὰ μ. ἔσεσθαι ἐν ταῖς ἐξῆς περιόδοις Nem. c. 38 p. 148, cf. falsa adn. ad fr. 15. τὸ πῶρ τοῦ μέλλοντος ἀποτελεῖσθαι κόσμου σπέρμα 16
- μὲν . . δέ cf. οὐ
- μένειν. μηκέτι ὁ κόσμος εἰς μ., εἰ ἀναίτιος εἰσάγεται κίνησις 72 l. 16. τὸ ἀξίωμα οὐκέτι ἀληθές μ., ἐπειδὴ μὴ . . γένηται 81. ἢ καθ' ὁρμὴν κίνησις τοῖς ζῷοις μ. πάντων γινομένων καθ' εἰμαρμένην 103. manente fato aliquid est in hominis arbitrio 120 l. 24, salva vi ac potestate factorum l. 6
- μερίζειν. [κατα?]μεμερίσθαι 46
- μερισμός 46
- μέρος. τοῖς μ. παρεκτείνεται καὶ συστέλλεται ὁ κόσμος 6. ἐπιπλοκὴ τῶν μ. (?) συνηρτημένη 46
- μετὰ cum gen. cf. συνείμαρται. cum acc. cf. δεύτερος
- μεταβάλλειν, μεταβολὴ εἰς πῶρ 16
- μὴ τι vel μηδὲ μὲν . . μὴ δέ 101 cf. οὐ
- μηδὲν γίνεταί ἀναίτιως, μηδὲν γίνεταί ἐκ τοῦ μὴ ὄντος vel ἐκ μηδενός, cf. ἀδύνατον. ἢ σύγχυσις (εἰς τὸ μηδέν) 16
- μηκέτι cf. οὐκέτι
- μοῖρα 36 (35). παρὰ τὸ μείρειν 40. ἀπὸ τοῦ [κατα]μεμερίσθαι 46. ἀπὸ τοῦ διαμερισμοῦ 49. ὁ ἀριθμὸς τῶν μ. 46. *add.* [Arist.] de mundo c. 5, Augustin. c. Faust. XX 9 (VIII p. 337 e B.), Cornut. c. 13 p. 13 L., Apul. de orthogr. 3 p. 4. [παρὰ μοῖραν 108]
- μόρια, τὰ ἄλλα (ἄλλα?) τοῦ κόσμου εἰς ἄλληλα καταλλάττεται 6. τὰ μέλλοντα αὐτὰ τε καὶ τὰ μόρια αὐτῶν ἐστὶ ἀντικείμενα 81
- μύρμηξ 141
- μῦς 141
- ναυμαχία 81
- ναύσταθμος 121
- νέμεσις 55
- νίκη οὐκ ἐστὶ φευγόντων 121
- νοερός. θεὸς ζῶον ἀθάνατον λογικὸν τέλειον ἢ ν. 132 adn. ζῶον ὁ κόσμος καὶ λογικὸν καὶ ἔμψυχον καὶ ν., ὁ κόσμος ν. 9. ὁ κόσμος διοικεῖται ὑπὸ φύσεως ν. 72, cf. p. 694
- νόμος = εἰμαρμένη 103. = Ζεὺς 10. = νέμεσις, λόγος ὀρθός κτλ. 55. εἰμαρμένη ἐστὶ ν. τῶν ἐν τῷ κόσμῳ προνοία διοικουμένων 49. *add.* Lycurgi leges Chalc. 161. οἱ κείμενοι ν. ἡμάρτηνται 137. ν. ἐστὶ (λόγος ὀρθός) προστακτικὸς μὲν ὦν ποιητέον ἀπαγορευτικὸς δὲ ὦν οὐ ποιητέον p. 694. 55 cum adn. *add.* Stob. ecl. eth. II 7, 11 p. 96, 10 W., cf. p. 102, 4. quid est lex nisi iussum sciscens honesta prohibens contraria? Chalc. 157. Zeno

- censet legem vim obtinere recta imperantem prohibentemque contraria Cic. N. D. I 14, 36. lex quae est recti praeceptio pravi-que depulsio II 31, 79. lex est recta . . ratio imperans honesta prohibens contraria Philip. XI 28. lex iubet ea quae facienda sunt prohibetque contraria leg. I 6, 18, cf. 19; 12, 33
- νοσεῖν. αὐτομάτως 70. contr. οἱ ὑγιαίνοντες 129 l. 35 sq.
- νόσος. homines morbis obnoxii, aegritudines partae sunt dum salus paritur, v. κατὰ φύσιν 28. ἄδηλος ἢ αἰτία τοῦ v. 70
- νότιον 141
- νοῦς. ὁ κόσμος διοικεῖται κατὰ νοῦν καὶ πρόνοιαν εἰς ἅπαν αὐτοῦ μέρος διήκοντος τοῦ νοῦ 17, cf. 7. (ἢ ψυχὴ?) δι' ὧν μὲν ὡς ἕξις κεχώρηκε δι' ὧν δὲ ὡς νοῦς 17 [νοῦς τῶν ἀστέρων p. 699]
- ὀδούς. τὸ ὀδόντας, γένεια φύειν ἐπιγίνεται ἡμῖν κατὰ φύσιν 129 l. 35. *add.* dentes et pubertatem natura . . existere Cic. N. D. II 33, 86
- οἰκείος. voluntas cuiusque propria 31. ἕκαστον ἐκ τοῦ ο. σπέρματος φύεται 141. οἱ διὰ τῆς ο. ἐπιμελείας ὑγιαίνοντες 129 l. 33. τελειότης ἢ ἀκρότης τῆς ο. φύσεως ἕκαστου l. 43. γίνεται τὰ ὑφ' ἕκαστου γινόμενα κατὰ τὴν ο. φύσιν 112 l. 8. οὐδὲν τῶν κατὰ τὴν ο. φύσιν ὑφ' ἕκαστου γινομένων δύναται ἄλλως ἔχειν l. 11. cylindrus suapte natura volvitur et versatur, adsensio suapte vi et natura movetur 147. ἢ εἰμαρμένη χρῆται ἀπάντων τῶν ὄντων τῆ ο. φύσει 72
- οἰκονομεῖν. ὁ Ζεὺς ο. ἕκαστα 48
- οἰκονομία, ἢ τοῦ παντός 72 l. 35. μία τάξις καὶ ο. l. 17
- οὐχ οἶόν τε, μὴ εἶναι ἢ μὴ γεγενῆσθαι τὸ ὄν καὶ γεγονός 129 l. 22. τὸν καθ' ὁρμὴν ἐνεργοῦντα μὴ ἀκολουθεῖν τοῖς ἔξωθεν αἰτίοις 103
- ὄμβρος 141
- ὄνόματα παρίσταται εὐχρήστως 49. [τέθεινται οἱ ἄνθρωποι 45. θεοὶ ὀνομάτων 46] ὁ. τῶν μοιρῶν 47
- ὄνομασία 49
- ὄρᾱν, ἔχοντες τὴν ὄρατικὴν ἕξις 129 l. 79
- ὄρατικὴν ἕξις οὐ κτώμεθα πολλάκις ἰδόντες 129 l. 78
- ὀρίζεσθαι τὰ μέλλοντα 81. ἐξ ἀνάγκης ὤριεται τὸν μὲν πρᾶξαι τὸν δὲ μὴ 118. προκαταβεβλημένα καὶ ὤριζόμενα καὶ προυπάρχουσαι αἰτίαι 106
- ὄρμᾱν. κατὰ τὴν εἰμαρμένην τὰ ζῶα αἰσθάνεται καὶ ὁ. 54. πᾶν τὸ καθ' ὁρμὴν γινόμενον ἐπὶ τοῖς ὁρμῶσιν 101. τῷ ζῷ τὸ συγκατατίθεσθαι καὶ ὁ. καθ' εἰμαρμένην δέδοται 110
- ὄρμη̄ 67. τῶν ἐνεργημάτων τὰ μὲν καθ' ὁ. τὰ δὲ οὐ 101. εἶναι τὰ ὑπὸ τινῶν γενέσθαι καὶ μὴ δυνατὰ ἐν τοῖς καθ' ὁ. γινομένοις 101. ὁ καθ' ὁ. ἐνεργῶν, ἢ καθ' ὁ. κινήσεως 103. ἢ τῶν ζῶων ὁ. 109. αἱ καθ' ὁ. κινήσεις διὰ τῶν ζῶων ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης γίνονται 112 l. 34, 38. *add.* dedit . . eadem natura beluis et sensum et appetitum Cic. N. D. II 47, 122; bestiis . . sensum et motum dedit et cum quodam appetitu accessum . . recessum 12, 34. ἢ καθ' ὁ. τῶν ζῶων ἐνέργεια = τὸ ἐφ' ἡμῖν 101. καθ' ὁ. ἀμαρτάνειν καὶ βλάπτεσθαι καὶ κατὰ τὴν αὐτῶν διάνοιαν καὶ διάθεσιν 32. voluntarius impetus 30. impetus actionesque consiliorum 31. compulsationibus lubricis volvuntur incursus 102. τὴν ὁ. ἐφ' ἡμῖν τάττουσιν, ὅτι φύσει αὐτὴν ἔχομεν 101
- ὀστῆα ἐν τῷ ζῷ 17. 18, cf. 7. tenuissimis minutisque ossiculis caput hominum natura comprimit 28
- οὐ μὲν . . (οὐ) δέ p. 432. 101. 103. *add.* Stob. ecl. eth. II p. 107, 6 et 10 W.
- οὐκέτι, μηκέτι. μηκέτ' εἰσὶν οἱ φρόνιμοι τῶν ἀντικειμένων κακιῶν ταῖς ἀρεταῖς δεκτικοί 129 l. 5, οὐδὲ ἐπὶ τοῖς κακοῖς τὸ μηκέτ' εἶναι κακοῖς l. 7. τὴν ἕξις μηκέτ' ἔχειν οὐκ ἐπὶ τῷ ἔχοντι 131. οὐ γὰρ ἔτι (?) νόον ἐπὶ τῷ φρονίμῳ τὸ εἶναι τοιοῦτω 132. ἐπὶ τῶν θεῶν οὐκέτ' ἄν (ἦν?) τὸ εἶναι τοιοῦτοι 132. εἰ ἦν ἐκ γενετῆς ὁ φρόνιμος τοιοῦτος, οὐδ' (leg. οὐτ') ἄν ἦν ἐπ' αὐτῷ τὸ εἶναι τοιοῦτω οὐδ' (leg. οὐτ') ἄν ἐπηνεῖτο ἔτι 129 l. 30
- οὐρανός 17. 18
- οὐσία. τὴν ὄλην ο. εἰς πῶρ μεταβάλλειν οἶον εἰς σπέρμα 16. ο. τῆς εἰμαρμένης τὸ συνηρτησθαι τοῖς

- πρώτοις τὰ δεύτερα 57. τὸ αἴτιον ἐν τῇ ο. τῶν πρώτων γενομένων 60. [ο. ex αἰτία corruptum 129 l. 63]
- ὄφειλεν φύσει αἴτια γίνεσθαι τὰ πρώτα γενόμενα 60. *ingenia mentium nostrarum sunt fato obnoxia* 30. *homines morbis obnoxii* 28
- ὄφελος τῆς τῶν κακῶν προαγορεύσεως 95, cf. χρεία
- παιδεύειν 128, cf. διδάσκειν et μανθάνειν
- παιδοποιεῖσθαι 94 ad l. 22
- παρά. non est hoc contra fatum 120 l. 8 [π. τὴν εἰμαρμένην (καὶ π. μοῖραν) 108. 124 falso] π. ἡμᾶς 99. τὰ βλάβη ἐκάστοις π. αὐτοῦς γίνεται 32. τὸ π. ἡμᾶς ἔστι, περιεῖληπται μέντοι ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης 104. καὶ τὸ π. ἡμᾶς ἐν τῇ αἰτιῶν συμπλοκῇ (= εἰμαρμένη) συνείμαρται 115. π.(?) φύσιν 129 l. 75
- παρακολουθεῖν, παρακολουθήσεις 28
- παρειμάρθαι. *in illo fati ordine hoc quoque protinus adfatum est* 120 l. 19, cf. συνειμάρθαι. de Aristot. cf. p. 698
- παρεῖναι 76. τὰ περὶ τῶν παρόντων καὶ παρεληλυθόντων 81. τὰ προκαταρκτικά εἰσι παρόντα μελλόντων αἴτια 141. τοῖς ἔξ ἀνάγκης τὰ ἔξωθεν αἴτια πάρεσι 112 l. 22, 37. ἀρεταὶ ἐκ φύσεως τινι παροῦσαι 129 l. 40
- παρεληλυθός. τὰ περὶ τῶν παρόντων καὶ π. (εἶναι) ἀντικείμενα 81. πᾶν π. ἀληθές ἀναγκαῖόν ἐστιν, *omnia vera in praeteritis necessaria sunt, in falsum e vero praeterita non possunt convertere* 79. *add. quae semel acciderunt infecta esse non possunt* Chalc. 168. cf. τὸ ὄν καὶ γεγονός οὐχ οἶόν τε μὴ εἶναι ἢ μὴ γεγονέναι 129 l. 22
- παρουσία τῶν ἀρετῶν καὶ κακιῶν 129 l. 63
- πεῖθεσθαι θεῷ χρέαντι 94
- πεπρωμένη 38. 40. 46. 47. 55
- περαίνειν, πέρας 38. 40. 46, cf. πεπρωμένη. 47, cf. ἀδράστεια. 20
- περιέχειν. πάντα τὰ ὄντα ἐν αὐτῷ π. ὁ κόσμος 72. ἡ εἰμαρμένη πάντα π. p. 695. πάντα ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης περιέχονται 86. *eodem fato*
- continetur, hoc quoque fato est comprehensum* 120 l. 15, 17. cf. περιεῖληπται τὸ παρ' ἡμᾶς ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης 104. ἐν τῷ θεσμῷ π. καὶ ὁ Λάϊος καὶ τὸ φθῆναι αὐτὸν παῖδα, καθείμαρται δὲ τὸ ἐπόμενον 122, cf. συγκαθείμαρται
- περιεστηκότα, περιεστῶτα (αἴτια). τῶν αὐτῶν π. ἀνάγκη ταῦτ' αἰετὸν γίνεσθαι (73) 74. 75. 83. τῶνδε τινῶν π. 139. τῶν αὐτῶν ἀπάντων π. περὶ τὸ αἴτιον καὶ ὅτι ἔστιν αἴτιον 72 l. 29. πάντων τῶν ἐκτὸς π. ὁμοίων 73. τὰ π. αὐτοῖς 128. τὰ ἔξ ἀνάγκης τὰ γινόμενα π. αἴτια 103. ὄντων τῶν π. τοιούτων ὡς ἀδύνατον τῷ πεφυκότι μὴ περιεστάναι 112 l. 14. τὰ ἔξ ἀνάγκης ἡμᾶς αἰετὸν περιίσταται 139
- περικάρπιον 62
- περιοδευτικοὶ χρόνοι 16
- περίοδοι χρόνου 14. χρόνων 15. 17. μέγιστα 16
- περιπατεῖν, τὸ, ἐπιγίγνεται ἡμῖν κατὰ φύσιν 129 l. 35. ἐφ' ἡμῖν εἶναι 110
- περιπέτεια *Phoenissarum Euripidae* 94
- περιττός. (οὐ) π. ἡ μάχη τοῦ λογισμοῦ 118. περιττοτέρα φυλακὴ *secundum adversarios* 116, cf. μάτην
- πλάνητες 15. *astra erratica* 11
- πλάσματα καὶ κενὰ ὑποθέσεις 149
- πλάττονται ἐπελεύσεις 67
- πλεονέκτημα. ὁ ἄνθρωπος πολλῶν ζῶων ἀπολείπεται ἐν τοῖς σωματικοῖς π. 129 l. 51
- πλεονεξία, ἡ φυσικὴ τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὰ ἄλλα ζῶα 129 l. 68
- πλευρά 64
- πλούσιος 120 l. 18
- πλοῦτος 137
- πνεῦμα 7 ad l. 5. ἡ ψυχὴ ἐστὶ τὸ συμφυές ἡμῖν π. 4
- πολεμεῖν 122
- πόλεμος = Ζεὺς (*Heracl.*) 10
- πρακτέος, πρακτός. βουλευέσθαι περὶ τῶν π. 124. ἡ τῶν π. αἵρεσις ἐφ' ἡμῖν 127. de π. et contr. cf. νόμος
- πρανός. κυλίεται κατὰ τοῦ π. ὁ κύλινδρος 106, ἡ σφαῖρα 103. *lapis cylindrus per spatia terrae prona atque derupta iacitur* 31. *add.* ἐνεχθήσεται ὁ λόγος διὰ πάντων ...

ὡς κύλινδρος κατὰ πρᾶνοϋς M. Anton. X 33
 προαγορεύεσθαι ὑπὸ τῶν θεῶν 138, σαρε
 προαγόρευσις τῶν κακῶν 95. τῆ τῶν θεῶν προγνώσει καὶ π. τὸ ἀναγκαῖον ἔπεται 91
 προαγορευτικὴ (τέχνη) ἢ μαντική 123
 προαίρεσις. ἐφ' ἡμῖν ἔστι, ἐκ φύσεως καὶ ἐθῶν ἢ π. ποιά γίνεται 111. 24
 προαίεθσις τοῦ γενησομένου 126
 προγεγονότα contr. ἐπιγενόμενα, ἐπακολουθοῦντα 72
 προγιγνώσκουσι οἱ θεοὶ τὰ μέλλοντα 91
 πρόγνωσις τῶν μελλόντων 87. τῶν θεῶν 91
 προειδέναι τοὺς θεοὺς τὰ ἐσόμενα 91 cf. μὴ δύνασθαι τὸν θεὸν εἰδέναι πάντα p. 699
 προηγούμενον (αἴτιον). πᾶν τὸ π. τινος αἴτιον ὑπάρχει ἐκείνῳ 59. πάντα π. τισὶν αἰτίοις ἐξ ἀνάγκης ἔστι 105. *causarum aliae sunt perfectae et principales* (αὐτοτελεῖς καὶ π.), *omnia fato fiunt causis . . non perfectis et principalibus* 144. μηδὲν μάτην ἢ φύσις ποιεῖ τῶν προηγούμενων 125. *principale naturae consilium* 28
 προηγούμενως. τὰ π. γινόμενα 125. τὸ βουλευτικὸν ζῶον εἶναι τὸν ἄνθρωπον π. ὑπὸ τῆς φύσεως γίνεται 125
 προθυμία καὶ σπουδὴ ἐκτενεστάτη εἰσφέρεται 116
 προκαταβάλλειν. προκαταβέβληται πάντων τῶν γιγνομένων τὰ αἴτια 76. *omnibus quaecumque fiunt causas antecedere* 147. προκαταβεβλημένη αἴτια 90. ἀμεταθέτους εἶναι τὰς ἐξ αἰῶνος π. α. 45. *omnia* (, *quae fiunt, fato*) *fiunt causis antegressis, antecedentibus (et necessariis)* 77. 144. 146. *nihil sine praepositis causis evenit* 144. τῶν ἐσομένων ὑφ' ἡμῶν προκαταβέβληνται αἱ αἰτίαι 138. *adsensiones fiunt causis antepositis* 144. 147
 προκαταρκτικὰ αἴτια 72. τὰ π. εἰς παρόντα μελλόντων αἴτια 141. ἢ εἰμαρμένη οὐκ αὐτοτελεῆς αἴτια ἀλλὰ π. 145. *alia genera causa-*

rum praecursionem quandam adhibent ad efficiendum: ex hoc fatum nectitur 143. *omnia fato fiunt causis antecedentibus non perfectis et principalibus* (αὐτοτελεῖς καὶ προηγούμενοι) *sed adiuvantibus* (συναίτιοις vel συνεργοῖς) *et proximis* (π. an συνεκτικοῖς?) 144. *adsensionis proxima et continens causa est in viso posita* 146
 προλέγειν 112. τὸ προρρηθὲν κακόν 95
 πρόληψις τῶν θεῶν συγχεῖται ἀναιρουμένης τῆς προνοίας 2. ἢ κοινῆ π. περὶ τοῦ ἐφ' ἡμῖν 100. cf. p. 698
 προμανθάνειν. ἐνὸν τοῖς ἀνθρώποις, εἰ προὔμαθον, φυλάσασθαι τι 124
 προμηνύειν καὶ προγιγνώσκειν πάντα 87
 προνοεῖν. οἱ θεοὶ π. 3. π. πρὸς τὸ χρήσιμον Ζεὺς ἕκαστα 48
 πρόνοια = οἰκεία ἐπιμέλεια (ἀνθρώπων) 129 l. 34. π. θεοῦ διὰ πάντων διήκει 8. *providentia fatumque una est, pr. series causarum est fatum cognominatum* 50. Ζεὺς, εἰμαρμένη, ἀδράστεια = π. 48. ἢ κοινῆ φύσις εἰμαρμένη καὶ π. καὶ Ζεὺς ἔστιν 37. τὸ ἡγεμονικὸν καὶ ἡ ὄλου ψυχὴ καὶ π. ὀνομάζεται Ζεὺς καὶ ἡ κοινὴ πάντων φύσις καὶ εἰμαρμένη καὶ ἀνάγκη 10. π. = εὐρύοπα Ζεὺς 40. *dei voluntas* 50. ἔοικε τῇ ψυχῇ 13. Ζεὺς ἀναχωρεῖ ἐπὶ τὴν π. 13. *movet astra* 11. *res humanae pr. gubernantur* 26. *compagem hanc mundi et genus hominum fecit* 28. *mundum propter homines fecit* 26. ἐὰν τὰ ὅμοια ἐπιγένηται προνοία . . 25
 προρρήσεις τῶν μάντεων 86
 προσονομάζεσθαι 48
 πρότερον. καὶ τοῦ μὴ γενέσθαι τοιοῦτος ὁ φρόνιμος εἶχε πρότερον τὴν ἐξουσίαν 131. cf. πρὸ τοῦ τοιοῦτος γενέσθαι εἶχε καὶ τοῦ μὴ γενέσθαι τοιοῦτος τὴν ἐξουσίαν 132
 προτρέπειν πειρᾶσθαι, οἱ προτρέπομενοι διὰ τῶν λόγων αἰρεῖσθαι τινα δύνανται 128
 προτροπὴ contr. ἀποτροπὴ 129 l. 3. προτροπαὶ καὶ ἀγωγή l. 71
 προὔπαρχειν δεῖ τῶν ὑφ' ἡμῶν γινομένων τὸ αἴτιον 76. προ-

καταβεβλημένοι και προϋπάρχουσαι
αίτιαι 105
 πρόφασις και αίτια (?) θειότερα
129 l. 63
 πρώτος. έν τοίς αίτιοίς τὸ π. οὐκ
ἔστι, μηδέν εἶναι π. αίτιον 59, cf.
ἀπειρος. τοίς π. συνηρτήσθαι τὰ
δεύτερα 57. τὰ π. τοίς μετά ταῦτα
γινόμενοις αίτια γίνεται 72. τὸ π.
γεγονός αίτιᾶσθαι τοῦ μετά τοῦτο
58. τοίς π. γενομένοις ἔπεσθαι τὸ
αίτιοίς γίνεσθαι 60. πρώτος θεός,
cf. θεός. τὰς ἔξεις πρώτας κτᾶσθαι,
contr. ἐκ τῶν ἐνεργειῶν 129 l. 79
 πτωσίς 67
 πῦρ, ἀνάλυσις εἰς, ἀναστοιχειοῖ τὴν
διακόσμησιν εἰς αὐτό, ἡ ὄλη οὐσία
εἰς πῦρ μεταβάλλει οἶον εἰς σπέρμα,
σπέρμα ἔστι τοῦ μέλλοντος ἀπο-
τελεῖσθαι κόσμου 16. γίνονται ὑπὸ
τῆς εἰμαρμένης κινήσει καὶ ἐνέρ-
γειαί τινες διὰ πυρός 112 l. 32.
[π. ἀφθαρτος 3, correxi] exem-
plum: ignis accendit 143. πάντα
ἀφωρισμένως πράττομεν παραπλη-
σίως τῷ θερμαίνοντι π. 106. τῷ
π. τὸ ἀνωφερέσ καθ' εἰμαρμένην
δέδοται 110. *add.* ἐνεχθήσεται ὁ
λόγος διὰ πάντων ὡς πῦρ ἄνω
M. Anton. X 33
 πυρετός 141. febris 85
 πυρώδης ὁ κόσμος 12
 ῥοπή 67
 σημαίνεσθαι ὑπὸ ἀξιώματος 81.
ἀποσημαίνειν 22
 σημεῖον τῶν κατὰ φύσιν γινόμε-
νων 129 l. 66
 σοφία. sapientia efficit sapientes
sola per se 143
 σοφός. εἰς ἡ δύο μόνοι σοφοὶ γε-
γόναι 137. μαίνονται ὁμοίως πάν-
τες ὄσοι μὴ σοφοὶ 126. *add.* futuri
sapientes Chalc. 167. πολλάκις οἱ
σοφοὶ ψεύδει χρώνται πρὸς τοὺς
φάουλους 150. ὁ σοφός ψευδοὺς
ἐμποιεῖ φαντασίας 149. 150
 σπέρμα. ἕκαστον (ζῶον) ἐκ τοῦ οἰ-
κείου c. φύεται 141. πῦρ τοῦ
κόσμου c. 16
 στραγγάλη 141
 συγγενές ἡμῖν τὸ περιπατεῖν, τὸ
ὀδόντας, γένεια φύειν, contr. φρό-
νησις et ἀρετή 129 l. 58
 συγγίνεσθαι γυναικί 121
 σύγγραμμα 94 l. 12. 128
 συγγράφειν και μὴ ἐπ' αὐτοίς 128
[137]

σὺγκάθειμάρθαι και τὰ ἐξ ἡμῶν
τῆ τῶν ὄλων διοικήσει 116. μὴ
μόνον πράξαι ἀλλὰ και τοιῶσδε
πράξαι 118. καθείμαρται πάντα
ταῦτα, c. δὲ ἕκάστῳ τὸ . . συν-
τελεῖσθαι 121. copulata res est
et confatalis 117. ipsum quoque
in fato est 120 bis. fato com-
prehensum est, eodem continetur,
in illo fati ordine hoc quoque
protinus adfatum est 120, cf.
παρειμάρθαι, περιέχειν. *add.* si
cui quid accidere decretum est,
una etiam illud decretum est,
cuius ope vel beneficio debeat
provenire Chalc. 160. cf. p. 698
et 695
 συγκατάθεσις cf. p. 698 et 694.
adsensiones fiunt causis antepo-
sitis, ads. non potest fieri nisi
commota viso 147. adsensionis
proxima et continens causa est
in viso posita 146. p. 704. φαν-
τασία (πιθανή) οὐκ αὐτοτελής
αίτια τῆς συγκαταθέσεως 150. ad-
sensio nostra est in potestate 147.
 συγκατατίθεσθαι τῷ φαινομένῳ,
τῆ (ψευδεῖ) φαντασία 148. 149
[εἰκεῖν και c. 149] τῷ ζῳῳ τὸ c.
και ὁρμᾶν καθ' εἰμαρμένην δέδοται
110. visum causa est ad adsen-
tiendum necessaria 146
 [συγκληροῦν 136]
 συκλώθειν 46
 συκοιμάσθαι 119 Schwartz. conf.
fatum est concubiturum cum uxore
Laium 117. amoris congressio cau-
sam (adiuvantem) adfert 143
 σύγχυσις (εἰς τὸ μηδέν) reicitur 16
 συμβουλή. αἱ παρὰ τῶν θεῶν μαν-
τεῖαι γίνονται συμβουλαῖς ἐοι-
κυῖαι 94. σύμβουλοι 124
 συμπλοκή αίτιῶν τεταγμένη 115
 σύμπτωμα και ἐπακολούθημα τοίς
προηγούμενοις γινόμενοις 125
 συμφυής. ἡ ψυχὴ ἔστι τὸ c. ἡμῖν
πνεῦμα 4
 [σύμφυτος 136] cf. συγγενής
 συναίτια 72. alterum genus cau-
sarum sine quo effici aliquid non
potest 143. 142. definitio 141
 συνάπτειν. πάντως συνήφθαι αίτιῳ
ἕτερόν τι 72. τὴν ἐξ αὐτοῦ αίτιαν
τοίς ἔξω αίτιοίς c. 103. copulata
et confatalis res 117. τὸν θεόν
τὰ συναπτόμενα μὴ ποιεῖν p. 699
 συναρτᾶν. τοίς πρώτοις συνήρτηται

- τὰ δεύτερα 57. πᾶν τὸ γινόμενον
τινι πρὸ αὐτοῦ ὡς αἰτίῳ c. 72.
quaedam sunt in rebus simplicia
quaedam copulata, copulata et
confatalis res 117
- συνδεῖσθαι ἀλλήλοις ἅπαντα, τὸ
ἐπιγινόμενον τοῖς προγεγονόσιν
ὡςπερ c. 72
- συνειμάρθαι. τὰ μὲν εἰμάρθαι τὰ
δὲ c. 115. ἔστι ταῦτα πάντα ἐκεί-
νοισι συνειμαρμένα cf. p. 695. co-
pulata res et confatalis 117
- συνείρεσθαι τὰ πάντα 46
- συνεκτικὰ αἷτια 72. definitio 141.
adsensionis proxima et continens
causa est in viso posita 146
- συνεργεῖν. ὁ φρόνιμος πρὸ τοῦ
φρόνιμος γενέσθαι πρὸς τὸ φρ.
γεν. συνήργησεν αὐτῷ 132, cf.
συντελεῖν. *add.* (Aristidi fuit) edu-
catio parentum adiumento Chalc.
160
- συνεργὸν αἷτιον definitur 141
- συνέχεια τῶν αἰτίων 58
- σύνταξις τῶν ὄλων 33
- συντελεῖν 121. τὸ ἐπόμενον τῇ
πράξει 122. τὰ ἔξωθεν αἷτια πρὸς
τὴν κατὰ φύσιν κίνησιν τῷ λίθῳ
112 l. 20. διὰ τὸν ἄνθρωπον πάντα
τᾶλλα ἐγένετο ὡς συντελέσοντα
πρὸς τὴν τούτου σωτηρίαν 136.
συντετελεσμένη διοίκησις 46
- κύστημα ὁ κόσμος 17. 18
- σφαῖρα. in sphaera maximi orbis
medii inter se dividuntur 85. ἢ
c. κατὰ τοῦ πρᾶνουσ κυλίεται
ἀφεθείσα κατ' αὐτοῦ 103. turbo
moveri incipere nisi pulsus non
potest, cum accidit suapte natura
versatur 147
- σωφροσύνη. continentia ex intem-
perantiae (appositione intellegi-
tur) 26
- σώφρων. ἐνεργοῦντες τὰ σωφρονικὰ
γινόμεθα σώφρονες 129 l. 83
- τάξις ἀπαράλλακτος 42. fati certus
est ordo, ille fati ordo 120. ἢ
εἰμαρμένη νόμου τάξιν ἐπέχει 112.
εἰρμός καὶ τ. 72. *add.* οἱ Στωικοὶ
(fatum definiunt) εἰρμόν αἰτιῶν
τουτέστι τ. καὶ ἐπιδύνας ἀπαρά-
βατον Aet. I 28, 4. τ. καὶ ἀκου-
λουθία 54. 56. μία τ. καὶ οἰκονο-
μία 72
- τέκτων τις γίγνεται πολλάκις ἐνερ-
γήσας τὰς τοῦ τέκτονος ἐνεργείας
129 l. 80
- τέλειότης ἢ ἀρετὴ καὶ ἡ ἀκρότης τῆς
οἰκείας φύσεως ἐκάστου 129 l. 43
- τελειούμενοι καὶ προϊόντες 129 l. 52
- τέχνη. τῶν τεχνιτῶν ἕκαστος πρὸ
τοῦ τὴν τέχνην ἔχειν εἶχε καὶ τοῦ
μὴ γενέσθαι τὴν ἐξουσίαν 129 l. 18.
(ingenia rudia) nullis artium bo-
narum adminiculis fulta 30. *add.*
non dat natura virtutem: ars est
bonum fieri Sen. ep. 90, 44
- τιμαί, τιμᾶν 51. 53—55. 129. 140
- τίμιος καὶ μακαριστός 132
- τρίγωνον 64
- τόπος, locus 143. τοῦ κόσμου 25
- τύπωσις. visum obiectum imprimat
et quasi signat in animo suam
speciem 147. *add.* φαντασία δὲ
ἔστι τ. ἐν ψυχῇ . . . ἐναπομεμαγ-
μένη καὶ ἐναποτετυπωμένη καὶ
ἐναπεσφραγισμένη Laert. D. VII 50
- τυραννίς 137
- τύχη οὐκ ἔστι 69. ἀναιρεῖται 71.
τύχην οὐδ' ὄλωσ οἶδεν Ὀμηρος 40.
definitio 70. 124
- ὕγιαίνοντες, ὑγιοί. τοὺς ἐκ φύ-
σεως ὑ. μακαρίζομεν 129 l. 35.
τῶν ὑ. τοὺς ἀσθενεῖς τὴν φύσιν
ὄντας διὰ τῆς οἰκείας ἐπιμελείας
ὑ. ἐπαινοῦμεν l. 32
- ὕγεια cf. 129 l. 38. sanitas fato
debetur et medico 120 l. 30
- ὕπο pro διὰ τῶν ζῶων. τὰ ὑφ'
ἡμῶν γινόμενα 76, ἐσόμενα 138.
cf. ἐφ' ἡμῖν
- ὕποθεσις. πλάσματα καὶ κεναὶ ὑ. 149
- ὕποθη καὶ τοῦ διδάσκοντος 129 l. 81,
cf. Bernaysi opusc. I p. 265 sqq.
- ὕποληψις. φαντασία (πιθανὴ) καὶ
τῆς ψευδοῦς ὑπολήψεως αἰτία ἔσται
150
- [ὕποτάσσειν. πάντα τῇ εἰμαρμένη
108. quasdam causas necessitati
subdere 113]
- ἀπὸ ὕψους ὁ ἀφεθείς λίθος 103.
112. οὐδ' ἐ<πι> τῷ αὐτὸν ἀ. ὕ.
ἀφέντι τὸ στήναι 131
- φαινόμενον. ὁρμᾶν ἐπὶ τὸ φ. 149.
τεκμηριοῦσθαι τοῖς φ. 66
- φαντασία 94. οἰκεία 149. ψευδεῖς
149. 150. *add.* Cic. Ac. pr. II
15, 47. συγκατατίθεσθαι τῇ φ.
148. 149. ἐπεσθαι τῇ φ. 148. ad-
sensionis proxima et continens
causa est in viso posita 146. visum
obiectum imprimat et quasi signat
in animo suam speciem 147

φαῦλοι ἡμεῖς 149. 150
 φθαρτοὶ οἱ θεοὶ πλὴν Διός, ὁ θεὸς οὐ θνητὸς ἀλλὰ φθαρτός 3. φθαρτὴ ἢ ἡμῶν ψυχὴ, ἢ τῶν ὄλων ἀφθαρτος 4
 [φθονεῖν 121]
 φθορά 15. 16
 [φιλανθρωπία 128 Stoicorum]
 φιλάνθρωποι οἱ θεοὶ 1. 2
 φιλονεικία 118
 φλοιός 62
 φρονεῖν. ἐπὶ τῷ φρονίμῳ ἐστὶ τὸ φ. καίτοι μὴ δυναμένῳ τὸ οὐ(κέτι) φρονεῖν 132. ὁ κόσμος ζῶον λογικὸν καὶ φρονοῦν 10
 φρόνησις ἐστὶ ἐπιστήμη ἀγαθῶν καὶ κακῶν 27, ποιητέων τε καὶ οὐ ποιητέων 51, cf. νόμος. prudentia non esset nisi foret contraria imprudentia 26 [ἄνθρωπος ἐπιδέχεται τάναντία, φρόνησιν καὶ ἐπιστήμην p. 700]
 φρόνιμος ὁ κόσμος 9. ὁ κόσμος εἰς τῶν φ. 10. ἐπ' αὐτῷ τῷ φ. ἐστὶ τὸ εἶναι τοιοῦτῳ, τὴν ἔξιν μηκέτ' ἔχειν οὐκ ἐπ' αὐτῷ 131. (ἔστι) φ. εἶναι <ἐπὶ τοῖς φ.> 129 l. 4. ὁ φ. πρὸς τὸ γενέσθαι τοιοῦτος συνήρησέν αὐτῷ, πρὸ τοῦ γενέσθαι τοιοῦτος εἶχεν τοῦ γεν. τοι. καὶ τοῦ μὴ γεν. τὴν ἐξουσίαν 132
 φυλακὴ ἐστὶ μὴ καθευδόντων 121
 περιττοτέρα τάνθρώπου φ. reicitur 116
 φυλάττειν, φυλάττεσθαι. τὰς ναῦς 121. θοϊμάτιον 116. 119. τὸ προρηθὲν αὐτοῖς κακόν 95. τὰ λεγόμενα 94 ad l. 22. τῶν εἰμαρμένων τι 124. ποιῆσαι τι 94 [τὸ ἐλεύθερον καὶ αὐτεξούσιον 128]
 φύειν παῖδα 122. ὁ φύς = παῖς 122 (126). ἡμεῖς ὀδόντας, γένεια φύομεν 129 l. 54. οὐχ οἷός τε ὁ ἄνθρωπος τὴν ἀρετὴν φύναι l. 46. ἕκαστον (ζῶον) ἐκ τοῦ οἰκείου σπέρματος φύεται 141. ὁ λίθος ἐξ ἀνάγκης ὡς πέφυκεν φέρεται 112 l. 21. οὐ δύναται τὸ δὴ πεφυκὸς οὕτως κινηθῆναι ἄλλως πως l. 14
 φυσικός. ἢ τῶν ἀνθρώπων πρὸς τὰ ἄλλα ζῶα φ. πλεονεξία 129 l. 68. naturalis illa et necessaria rerum consequentia fatum vocatur 30. naturales causae saepe. non superstitiose sed physice 43
 φύσις τῶν ὄλων 37. τοῦ παντός 41. ἢ κοινὴ φ. καὶ ὁ κοινὸς τῆς φ.

λόγος 37. κατὰ φ. = καθ' εἰμαρμένην 52. τὸ φύσει = τὸ καθ' εἰμαρμένην 54. ἢ εἰμαρμένη καὶ ἢ φ. καὶ ὁ λόγος θεός 72 l. 32. natura rerum vel providentia 28. (προαιρεσις?) φύσεως 24. φύσει ὀφείλειν αἷτια γίνεσθαι 60. causarum n. efficiendi 143. οὐδὲν ἀδύνατον δεῖ παρὰ τῆς φ. ἀπαιτεῖν 129 l. 42. (τοὺς πάντας ἢ τοὺς πλείστους τι ἔχειν) τῶν κατὰ φ. γινομένων σημείον ἐστὶν l. 65. τὸ παρὰ φύσιν 23 [136]. φ. καὶ ποιότητες 54. ψυχαι (?) καὶ φ. 25. (οὐκ) ἐνδέχεται ἄλλην φ. εἶναι καὶ ἄλλους κόσμους 23. ὁ κόσμος κατέστη φύσει ἀνελλιπῶς 23. hominum corpora natura finxit 28. (ingenia) sunt per naturam primitus salubriter utiliterque ficta 30. (δῶρον) παρὰ τῆς (θείας) φ. ἔχειν, λαμβάνειν 129 l. 31, ὑπὸ τῆς φ. δέδοται l. 28. ἄλλοι ἄλλαις φ. οἰκιοῦνται 66. natura a natura distat ex differentibus causis 65. αἱ κατ' εἶδος τῶν ὄντων διαφοραὶ τὰς τῶν φ. αὐτῶν διαφορὰς δεικνύουσιν 112 l. 8. ἢ κατὰ φ. κίνησις, ἢ τῆς κινήσεως φ. l. 19. οὐχ αἱ αὐταὶ φ. τῶν ἐμψύχων καὶ τῶν ἀψύχων ἄλλ' οὐδὲ τῶν ἐμψύχων ἀπάντων l. 5. in naturis hominum dissimilitudines sunt 65. ἢ φ. οὐχ ὁμοία πάντων ἄλλ' ἔχει διαφορὰν 111. αἱ φ. ἕτεραι καὶ διάφοροι 112 l. 4. γίνεται τὰ ὑφ' ἐκάστου γινόμενα κατὰ τὴν οἰκείαν φ. 112 l. 9, 11. οἰκεία φ. λίθου, πυρός, ζῶου l. 9. suapte (vi et) natura cylindrus volvitur, turbo versatur, adsensio extrinsecus pulsa movetur 147. ἢ εἰμαρμένη χρῆται τῇ οἰκείᾳ πάντων φ. 72 l. 35. ἀσθενεῖς τὴν φ. contr. ἐκ φ. ὑγιενοὶ 129 l. 32. τελειότης ἢ ἀρετὴ καὶ ἢ ἀκρότης τῆς οἰκείας φ. ἐκάστου l. 44. τὸ περιπατεῖν, τὸ ὀδόντας, γένεια φύειν ἐπιγίγνεται ἡμῖν κατὰ φύσιν l. 54. τὰς ἀρετὰς ἐκ φύσεως οὐκ ἔχομεν, αἱ ἀρεταὶ οὐχ ἡμῖν ὑπάρχουσι, πάρεισι φύσει l. 40, 61, 84. ἢ φ. ἐν ἀνθρώποις αἷτιον τοῖς ἁμαρτανόμενοις 134. ἁμαρτήματα καὶ κατορθώματα κατὰ φ. 54. οὐκ ἀσύμβολος ἢ φ. τῷ ἀνθρώπῳ πρὸς τὴν τῆς ἀρετῆς κτήσιν 129 l. 46. ἔχει παρὰ φύσεως δύναμιν δεκτικὴν

Verhandlungen der siebenunddreißigsten Versammlung deutscher
Philologen und Schulmänner in Dessau vom 1. bis 4. Oktober
1884. [XIV a. 286 S.] gr. 8. geh. n. M. 12. —

Der Subskriptionspreis von M. 6. — ist nur gültig für die Teilnehmer an der Versammlung, welche während derselben subskribiert haben.

Schulausgaben griechischer und lateinischer Klassiker
mit deutschen erklärenden Anmerkungen.

Ciceros Rede für L. Murena. Für den Schulgebrauch herausgegeben von HERMANN ADOLF KÖCHER. In zweiter Auflage neu bearbeitet von Dr. G. LANGENHAT. [IV a. 79 S.] gr. 8. geh. M. — 90.

— Rede für P. Sulla. Für den Schulgebrauch herausgegeben von Fr. RENTNER. In zweiter Auflage neu bearbeitet von Dr. G. LANGENHAT. [IV a. 72 S.] gr. 8. M. — 75.

Euripides' ausgewählte Tragödien. Für den Schulgebrauch erklärt von N. WACKELM. Viertes Bändchen: Hippolytos. [VI a. 129 S.] gr. 8. geh. M. 1.30.